

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Ústav translatologie

ZDEŇKA PUKOVÁ

MODEL „ÚSILÍ“ DANIELA GILA A JEHO APLIKACE
NA SIMULTÁNNÍ TLUMOČENÍ TEXTŮ NASYCENÝCH
ČÍSELNÝMI ÚDAJI A VÝČTY

Magisterská diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.

Praha, srpen 2006

Čestně prohlašuji, že jsem diplomový úkol vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu.

V Praze dne 30. srpna 2006

J. Duška Pkova'

Na tomto místě bych ráda poděkovala za ochotu všem studentům a tlumočnickům, kteří se zúčastnili mého tlumočnického experimentu. Poděkování patří rovněž Mgr. Tomáši Dubědovi za technickou pomoc při pořizování nahrávek pro tlumočení, Laurence Stupkové za ochotu a trpělivost při namlouvání textů pro experiment, Šárce Timarové za podnětné rady při přípravě experimentu, Mgr. Pavlu Řanochovi za pomoc při statistickém vyhodnocení získaných dat a v neposlední řadě vedoucí této práce Doc. PhDr. Ivaně Čeňkové za její ochotnou pomoc a užitečné rady při zpracovávání diplomového úkolu.

1. ÚVOD	6
2. TEORETICKÁ ČÁST	8
2.1 Stručný přehled historie výzkumu tlumočení	8
2.2 Teorie a výzkum procesu zpracování informace	11
2.3 Daniel Gile	12
2.4 Model úsilí v tlumočení	13
2.4.1 Úvod.....	13
2.4.2 Teoretická východiska modelu úsilí.....	15
2.4.3 Kapacitní nároky modelu úsilí	16
2.4.3.1 Úsilí poslechu a analýzy (úsilí porozumění).....	17
2.4.3.2 Úsilí produkce	19
2.4.3.3 Úsilí paměti	21
2.4.4 Model úsilí pro simultánní tlumočení	22
2.4.4.1 Operační požadavky.....	25
2.4.5 Zdroje problémů.....	27
2.4.5.1 Problémy způsobené zvýšenými nároky na pracovní kapacitu.....	27
2.4.5.2 Problémy spojené s citlivostí signálu	28
2.4.6 Deficitní řetězec	29
2.4.7 Anticipace	30
2.4.7.1 Jazyková anticipace.....	30
2.4.7.2 Mimojazyková anticipace	31
2.4.8 Model úsilí a další typy tlumočení	31
2.4.8.1 Model úsilí pro konsekutivní tlumočení	31
2.4.8.2 Model úsilí pro tlumočení z listu	32
2.4.8.3 Model úsilí pro tlumočení s listem.....	32
2.4.9 Analýza modelu úsilí.....	33
2.4.10 Ověřování modelu úsilí	35
2.4.11 Uplatnění modelu úsilí při výuce	35
2.5 Model úsilí a další autoři.....	36
2.6 Tlumočnické strategie a taktiky	38
2.6.1 Strategie pro porozumění:	39
2.6.2 Preventivní strategie.....	39
2.6.3 Strategie přeformulování.....	40
2.6.4 Volba strategií v simultánním tlumočení	42
2.6.5 Příprava na tlumočení	43
2.7 Specifika tlumočení textů nasycených číselnými údaji a výčty.....	43
2.7.1 Číselné údaje	43
2.7.1.1 Charakteristika číslovek.....	43
2.7.1.2 Specifika francouzských číslovek	44
2.7.2 Výčty	45
2.7.3 Zpracování číselných údajů a výčtů při simultánním tlumočení	45
2.7.4 Specifika a obtíže převodu číselných údajů	47
2.7.5 Strategie tlumočení textů nasycených číselnými údaji a výčty.....	48
2.8 Stanovení hypotézy	51
3. EMPIRICKÁ ČÁST.....	52
3.1 Návrh a provedení experimentu	52
3.1.1 Úvod.....	52
3.1.2 Texty	54

3.1.2.1	Výběr textů.....	54
3.1.2.2	Manipulace s texty	55
3.1.2.3	Popis textů.....	57
3.1.2.3.1	Text č. 1.....	57
3.1.2.3.2	Text č. 2.....	58
3.1.2.3.3	Text č. 3.....	59
3.1.3	Pořízení nahrávek.....	59
3.1.4	Subjekty.....	62
3.1.5	Příprava – pilotní experiment.....	63
3.1.6	Průběh experimentu	63
3.2	Zpracování prvotních údajů – transkripce.....	64
3.3	Hodnocení	66
3.3.1	Kvalita.....	66
3.3.2	Model hodnocení.....	67
3.3.2.1	Optimální výstup tlumočení.....	68
3.3.2.2	Škálování.....	68
3.3.2.3	Kritérium věcné správnosti	69
3.3.2.4	Kritérium jazykové správnosti	70
3.3.2.5	Kritérium úplnosti	71
3.3.2.6	Kritérium prezentace.....	71
3.3.3	Průběh hodnocení.....	72
3.4	Analýza	73
3.4.1	Hypotéza	73
3.4.1.1	Podmínky potvrzení hypotézy.....	75
3.4.2	Metody	76
3.4.2.1	Metody statistického zpracování.....	76
3.4.3	Výsledky a jejich interpretace.....	77
3.4.3.1	Výsledky statistického vyhodnocení.....	77
3.4.3.2	Analýza statistických výsledků	78
3.4.3.3	Celkové zhodnocení výsledků.....	79
3.4.3.4	Hodnocení podle jednotlivých osob.....	82
3.4.3.5	Hodnocení podle jednotlivých kritérií	87
3.4.3.5.1	Hodnocení podle kritéria věcné správnosti.....	88
3.4.3.5.2	Hodnocení podle kritéria jazykové formy.....	89
3.4.3.5.3	Hodnocení podle kritéria úplnosti.....	90
3.4.3.5.4	Hodnocení podle kritéria prezentace.....	91
3.4.3.5	Hodnocení podle sledovaných míst	99
3.4.5	Diskuse.....	103
4.	Závěr	105
4.1	Přínos práce a využitelnost v praxi	106
4.2	Vhodnost metody	106
4.3	Doporučení pro další výzkum	106
5.	RESUMÉ.....	108
5.1	Resumé I.....	108
5.2	Resumé II.	109
7.	PŘÍLOHY	117

1. ÚVOD

Tématem této diplomové práce, která má charakter synchronní teoreticko-empirické studie, je model úsilí Daniela Gila a jeho aplikace na simultánní tlumočení textů nasycených číselnými údaji a výčty. Zvolili jsme si specifickou oblast zdrojů obtíží při simultánním tlumočení, abychom tak mohli na tomto konkrétním, úzce vymezeném jevu model úsilí ověřit pomocí experimentu.

Gile svůj model úsilí (1985a, 1988, 1993, 1995a, 1995b, 1997, 1999, 2004) představil již počátkem 80. let a dále ho propracovával. Původně vytvořil model pro simultánní tlumočení, později vyvinul modely i pro konsekutivní tlumočení, tlumočení z listu a s listem. Cílem modelu není ani tak popsat proces simultánního tlumočení, jako spíše vysvětlit příčiny nedostatků a selhání při tlumočení, které zjevně nejsou způsobeny nedostatkem jazykových či mimojazykových znalostí tlumočnicka či špatnou kvalitou prezentace výchozího textu. Model tedy popisuje omezení pracovní kapacity tlumočnicka a ne samotné mentální procesy při procesu zpracování informace.

Celý model vychází z předpokladu, že výkon tlumočnicka a adekvátnost přetlumočené informace přímo závisí na dostatku kapacity potřebné ke zpracování dané informace. Nároky na pracovní kapacitu se skládají ze tří základních částí neboli úsilí (poslech a analýza, produkce a krátkodobá paměť). Pokud je kapacita omezena a nedostává se jí v potřebném množství pro jedno z úsilí či se jí nedostává vůbec, dochází ke zhoršení výkonu. Hypotéza rozdělené pracovní kapacity je velice přitažlivá, jelikož je jednoduchá, logická a dokáže vysvětlit chyby při tlumočení. Bylo by proto vhodné provést řadu experimentů, které by existenci rozdělené pracovní kapacity potvrdily (Čeňková, 2001, s. 23).

V teoretické části stručně nastiňujeme historii výzkumu zkoumané oblasti, podrobně popisujeme a analyzujeme Gilův model úsilí a jeho podobu pro simultánní tlumočení a uvádíme základní tlumočnické strategie, které pomáhají překlenout problémy při tlumočení. Dále se zabýváme zvláštními požadavky na simultánní tlumočení projevů nasycených číselnými údaji a výčty z francouzštiny do češtiny, problémy s ním spojenými a strategiemi k překlenutí těchto obtíží. Tímto tématem se zabýváme z hlediska zpracování informace, z hlediska zahlcení pracovní kapacity tlumočnicka v důsledku vysoké informační hustoty daných úseků textu, v důsledku vysoké citlivosti těchto úseků na výpadky pozornosti tlumočnicka, ale také v důsledku specifík francouzských číslovek a jejich převodu do češtiny, tedy z hlediska zatížení

operativní paměti a celkové kapacity ke zpracování informace, které může vést k následnému zhoršení kvality další části výchozího segmentu či jeho vynechání.

Na základě postulátů modelu úsilí stanovíme pracovní hypotézu, podle které při simultánním tlumočení textů nasycených číselnými údaji a výčty tlumočnick věnuje příliš mnoho úsilí zpracování a převedení číselných údajů a výčtů, a proto nemůže věnovat dostatečné množství pracovní kapacity na plynulé a adekvátní přetlumočení bezprostředně následujících úseků projevu.

V empirické části se zabýváme experimentálním ověřením spekulativní, dedukcí stanovené hypotézy. Popisujeme zde přípravu a průběh experimentu, zpracování jeho výstupů, hodnocení jejich kvality, analýzu a statistické vyhodnocení získaných údajů za účelem popření či potvrzení pracovní hypotézy. V experimentu, jehož základní metoda je kvantitativní, se snažíme vyloučit veškeré nežádoucí proměnné a provést experiment tak, aby jeho validita a reliabilita byla za daných podmínek a možností co nejvyšší.

Experiment provádíme na třech projevech se dvěma skupinami subjektů. První skupina se skládá ze sedmi studentů posledního ročníku tlumočnictví na ÚTRL FF UK a druhá ze sedmi zkušených profesionálních tlumočnicků. Tlumočí se projevy na všeobecné politicko-ekonomické téma, první text neobsahuje velké množství číselných údajů, druhý obsahuje logicky zakomponované číselné údaje a výčty a třetí text je nasycen číselnými údaji a výčty bez širšího kontextu. Na základě výsledků experimentu se pokusíme stanovit závislost zahlcení tlumočnickovy pracovní kapacity podle typu textu, tedy potvrdit či vyvrátit stanovenou hypotézu a vyvodit ze získaných zjištění závěry.

Úplné znění použitých originálních textů a přepisy jednotlivých výstupů jsou uvedeny v přílohách této práce, originální nahrávka a původní verze použitých projevů na přiloženém kompaktním disku. Audionahrávky s tlumočnickými výstupy jsou k dispozici v archivu autorky.

Jedná se o jeden z prvních pokusů o ověření Gilova modelu úsilí na francouzsko-českém materiálu. Doufáme, že naše práce ve výsledném efektu přispěje k prohloubení poznání procesu simultánního tlumočení a poskytne impuls k dalšímu zkoumání dané problematiky.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Stručný přehled historie výzkumu tlumočení

Proces zpracování informace v tlumočení představuje ústřední bod tlumočnického výzkumu. Už sám tento fakt naznačuje, že jde o komplexní a složité téma, o němž dosud nemáme zcela uspokojivé poznatky. Příčinou tohoto stavu může být vedle mnoha dalších překážek, které se vztahují obecně na tlumočnický výzkum, skutečnost, že tlumočnictví je velmi mladý a ne zcela sjednocený vědní obor a výzkum v této oblasti vyžaduje velmi úzkou a koordinovanou spolupráci jednotlivých oborů (Pöchhacker, Shlesinger, 2002).

Poválečný rozvoj mezinárodních organizací vytvořil náhlou poptávku po rychlém a kvalifikovaném jazykovém zprostředkování (Setton, 1999). V tomto období vyšlo několik publikací a příruček (Rozan, Herbert apod.), vznikaly nové školy a studijní tlumočnické obory. První práce v oblasti teorie a praxe tlumočení měly spíše intuitivní a introspektivní charakter, o žádném skutečném výzkumu či teoretických vědeckých publikacích v tomto období ještě nebylo možné hovořit. Autory prací byli praktikové, profesionální tlumočníci, kteří se zároveň věnovali výuce tlumočení. Již od počátku však byla zřejmá nutnost komplexního přístupu k tlumočení jako k procesu.

O skutečném výzkumu lze hovořit teprve přibližně od 60. či počátku 70. let 20. století, kdy výzkum tlumočení začal zajímat také odborníky z dalších vědních disciplín, jako je psychologie, lingvistika a psycholingvistika (Gerver, 1969, Oléron, Nanpon, 1965 a další), protože umožňoval zkoumání kognitivních procesů (Čeňková, 2001, Pöchhacker a Shlesinger, 2002).

Tito badatelé-netlumočníci provedli řadu laboratorních experimentů, ve kterých se věnovali tématům, jako je souběžnost řečových činností, rychlost produkce řeči, rozdělená pozornost, úloha pauz, segmentace výchozího textu a řada dalších jevů spojených s procesem simultánního tlumočení. Dospěli k zajímavým závěrům, validita některých však byla do jisté míry problematická, protože v této době se mnohdy nekladl příliš velký důraz na napodobení skutečných podmínek tlumočnické práce (Setton, 1999). Experimenty totiž většinou neprobíhaly s profesionálními tlumočníky, nýbrž se studenty tlumočení či bilingvními osobami v laboratorních podmínkách, s neautentickými texty a materiály (Čeňková, 2001).

Ve východní Evropě se hlavními výzkumnými a metodickými centry v 60. a 70. letech v teorii a didaktice tlumočení stávají Moskva a Lipsko. Vysokoškolská

pedagogové v Moskvě mohou spolupracovat s odborníky z jiných oborů a přicházejí s novými psycholingvistickými modely simultánního tlumočení, dokazujícími existenci souběžnosti řečových činností při simultánním tlumočení. Jedná se např. o model G. V. Černova, založený na strategii pravděpodobnostního prognózování. Autoři ve východní Evropě neopomíjeli ani lingvistické aspekty simultánního tlumočení, spojené s jednotlivými jazykovými kombinacemi, s nimiž tlumočnick pracuje (Čeňková, 2001).

Mezi nejvýznamnější osobnosti teorie tlumočení patří bezesporu Danica Seleskovitchová z prestižní francouzské tlumočnické školy ESIT, která je autorkou zásadní publikace *L'interprète dans les conférences internationales. Problèmes de langage et de communication* (1968), ve které poprvé systematicky formuluje základní tezi své budoucí interpretativní teorie smyslu, podle které tlumočnick převádí smysl sdělení a ne jednotlivá slova, která slyšel od řečníka. Dochází tedy k deverbilizaci vyslechnuté výchozí informace, k úmyslnému zapomenutí její jazykové formy a k přirozenému přetlumočení smyslu této informace do cílového jazyka (Čeňková, 2001). Tato interpretativní teorie tlumočení se na mnoho let stala jedinou uznávanou teorií na Západě.

Z didaktického i metodického hlediska je zcela jistě pozitivní důraz kladený na nutnost předání smyslu sdělení, ne tak již odmítání připustit výskyt jazykových problémů, jež by mohly existovat mezi jednotlivými dvojicemi pracovních jazyků. Tento přístup vedl k tomu, že lingvistická stránka přípravy budoucích tlumočnicků byla naprosto opomíjena a studenti mohli získat dojem, že při znalosti obou jazyků (výchozího a cílového), při zvládnutí všech požadovaných tlumočnických dovedností a schopností a existenci zautomatizovaných návyků je každý text stejně snadno tlumočitelný.

Někteří odborníci autorce vyčítali (např. Gile, 1995b), že se opírá pouze o pozorování práce tlumočnicka, je málo vědecká a empirická a většina hypotéz, jež formulovala, nebyla nijak ověřena a že nebere vůbec v úvahu názory a práce jiných badatelů, kteří působili ve stejné době v jiných zemích.

V roce 1977 došlo k pokusu o navázání interdisciplinární spolupráce při konferenci *NATO Symposium on Language Interpretation and Communication* v Benátkách, což bylo první sympozium o praktických a teoretických aspektech konferenčního tlumočení. Bylo zorganizováno z iniciativy dvou psychologů, kteří byli známí svým zájmem o oblast tlumočení, Davida Gervera a H. Wallace Sinaika. Na konferenci se sešli profesionální tlumočnicki, učitelé tlumočení, psychologové,

sociologové, antropologové, lingvisté a další odborníci z řady vědních oborů. Jejich snahou byla výměna teoretických poznatků a navázání spolupráce v oblasti společného výzkumu. Spolupráci se však navázat nepodařilo (Čeňková, 2001, Pöchhacker, Shlesinger, 2002). Jedním z důvodů bylo i to, že profesionální tlumočníci a badatelé stavěli na rozdílném vědeckém základě, a proto mezi nimi nutně muselo být určité komunikační vakuum, které se nepodařilo ještě celé další desetiletí odstranit.

V 70. a 80. letech tlumočníci přicházejí s novými tlumočnickými modely procesu simultánního tlumočení (např. David Gerver a Barbara Moser-Mercerová) a zabývají se dalšími jevy působícími při tlumočení. Žádný z těchto modelů však nedokázal proces tlumočení plně vysvětlit a v následujících dvou desetiletích převládlo spíše zaměření na jednotlivé komponenty a dílčí procesy. Většina těchto publikovaných studií a úvah vychází zejména z osobních zkušeností tlumočnicků a je odtržená od výzkumu v jiných vědních oborech. Postupně jsou na univerzitách budována další výzkumná centra.

Výzkum v tlumočení byl v této době roztržštěný, existovala řada škol a přístupů a tuto nejednotnost ještě posilovala stále patrnější izolace a jazyková bariéra mezi odborníky na Východě a Západě. Čeňková (2001) uvádí, že tato situace byla do jisté míry způsobena politickou situací, ale přiklání se k tomu, že hlavní překážky byly zejména jazykové. Na Západě byly totiž k dispozici studie jen několika málo východních autorů. Většina autorů na Východě totiž publikovala především ve své mateřštině, a tak kromě několika málo děl a statí v angličtině nenajdeme na konci 80. let a začátkem 90. let téměř žádné východoevropské publikace, jež by byly napsány jinak než v autorově mateřštině či v ruštině. Na druhé straně byla situace mnohem pozitivnější. Východní vědci a tlumočníci nejenže mohli číst publikace svých kolegů v angličtině, francouzštině či němčině, ale sami se snažili podávat vlastní přehledy západních teorií, modelů a názorů (Čeňková, 2001).

I v současnosti do jisté míry přetrvává koncentrace výzkumu v rámci jednotlivých jazykových a geografických oblastí (Gile, 1995b, Čeňková, 2001). Narozdíl od konference v roce 1977 bylo symposium v roce 1986 v Terstu o teoretických a praktických aspektech výuky konferenčního tlumočení úspěšnější (Pöchhacker a Shlesinger, 2002) a znamenalo zlom ve výzkumu v tlumočení a začátek jeho nové epochy (Gile, 1994). Díky iniciativě AIIC, Daniela Gila, Barbary Moser-Mercerové a mnoha dalších pedagogů a tlumočnicků z celé Evropy, kteří od roku 1991 pravidelně přispívají do *The IRN Bulletin* a dalších odborných translátologických časopisů

(*Parallèles, The Interpreters' Newsletter, Babel, Interpreting* atd.), se vzájemná informovanost postupně zlepšuje.

Po roce 1990 se otevírají nové možnosti pro spolupráci mezi badateli na všech kontinentech a pro širší interdisciplinární výzkum. Pravidelně jsou pořádány vědecké tlumočnické konference (první ve finském Turku v roce 1994), četné pracovní semináře pro učitele tlumočení a stáže pro mladé doktorandy, narůstá zájem o další specifické typy tlumočení (např. komunitní tlumočení či tlumočení do znakového jazyka). Přicházejí noví zájemci o teorii tlumočení, vznikají nové školy, o slovo se hlásí nové regiony. Nicméně věda o tlumočení je stále velmi mladou vědní disciplínou.

2.2 Teorie a výzkum procesu zpracování informace

Jak bylo zmíněno výše, v sedmdesátých letech byly vyvinuty modely založené na procesu zpracování informace (cit. dle Gile, 1999), které se snažily vysvětlit mentální operace při simultánním tlumočení. Později své vlastní modely, rovněž založené na kognitivní vědě, vytvořili Setton (1999), který zohledňuje také pragmatické hledisko, Paradis (cit. dle Gile, 1999) a Mizuno (cit. dle Gile, 1999). Všechny jsou podle Gila (1999) hodnotné jako teoretické koncepty, pokud berou na vědomí vývoj v kognitivní psychologii, neurolingvistice a lingvistice. Ovšem co se týče praktické stránky, nebyly v posledních desetiletích podrobeny žádnému systematickému ověřování, pravděpodobně kvůli složitosti mentálních operací, které se procesu účastní (Lambert, 1994, Moser-Mercer, 1997), a kvůli nedostatku lidských, institucionálních i finančních zdrojů pro takové zkoumání.

V osmdesátých letech vznikl model, který byl založen na odlišném přístupu. Jeho cílem nebylo popsat proces simultánního tlumočení, nýbrž vysvětlit nedostatky a výpadky pozorované u tlumočnicků, které nemohly být zapříčiněny nedostatečnými jazykovými či mimojazykovými znalostmi či zjevně špatnou kvalitou prezentace výchozího textu. Jedná se o model úsilí Daniela Gila, který popisuje omezení při zpracování informace. Nejedná se o model, který by popisoval samotné mentální procesy při zpracování informace, jak je tomu u modelů výše zmíněných. Není v přímé konkurenci k těmto modelům již díky odlišným cílům a povaze (Gile, 1999). Je založen na kognitivních konceptech, zvláště na konceptu omezených zdrojů pracovní kapacity a na předpokladu vysoké korelace mezi obtížností úkolu a trváním jeho provedení.

2.3 Daniel Gile

Francouzský konferenční tlumočnick Daniel Gile je jednou z nejvýraznějších osobností mezi současnými badateli v oblasti tlumočení nejen ve Francii, ale celosvětově. Již od 80. let se neúnavně zasazuje o větší rigoróznost tlumočnického výzkumu, usiluje o vzájemnou spolupráci badatelů, škol, mladých doktorandů a větší informovanost v rámci vědecké tlumočnické komunity.

Nejdříve vystudoval matematiku, pracoval jako technický a odborný překladatel, v roce 1979 absolvoval obor tlumočení na pařížské škole ESIT a od té doby působí jako konferenční tlumočnick a je členem Mezinárodní asociace konferenčních tlumočnicků (AIIC). Studoval také japonštinu na Ústavu orientálních jazyků a reálií v Paříži (INALCO), kde poté několik let vyučoval. Kromě toho řadu let působil na ISIT (*Institut Supérieur d'Interprétation et de Traduction*), soukromém vysokoškolském tlumočnickém institutu v Paříži, kde vedl postgraduální kurzy konferenčního tlumočení a přednášel teorii tlumočení. Obhájil dvě doktorské práce PhD., v roce 1984 na oboru japonština a v roce 1989 na lingvistice, specializace tlumočení. V roce 1994 se habilitoval. V současné době je profesorem translologie na univerzitě v Lyonu (*Université Lumière, Lyon 2*).

Systematicky mapuje výzkumné práce, jež vycházejí v jednotlivých zemích, a jeho snahou je vypracovat metodiku vědecké práce v oblasti tlumočení. Od roku 1990 vydává zpravodaj *The IRN Bulletin*, ve kterém pravidelně dvakrát do roka přináší nejnovější bibliografické údaje, tedy informuje o nových teoretických a empirických tlumočnických publikacích a o obhájených diplomových a disertačních pracích, jež byly napsány v jednotlivých zemích a tlumočnických školách. Velmi často také přináší zprávy o konání různých odborných tlumočnických konferencí a seminářů.

Sám přispěl k výzkumu tlumočení desítkami statí a publikací, své práce zveřejňuje mj. v lingvistických a translologických časopisech (např. *Meta*, *Hermes*, *Target*, *The Interpreters' Newsletter* atd.). Mezi jeho tři nejzásadnější práce patří *Basic Concepts and Models for Translator and Interpreter Training* (Gile, 1995a), *Regards sur la recherche en interprétation de conférence* (Gile, 1995b) a *Conference Interpreting: Current Trends in Research* (Gambier, Gile, Taylor, 1997), kterou napsal společně s dalšími autory. Šíře jeho vědeckých zájmů je skutečně značná.

Možná právě díky své pedagogické praxi ve svých pracích vedle praktických aspektů tlumočení a překladu a otázek výzkumu věnuje velkou pozornost také metodice

výuky tlumočení. Právě pro didaktické účely vytvořil několik modelů, které jsou důležitou součástí jeho tlumočnických teorií. Věnuje se tématům jako je kvalita tlumočení, anticipace, jazyková stránka tlumočení atd.

Z teoretického hlediska je nejznámější jeho model úsilí (*modèle d'efforts*), kterým se budeme podrobněji zabývat dále. Dalšími zásadními modely jsou gravitační model jazykových znalostí a tlumočnický model komunikace (Gile, 1995a). Tento model vychází ze skutečnosti, že do komunikační situace, kde probíhá tlumočení, je vedle řečníka a posluchače ve výchozím jazyce zapojen i zadavatel, tlumočnický a posluchač v cílovém jazyce. Je proto nutné brát ohled na jejich potřeby, očekávání a znalosti. Podle Gila je nezbytné si uvědomit, že u tlumočení není nejdůležitější nalézt co nejpřesnější jazykový ekvivalent, ale být si vědom toho, že se jedná o službu, která má komunikační funkci. Je tedy nutné zohlednit záměr a funkci daného sdělení.

2.4 Model úsilí v tlumočení

2.4.1 Úvod

Pozorováním tlumočnicků v praxi se prokázalo, že k příležitostným či častějším ztrátám informací dochází i u nejlepších tlumočnicků. Takové nedostatky se projevují zvláště při tlumočení rychlých, obsahově hustých či čtených projevů, při tlumočení vlastních jmen, odborných termínů, řídkých slov, čísel či výřků, pokud řečník nemluví výchozím jazykem na dostatečně dobré úrovni nebo hovoří se silným přízvukem. Vědci se již dlouhá léta snaží popsat obtíže při přenosu informací při simultánním tlumočení. Za tímto účelem Daniel Gile také vytvořil svůj model úsilí (1985a, 1988, 1993, 1995a, 1995b, 1999, 2004).

Podle Gila (1995a) je jedním z nejzajímavějších jevů v tlumočení jeho vysoká náročnost pro tlumočnicka. Pomocí svého modelu se pokouší tuto obtížnost vysvětlit a poskytnout tlumočnickům rady ohledně výběru a využití strategií a taktik, které by usnadnily samotné tlumočení a zaručily kvalitnější výkon. Nedostatky v tlumočnickém výkonu se podle něj totiž nevyskytují pouze při tlumočení rychlých, obsahově hustých nebo vysoce odborných projevů, ale i při tlumočení jasných a pomalých úseků, kde se neobjevují žádná zjevně problematická místa.¹

¹ Gile (1995b) uvádí: „Il semble toutefois que le principal facteur de difficulté en interprétation est la pression du temps, qui comprime des activités d'analyse et de production dans de très courts délais et qui impose notamment une simultanéité des activités et un partage important de l'attention.“

Skutečnost, že se chyby a vynechávky nevyskytují pouze u studentů tlumočení, ale i u zkušených tlumočnicků, Gile popsal v jedné své studii (cit. dle Gile, 1995a), která se zabývá přetlumočením 70sekundové části jednoho projevu zkušeným tlumočnickem s vynikající pověstí. Jednalo se o pomalý neodborný projev, ve kterém tlumočnicko do cílového jazyka nesprávně a zjevně nevhodně převedl více než deset míst. K obdobným poznatkům Gile dospěl i při práci na dalších studiích (1995a).

Autor také popisuje experiment (Gile, 1995a, s. 159), který byl proveden za spolupráce několika center a kterého se zúčastnili profesionální tlumočníci a studenti tlumočení. Všichni tlumočili jeden nahraný projev. I ve výstupech profesionálních tlumočnicků se objevily závažné významové chyby. Je vysoce nepravděpodobné, že by tyto chyby způsobila nedostatečná znalost jazyka původního sdělení u tlumočnicků. Navíc každou z chyb udělal pouze jeden z šesti profesionálních tlumočnicků, je proto nepravděpodobné, že důvodem chybného převodu byla nedostatečná kvalita nahrávky původního projevu na místech, kde tlumočníci chybovali (jinak by na daných místech chybovalo více tlumočnicků).

Dále je nutno podotknout, že dva tlumočníci, kteří projev simultánně tlumočili dvakrát po sobě, chybovali při druhém tlumočení v místech, která při prvním tlumočení převedli správně. Jedná se o velmi zajímavý jev. Proč by tlumočníci, kteří při prvním tlumočení obtížné místo zvládli, neměli být schopni ho správně převést i při druhém tlumočení, kdy mají navíc tu výhodu, že text už znají a měli čas si ho promyslet? Možným vysvětlením může být únava. Avšak projev trval méně než 11 minut a tlumočníci měli několikaminutovou přestávku před druhým přetlumočením. Vzhledem ke skutečnosti, že ti samí tlumočníci se v praxi při simultánním tlumočení v kabině střídají po 30 minutách, je únava velmi nepravděpodobným vysvětlením tohoto jevu. Podobná zjištění Gile uvádí i v dalších pracích (např. Gile, 1999).

Nejprekvapivější jsou pozorované chyby profesionálních tlumočnicků při tlumočení úseků bez zjevně problematických míst. Pro Gila bylo tedy velmi důležité pokusit se určit důvody těchto chyb, pokusit se pochopit, co k těmto obtížím vede, a případně určit strategie a metody pro zmírnění jejich dopadů.

O to se Daniel Gile pokusil již v sedmdesátých letech ve svých úvahách o obtížích při simultánním tlumočení. O svém modelu úsilí pro simultánní tlumočení se poprvé zmínil ve studii o relativní obtížnosti tlumočení v závislosti na jednotlivých dvojicích jazyků (cit. dle Gile, 1995a). Od té doby na modelech dále pracoval a rozšiřoval je,

zvláště o model úsilí pro konsekutivní tlumočení (Gile, 1990a). Model úsilí je ústředním bodem Gilovy výuky tlumočení.

2.4.2 Teoretická východiska modelu úsilí

Gilův model úsilí vychází ze dvou předpokladů:

- Tlumočení vyžaduje jistý druh duševní energie, která je k dispozici jen v omezeném množství.

- K tlumočení je zapotřebí téměř veškerého množství této duševní energie, někdy dokonce více, než je právě k dispozici. V takovém případě dochází ke zhoršení výkonu.

Myšlenka, že existuje jistý vztah mezi zhoršením tlumočnického výkonu a jakýmsi „přetížením“, nebyla nová. Gile (1995a, s. 161) odkazuje na mnoho autorů, kteří ji zmiňují již před ním, uvádí např. Ingrid Pinterovou (později Kurzová) (cit. dle Gile, 1995a) a několik dalších autorů, kteří se tímto tématem zabývali zvláště ve vztahu s krátkodobou pamětí (Fukui a Asano, Kade a Cartellieri, Lederer, Moser, Wilss) (cit. dle Gile, 1995a). Gile (1995a, s. 161) uvádí, že užitečné teoretické informace mu poskytlo studium kognitivní psychologie, a to zvláště poznatky o pozornosti a automatických a neautomatických operacích, které potvrdily souvislost mezi jeho intuitivními domněnkami a výsledky jeho empirického výzkumu.

Gilova inspirace těmito autory je patrná. Např. ve studii Davida Gervera (1969, s. 66) o vlivu tempa projevu na simultánní tlumočení se dočteme: *„The picture emerges of an information-handling system which is subject to overload if required to carry out more complex processes at too fast a rate and copes with overload by reaching a steady state of throughput at the expense of an increase in errors and omissions. There is evidence that attention is shared within this system between the input message, processes involved in translating a previous message, and the monitoring of feedback from current output. Under normal conditions, attention can be shared between these processes, but when the total capacity of the system is exceeded, less attention can be paid to either input or output if interpretation is to proceed at all. Hence, less material is available for recall for translation, and more omissions and uncorrected errors in output will occur.“*

Gile (1995a, s. 161) dále uvádí, že Claude Shannon, inženýr pracující v oblasti komunikací, na konci čtyřicátých let formuloval myšlenku, že každý kanál, který slouží k přenosu informací, má omezenou pracovní kapacitu. Při překročení této kapacity

dochází ke ztrátě informací (Shannon, cit. dle Gile, 1995a). Tuto myšlenku převzali kognitivní psychologové (např. Broadbent, Moray, Kahneman, Norman) a přizpůsobili ji tak, aby ji mohli aplikovat na lidské myšlení (cit. dle Gile, 1995a). Zastávali myšlenku, že některé mentální operace (neautomatické operace) vyžadují pozornost nebo pracovní kapacitu, zatímco jiné (automatické operace) nikoliv.

Neautomatické operace využívají pracovní kapacity, která je dostupná jen v omezeném množství. Pokud pro nějaký úkol není k dispozici dostatek kapacity, výkon se zhoršuje. Podle Gila (1995a, s. 161) z těchto teorií vyplývá, že pokud operace probíhající při tlumočení jsou neautomatické, lze na jejich základě vytvořit model tlumočení založený na konceptu požadavků na pracovní kapacitu a omezení pracovní kapacity.

Podle kognitivní psychologie jsou neautomatické operace takové operace, které nemohou být zautomatizovány. Jedná se např. o rozpoznání krátkého podnětu, identifikaci neznámého podnětu nebo známého podnětu za špatných podmínek, uložení informace do paměti za účelem pozdějšího použití, přípravu na neautomatickou reakci, kontrolu přesnosti pohybu nebo zacházení se symboly v kognitivních systémech. Automatické operace zahrnují porozumění známému podnětu za příznivých podmínek, spuštění zautomatizované reakce a provádění pohybů, které nevyžadují vědomou kontrolu (Richard, cit. dle Gile, 1995a).

Toto velmi jasné rozdělení je trochu zjednodušující, jelikož není vždy zcela snadné rozlišit dlouhý podnět od krátkého nebo známý od neznámého. Ale jak se dozvíme dále, operace, které probíhají při tlumočení, jsou jasně neautomatické.

2.4.3 Kapacitní nároky modelu úsilí

Gilův model (1995a, s. 162), vytvořený na základě pozorování simultánního tlumočení, se skládá ze tří složek neboli úsilí (*efforts*). Autor zvolil termín úsilí, aby zdůraznil neautomatickou povahu těchto operací. Jedná se o úsilí poslechu a analýzy, úsilí produkce řeči a úsilí krátkodobé paměti. Gile připouští, že se simultánním tlumočením mohou být spojeny další důležité operace, které jsou však okrajové vzhledem k požadavkům na pracovní kapacitu. Dodává, že pro tento model jsou tyto tři složky zcela dostačující.

Aby mohl být model platný, musí být splněny následující tři předpoklady (Gile, 1999, s. 156–157):

- Každé ze tří popsaných úsilí má neautomatické složky, které kladou nároky na zdroje vědomé pozornosti.

- Jednotlivá úsilí si alespoň částečně konkurují. (Přestože sdílejí zdroje a mohou do jisté míry spolupracovat, výsledkem jejich koexistence je většinou zvýšení nároků na pracovní kapacitu.) Jedná se o tzv. *hypotézu konkurence*, která je všeobecně intuitivně přijímaná tlumočníky a u kognitivních vědců nevyvolala žádnou kritiku. Nebyla však systematicky ověřována.

- Tlumočníci většinu času pracují blízko hranice *zahlcení* pracovní kapacity (saturace) – tzv. *hypotéza tenkého ledu*.

2.4.3.1 Úsilí poslechu a analýzy (úsilí porozumění)

Úsilí poslechu a analýzy Gile vymezuje jako souhrn všech operací probíhajících při procesu vnímání původního sdělení a jeho porozumění, počínaje analýzou zvukových vln přenášejících projev ve výchozím jazyce, které zaznamená tlumočnicko sluchové ústrojí, přes identifikaci jednotlivých slov až ke konečnému rozhodnutí o „smyslu“ sdělení. Zvyšuje se zvláště při obsahově hustých projevech, při projevech vysoce odborných, při nedostatečných akustických a technických podmínkách a v situacích, když řečník používá jazyk, který se odklání od normy (Gile, 1985a).

Není zatím zcela jasné, jak daleko musí analýza významu původního sdělení dojít, aby mohlo tlumočení začít. Podle Gila (1995a, s. 162) je nutné minimálně pochopení základní logiky jedné věty, ale nikdo neprokázal, že taková úroveň porozumění je nutná u všech vět. Avšak kromě vlastních jmen, která tlumočnick může jednoduše foneticky napodobit, vyžaduje tlumočení přinejmenším rozeznání jednotlivých slov projevu ve výchozím jazyce, což už stačí k tomu, abychom složku poslechu a analýzy zařadili do kategorie neautomatických operací.

Důvodem tohoto zařazení je skutečnost, že neexistuje vzájemný vztah mezi zvukem vnímaným našima ušima a jediným fonémem, slovem nebo skupinou slov, která pronese řečník. Jak víme z fonetiky, existuje obrovská rozmanitost toho, jak se jednotlivé hlásky a slova vyslovují, a to nejen v závislosti na tom, kdo je pronáší. Rozdíl lze zaznamenat i u jediného mluvčího, pronese-li stejný úsek dvakrát.

Abyste mohla být slova rozeznána, akustické vlastnosti přijímaného zvuku musí být analyzovány a porovnány se vzory uloženými v dlouhodobé paměti posluchače. Po

složitým procesu, vyžadujícím znalost pravděpodobnostní struktury jazyka, kontextu a situace, se posluchač rozhodne, kterým slovům odpovídá daný sled zvuků (viz např. Hoermann, Clark a Clark, Costermans, Noizet, Matthei a Roeper, Greene, všichni cit. dle Gile, 1995a). Rozpoznání řeči při tlumočení je nepochybně neautomatický proces.

Existuje několik studií, které poukazují na to, že porozumění při tlumočení jde mnohem dále než k pouhému rozpoznání slov. Černov (cit. dle Gile, 1995a) provedl experiment, ve kterém nechal studenty tlumočit věty, které se zdánlivě ubíraly jistým směrem, ale poté náhle vedly k nečekanému zakončení. Zjistil, že studenti věty většinou tlumočili podle směru, kterým se původně ubíraly, a ne tak, jak ve skutečnosti skončily. Z toho vyplývá, že účastníci experimentu nejenže rozpoznávali jednotlivá slova, ale také vyvozovali závěry ohledně jejich významu a během tlumočení předvíдали pokračování vět.

Není nutné provádět složitý výzkum, abychom zjistili, že porozumění při tlumočení jde dál, než je úroveň rozpoznání jednotlivých slov. Pozorování práce tlumočnicků k tomu poskytuje dostatek důkazů v každém tlumočeném úseku několika vět. Studie Michaela Dillingera (cit. dle Gile, 1995a) ukázala, že vyvozování závěrů o významu projevu při tlumočení je obdobné jako při každodenní komunikaci. Gile (1995a, s. 164) na základě svých experimentů tvrdí, že porozumění se neomezuje pouze na jazykovou informaci výchozího sdělení. Podobné příklady „interpretativní“ povahy porozumění při konferenčním tlumočení publikovali i další autoři, zvláště Seleskovitchová a Ledererová z tlumočnické školy ESIT. Takové porozumění umožňuje vztahovat jazykové znaky ke znalostem o světě, a vyloučit tak dvouznačnost, dále umožňuje vyřešit případné jazykové a významové chyby či odchylky od jazykové normy a logiky jazyka.

Úsilí porozumění je pravděpodobně větší u tlumočnicků než u účastníků konference, a to z následujících důvodů:

- Při tlumočení se tlumočníci musí soustředit na všechno, co řečník pronáší, zatímco účastníci konference si mohou vybrat informace, které je zajímají.
- Příslušné mimojazykové a někdy částečně terminologické znalosti jsou u tlumočnicka menší než u delegátů.

Porozumění při tlumočení je tedy neautomatický proces a je zásadní při nakládání s pracovní kapacitou.

2.4.3.2 Úsilí produkce

Produkce je konečný výstup tlumočení. Jedná se o úsilí, které tlumočnick musí vynaložit, aby dal informacím z původního sdělení jazykovou podobu v cílovém jazyce. U simultánního tlumočení se jedná o řadu operací od vytvoření mentálního obrazu sdělení, které má být předáno, přes plánování projevu, po jeho konečnou realizaci.

U konsektivního tlumočení se vyskytují dva druhy produkce. V první fázi tlumočnick poslouchá projev a pořizuje si poznámky, v druhé fázi produkuje sdělení v cílovém jazyce. Zde se budeme zabývat druhou fází. Toto úsilí se zvyšuje při taktických pauzách, které slouží k výběru slov a spojení, a snižuje se u slovních automatismů. Dalším faktorem, který zvyšuje požadavky na úsilí produkce (u simultánního tlumočení), je skutečnost, že tlumočnick musí akceptovat tempo promluvy řečníka a nemůže si zvolit tempo podle potřeby.

Stejně jako u procesu porozumění sdělení je dojem, že produkce sdělení je nenáročná operace, klamnou představou, jak podotýká mj. Matthei a Roeper (cit. dle Gile, 1995a). Podle nich skutečnost, že prakticky všichni ve svých projevech produkují falešné začátky a hezitační zvuky a často používají gramaticky nesprávné tvary a konstrukce, vypovídá o tom, že produkce řeči klade velké požadavky na náš jazykový systém.

Výsledek snahy mluvčích uskutečnit své záměry je zřídka zcela plynulý a bezchybný. Clark a Clark (cit. dle Gile, 1995a) tvrdí, že mluvení je řešení problémů. Takové problémy nabývají na významu při váhání spojeném s hledáním lexikálních jednotek a rozhodování o vhodné syntaxi (Maclay a Osgood, cit. dle Gile, 1995a), často totiž nějakou dobu trvá, než nalezneme to pravé slovo nebo se rozhodneme, jak směřovat větu tam, kam chceme. Váhání svědčí o tom, že při produkci řeči je nutné překonávat různé překážky, a je hlavním faktorem, který určuje tempo řeči.

Podle Gila (1995a, s. 166) problémy při produkci řeči osvětlují řadu zajímavých jevů. Velmi pozoruhodný je poznatek, že mluvčí má sklon opírat se o již předpřipravené fráze, slovní spojení či klišé. Cherry (cit. dle Gile, 1995a) vysvětluje, že jsme náchylní k budování jazykových návyků. Je zkrátka velmi snadné používat klišé, přísloví a frazeologismy jako náhražku za logická tvrzení. Plynulá řeč se skládá z naučených kombinací slov, které sdílí jistá jazyková společnost a které se tak staly víceméně automatickými.

Gile na základě těchto poznatků vyvozuje, že jedním z důvodů obtížnosti produkce řeči při tlumočení je skutečnost, že tlumočníci nemají svobodu říkat, co chtějí, a proto se nemohou vyhnout případným obtížím při produkci přeskupením sledu informací, jejich změnou či vynecháním jako řečník. Tlumočníci musí sledovat směr, který zvolil autor původního sdělení. Navíc obvyklá spojení se v jednotlivých jazycích liší, což produkci řeči činí náročnější pro tlumočníka než pro řečníka, tedy alespoň v tomto ohledu.

Na druhou stranu skutečnost, že mluvčí již provedl lexikální a syntaktické volby, může v některých případech tlumočnickovi pomoci. Jedná se o případy, kde tlumočnick může použít stejná nebo paralelní řešení v cílovém jazyce nebo je alespoň nějakým způsobem využít při vybavování si jednotlivých slov z paměti či tvorbě vlastních syntaktických řešení. Toto se ve skutečnosti děje často, někdy i vědomě, a zdá se, že to tlumočnickům umožňuje mluvit rychleji, než když se spoléhají jen na své vlastní konstrukce.

Ovšem je třeba si uvědomit, že pokud tlumočnick užívá k sestavení svého sdělení v cílovém jazyce slova a konstrukce původního jazyka, je proces produkce řeči mnohem náchylnější k výskytu nedostatků, a tlumočnick tak podstupuje jisté riziko. Hrozí, že v důsledku syntaktických a gramatických rozdílů mezi jazyky může uvíznout „na mrtvém bodě“ (Gile, 1995a). Navíc se může připravit o část svých vlastních jazykových zdrojů, které by mohl použít, kdyby produkoval sdělení spíše na základě významu než na základě jazykové struktury vypůjčené od jiného mluvčího, a navíc z jiného jazyka.

U převodu na základě formy navíc hrozí velké nebezpečí výskytu jazykových interferencí mezi dvěma jazyky, ať už se jedná o hrubé gramatické chyby, nesprávnou výslovnost, falešné přátele (*faux amis* – slova, která jsou stejná nebo podobná v obou jazycích, ale nemají stejný význam, konotace nebo použití) nebo méně závažné interference, které způsobí, že tlumočnickův projev bude méně přirozený, jasný či příjemný na poslech.

Zaměří-li se tlumočnick na jazyk, podstupuje riziko, že původní projev zpracuje jen povrchně, a jeho produkce nemusí vycházet z významu sdělení. Může tak vzniknout více chyb, protože tlumočnick si nemůže ověřovat své hypotézy ohledně významu. Proto by se mělo dodržovat všeobecné pravidlo produkce cílového projevu na základě významu, a ne slov původního sdělení.

Skutečnost, že tlumočnická situace nutí tlumočnický odchylovat se od jejich obvyklých modelů produkce řeči, může být důvodem jazykových nedostatků v jejich výstupech. Gile podotýká (1995a, s. 168), že takovéto odchylky od jazykové normy většinou nejsou způsobeny interferencí mezi výchozím a cílovým jazykem, alespoň ne žádným přímým a zjevným způsobem. Zdá se, že důsledky překážek kladených tlumočnickou situací na produkci jsou větší při simultánním než při konsekutivním tlumočení (Gile, 1995a), pravděpodobně kvůli rozdílům mezi těmito dvěma druhy tlumočení jak v nakládání s pracovní kapacitou, tak v časovém omezení.

Dále je nutné si uvědomit, že i zde hraje důležitou roli skutečnost, která již byla zmíněna v části o úsilí poslechu a analýzy. Tlumočníci musí produkovat sdělení v oblasti, která jim nemusí být důvěrně známá. Také nemusí být zcela obeznámeni s jazykem, který se v dané oblasti používá, ať už jde o slova, odborné termíny či styl. Opět musíme konstatovat, že produkce řeči při tlumočení je evidentně neautomatickou činností.

2.4.3.3 Úsilí paměti

Při tlumočení neustále probíhají operace krátkodobé paměti (paměť do několika sekund, zahrnuje smyslovou a pracovní paměť). Potřeba těchto operací vzniká, pokud je některý segment převeden po více či méně dlouhé době po své recepci, ať už z důvodů strategických, jazykových či dalších.

Některé operace jsou způsobené časovým odstupem mezi vyslechnutím zvuku a jeho rozpoznáním (fonetické segmenty se mohou v paměti spojovat a analyzovat, než identifikujeme slovo nebo foném), jiné operace krátkodobé paměti jsou spojeny s časem, který je potřeba k produkci sdělení, během kterého je informace, která má být přetlumočena, přítomna v paměti.

Některé operace paměti tohoto typu mohou být způsobeny zvláštními specifiky mluvcího nebo typem sdělení. Pokud je sdělení nejasné z důvodu své logiky, obsahové hustoty, neobvyklé jazykové struktury či přízvuku mluvcího, tlumočníci někdy raději vyčkají déle, než začnou daný úsek tlumočit (u simultánního tlumočení), nebo si zapisovat (u konsekutivního tlumočení), aby měli více času či širší kontext na vyřešení problémů porozumění a reformulace. Existují také faktory specifické pro jednotlivé dvojice jazyků, které vyžadují činnost krátkodobé paměti (např. u inverzí).

Je zřejmé, že operace krátkodobé paměti spadají do kategorie neautomatických operací, protože se jedná o uchování informace pro pozdější použití (Gile, 1995a). Uchovávané informace se navíc liší projev od projevu, a dokonce i v průběhu jednoho projevu. Množství uchovávaných informací se mění každým okamžikem, proto je dostatečně časté opakování stejných operací, které by umožnilo automatizaci těchto procesů, velmi nepravděpodobné.

2.4.4 Model úsilí pro simultánní tlumočení

Vydeme-li z výše uvedených definic, simultánní tlumočení (ST) si můžeme představit jako proces sestávající ze tří výše popsanych úsilí, tedy z úsilí poslechu a analýzy (PA), úsilí krátkodobé paměti (KP) a úsilí produkce řeči (PŘ), doplněné o úsilí koordinace (K), které je třeba ke koordinaci tří předchozích úsilí (Eysenck a Keane, cit. dle Gile, 1995a). Tento proces lze také znázornit následující rovnicí:

$$\mathbf{ST = PA + KP + PŘ + K}$$

V kterýkoli okamžik má každé úsilí specifické požadavky na pracovní kapacitu, které závisí na úkolech, které musí splnit, tedy na operacích týkajících se porozumění, krátkodobé paměti nebo produkce, prováděných s jednotlivými segmenty projevu. Jelikož proměnlivost požadavků je v závislosti na jednotlivých segmentech sdělení vysoká (např. náhlý přísun mnoha informací, potíže při vybavování si přesného ekvivalentu atd.), mění se požadavky na pracovní kapacitu velice rychle, v řádu sekund či zlomků sekund.

V kterýkoli okamžik se každé z úsilí většinou zabývá jiným segmentem projevu. V nejjednodušším případě se produkce zabývá segmentem A, zatímco paměť se věnuje segmentu B, který následoval po segmentu A, a poslech a analýza pracuje na segmentu C, který následoval po segmentu B. Není to však pravidlem. Ve skutečnosti může v průběhu tlumočení docházet k přesahům a inverzím a někdy se může stát, že díky anticipaci je segment pronesen dříve v cílovém jazyce tlumočnickem než řečníkem v jazyce výchozím (Gile, 1997). Ovšem obecné pravidlo, že jednotlivá úsilí se zabývají v danou chvíli různými segmenty, je užitečné při vytváření strategií a posuzování taktik

na zvládnutí náročných situací. Ve většině případů jsou v kterýkoli okamžik aktivní všechna tři úsilí.²

Dále je nutno uvést, že požadavky na pracovní kapacitu u každého jednotlivého úsilí pravděpodobně nejsou určeny pouze jejich vlastními požadavky, ale také interakcí mezi jednotlivými úsilími navzájem. Důvodem je snaha vyhnout se možným interferencím mezi dvěma jazyky, což vyžaduje zvláštní pozornost. Je pravda, že v praxi se často setkáváme s jazykovými interferencemi z výchozího do cílového jazyka a tlumočnickům se vštěpuje, aby si tohoto rizika byli vědomi a bojovali s ním např. tím, že se cíleně budou vyhýbat slovům a strukturám, které jsou ve výchozím jazyce stejné, kdykoli to bude možné.

Daniel Gile (např. 1985a, 1995b) také model úsilí velmi názorně vysvětluje pomocí následujícího grafu, který znázorňuje využití pracovní kapacity při simultánním tlumočení poměrně jednoduché věty, která má zhruba uprostřed jednu obtížnou pasáž (v čase t_2-t_4).

Tlumočený text: *Mister Chairman, Ladies and Gentlemen, the Pacific Islands Development Fund and other organizations have committed large funds to the project...*

t_0-t_2 : *Mister Chairman, Ladies and Gentlemen* (nízká informační hustota)

t_2-t_4 : *the Pacific Islands Development Fund* (vysoká informační hustota)

t_4-t_7 : *and other organizations* (nízká informační hustota)

t_7-t_n : *have committed large funds to the project...* (nízká informační hustota)

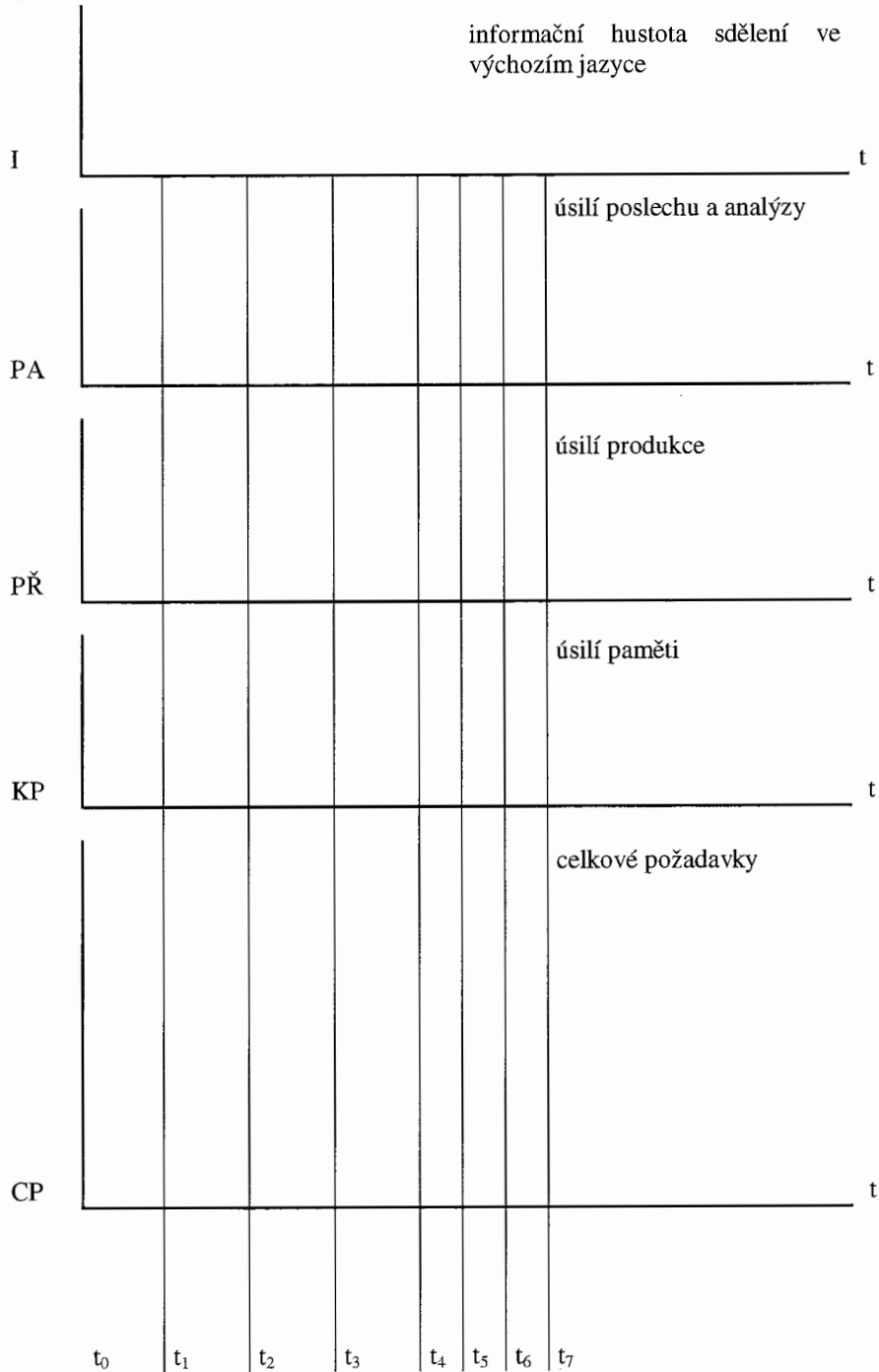
Z grafu 1 je zřejmé, že úsilí poslechu se zvyšuje v čase t_3 , krátce poté, co tlumočnick zaznamenal důležitý segment. Úsilí produkce začíná v čase t_1 , kdy tlumočnick identifikoval klasickou formulku pro oslovení, která vyžaduje jen minimální úsilí produkce v čase t_1-t_2 . Mezi časem t_2 a t_6 jsou nároky na produkci nulové, jelikož oslovení již bylo vysloveno. Produkce začíná až v čase t_6 , kdy je k dispozici celé vlastní jméno. Po jeho převedení úsilí produkce klesá, protože pokračování věty je banální. Úsilí paměti pracuje v čase t_4-t_6 , kdy se v krátkodobé paměti hromadí informace o vlastním jménu. V čase t_6 začíná produkce a nároky na paměť klesají.

Nároky na celkové množství pracovní kapacity jsou nejvyšší ve dvou bodech. Na začátku původního projevu a ve chvíli poslechu zásadní informace. Naopak maximální hodnoty dosáhnou po poslechu náročné části, kdy je obsahová hustota původního

² Gile (2004) uvádí: „L'accumulation de ces „Efforts“ sollicite fortement la mémoire de travail de l'interprète, qui travaille de ce fait très près de la saturation. Les risques de défaillance associés à cette quasi-saturation permanente des ressources attentionnelles de l'interprète sont un élément central dans l'interprétation, et déterminent notamment l'emploi de diverses stratégies et tactiques „en ligne“ pour réduire la charge cognitive.“

sdělení průměrná. Právě v tomto okamžiku hrozí vznik nerovnováhy mezi úsilími a selhání, což odpovídá případům pozorovaným v praxi.

Graf 1: Rozdělení úsilí v čase

Jedná se sice o teoretické a zjednodušené schéma, které nemůže udávat přesné hodnoty, názorně však ukazuje, že existuje časový posun mezi pronesením

nejnáročnějšího místa věty řečníkem a okamžikem nejvyšších nároků na pracovní kapacitu tlumočnicka.

2.4.4.1 Operační požadavky

V každý okamžik je aktivní jedno, dvě nebo tři úsilí najednou. Již existuje mnoho důkazů, že minimálně nějaký čas tlumočníci poslouchají a mluví najednou (např. Čeňková, 1988, Lambert, cit. dle Gile, 1995a). Celkové požadavky (CP) jsou proto součtem jednotlivých požadavků (nemusí se jednat nutně o aritmetický součet, jelikož některé zdroje mohou být sdíleny):

$$\mathbf{CP = PPA + PKP + PPŘ + PK}$$

PPA kapacitní požadavky na úsilí poslechu a analýzy

PKP kapacitní požadavky na úsilí krátkodobé paměti

PPŘ kapacitní požadavky na úsilí produkce řeči

PK kapacitní požadavky na úsilí koordinace

Aby tlumočení probíhalo hladce, musí být splněno těchto pět podmínek:

1. CP < CD

CD celková dostupná pracovní kapacita

V každý okamžik má tlumočnick k dispozici jisté omezené množství kapacity, které je rozděleno mezi poslech, produkci a paměť ve stavu rovnováhy. Pokud se nároky u některého úsilí zvýší, sníží se dostupná kapacita pro zbylá úsilí. Celkové požadavky na pracovní kapacitu nesmí přesáhnout celkovou dostupnou kapacitu. Je nutné poznamenat, že množství celkové dostupné pracovní kapacity se mění v čase, protože je závislé na mnoha vnitřních i vnějších, známých i neznámých faktorech, jako je únava, motivace, sdílení kapacity s dalšími činnostmi (hledání ve slovníku, vyhledávání v dokumentech apod.). Tento časový faktor se v rovnici nezohledňuje.

2. PPA < DPA

DPA kapacita dostupná pro úsilí poslechu a analýzy

3. PKP < DKP

DKP kapacita dostupná pro úsilí krátkodobé paměti

4. PPŘ < DPR

DPR kapacita dostupná pro úsilí produkce řeči

5. $PK < DK$

DK kapacita dostupná pro úsilí koordinace

Poslední čtyři rovnice říkají, že kapacita dostupná pro každé úsilí by měla být dostatečná na splnění úkolu, kterým se dané úsilí zabývá. V každý okamžik vyžaduje každé úsilí jisté minimální množství kapacity. Zvýšení nároků jednoho z úsilí může vést k tomu, že zbylé množství kapacity dostupné ostatním úsilím se dostane pod kritickou hranici a vznikne nerovnováha, což může vést k selhání.

Rozdíl mezi dvěma typy nezbytných požadavků definovaných v nerovnicích 1 až 5 je významný. První podmínka se týká celkové dostupné kapacity. Pokud tato podmínka není splněna, dojde k *zahlcení* (saturaci). Např. při rychlém a obsahově hustém projevu je nutno zpracovat více informací na jednotku času a požadavky na kapacitu přesahují množství kapacity dostupné tlumočnickovi.

Podmínky 2 až 5 nemusí být splněny, i když celkové požadavky nepřekračují kritický práh. Je tomu tak v různých případech:

- Tlumočnick se usilovně snaží vyprodukovat elegantní formulaci segmentu A, a proto mu nezbyvá dostatek kapacity na poslech segmentu B. Kdyby se tlumočnick spokojil s jednodušší formulací, zbylo by mu dostatek kapacity na úsilí poslechu a analýzy.
- Tlumočnick se soustředí na poslech náročného segmentu řeči a jeho odstup od řečníka narůstá, stejně jako nároky na paměť a/nebo produkci. Následně se mu nedostává kapacity pro poslech dalšího segmentu sdělení.

V takových případech se nejedná o zahlcení, nýbrž o nevhodné nakládání s pracovní kapacitou, které má za následek *individuální deficit* pracovní kapacity u jednoho z úsilí. Z uvedených příkladů ovšem vyplývá, že zhoršení kvality lze pozorovat až s určitým časovým posunem poté, co se vyskytla příčina problému. Takovéto problémy s rozdělením kapacity jsou částečně spojeny s nesprávnými technikami a strategickými rozhodnutími a částečně i s nevhodnými podvědomými zautomatizovanými procesy získanými při výuce tlumočení či v praxi.

Jak Gile (1997, s. 166) uvádí, některé nedostatky dokonce vůbec nemusí mít původ u problematických segmentů. Krátká prodleva nutná ke změně rozdělení pracovní kapacity mezi jednotlivá úsilí při zpracování projevu a nové úkoly, které musí být splněny, mohou způsobit nedostatek kapacity potřebné pro zpracovávání vět, které jinak neobsahují zvláštní obtíže.

K podobnému závěru dochází i Čeňková (1988, s. 72): „Při porušení hladkého průběhu simultánního tlumočení dochází také k narušení schopnosti rozdělení pozornosti mezi oba druhy činnosti (poslech a mluvení) a tlumočnickův převod je poznamenán různými chybami: přeřeknutím, opravami, vynechávkami, neporozuměním, chybným usouvztažněním jednotlivých segmentů, interferencí, nedosažením adekvátnosti a dokonce nezachováním invariantu informace.“ Domnívá se, že se jedná o důsledek nesprávného rozdělení pozornosti.

2.4.5 Zdroje problémů

Hlavní síla tohoto modelu tkví v jeho schopnosti vysvětlovat obtíže při tlumočení. Zvláště pomáhá ozřejmit opakující se problémy, se kterými se potýkají všichni tlumočníci (a které jsou často zmiňovány v odborné literatuře), ale které zatím nebyly analyzovány pomocí společného pojmového rámce.

Problémy s pracovní kapacitou se mohou projevit na dvou rovinách: zhoršením obsahu projevu v cílovém jazyce (faktické chyby, vynechávkami, významové posuny) nebo zhoršením formy (kvalita hlasu, výslovnosti či přízvuku, intonace, rytmus, více pauz, nesprávné použití lexika, terminologie, gramatiky či stylistiky). Jak podotýká Gile (1995a), zhoršení kvality nemusí být nutně zaznamenáno posluchači.³ Především zkreslení významu pro ně není vždy snadno rozpoznatelné. Co se týče formy, tak pokud není zřejmý výrazný rozdíl mezi dvěma segmenty, může být obtížné posoudit, zda převedení určité části projevu mohlo být lepší, kdyby se nevyskytl problém.

2.4.5.1 Problémy způsobené zvýšenými nároky na pracovní kapacitu

1. Vysoká hustota sdělení zvyšuje požadavky na pracovní kapacitu, protože za jednu časovou jednotku musí být zpracováno více informací. To se týká jak úsilí poslechu a analýzy, tak úsilí produkce, protože tempo projevu udává mluvčí. Vysoká hustota projevu je pravděpodobně nejčastějším zdrojem problémů při tlumočení.

Vysoká hustota projevů je spojena s:

- Vysokou rychlostí pronesení projevu. Je třeba podotknout, že někteří mluvčí hovoří velmi rychle, ale poskytují málo informací. V takovém případě zůstává hustota nízká.

³ Gile (1995b) uvádí: „Enfin, les défaillances elles-mêmes ne sont pas nécessairement perceptibles et quand elles ne se manifestent que par un ralentissement du débit ou par une élégance moindre du discours en langue d'arrivée, il nous semble très difficile de mettre la chose en évidence.“

- Vysokou obsahovou hustotou projevu i v poměrně pomalých projevech. Jedná se zvláště o výčty a připravené projevy, které řečník čte. Ty jsou obvykle bez hezitačních pauz, typických pro projevy pronášené spatra, a jsou zpravidla obsahově hustěji formulovány než spontánní projev (Halliday a Déjean Le Féal, cit. dle Gile, 1995a).

2. Vnější faktory, jako zhoršení kvality zvuku, který přichází do tlumočnickových sluchátek, hlučné prostředí nebo jiné rušivé zdroje, rovněž zvyšují požadavky na pracovní kapacitu pro úsilí poslechu a analýzy. Obdobně mohou také více pracovní kapacity na porozumění a reformulaci vyžadovat odborné termíny, které nejsou snadno dostupné v tlumočnickově hlavě (Gile, 1985b). Silný přízvuk nebo nesprávná gramatika a používání jazyka rovněž zvyšují požadavky na pracovní kapacitu pro úsilí poslechu a analýzy. Obdobně je tomu u neobvyklého jazykového stylu či způsobu uvažování.

3. Neznámá vlastní jména skládající se z více slov nebo vlastní jména, jejichž podobu v cílovém jazyce tlumočnick nezná, výrazně zvyšují požadavky na kapacitu u úsilí krátkodobé paměti.

4. Zahlcení může nastat při zvýšení požadavků na pracovní kapacitu u úsilí krátkodobé paměti, pokud je výchozí jazyk po syntaktické stránce velmi odlišný od jazyka cílového, což nutí tlumočnicka uchovávat velké množství informací po dobu, než je schopný je přeformulovat v cílovém jazyce.

2.4.5.2 Problémy spojené s citlivostí signálu

Další příčinou problémů jsou segmenty projevu, které nemusí nutně vyžadovat příliš mnoho pracovní kapacity, ale jsou oproti jiným segmentům citlivější na momentální nedostatek pracovní kapacity kvůli své nízké redundantnosti či krátkému trvání. Je to případ čísel a krátkých jmen včetně zkratek. Gile (1997, s. 171) uvádí: „*Such signal vulnerability makes proper and precise processing capacity management critical, as a very brief shortage of processing capacity in the listening and analysis effort may be enough to cause significant loss.*“

2.4.6 Deficitní řetězec

Deficitní řetězec nastane v situaci, kde jeden segment vyvolá zvýšené nároky na pracovní kapacitu, ale k selhání dojde až po jisté době u zcela jiného segmentu.⁴

Je však nutné si uvědomit, že zdroje problémů jsou potenciální příčiny zhoršení kvality, ale ke skutečným problémům nutně vést nemusí. Např. dlouhé vlastní jméno se může vyskytnout na konci, a ne uprostřed věty a může být následováno dlouhou pauzou. V takovém případě mizí požadavky na poslech a analýzu ihned poté, co je jméno vysloveno mluvčím, a tlumočnick může využít veškerou pracovní kapacitu na složky krátkodobé paměti a produkce. Kdyby po stejném jménu ihned následovala další věta, působilo by jeho převedení větší problémy, protože jednotlivá úsilí by se zabývala dalšími úkoly.

Může být obtížné spojovat jednotlivý případ zhoršení kvality se specifickým problémem, který ho zapříčinil, právě proto, že zhoršení kvality se může projevit dále v textu a mít vliv na segmenty, které samy o sobě nejsou problematické. Je obtížné identifikovat tyto řetězce vedoucí ke zhoršení kvality od samotné příčiny po její důsledky a naopak.

Příkladem nejjednoduššího typu deficitního řetězce je momentální pokles pozornosti u úsilí poslechu a analýzy, který má za následek ztrátu při poslechu dalšího příchozího segmentu, jako je jméno nebo číslo, které následně tlumočnick nemůže převést do cílového jazyka. Případně nemusí dojít k poklesu pozornosti, ale může se objevit nečekaně obtížný segment v projevu výchozího jazyka a v důsledku jeho nečekanosti nemá tlumočnick dostatek dostupné kapacity pro úsilí poslechu a analýzy, a nemůže tak splnit daný úkol.

Avšak nedostatek dostupné pracovní kapacity pro úsilí poslechu a analýzy může být rovněž důsledkem celého řetězce událostí, které mohou trvat několik sekund. Jsou možné nejruznější scénáře:

- Objeví se dlouhé vlastní jméno a tlumočnick se rozhodne přerušit či zpomalit reformulaci předešlého segmentu, aby se soustředil na dané vlastní jméno. Může mít

⁴ Gile (2004) uvádí: „Des décalages entre le moment où intervient un segment de discours dense en langue source et le moment où il est reconnu en tant que tel, et entre la position dans l'axe du temps d'un tel segment et l'intervalle de temps pendant lequel il est restitué, expliquent qu'une éventuelle saturation générale de la capacité de la mémoire de travail peut survenir à distance, à un moment où le discours est simple, expliquant ainsi des défaillances sur des segments en apparence très faciles.“

v úmyslu ho převést co nejdříve, aby odlehčil paměti. V takovém případě ale může zapomenout předešlé segmenty.

- Nesprávná výslovnost nerodilého mluvčího nutí tlumočnicka věnovat velké množství pracovní kapacity úsilí poslechu a analýzy, čímž se zpomaluje produkce. Tím se přetíží úsilí paměti, což vyústí ve ztrátu informací z paměti. Nebo se paměť nepřetíží, a produkce je tím pádem velmi obtížná, protože tlumočnick musí zrychlit, aby dostihl mluvčího, čímž se zhorší kvalita výkonu nebo se sníží množství dostupné pracovní kapacity pro úsilí poslechu a analýzy a dochází ke ztrátě následujícího segmentu.

Jsou možné i další scénáře mající za následek možnou ztrátu segmentů. Tyto segmenty samy o sobě nemusí být obtížné, ale bohužel jsou zpracovávány v nevhodnou chvíli, tedy v okamžiku, kdy není k dispozici dostatek pracovní kapacity pro příslušné úsilí.

2.4.7 Anticipace

Užitečnost *anticipace* (Gile, 1995a, Moser, 1978), kterou tlumočníci často podceňují, je zřejmá, analyzujeme-li model úsilí. Ovšem je třeba mít na mysli, co podotýká Gile (1995b): „*D'un autre côté, une anticipation erronée est susceptible de coûter cher à l'interprète, quand elle l'entraîne dans une voie sans issue et l'oblige à rebrousser chemin par la suite.*“ Anticipace může být jazyková nebo mimojazyková.

2.4.7.1 Jazyková anticipace

Pravděpodobnostní povaha porozumění řeči je všeobecně přijímaná. V žádném jazyce není pořadí slov náhodné, ale existují jasně dané pravděpodobnosti. Např. ve francouzštině je vysoká pravděpodobnost, že určitý člen bude následován podstatným nebo přídavným jménem a ne slovesem nebo dalším členem. Znalost takových pravidel, ačkoli je nevědomá, pomáhá omezit nejistotu při přechodu od jednoho segmentu projevu k dalšímu, a tak snižuje požadavky na pracovní kapacitu pro identifikaci příchozích segmentů. Jazykovou anticipaci lze považovat za nedílnou součást procesu recepce, za něco, co je velice důležité při vnímání jazyka.

Vysoká úroveň jazykových znalostí znamená nejen to, že tlumočníci znají slova a struktury a dokáží je rozeznat, ale také je dokáží předvídat a využít této schopnosti při procesu porozumění. Vysoká jazyková znalost se těžko hodnotí ve většině každodenních situací, kdy všechna nebo téměř všechna pracovní kapacita může být

věnována poslechu. U simultánního tlumočení však úsilí poslechu a analýzy konkurují dvě další úsilí, a tak výborné ovládnání pravděpodobnostního prognózování může být zásadní.

2.4.7.2 Mimojazyková anticipace

Zatímco jazyková anticipace je umožněna dobrou znalostí výchozího jazyka, dobrá znalost konferenční situace, tématu a řečníka umožňuje předjímat myšlenky vyslovené v projevu. Mimojazyková anticipace zde není definována jako přesná předpověď slov řečníka, ale jako znalost možnosti reakce mluvčího nebo znalost toho, jakým způsobem bude daný řečník mluvit v dané situaci či kontextu.

A zde je důležitá kvalitní příprava na akci. Pokud si tlumočníci dobře prostudují dostupné materiály za účelem získání znalostí o konferenci, tedy o jménech, názvech, hlavních myšlenkách a termínech, které budou pravděpodobně při konferenci užity či se na ně bude odkazovat, zvyšují tak možnosti anticipace a snižují požadavky na kapacitu pro úsilí poslechu a analýzy. Tím pádem zvyšují množství dostupné kapacity pro zbylá dvě úsilí a pravděpodobně tak omezí četnost problémů způsobených nedostatkem pracovní kapacity.

2.4.8 Model úsilí a další typy tlumočení

Gile (např. 1995a, 1995b) svůj model úsilí aplikuje i na další typy tlumočení, které zde pro úplnost v krátkosti zmíníme. Teorie o pracovní kapacitě a modelu úsilí se netýkají překladu, protože při něm jsou nároky na pracovní kapacitu mnohem nižší a vzájemně si nekonkurují.

2.4.8.1 Model úsilí pro konsekutivní tlumočení

Model úsilí byl původně vytvořen pro simultánní tlumočení. Na stejném principu byl později vyvinut i model pro konsekutivní tlumočení, které probíhá ve dvou fázích, ve fázi poslechu a tlumočnického zápisu a ve fázi produkce řeči. V první fázi funguje úsilí poslechu a analýzy a úsilí krátkodobé paměti stejně jako u simultánního tlumočení. Úsilí paměti je však spojeno s časovým úsekem mezi okamžikem, kdy tlumočnické informace vyslechne, a okamžikem, kdy ji zapíše, nebo se rozhodne ji nezapsat, případně mezi okamžikem poslechu a okamžikem, kdy informace z paměti mizí. Úsilí produkce je v první fázi spojeno s pořízením tlumočnického zápisu.

V druhé fázi se procesu účastní složka vybavování segmentů původního sdělení (operace dlouhodobé paměti), která není stejná jako úsilí krátkodobé paměti, a složka čtení poznámek. Kvalitní poznámky mohou výrazně snížit požadavky pro úsilí vybavování. Ve druhé fázi navíc tlumočnick pracuje svým vlastním tempem, a nehrozí tak zahlcení při rozdělování pracovní kapacity mezi jednotlivá úsilí. Proto pouze první fáze klade vysoké požadavky na pracovní kapacitu. Ale i zde si může tlumočnick odlehčit tím, že když je potřeba velké množství kapacity na poslech a analýzu, omezí množství pořizovaných poznámek, což nemusí nutně vyústit ve zvýšení množství uchovávaných informací.

2.4.8.2 Model úsilí pro tlumočení z listu

U tlumočení z listu se úsilí poslechu a analýzy mění v úsilí čtení, úsilí produkce zůstává, ale nejsou zde nároky na úsilí paměti. Navíc nikdo neurčuje tempo tlumočení. Na druhou stranu při úsilí čtení tlumočnickům nepomáhá hlasová podoba projevu (pauzy, hlasové změny apod.) a tlumočnick si musí text sám členit do jednotek překladu, což je zvláště obtížné u dlouhých a komplikovaných vět.

Výhodou tohoto druhu tlumočení je, že pokud tlumočnicki text dostanou předem, mohou si označit hranice těchto jednotek, a tak snížit nároky na pracovní kapacitu. Vzhledem k tomu, že tlumočnick má jazykové struktury neustále před očima, riziko výskytu interferencí je vysoké.

2.4.8.3 Model úsilí pro tlumočení s listem

Při simultánním tlumočení s listem má tlumočnick tu výhodu, že slyší projev a zároveň má před očima jeho psanou podobu, což omezuje zatížení paměti a škodlivé dopady špatných akustických podmínek, stejně jako pravděpodobnost selhání v důsledku nedostatku pracovní kapacity pro úsilí poslechu a analýzy.

Na druhou stranu však psané texty mají vysokou obsahovou hustou, při jejich tlumočení hrozí vyšší výskyt interferencí a dále hrozí nebezpečí plynoucí ze skutečnosti, že tlumočnick se snaží sledovat jak mluvenou, tak psanou formu textu a má tendenci se soustředit spíše na psaný než vyslovený text. Z toho plynou dvě rizika. Tlumočnick se někdy snaží přeložit vše, ale nestačí tempu řečnicka, časový posun příliš naroste a ztrácejí se důležité segmenty projevu. Dále se často stává, že řečnicki často od

psaného textu odbočují, přidávají komentáře, mění některé úseky a jiné vynechávají. Pokud se tlumočník zaměří na psaný text, pak mu tyto změny uniknou.

2.4.9 Analýza modelu úsilí

Model úsilí představuje koherentní rámec, který může pomoci vysvětlit velké množství jevů, obtíží a chyb vyskytujících se při tlumočení. Jeho cílem je ve spolupráci s psychology a filology tyto jevy zkoumat, dospět k praktickým výsledkům, stanovit metodologické obtíže simultánního tlumočení, a pokusit se tak zlepšit kvalitu práce tlumočnicků úsporou energie a dosažením vyváženého nakládání s jednotlivými úsilími. Model úsilí se evidentně nesnaží proces tlumočení popsat, ale vysvětlit chyby a vynechávky zaznamenané ve výkonech simultánních a konsekutivních tlumočnicků, které nemají svůj původ v nedostatečných jazykových či mimojazykových znalostech či špatných podmínkách, ve kterých je pronášena promluva ve výchozím jazyce.

Model je velmi zjednodušující, což lze vysvětlit tím, že byl původně vytvořen pro studenty tlumočení (Gile 1997, s. 164). Šlo zřejmě o to, aby jeho schopnost vysvětlovat jednotlivé jevy byla co nejvyšší. Všechny složité operace byly seskupeny do tří úsilí, které představují jednotlivé celky, přestože se pravděpodobně v některých místech překrývají. Oceňujeme velmi srozumitelné podání myšlenek a jednoduchý jazyk, který modelu nijak neubírá na kvalitě.

Gilovy modely úsilí jsou založeny na autorových intuitivních domněnkách a empirických zkušenostech. Po důkladném studiu dalších vědních disciplín, zvláště kognitivní psychologie, autor zjistil, že jeho dohady lze podpořit potvrzenými a existujícími teoriemi z psychologie. Pokud jde o podloženost teoretických východisek, není modelu co vytknout.

Autor model úsilí vyvíjí již od sedmdesátých let, jedná se tedy o velmi propracovanou teorii. Jejím největším nedostatkem, kterého si je vědom i sám autor, je právě velmi špatná ověřitelnost jejích hypotéz v praxi a neexistence skutečně systematických snah o potvrzení její platnosti. Jedná se totiž, jak již bylo řečeno výše, o modely teoretické, vycházející z intuice a pozorování (to samé vyčítal Gile i Seleskovitchové).

V praxi je velice obtížné platnost modelů ověřit z toho důvodu, že není snadné změřit, kolik pracovní kapacity je pro určitý úkon potřeba a kolik je jí využíváno.⁵ Psychologické prostředky, při jejichž použití by se nezasahovalo do tlumočnické situace, které by se daly používat nepřetržitě v průběhu tlumočení a dokázaly by měřit kognitivní zátěž přímo, by byly nejužitečnější. Umožnilo by to nejen ověřit mnoho hypotéz vyplývajících z modelu úsilí, ale posloužily by i ve výuce tlumočení. Jak však konstatuje Gile (1997, s. 173), vhodné prostředky ještě nebyly nalezeny. Prozatím tedy nezbyvá než vycházet ze skutečnosti, že originální projev i tlumočnický výkon lze nahrát a analyzovat za velmi příznivých podmínek, zatímco jednotlivé procesy ne, jelikož samotné mentální procesy jsou neviditelné (Gile, 1991, s. 153).

Zarazilo nás, že Gile ve svém modelu explicitně nezmiňuje úsilí zpětné kontroly vlastní produkce. Domníváme se, že se jedná o součást úsilí produkce, o jeho relativně důležitou složku. Tlumočníci by měli věnovat jisté úsilí také sledování konečného výstupu tlumočení za účelem případné zpětné korektury (např. Kirchoff, 2002). Zpětná korektura totiž představuje dodatečné nároky na pracovní kapacitu a může způsobit individuální deficit u dalších úsilí.

Gilův model se jistým způsobem vyvíjí v čase. Nemyslíme tím, že by se posouval nějakým směrem či měnil, autor však na něm neustále pracuje. V průběhu času lze zaznamenat hlubší propracování některých dílčích částí či terminologické upřesňování.

Jak jsme již zmínili výše, model je velmi jednoduchý a nabízí velmi přehledné a jasné vysvětlení některých jevů v tlumočení. Nenalézáme v něm žádné zásadní nedostatky. Nemůžeme s ním ani polemizovat právě z důvodu nedostatku možností jej ověřit či vyvrátit. Na druhou stranu nutno podotknout, že právě Gile se velmi zasazuje

⁵ Gile (1995b) uvádí: „Sur le plan de recherche, leur principale faiblesse réside dans le fait qu'ils restent théoriques et intuitifs : ils ont beau s'appuyer sur des concepts et résultats de la recherche linguistique et psycholinguistique, leur vérification expérimentale est problématique. En effet, il est très difficile de mesurer la consommation et les besoins en capacité de traitement avec une fiabilité et une précision suffisantes, surtout compte tenu des variations très rapides que postulent ces modèles : à la vitesse du discours spontané, qui est de l'ordre de 100 à 250 mots/minute, il faudrait mesurer des indicateurs ayant une latence d'une fraction de seconde. La plupart des indicateurs physiologiques connus (rythme cardiaque, tension artérielle, mouvements musculaires, résistance électrique de la peau) n'ont pas cette vitesse de réaction. Il semblerait que le diamètre de la pupille varie en fonction de la 'charge mentale' avec une latence de quelque 0,5 secondes. J. Tommola de Turku, en Finlande a comparé la dilatation moyenne de la pupille de 9 étudiants de simultanée dans trois conditions expérimentales. [...] Ces études nous semblent présenter un intérêt considérable : pour la première fois, l'on a pu mesurer les variations de la capacité de traitement totale utilisée à travers un indicateur physiologique, et ce 'en ligne'. Notons que pour des raisons techniques, il a fallu demander aux sujets de poser leur menton sur appui et de fixer un point précis pendant l'expérience. Ces conditions artificielles limitent le champ d'application de la méthode. [...] Une autre direction prometteuse est celle des mesures directes de l'activité cérébrale par électro-encéphalographie ou par imagerie médicale non invasive. [...] Là aussi, des problèmes techniques se posent, dans la mesure où l'interprétation était „mentale“, sans articulation vocale, car celle-ci aurait provoqué des interférences dans les mesures.“

o vyšší rigoróznost výzkumu, empirické ověřování hypotéz, kvalitní provedení experimentů a spolupráci vědeckých center.

2.4.10 Ověřování modelu úsilí

Sám Gile experimentálně ověřoval své modely úsilí pro simultánní tlumočení (např. Gile, 1995a, 1999). Ve svých experimentech mj. zkoumal výskyt chyb a vynechávek při simultánním tlumočení jedné výchozí promluvy, které provedlo několik zkušených profesionálních tlumočnicků. Upozorňuje, že je obtížné definovat chyby a nedostatky v tlumočení a zmiňuje nutnost více hodnotitelů. Experimentálně zjistil, že se chyby a vynechávky vyskytly při tlumočení různých segmentů výchozí promluvy a velké části z nich se dopustila pouze malá část testovaných osob. Když Gile celý experiment zopakoval, došlo při druhém tlumočení stejné promluvy k novým chybám a vynechávkám, a to i v segmentech, které v první fázi stejní tlumočníci přetlumočili správně.

Tyto výsledky tedy potvrzují Gilovu hypotézu modelu úsilí, která je založena na předpokladu, že chyby a vynechávky nejsou způsobeny obtížností daného segmentu výchozí promluvy, ale faktem, že tlumočníci neustále pracují na hranici zahlcení pracovní kapacity. Proto má každá, byť i nepatrná změna objemu pracovní kapacity, kterou právě disponují, vliv na jejich výkon. Skutečnost, že tlumočníci například v první fázi experimentu přetlumočili daný úsek správně a v druhé fázi udělali chybu nebo daný segment vynechali, dokazuje, že nemohlo dojít k pochybení z důvodu nepochopení nebo kvůli nedostatečným jazykovým znalostem.

Jak však sám Gile přiznává (1999), tento model nebyl zatím systematicky testován za účelem úplného potvrzení platnosti modelů úsilí. Uvádí, že bude ještě třeba získat mnoho dalších poznatků, například nakolik těsně tlumočníci pracují blízko hranice zahlcení pracovní kapacity, jak velké množství kapacity navíc vyžadují problematické úseky, po jakém časovém úseku dochází k výpadku atd.

2.4.11 Uplatnění modelu úsilí při výuce

Modely úsilí a pojem pracovní kapacity jsou teoretické koncepty, ale podle Gila (1995a, s. 188) tvoří velmi důležitou součást obecného teoretického a pojmového rámce pro studenty tlumočení. Ukázalo se totiž, že jim účinně pomáhají pochopit mnohé obtíže v tlumočení a analyzovat jednotlivé strategie a taktiky, se kterými je seznamují

učitelé, včetně např. přípravy na akci, tlumočení do jazyka B (aktivního cizího, tedy nemateřského), tlumočnického zápisu při konsekutivním tlumočení a zdokonalování jazykových dovedností. Gile proto výuku tohoto konceptu vřele doporučuje.

2.5 Model úsilí a další autoři

Daniel Gile se řadí mezi světově nejvýznamnější vědce a teoretiky v oblasti tlumočení, a proto se s jeho prací setkává každý, kdo se zabývá teorií a výzkumem tlumočení. Drtivá většina autorů ho uznává pokud jde o jeho názory ohledně výzkumu a mnoho současných translatoologů přijímá i jeho modely úsilí, nejčastější výtkou bývá jejich neověřenost.

Na stejných základech jako Daniel Gile, tedy na poznatcích kognitivní psychologie, vybuodovala svůj model tlumočení i Barbara Moser-Mercerová z ženevské tlumočnické školy ETI. Rovněž člení zpracování původního sdělení na etapy a pracuje s pojmem pracovní kapacity (Čeňková 2001, s. 141). Podrobněji se však zaměřuje na jiné jevy než Gile. Také již dlouhou dobu upozorňuje na nezbytnost interdisciplinarity při výzkumu tlumočení. Sama své teorie ověřuje experimentálně ve spolupráci s odborníky z dalších vědních disciplín.

Birgit Strolzová, tlumočnice působící na vídeňském Institutu pro vzdělávání překladatelů a tlumočnicků, rovněž vychází z poznatků kognitivní psychologie. Inspiruje se jak Gilovým modelem úsilí, tak teorií smyslu Danici Seleskovitchové a vytváří svůj vlastní model distribuce kognitivních zdrojů, který popisuje způsob tlumočnickova hospodaření s kapacitou zpracování informací na základě rozdělování pozornosti na příjem, zpracování či produkci informací (Čeňková 2001, s. 54).

K dalším vědcům, kteří při výzkumu tlumočení stejně jako Gile vycházejí z kognitivní psychologie patří např. Sylvie Lambertová či Mike Dillinger, kteří ostatně kognitivní vědu studovali, Miriam Shlesingerová, Deryle Lonsdale, Nelson Cowan a další.

Největší opozice vůči Gilovým teoriím přicházela tradičně z pařížské tlumočnické školy ESIT. Gile kritizoval interpretativní teorii pařížských badatelek Seleskovitchové a Ledererové, která vyžaduje deverbilizaci a cílené zapomenutí formy výchozího textu, aby mohl být přirozeně převeden čistý smysl. Autorkám vyčítal nedostatečné vědecké podložení jejich domněnek empirickými důkazy.

Dále se Gile a Seleskovitchová rozcházelí v otázce jazykových záležitostí, Gile jí vyčítal jejich zanedbávání. Ona své počínání odůvodňovala tím, že je důležité převést smysl a nevázat se na jazykovou formu. Oba modely se rovněž neshodovaly v názoru na možnosti tlumočení do jazyka B a záležitostech lingvistické kompetence tlumočnicka. Dalším rozporem byl požadavek ESITU na úplnost převodu, který byl podle Gila nesplnitelný.

Druhé revidované vydání *Pédagogie raisonnée de l'interprétation* z roku 2002 přichází s různými úpravami a rozšířeními. Pařížská škola připustila nutnost zabývat se i jazykovou stránkou tlumočení (Crosnier Leconte, 2003, s. 51). Dnes Gile nejvíc zdůrazňuje nedostatečný interdisciplinární přístup ke zkoumání v Paříži.

Další dva autoři, které zmíníme, se také zabývali dílem Daniela Gila, recenzovali jeho stěžejní dílo *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training* (1995a). Gérard Ilg (1996) u této knihy zvláště oceňuje její přehlednost a dále skutečnost, že autor do knihy začlenil své zkušenosti s japonštinou. Také pozitivně hodnotí autorův přístup zaměřený spíše na proces než produkt tlumočení. Ke knize ani modelům v ní obsaženým nemá žádné výtky. Louise Brunettová (1998) jeho model přijímá bez námitek a hodnotí jej pozitivně. Její výtky ke knize se týkají pouze některých didaktických metod.

Robin Setton je dalším z vědců, kteří vycházejí/kognitivní vědy. Rovněž se však ve svých pracích zabýval analýzou existujících modelů tlumočení a teoretických názorů na proces tlumočení a zkoumal samozřejmě i teorie Daniela Gila.

Robin Setton (1999, s. 3) Gila řadí do skupiny teoretiků zaměřených na procesy zpracování informace v opozici ke skupině okolo interpretativní teorie.⁶ Gilovi a skupině vědců podobného zaměření vyčítá (1999, s. 5), že dosud nepředložili žádnou korpusovou analýzu na podporu svých tvrzení. Uvádí, že tito vědci se odmítají zabývat

⁶ Setton (1999) uvádí: „Interpretation research has drawn broadly on concepts in cognitive science and linguistics, but existing accounts have not managed to reconcile theories about language and theories about cognitive architecture. The few overall models which have so far been proposed draw chiefly on information-processing (IP) theory (Gerver 1976, Moser 1976, Massaro 1978, Gile 1995), but have presented little or no corpus analysis in support. The tendency in IP-inspired modelling is to divide the SI act into distinct component processes, adopting models of coordination from cognitive psychology but making simplifying assumptions about language in communication. The interpretative theory (IT), a more unified and holistic account (e.g. Seleskovitch 1968, Lederer 1981, Seleskovitch a Lederer 1989) places greater emphasis on the role of context in communication, and on the primacy of the Speaker's intent over linguistic structure, but glosses over possible limitations of the human language processing system. The IT account has been defended in detailed corpus analysis (Lederer 1981), but with little reference to contemporary pragmatic and cognitive theory. There is little or no dialogue between the two schools, which are sharply divided over training and theoretical issues such as the importance of language factors. Neither paradigm has ventured to explore the intermediate representations or mental medium of translation.“

tím, co nelze kvantifikovat, a upozorňují především na důležitost mimojazykových znalostí a kontextu. Nikdo z nich se však ještě doposud nepokusil prokázat vlastní tvrzení prostřednictvím korpusu, což zdůvodňovali existencí příliš velkého množství subjektivních proměnných zasahujících do takového počínání.

Pokud jde o Gilův model úsilí, Setton uznává, že Gilova zjištění potvrzují hypotézu tohoto modelu, podle které mnoho nedostatků při tlumočení není způsobeno obtížností samotných nesprávně převedených nebo vynechaných segmentů projevu ve výchozím jazyce, ale skutečností, že tlumočnick pracuje na hranici zahlcení pracovní kapacity, čímž je zranitelný a citlivý i na malé změny množství dostupné pracovní kapacity u každé složky tlumočení.

Podle Settona (1999) spočívá hlavní přínos Gilovy teorie v tom, že autor k simultánnímu tlumočení přistupuje důsledně a konzistentně, ochotně konzultuje s odborníky z dalších vědních disciplín, popisuje simultánní tlumočení v souladu s nejnovějšími modely kognitivní vědy a snaží se pojmenovat a pochopit možné důvody selhání a obtíží.

Setton (1999, s. 38) naopak Gilovi vyčítá, že jeho teorie „*offer no cogent account of intermediate representation, and therefore no consideration of contextualisation of the economics of central processes*“. Dále uvádí, že se Gile až příliš úzce zaměřuje na informativní rozměr projevu a opomíjí rozměr ilokuční a konativní. Dodává, že Gilovi ještě také zbývá předložit korpus, který by jeho teorie podpořil.

Obecně lze však říci, že Robin Setton Gilův model úsilí přijímá, u svého modelu, který je do značné míry ovlivněn interdisciplinárním pohledem, však vychází z jiných předpokladů a svou teorii rozšiřuje o pragmatické hledisko.

Ať už je Gile autory přijímán či se setkává s výtkami ke svému modelu úsilí, je nesporné, že vědu o tlumočení svým působením posouvá vpřed a novými poznatky přispívá k jejímu rozvoji.

2.6 Tlumočnické strategie a taktiky

Tlumočníci si během studia a praxe osvojí řadu strategií, které jim umožní čelit problematickým situacím. V této části zmiňujeme nejdůležitější strategie a taktiky ulehčující proces tlumočení, jejich výhody a nevýhody (Gile, 1995a, Jones, 1998, Kirchhoff, 2002).

I když se zkušený tlumočník řídí strategiemi pro přípravu, musí v tlumočnické situaci čelit různým problémům z důvodu omezení pracovní kapacity, nesprávného nakládání s ní a nedostatků ve svých znalostech. Mnohým z těchto problémů se nelze vyhnout, což dokazuje skutečnost, že se s nimi pravidelně potýkají všichni tlumočníci. Obtíže se vyskytují jak při porozumění, tak při produkci, často v podobě deficitních řetězců, které jsou popsány výše. Pokud si však jsou tlumočníci těchto problémů vědomi a používají níže popsané strategie, omezí dopad těchto problémů.

2.6.1 Strategie pro porozumění:

a) vyčkávání – posunutí začátku tlumočení za účelem získání více informací k vyřešení problému. Tato taktika zatěžuje krátkodobou paměť a hrozí ztráta informací v důsledku deficitního řetězce;

b) rekonstrukce daného segmentu pomocí kontextu a mimojazykových znalostí (tedy za pomoci znalosti tématu, situace, řečníka atd.) – tento postup je náročný na čas a pracovní kapacitu. Existuje zde vysoké riziko zahlcení a individuálního deficitu;

c) anticipace a pravděpodobnostní prognózování – využití skutečnosti, že tlumočník má určitou představu o intenci řečníka, kterou v průběhu jeho řeči modifikuje (Čeňková, 1988);

d) využití pomoci kolegy v kabině – pasivní kolega má větší šanci porozumět náročnému úseku, jelikož jeho pracovní kapacita se nedělí mezi tři úsilí. Navíc může nahlédnout do glosáře či jiného materiálu, což vyžaduje čas a pracovní kapacitu, a poté předat informaci aktivnímu kolegovi, většinou písemně. Pasivní kolega může dokonce problémy předvídat (u čísel, jmen či odborných termínů) a zapisovat je, aniž by byl požádán. Toto je velmi dobrá strategie, protože aktivní tlumočník si ušetří čas a pracovní kapacitu. Předpokladem samozřejmě je, že kolega bude v kabině fyzicky přítomen a ochoten pomoci;

e) nahlédnutí do materiálů v kabině – efektivita této strategie se může velmi lišit, protože požadavky na čas a pracovní kapacitu mohou být různé. Příprava materiálů před tlumočením velmi ulehčí vyhledávání.

2.6.2 Preventivní strategie

Užívají se v situacích, kdy z důvodu vysokých nároků na čas a pracovní kapacitu hrozí, že by se mohl vyskytnout problém. Cílem těchto strategií je omezit riziko selhání.

a) psaní poznámek – využívá se, pokud výchozí sdělení obsahuje čísla či jména, která by tlumočnick mohl zapomenout před jejich převedením. Zvyšují se však nároky na čas a pracovní kapacitu a riziko ztráty jiných segmentů sdělení. Riziko se naopak významně snižuje, pokud poznámky pořizuje netlumočící kolega;

b) regulace časového posuvu – pomocí této strategie lze do jisté míry omezit nároky na pracovní kapacitu u jednotlivých úsilí. Kratší odstup uleví paměti a zatíží úsilí porozumění, protože prostor pro anticipaci se zmenší, delší odstup může zahltnit krátkodobou paměť;

c) segmentace – vhodná strategie tam, kde hrozí zahlcení krátkodobé paměti v důsledku náročné či nejasné syntaxe. Lze využít k rozdělení dlouhého souvětí, možno použít neutrální začátek. Odlehčuje úsilí krátkodobé paměti, ale zatěžuje úsilí produkce;

d) změna pořadí prvků ve výčtu – výčty jsou segmenty řeči s vysokou obsahovou hustotou, které velmi zatěžují krátkodobou paměť. Cílem této strategie je převést poslední segment jako první, ještě než je zpracován hloubkově. Odlehčí se tak paměti a ušetří pracovní kapacita. Toto může dobře fungovat u jmen, která mohou být tlumočena na základě echoické paměti. Čeňková (1988, s. 71) zde mluví o tzv. rezonanční paměti a podotýká, že využití tohoto druhu paměti může pomoci i při kontrole správnosti formulace sdělení v jazyce cílovém.

2.6.3 Strategie přeformulování

Tyto strategie pro přeformulování pomáhají omezit důsledky problémů s produkcí a krátkodobou pamětí. První tři jsou stejné jako u strategií porozumění.

a) vyčkávání – získá se více času pro nalezení správného slova či struktury. Zatěžuje krátkodobou paměť;

b) využití pomoci kolegy v kabině;

c) nahlédnutí do materiálů v kabině – glosáře, slovníky;

d) princip ekonomie (Čeňková, 1988, s. 80) – tlumočnick „*musí získat čas, je pro něj tedy nutné, aby přistupoval k úspornějšímu, sevřenějšímu vyjádření invariantu informace v cílovém jazyce, aby nadbytečné konstrukce ve svém projevu vynechával, aby co nevíce využíval principu ekonomie. Časových úspor a ekonomie vyjadřování dosahujeme především dvěma způsoby řečové komprese: eliminací redundancí a jazykovou kompresí*“;

e) řečová dekomprese – tlumočnick formuluje svůj projev bez komprese, nezhuštěně, dokonce méně ekonomicky a explicitněji než řečník ve výchozím jazyce⁷ (Čeňková, 1988), čímž může řešit různé situace;

f) náhrada segmentu hyperonymem nebo obecným segmentem – používá se při neporozumění či nevybavení si ekvivalentu (převedení jména mluvčího jako „řečník“, zaokrouhlení, zobecnění). Při použití této strategie, která je časově nenáročná, se v cílovém jazyce ztrácí informace;

g) vysvětlení či parafráze – používá se při neznalosti ekvivalentu. Tato strategie je informačně efektivní, ale je časově náročná a může upoutat pozornost posluchačů na skutečnost, že tlumočnick daný termín nezná;

h) reprodukce slyšeného zvuku – používá se u jmen či odborných termínů. Při správné výslovnosti ušetří kapacitu, při nesprávné může zkreslit či poškodit informaci a zdiskreditovat tlumočnicka;

i) naturalizace – přizpůsobení termínů morfologickým a fonologickým pravidlům cílového jazyka. Tato strategie je účinná, pokud si jsou výchozí a cílový jazyk fonologicky blízké, pokud se z daného jazyka běžně přebírají termíny či pokud delegáti slovo znají z cizojazyčného materiálu, který studovali;

j) překódování – doslovný překlad, používá se především u termínů;

k) informování delegátů o problému – pokud tlumočnick ztratí důležitou informaci, může vystoupit z pozice řečníkova *alter ega* (řekne např.: „a autor, jehož jméno tlumočnick nezachytil...“). Delegáti se na informaci mohou přeptat řečníka. Tato strategie se příliš nepoužívá, zabírá totiž příliš mnoho času a je náročná na pracovní kapacitu. Vzniká riziko, že další segmenty nebudou moci být převezeny, navíc tak tlumočnick upozorní na své problémy. Pokud není ztracená informace příliš významná nebo by se touto strategií ohrozil převod jiných částí, doporučuje se využití jiné strategie;

l) odkázání posluchačů na jiný zdroj informací – tištěné materiály, obrazovka, prezentace a projekce;

⁷ Čeňková (1988) uvádí: „Příčin je několik a mají objektivní i subjektivní charakter. Vyplývá to jednak z toho, že při simultánním tlumočení nemá tlumočnick čas vybrat optimální variantu a použije první ekvivalent, který se mu vybaví, i když je dlouhý. Dále to závisí na individualitě tlumočnicka, u pomalého tempa řečníka někteří tlumočnicki dlouhé pauzy zaplňují prázdnými slovy či rozvíjejí a doplňují myšlenky řečníka, explicitně zlogičtují vztahy mezi částmi sdělení. Objektivní příčina je rozšiřování sémantické informace v důsledku kulturních rozdílů o informaci nutnou pro posluchače, aby porozuměl.“

m) vynechání informace – může být nevědomé či úmyslné. Informace se však může objevit dále v textu;

n) sledování vlastního výkonu a případná zpětná korektura – zpětná korektura by se měla využívat, jen pokud je opravdu nutná a mělo by dojít k závažným významovým zkreslením⁸, zatěžuje pracovní kapacitu;

o) paralelní přeformulování – používá se především při špatných pracovních podmínkách či při nutnosti mluvit i přes nepříznivé podmínky. Tlumočnick si může vymyslet segment projevu, který se hodí do kontextu projevu, ale ve výchozím sdělení se neobjevil (popř. využije opakování, parafrázi). Jedná se o skutečně extrémní strategii, která se využívá jen výjimečně a velmi obezřetně. Lze ji využít i v situaci, kdy by z různých důvodů při tlumočení měla nastat dlouhá pauza, která nikdy nepůsobí dobře na posluchače;

p) vypnutí mikrofonu – další extrémní strategie. Někteří hájí tuto strategii v případech, že pracovní podmínky jsou velmi špatné a tlumočníci mají pocit, že nemohou odvést kvalitní práci. V současné době se jedná o velmi vzácný postup. Lze ji uplatnit jen v situacích, kdy se tlumočnick domnívá, že jeho tlumočení by bylo horší než netlumočení.

2.6.4 Volba strategií v simultánním tlumočení

Tlumočníci při výběru vhodné strategie respektují jistá pravidla. Mnohdy se těmito pravidly řídí, aniž by si jich byli vědomi.

1. maximální přenos informací
2. minimální ohrožení přetlumočení ostatních segmentů
3. maximální efekt – maximální účinek na posluchače a uskutečnění komunikačního záměru
4. minimální úsilí – preference strategií, které méně zatěžují pracovní kapacitu
5. sebeochrana – nedát najevo, že má tlumočnick problém

Volba správné strategie závisí na mnoha faktorech, je třeba si uvědomit, jak uvádí Gile (1997, s. 172), že: „*Each tactic has a price in terms of potential information loss, credibility loss, impact loss, and time and processing capacity cost.*“

⁸ Čeňková (1988, s. 78) uvádí: „Tlumočnick se opravuje pouze tehdy, dojde-li k značnému posunu významu vyjadřované myšlenky. V případě, že se tlumočnick opraví, nastane odčerpání časového úseku, který tlumočnickovi v další etapě chybí. Proto v okamžiku opravy musí u tlumočnicka dojít k maximálnímu vypětí energie, musí se soustředit na obsah a za každou cenu tuto časovou ztrátu překonat.“

2.6.5 Příprava na tlumočení

Samotné tlumočení ulehčí i příprava před tlumočením. Příprava na konferenci zvýší dostupnost relevantní slovní zásoby ve výchozím i cílovém jazyce, odborných termínů a dalších jazykových znalostí a znalostí o světě (věcných znalostí), a sníží tak požadavky na pracovní kapacitu jak při poslechu a analýze, tak při produkci (Gile, 1997). Tlumočník by se měl před konferencí rovněž zajímat o dostupné materiály a případně kopie projevů, které budou předneseny.

2.7 Specifika tlumočení textů nasycených číselnými údaji a výčty

Jak jsme již zmínili výše, číselné údaje a výčty jsou segmenty projevu, jejichž informační hustota je velmi vysoká. Tyto úseky jsou navíc velice citlivé na pozornost při poslechu. Jak Gile (1995b) uvádí: „*Il s'agit de segments de discours courts et peu redondants, [...] dont le taux de restitution dans la pratique est très bas. En raison de leur faible redondance, il suffit d'une baisse d'attention momentanée ou d'une interférence sonore ou autre pour qu'ils ne soient pas reconnus.*“ Jedná se právě mimo jiné také o čísla a výčty, které mohou způsobit individuální deficit či zahlcení a následné selhání (Gile, 1985a, s. 44), které se nemusí projevit hned, ale ve formě deficitního řetězce.

V tomto kontextu je zajímavé poznamenat, že Jennifer Mackintoshová (cit. dle Gile, 1995a) ve svých experimentech s tlumočením přes pilotáž zjistila, že když byla čísla převedena správně, sousední segmenty byly vynechány. Náročnost tlumočení čísel nepřímo potvrzuje i průzkum z roku 1982, který provedla Maria Serena Alessandriniová (1990) na téma pracovního stresu. Průzkum ukázal, že 65 % z 826 tlumočnicků, kteří se průzkumu zúčastnili a vyplnili dotazník o pracovním stresu, považovalo tlumočení čísel za zdroj stresu při práci.

2.7.1 Číselné údaje

2.7.1.1 Charakteristika číslovek

Číslovky jsou slova významu číselného, označují počet, pořadí apod. (Šabršula, 1968, s. 64), jedná se tedy o slovní druh vyjadřující kvantovost (Grepl, 1995, s. 475). Číslovky jsou znaky substitutivní, samy nevyjadřují žádnou z vlastností materiální nebo

jiné skutečnosti, kterou jejich pomocí počítáme. Repertoár základních číslovek je stejně jako repertoár celých čísel v aritmetice nekonečný, ale počet jednoslovných základních číslovek, jejichž kombinacemi lze vyjadřovat nekonečné množství čísel, je omezený (Šabršula, 1986, s. 180). Nám zde jde o číslovky určité, tedy ty vyjádřitelné číslem.

2.7.1.2 Specifika francouzských číslovek

Pokud jde o číslovky, existují mezi češtinou a francouzštinou jisté systematické rozdíly (Šabršula, 1986, s. 71). Francouzština disponuje defektivní a asymetrickou soustavou jednoduchých čísel (Šabršula, 1986, s. 180), a to:

- 1 *un, une* (participující na protikladu rodu), 2 *deux*, 3 *trois*, 4 *quatre*, 5 *cinq*, 6 *six*, 7 *sept*, 8 *huit*, 9 *neuf*;
- dále 10 *dix*, 11 *onze*, 12 *douze*, 13 *treize*, 14 *quatorze*, 15 *quinze*, 16 *seize*;
- dále 20 *vingt*, 30 *trente*, 40 *quarante*, 50 *cinquante*, 60 *soixante*;
- dále 100 *cent*, 1 000 *mille*;
- dále *million, milliard, billion*, eventuálně několik dalších.

Tento omezený počet formálních jednoduchých jednotek může v kombinaci vyjádřit neomezený počet přesných kvantitativních údajů (Šabršula, 1988, s. 141). Systém jednoduchých číslovek je však nazýván defektivním a asymetrickým, protože neobsahuje designanty pro 17, 18, 19, 70, 80 a 90. V regionálních variantách (zejména ve Švýcarsku a Belgii) existují tvary *septante* = 70, *huitante* = 80 a *nonante* = 90. Složené číslovky se tvoří buď juxtapozicí (která označuje součet, např. *dix-sept, vingt et un*) nebo násobením (např. *quatre vingts, deux mille*).

Domníváme se, že právě existence těchto rozdílů mezi českým a francouzským systémem číslovek může tlumočnickům činit obtíže již při dekódování. Systém francouzských číslovek právě kvůli své asymetričnosti a jakési „nepřímocharosti“ ve srovnání např. s češtinou ještě více zvyšuje nároky na úsilí poslechu a analýzy. Další problém může působit odlišný fonetický systém a výskyt fonémů, které v češtině neexistují, a proto jsou citlivější na pozornost tlumočnicka, který může podobné číslovky lehce zaměnit (např. čísla *cinq* a *cent*).

Problémy naopak nečiní metrický systém, jednotky času a váhové jednotky, které jsou v obou zemích stejné.⁹ Ovšem úzus použití jednotek a způsobu vyjádření daného množství se může lišit.¹⁰

2.7.2 Výčty

Výčet je souhrn jednotlivin, které jsou v textu řazeny těsně za sebou, aniž by byly proloženy jinými slovy (obsahová hustota výčtů je tedy velmi vysoká), a většinou je k sobě váže nějaký vztah či společný jmenovatel.

2.7.3 Zpracování číselných údajů a výčtů při simultánním tlumočení

Čísla a výčty zvyšují obsahovou hustotu textu, čímž narůstají nároky na pracovní kapacitu, protože je v jedné časové jednotce nutno zpracovat více informací. Proto mohou čísla a výčty působit obtíže i v relativně pomalých textech. Výčty jsou náročné z toho důvodu, že se skládají z jednotlivých prvků, které se řadí jeden za druhý, aniž by byly proloženy jakýmkoli synsémantickými slovy či skupinami slov s nízkou obsahovou hodnotou. Zatěžují tak nejdříve úsilí poslechu analýzy, následně především úsilí paměti.

Jak jsme se dozvěděli v předchozí kapitole, čísla a výčty jako příčiny problémů jsou potenciálními zdroji zhoršení kvality přetlumočení, ale nemusí vždy vést k okamžitým nedostatkům. Tato situace může způsobit problémy např. až za několik sekund. Je tomu tak např. tehdy, když tlumočnick věnuje příliš mnoho své pracovní kapacity na úsilí produkce či paměti (např. čísla v paměti) a nevěnuje se další přicházející informaci, jejíž ztráta se projeví až později. Navíc u čísel a výčtů nelze uplatnit anticipaci, která může být jinde velmi výhodná.

Konceptuální zpracování čísla probíhá prostřednictvím kognitivních mechanismů (Braun, 1996). Jedná se o fáze porozumění a produkce. Při fázi porozumění jsou číslovky zpracovány a vytvoří se mentální zobrazení čísla. Během fáze produkce se vychází z mentálního zobrazení, které je nutno převést na slovní vyjádření číslovek. Susanne Braunová se zabývala analýzou kognitivních mechanismů zpracování číslovek při jejich slovním vyjádření, ve své práci vychází z Gilova modelu úsilí. Podle ní se

⁹ Šabršula (1988, s. 161) uvádí: „Le système international métrique est le seul légal en France depuis 1962.“

¹⁰ Šabršula (1988, s. 161) uvádí: „Alors qu'un Tchèque achète 10 décagrammes ou 5 décagrammes de café, le Français en achète 100 ou 50 grammes, le Tchèque achète un quart (de kilo) de beurre, le Français en prend 250 grammes.“ a dále Šabršula (1988, s. 170): „Huit jours ,týden', quinze jours (dva týdny), trois mois ,čtvrt roku', six mois ,1/2 roku', neuf mois ,3/4 roku'.“

zpracování čísel zřejmě odehrává pomocí dvou odlišných mechanismů, lexikálního a syntaktického.¹¹

Při simultánním tlumočení se číslovka převádí z jednoho jazyka do druhého ve velice krátkém časovém období, což je dáno částečnou souběžností fáze poslechu a fáze produkce. Z pohledu jazykového zpracování se simultánní tlumočení číslovek velice liší od zpracování koherentního textu, protože jak uvádí Braun (1996, s. 87) „*numbers are largely unpredictable entities*“. To znamená, že struktura souvislého textu umožňuje, nebo dokonce zavazuje tlumočnicka k vytváření hypotéz o pokračování textu, ale když se v projevu objeví číslovka, tlumočnick je nucen věnovat veškerou svou pozornost danému číslu a přizpůsobit tomu své strategie pro poslech a zpracování.

Podobně se ke zpracování čísel při simultánním tlumočení vyjadřuje Barbara Moser-Mercerová (1985): „*From a language information processing point of view, the processing of numbers differs from that of continuous text in that numbers are largely unpredicable, i.e. one has to devote full attention to the incoming message, whereas, continuous text allows and even requires hypothesizing on the input. Thus, when numbers appear in a continuous text, the interpreter has to switch his processing procedures.*“

Aby tlumočnick mohl dobře přetlumočit číslo v textu, musí okamžitě změnit strategii. Podle Marianne Ledererové (cit. dle Braun, 1996) se jedná o rychlý přechod od tzv. „inteligentního převodu“ k velice doslovnému převodu. Pro inteligentní převod je nutno poslouchat příchozí informace tak dlouho, než pochopíme smysl. Na druhou stranu u doslovného převodu probíhá převod samostatného prvku, který nemůže být vyvozen z kontextu. Podle Ledererové empirická zjištění dokazují, že při simultánním tlumočení jsou nejnáze přeložitelné prvky nejobtížnější na porozumění. Jedná se o jména vyžadující pouhou adaptaci, zkratky vyžadující jen konverzi, odborné termíny a čísla. Všechny tyto prvky mají v cílovém jazyce přímý jednoznačný ekvivalent.

Na jazykové vyjádření čísel v mluveném projevu, jejich zpracování a převod se zaměřilo jen málo prací, např. Alessandra Crevatinová (1991). Zabývala se simultánním

¹¹ Braun (1996, s. 87) uvádí: „Indeed, the internal processing of a number appears to take place by means of two separate mechanisms, named lexical and syntactical. For the internal processing of a number, first of all a syntactic representation of that number is built up. In this way, a general scheme for the verbal expression of any number of that particular order of magnitude is given, containing information about the number of digits and the related multipliers (hundreds, thousands, millions...). In other words, the syntactical representation specifies that a given number contains some given orders of magnitude (i.e. thousands, hundreds, tens and units), without making clear, however, how many elements of each it contains. The lexical representation, on the other hand, contains the information required to complete the syntactic structure by means of items chosen from the lexicon of number-words. It specifies the basic quantities to be inserted into the empty fields of the syntactic structure. The term „basic quantity“ refers to a number between 1 and 9 which can be raised to the power of ten.“

tlumočením čísel, v roce 1991 obhájila diplomovou práci na *Scuola Superiore di Lingue Moderne*, univerzitě v Terstu, na téma simultánní tlumočení čísel. Práce je bohužel napsána v italštině.

Systém číslovek a obtíže při jejich tlumočení do jiného jazyka zmiňují i jiné práce o simultánním tlumočení (např. Gile, 1985a, Moser-Mercer, 1985), Maria Serena Alessandrini (1990) se zabývala dopadem výskytu čísel ve výchozím projevu na výkon v konsekutivním tlumočení.

2.7.4 Specifika a obtíže převodu číselných údajů

Obtíže mohou vzniknout jednak z důvodů odlišnosti jazykových systémů a specifiky francouzských číslovek, které zvyšují nároky na úsilí poslechu a porozumění, ale také v důsledku skutečnosti, že narozdíl od většiny segmentů řeči, jejichž význam vždy závisí na kontextu, ve kterém jich užitíme, mají čísla pouze jeden význam. Jejich hlavním znakem je shoda mezi slovem označujícím číslo a samotným jeho významem (mezi označovaným a označujícím).

Jak uvádí Roderick Jones (1998), čísla v simultánním tlumočení mohou působit obtíže, navíc mohou obsahovat zcela zásadní informace, u kterých jsou chyby nepřijatelné. Čísla mají přesný význam, a nelze u nich proto uplatnit jakoukoli interpretaci. Je třeba si vypracovat strategie na jejich zvládnutí.

Především je nutné si uvědomit, že čísla užívaná na konferencích jsou složitější, než by se mohlo na první pohled zdát. Pokud tlumočnick pracuje s nějakým číslem, nezabývá se pouze jeho aritmetickou hodnotou, nýbrž jeho pěti složkami (Jones, 1998). První složkou je aritmetická hodnota čísla. Druhou složkou je součást této aritmetické hodnoty, kterou by měl tlumočnick vnímat jako samostatný prvek, totiž řádová hodnota čísla. Je velmi důležité převést číslo správně, pokud jde o řádovou hodnotu. Jestliže je řeč například o teplotě termonukleární fúze a tlumočnick převede číslo v tisících místo milionech, posluchačům příliš neposlouží. I kdyby všechny ostatní složky čísla převedl správně, posluchačům nebude dané číslo dávat smysl, nebudou tlumočnickovi důvěřovat a požádají řečníka o vysvětlení.

Třetí složkou je jednotka. Je veliký rozdíl, zda mluvíme o cenách v dolarech, librách či eurech. Čtvrtou složkou je to, k čemu se číslo vztahuje. Třtinový či řepný cukr, rafinovaný či nezpracovaný cukr? Pátým prvkem je relativní hodnota čísla. Je číslo uvedeno jako samostatná pevná hodnota či se jedná o nárůst či pokles,

a pokud ano, ve vztahu k čemu? U této poslední složky je třeba, aby byl tlumočnick velmi ostražitý, protože tyto hodnoty mohou být zmíněny velmi nejednoznačně. Zde je třeba pracovat na základě kontextu a na základě řádu, aby se tlumočnick vyhnul přetlumočení nesmyslné informace. Vyskytují se situace, ve kterých není zcela jasné, co má řečník na mysli. V takovém případě je důležité být si vědom existence těchto pěti složek a zabývat se všemi, které poskytuje originál.

2.7.5 Strategie tlumočení textů nasycených číselnými údaji a výčty

Strategie pro tlumočení čísel a výčtů vycházejí z obecných strategií pro simultánní tlumočení (např. Gile, 1995a). Roderick Jones (1998) uvádí, že pokud má tlumočnick přetlumočit číslo jako aritmetickou hodnotu, snadno zvládne jedno číslo a v paměti udrží i relativně složité číslo po dobu několika sekund, během kterých tlumočí jiné prvky promluvy. Jakmile se však objeví dvě a více čísel, potřebuje tlumočnick jinou pomoc než pouhou paměť.

Ze strategií pro porozumění lze uplatnit pomoc kolegy v kabině, který čísla či složky výčtu zapisuje na požádání aktivního kolegy, popř. bez vyzvání, protože zapisování čísel je oblast, kde může a měla by fungovat skutečná týmová práce v kabině. Kolega se stejným výchozím jazykem jako má aktivní tlumočnick se může soustředit výhradně na čísla. Nemusí a ani by se neměl starat o ostatní části projevu. Tím myslíme, že by se měl soustředit a zapisovat výhradně čísla, nejlépe s jednotkami. Pokud se snaží napsat více, hrozí, že kolegu pouze zmate. Cílem této strategie je zmenšit zátěž danou tlumočením čísel, které musí čelit tlumočící kolega tak, aby se mohl věnovat všem ostatním prvkům výchozího sdělení. Je samozřejmé, že je třeba dbát na to, aby pasivní kolega psal čísla čitelně a dostatečně velká.

Tlumočnick si čísla či údaje, která neslyšel nebo kterým nerozuměl, může dohledat v dokumentech, které má u sebe v kabině. Takový postup ovšem předpokládá, že se v materiálech výborně orientuje a zná je, protože tato technika je velmi náročná na čas a pracovní kapacitu. Tlumočnick o vyhledání údajů, které nezachytil, může rovněž požádat pasivního kolegu v kabině.

Mezi preventivní strategie, které lze využít u tlumočení čísel a výčtů, patří především psaní poznámek. Tlumočnick by si měl raději zapsat každé číslo, jakmile ho uslyší. Odlehčí tak krátkodobé paměti, může se soustředit na přetlumočení zbytku věty a čísla potom jen dosadit tam, kam patří. Další výhodou zapsání čísel je skutečnost, že

tato technika omezuje riziko nesprávného převodu obtížných čísel a ulehčuje rychlé tlumočení.

Pokud někdo zaslechne číslo v jakémkoli jazyce, je většinou schopen ho zapsat arabskými číslicemi bez většího úsilí. A to je případ i u tlumočnicků, kteří když slyší číslo, nemusí přemýšlet o jeho překladu do cizího jazyka, jen si ho zapíše arabskými číslicemi. Potom je už bez obtíží jen přečtou v cílovém jazyce. Tlumočnick tak převede číslo z jednoho jazyka do druhého, aniž by proběhl mentální proces překladu, což je velmi užitečné vzhledem k výše zmíněné asymetričnosti francouzského systému a zatížení pracovní kapacity, ovšem za předpokladu, že si tlumočnick číslo zapíše správně.

Dále může tlumočnick regulovat časový posuv. Pokud je zřejmé, že bude následovat výčet či čísla, snaží se zmenšit časový posuv a „dohnat“ řečníka, aby mohl náročné segmenty tlumočit co nejdříve po jejich vyslechnutí, a omezil tak zatížení krátkodobé paměti. Pokud má tlumočnick příliš dlouhý odstup od řečníka a řečník oznámí čísla např. větou: „Nyní bych rád uvedl několik statistických údajů,“ tlumočnick udělá nejlépe, když tuto větu vynechá, čímž řečníka dožene. Pokud tlumočnick řečníka dohnat nemůže, musí co nejdříve dokončit předcházející větu a poté začít větu s čísly tak, že nejdříve uvede čísla. Čeňková (1988, s. 65) uvádí: *„Co nejkratší posuv zachováme tam, kde informace nejsou strukturované; při uvádění dat, čísel, při výčtech a jiných přesných údajích, jejichž delší zapamatování by příliš zatěžovalo operativní paměť.“*

Další preventivní strategií u výčtů může být převedení poslední informace na začátku. U tohoto postupu se využívá tzv. echoické paměti, čímž se šetří pracovní kapacita, protože není nutné hloubkově zpracovávat poslední segment. Tato strategie je vhodná především u jmen, která právě hloubkovou analýzu nevyžadují. Celkově by se měl tlumočnick snažit převádět čísla a složky výčtu co nejdříve, např. větnou inverzí, aby odlehčil své paměti.

Ze strategií pro přeformulování, které se snaží omezit důsledky výpadků úsilí produkce a paměti, lze při simultánním tlumočení číselných údajů a výčtů využít opět pomoc kolegy v kabině. Pokud si např. tlumočnick nemůže vybavit některou část výčtu, může mu kolega písemně pomoci. Další možností je opět nahlédnutí do materiálů v kabině.

Při problémech s poslechem či pamětí můžeme při produkci čísel a výčtů využít i další postupy, které musíme vzhledem k možným ztrátám informace volit velmi obezřetně. Mezi ně patří:

1. zaokrouhlení – jsou však chvíle, kdy čísla musí být přetlumočena naprosto přesně. Může se jednat např. o kódy celních tarifů (Jones, 1998). Ovšem v jiných případech je možno přetlumočit pouze přibližnou hodnotu¹², zvláště pokud si tlumočnick není jistý přesnou aritmetickou hodnotou. Je samozřejmě lepší se takovému postupu vyhnout, tlumočníci by měli sami vědět, kdy si tento postup mohou dovolit, a v případě nouze ho využít. Příkladem může být situace, kde se vyskytne řada čísel za sebou a není možné je všechny převést přesně nebo kde se v projevu objeví další obtížné elementy, na které se tlumočnick musí soustředit;

2. filtrování – uvedení pouze některých částí výčtu (uvedeme jen část výčtu, přidáme slova *např.* či *atd.*). Tuto strategii uplatníme, hrozí-li, že při převedení všech složek výčtu by došlo ke ztrátě dalších informací;

3. zachování logiky – pokud tlumočnick nezachytí číslo či ho zapomene, měl by se pokusit přinejmenším zachovat logiku sdělení, tedy alespoň sdělit, zda se např. jedná o vysoké číslo, výrazný nárůst či nepatrný pokles¹³.

Stejně jako u jiných problémů lze využít i další strategie, které jsme popsali již výše, jako informování delegátů o problému, vynechání informace či odkázání posluchače na jiné zdroje. Posledně zmíněná strategie může být v tomto případě velice výhodná, protože pokud mají delegáti k dispozici nějaké tištěné materiály nebo má řečník připravenou prezentaci na projektoru apod., je velmi pravděpodobné, že právě tyto zdroje budou obsahovat čísla či seznamy, které bude řečník uvádět. Vždy je třeba zvážit volbu dané strategie vzhledem k jejím nárokům na pracovní kapacitu a možným ztrátám.

¹² Janovcová (1982, s. 219) uvádí: „Zaokrouhlování čísel je jedním z aspektů ekonomie, v tomto případě šetření energií vynakládanou na verbální paměť. Je obvyklým jevem, že tlumočnick má tendenci zapamatovat si z vícemístného čísla přesně jednotky a zapomenout nebo poplést řádově vyšší cifra (např. číslo 9 871 bude interpretovat jako 8 971). Je třeba, aby si naopak zvykal zachovat dominantní hodnotu, kterou číslo udává, a to třeba i na úkor zanedbání podrobností (tedy např. 9 870).“

¹³ Janovcová (1982, s. 219) uvádí: „I když čísla mají vždy jeden neměnný význam, mohou být přece jen v kontextu nositeli měnícího se smyslu. Řeknu-li, že zemědělci dodali na trh 50 000 kusů salátu, může to znamenat podle okolností (za jaké období, kolik zemědělců, v které roční době, za jakých klimatických podmínek atd.) velmi mnoho, může to být rekord, jakého dosud nikdo nedosáhl, anebo to může být naopak dodávka zcela nedostatečná a právem kritizovaná. Není-li tlumočnick schopen zapamatovat si a reprodukovat přesný, ba ani zaokrouhlený počet, musí správně pochopit a uvést tento zvláštní smysl čísla v daném kontextu.“

2.8 Stanovení hypotézy

Na základě výše uvedených teoretických východisek Gilova modelu úsilí stanovujeme hypotézu, podle které při simultánním tlumočení dojde ke zhoršení tlumočnického výkonu v úsecích bezprostředně následujících po úsecích obsahujících číselné údaje a výčty. Tyto náročné úseky s čísly budou na tlumočnickovu pracovní kapacitu klást zvýšené požadavky (jak na úsilí poslechu a analýzy, tak i na úsilí krátkodobé paměti), a tak se následně nebude dostávat dostatečného množství pracovní kapacity pro adekvátní převedení bezprostředně následujících částí projevu, které samy o sobě nejsou obtížné a nekladou na tlumočnicka zvláštní nároky. Dojde ke vzniku tzv. deficitního řetězce, tzn. že nedostatky zapříčiněné náročností jedné části (v důsledku individuálního deficitu, popř. zahlcení pracovní kapacity) se projeví až dále v textu.

Dále stanovujeme dílčí hypotézu, že kvalita převedení sledovaných částí bude celkově nižší a míra zhoršení při porovnání všech tří textů znatelnější u studentů tlumočení než u profesionálních tlumočnicků, kteří mají větší zkušenosti a delší praxi, dokáží lépe nakládat se svou pracovní kapacitou a mají lépe osvojené nejrůznější tlumočnické techniky. Chceme tak mimo jiné potvrdit, že tlumočnickou kompetenci lze systematickou přípravou a tréninkem do značné míry vylepšit.

3. EMPIRICKÁ ČÁST

3.1 Návrh a provedení experimentu

3.1.1 Úvod

Cílem tohoto výzkumu je potvrdit či vyvrátit hypotézu stanovenou v teoretické části této práce. Náš výzkumný problém je kauzální, snažíme se ověřit příčinné vztahy mezi obtížností některých částí projevů (zapříčiněnou zvýšeným výskytem číselných údajů a výčtů), která klade na tlumočnickovu pracovní kapacitu zvýšené nároky, a nedostatky přetlumočení nenáročných míst, které se vyskytují bezprostředně za těmito úseky.

Jako výzkumnou metodu jsme si zvolili experiment (statistické ověření hypotézy) a v jeho rámci jsme použili škálování jako metodu sběru údajů. Celý výzkumný nástroj je podrobněji popsán níže. Při přípravě experimentu jsme se chtěli vyhnout nežádoucím a interferujícím proměnným, a proto jsme přihlédli k řadě prací pojednávajících o výzkumných metodách (Gavora, 2000, Gile, 1991, 1995b, 1998, Gile, Dam, Dubslaff, Schjoldager, 2001, Harris, 1990, Surynek, Komárková, Kašparová, 2001).

V experimentu jsme použili tři texty a dvě skupiny subjektů (7 studentů tlumočení a 7 profesionálních tlumočnicků). Každý účastník simultánně tlumočil všechny tři texty, výstupem tedy bylo 42 nahrávek.

Abychom ověřili nosnost zvoleného výzkumného nástroje, provedli jsme ve fázi předvýzkumu pilotní experiment se dvěma osobami (studenty tlumočení, kteří se samotného experimentu následně neúčastnili). Při navrhování experimentu jsme se snažili za daných podmínek dosáhnout co nejvyšší validity, zvláště aby obsah našeho výzkumného nástroje byl v souladu s obsahem zjišťované oblasti, a co nejvyšší reliability, tedy aby byl nástroj v rámci možností co nejpřesnější a nejspolehlivější.

Nezávislou proměnnou, se kterou se v tomto experimentu manipuluje, je výskyt množství číselných údajů a výčtů. Závislou proměnnou je kvalita přetlumočení úseků bezprostředně následujících po segmentech s čísly a výčty.

Do experimentu byl vložen jeden kontrolní mechanismus, jehož účelem bylo vyloučit efekt pořadí tlumočených textů, které se proto při experimentu pravidelně střídalo (viz tabulka 1). Cílem bylo vyloučit možné důsledky únavy, ztráty motivace apod.

Tabulka 1: Pořadí textů při nahrávání

Účastník	Pořadí textů při nahrávání			Účastník	Pořadí textů při nahrávání		
	1.	2.	3.		1.	2.	3.
student 1	text č. 1	text č. 3	text č. 2	tlumočnick 1	text č. 2	text č. 3	text č. 1
student 2	text č. 2	text č. 1	text č. 3	tlumočnick 2	text č. 2	text č. 1	text č. 2
student 3	text č. 3	text č. 2	text č. 1	tlumočnick 3	text č. 3	text č. 1	text č. 2
student 4	text č. 1	text č. 2	text č. 3	tlumočnick 4	text č. 2	text č. 3	text č. 1
student 5	text č. 3	text č. 1	text č. 2	tlumočnick 5	text č. 1	text č. 2	text č. 3
student 6	text č. 2	text č. 3	text č. 1	tlumočnick 6	text č. 1	text č. 3	text č. 2
student 7	text č. 1	text č. 2	text č. 3	tlumočnick 7	text č. 2	text č. 3	text č. 1

Ačkoli Gile (1998, s. 69) v některých svých pracích prosazuje pro výzkum tlumočení spíše metodu pozorování, alespoň v první fázi zkoumání daného problému¹⁴, vyjdeme-li z předpokladu, že samotný jeho model je mj. založen na pozorování, není důvod, proč bychom nemohli rovnou přistoupit k verifikaci hypotézy pomocí experimentu.

Je nutné brát v úvahu, že experimentální podmínky nejsou zcela přirozené. Gile (1998, s. 77) uvádí: „*When interpreters know they are being observed for the purposes of the experiment, this may change their behavior.*“ Být pozorován výzkumníkem není stejné jako být poslouchán klientem. Rovněž se zpochybňuje validita údajů získaných v laboratorní situaci, kde není přítomen mluvčí a tlumočnick „necítí atmosféru“ skutečné konference (Gile, 1998, s. 79).

Experiment má naopak tu výhodu, že umožňuje kontrolovat mnoho faktorů a proměnných, je možné daný jev izolovat a měřit. Ovšem realizace tohoto cíle není jednoduchá a je nutno překonat mnoho překážek. Snažili jsme se tedy v rámci možností laboratoře poskytnout co nejautentičtější podmínky.

Dále je při tlumočnických experimentech třeba věnovat pozornost možným rozdílům v kvalitě tlumočnického výkonu u jednotlivých tlumočnicků v průběhu času. Máme tím na mysli skutečnost, že každý tlumočnick má své „dobré a špatné dny“ (Gile, 1998, s. 81). Tento jev může ovlivnit reprezentativnost výsledků experimentu, ale

¹⁴ Gile (1998, s. 70–72) uvádí: „In interpretation research, the present trend seems to favour experimental studies, thus possibly depriving the discipline of much useful data, and even of a large number of empirical research projects, since beginners and students who may be able and willing to carry out simple observational projects could hesitate to take on, or fail to complete experimental ones. [...] Over the years, there has been a shift towards experimental procedures to the detriment of observational studies, which now tend to be viewed as preexperimental, often even as pre-scientific. [...] The predominance of the experimental approach may have deleterious effects. Most scientific disciplines need a descriptive foundations.“

v našem případě by tomu tak být nemělo, protože zkoumáme rozdíly v kvalitě převodu navzájem mezi texty, které tlumočnick provedl v jeden den. Celková kvalita se tedy může v čase lišit, ale rozdíly mezi jednotlivými převody u jednoho tlumočnicka by měly být víceméně stejné.

Konečně je také nutné brát ohled na to, že podmínky při tlumočení mohou být velmi rozmanité¹⁵, a k zobecňujícím závěrům je proto třeba přistupovat velmi opatrně.

3.1.2 Texty

Při experimentu byly použity původně autentické, následně upravené a ve studiu namluvené texty. První text měl být bez většího množství číselných údajů a výčtů, druhý s logicky zakomponovanými čísly a výčty a třetí s větším množstvím číselných údajů a výčtů bez širšího kontextu.

3.1.2.1 Výběr textů

Požadavkem byla podobnost textů, tedy aby všechny tři texty byly po všech stránkách co nejvíce rovnocenné (kromě tématu a hodnot nezávislé proměnné), ať už šlo o charakteristiku textu, tedy syntaktickou¹⁶ a lexikální obtížnost a nasycenost. Pokud bychom použili příliš odlišné texty, výsledky experimentu by mohly záviset právě na různé charakteristice textů.

Téma projevu bylo nutné zvolit tak, aby nebylo příliš specializované, na druhé straně nesměl být projev po tematické ani stylistické stránce triviální. Hledali jsme texty na politicko-ekonomické téma, které jsme chtěli dále upravit, aby vyhovovaly požadavkům experimentu.

Texty neměly být příliš náročné (po stránce stylisticko-syntaktické i z hlediska terminologické složitosti), ale zároveň ne příliš redundantní, aby se při tlumočení požadavky na pracovní kapacitu tlumočnicka pohybovaly blízko hranice zahlcení¹⁷ a jejich celková hodnota příliš neklesala. Šlo nám o to, aby případné zvýšené nároky na

¹⁵ Gile (1998, s. 80) uvádí: „Interpreting conditions are diverse with respect to many parameters widely viewed as significant, such as the subject of the speech, previous knowledge of the subject by the interpreter, the syntactic and lexical make-up of the speech, delivery parameter, interpreter’s fatigue, interpreter’s motivation, working conditions, etc. In particular, the source-language and target-language variables are poorly taken into account, as most experiments and observational projects are carried out with two languages only.“

¹⁶ Vzhledem k charakteru experimentu jsme se snažili zajistit text, v němž by se neobjevovaly příliš často složité syntaktické struktury, tzn. komplexní parataktické řetězce znesnadňující (kvazi)lineární analýzu logiky sdělení.

¹⁷ Hranici zahlcení nelze určit ani u jednoho tlumočnicka v jeden daný okamžik, nemluvě o rozdílech mezi studenty tlumočení a profesionálními tlumočnický. Proto byl mimo jiné proveden pilotní experiment. Mohli jsme pouze odhadovat hranici, která nebude příliš vysoká či nízká a která bude vyhovovat požadavkům experimentu.

pracovní kapacitu v důsledku výskytu čísel a výčtů byly pozorovatelné. Pokud jde o obtížnost, texty se měly lišit právě v množství číselných údajů a výčtů.

Počet projevů byl stanoven na tři, abychom při analýze výsledků mohli nejen stanovit, zda změna (samotný výskyt) nezávislé proměnné má účinek na závislou proměnnou (zkoumaný jev), ale také jak velká změna nezávislé proměnné je zapotřebí, aby byla změna patrná.

Projevy použité pro účely experimentu byly vybrány po pečlivé úvaze. Byly zvoleny projevy tří různých francouzských politiků z časového období posledního roku a půl (originální verze viz příloha I na CD), jejichž plná znění byla k dispozici na internetových stránkách jednotlivých francouzských politiků či u jejich odkazů na stránkách instituce, pro kterou pracují, a které byly při různých příležitostech předneseny daným politikem.

3.1.2.2 Manipulace s texty

Pro dosažení co nejvyšší srovnatelnosti textů a pro vyloučení vlivu nežádoucích proměnných musely být všechny tři texty dále upraveny. Pokud šlo o jejich obtížnost, která vyplývá s informační hustoty a syntaktického členění, byly srovnatelné hned od počátku, protože toto byl požadavek pro samotný výběr textů. Nicméně dílčí manipulace pro potřeby experimentu byly nezbytné.

Délku nahrávky jsme volili tak, aby vyhovovala účelům experimentu. To znamená, že texty musely být natolik dlouhé, abychom měli k dispozici dostatečný počet úseků ke sledování (viz níže) v dostatečně dlouhých časových intervalech, a zároveň ne příliš dlouhý, abychom vyloučili důsledky únavy, popř. ztráty motivace. Požadovaná délka výsledných nahrávek byla stanovena na přibližně 10 minut. U samotných textů jí poté bylo dosaženo odhadem na základě počtu slov a stránek textu a požadované rychlosti výsledné nahrávky. Byly vyloučeny některé pasáže a části tak, aby byla zachována logika sdělení, výsledná podoba tvořila ucelený text a zároveň délka projevu vyhovovala našim požadavkům.

Dále jsme se snažili vyloučit možné zkreslující proměnné, odstranili jsme tedy některé segmenty, které by mohly vyvolat nežádoucí zvýšené nároky na pracovní kapacitu. Na několika místech jsme se rozhodli vynechat části textu (některá vlastní jména, neobvyklá slova a některé náročnější termíny), které zvyšovaly informační

hustotu a náročnost textů, která sama o sobě nebyla nízká. Jinde jsme pozměnili či přidali krátké úseky, zvláště na sledovaných místech (viz níže).

Rozhodli jsme se v každém textu stanovit pět míst, jejichž přetlumočení budeme sledovat. (Jejich přepis a možné převody se nacházejí v příloze IV.) Tyto úseky jsou v textu rozmístěny v relativně pravidelných intervalech, nejsou na začátku (aby si tlumočník stačil vytvořit rytmus) ani na konci jednotlivých textů. Skládají se z jedné až dvou (viz tabulka 2), výjimečně tří vět (podle délky vět) a obsahují informace relativně zásadního charakteru, které by tlumočník neměl vynechat.

V některých případech se jedná o informace, které dále rozvíjejí předcházející informaci, jindy uvádějí nové téma. Snažili jsme se vytvořit kombinaci obou typů informace (kdy jedna věta navazuje na předešlý úsek a druhá uvádí nové téma), ale zdaleka ne vždy to bylo možné.

Tabulka 2: Počet slov a vět u sledovaných míst

	Text č. 1		Text č. 2		Text č. 3	
	počet slov	počet vět	počet slov	počet vět	počet slov	počet vět
Místo 1	36	1	32	3	34	2
Místo 2	27	1	26	1	32	2
Místo 3	32	1	31	2	43	2
Místo 4	32	2	29	1	39	2
Místo 5	27	1	25	1	41	3

Tyto úseky jsou zásadní a vyžadovaly největší pozornost, nejzávažnější úpravy se tedy týkaly právě sledovaných míst a jejich okolí. V prvním textu, který byl textem s kontrolní podmínkou (nepřítomnost nezávislé proměnné), těmto sledovaným úsekům vždy předcházela segment, který by neměl na tlumočníka klást žádné zvýšené nároky. U druhého textu, který společně se třetím tvořil experimentální podmínky (přítomnost nezávislé proměnné), se před těmito úseky objevil segment, který obsahoval logicky začleněné číselné údaje a výčty. Jednalo se o čtyři až pět údajů v různých vzájemných vztazích, většinou dvě až tři dvojice čísel či v jednom případě kombinace čísel a výčtu měst.

U třetího textu každému sledovanému úseku předcházela segment s číselnými údaji, které byly celkově náročnější než u textu č. 2. Samotný počet čísel byl vyšší (většinou šest až osm) a tato čísla byla často jen výčtem řady hodnot, které nebyly nutné

v nějakém vzájemném logickém vztahu. Navíc byla čísla složitější pokud jde o samotnou jejich aritmetickou a řádovou hodnotu.

Rovněž jsme dbali na to, aby těmto úsekům s čísly předcházely úseky nenáročné, abychom tak omezili možnost, že nároky na pracovní kapacitu tlumočnicka vzrostou již před tlumočením obtížných segmentů.

Manipulace okolí sledovaných míst se ubíraly dvěma směry:

- zajištění celkové nenáročnosti úseků předcházejících segmentům s číselnými údaji a čísly a úseků po nich následujících,
- zajištění srovnatelné náročnosti segmentů s číselnými údaji a výčty v rámci jednotlivých textů.

Pokud jde o první typ úprav, jednalo se o odstranění náročných prvků (viz výše) a případné zjednodušení syntaxe. Pokud jde o úseky s čísly a výčty, bylo třeba sjednotit náročnost těchto úseků v rámci jednotlivých textů. Někde jsme počet čísel zvýšili,¹⁸ jinde snížili či jsme čísla dle potřeby jinak upravili¹⁹, aby vyhovovala našim požadavkům. Zásahy do textů jsme se snažili omezit na minimum a provádět jen nutné změny tak, aby výsledná podoba textu tvořila smysluplný a uzavřený celek a byla zachována autenticita a přirozenost textů.

3.1.2.3 Popis textů

Všechny tři texty byly předem připravené (tato skutečnost se odráží i na jejich struktuře) a i v původní situaci pravděpodobně čtené. Byly sepsány spisovným a kultivovaným jazykem.

3.1.2.3.1 Text č. 1

Jedná se o projev předsedy francouzské vlády Dominique de Villepina, který přednesl dne 12. května 2006 na Národní radě pro boj proti chudobě a vyloučení ze společnosti (Conseil national de lutte contre la pauvreté et l'exclusion). Na radě byli přítomni zástupci příslušných ministerstev, parlamentu, starostové, zástupci příslušných rad a výborů, sdružení, státních institucí a odborů a odborníci.

¹⁸ Čísla jsme doplnili na základě kontextu, u třetího textu na základě pravdivých údajů, na jejichž základě byla zpráva vypracována.

¹⁹ Jednalo se především o úpravu složitosti samotného čísla, tedy o zaokrouhlení nebo naopak zpřesnění číselného údaje.

Text projevu je jasně strukturován na úvod, členěnou hlavní část a závěr. Jeho hlavní funkce je konativní, dále referenční, expresivní, a jak je u veřejného projevu obvyklé, i fatická. Premiér mluví o boji proti chudobě, o stávající situaci, o dosažených úspěších a o výzvách pro nadcházející roky. Celý projev je laděn velmi emotivně. Vyskytuje se v něm několik vlastních jmen a čísel, po terminologické stránce neklade na tlumočníka žádné zvláštní nároky, za nejnáročnější slova v tomto ohledu můžeme považovat termíny jako *l'exclusion*, *l'insertion*, *la précarité* či *les bénéficiaires de minima sociaux*, což jsou výrazy, se kterými se vzdělaný člověk běžně setkává.

Z hlediska tlumočení hodnotíme text jako středně náročný, jeho náročnost spočívá v jeho nízké redundantnosti a čtenosti. Tlumočnickům by však neměl působit zásadní potíže.

3.1.2.3.2 Text č. 2

Jedná se o projev evropského komisaře pro dopravu Jacquese Barrota na téma Ekologická výzva pro celosvětovou dopravu (*L'enjeu environnemental du transport global*), přednesený dne 1. června 2005 u kulatého stolu pro novináře a politiky, pořádaného organizací *Friends of Europe* ve spolupráci s Evropskou komisí a společnostmi Volvo, za podpory organizace Europa a asociace ACEA. Zúčastnili se zástupci Evropského parlamentu, Evropské komise, parlamentů a příslušných ministerstev jednotlivých členských zemí a dalších institucí, společností a tisku.

Z hlediska tématické výstavby je text rozčleněn na úvod, stať a závěr, stať je poté rozdělena do tematických úseků víceméně podle jednotlivých druhů dopravy, úvod i závěr jsou spíše faktické povahy (text neobsahuje žádné obsáhlejší uvítání ani uvedení do problematiky, poděkování či rozloučení). Mluvčí začíná mluvit hned věcně k tématu. Funkce projevu je především referenční a dále do jisté míry konativní. Řečník se v projevu zabývá ekologickými dopady jednotlivých druhů dopravy, popisuje situaci v jednotlivých oblastech a evropské programy, které probíhají či jsou plánovány za účelem omezení dopadů narůstající dopravy na životní prostředí.

Projev obsahuje omezený počet vlastních jmen, větší počet čísel a výčet. Pokud jde o terminologickou náročnost, neměla by činit problémy nikomu, kdo se alespoň minimálně orientuje ve slovní zásobě týkající se dopravy a ekologie. Vyskytují se zde termíny jako *les émissions de CO₂*, *les réductions de gaz à effet de serre*, *les carburants alternatifs au pétrole*, *les biocarburants*, *le tri des ordures ménagères* nebo

l'interopérabilité du réseau ferré. Domníváme se, že tato odborná terminologie by tlumočnickům neměla činit problémy.

Z hlediska tlumočení hodnotíme text jako poměrně náročný, a to nejen vzhledem k jeho nízké redundantnosti a čtenosti, ale dále také vzhledem k poměrně vysokému výskytu číselných údajů a výčtů.

3.1.2.3.3 Text č. 3

Jedná se o projev Thierryho Bretona, francouzského ministra hospodářství, financí a průmyslu, přednesený dne 11. ledna 2006 v Paříži na ministerstvu financí v Bercy na 1. národní konferenci o veřejných financích (Conférence nationale des finances publiques). Zúčastnily se jí zástupci subjektů, kteří mají co do činění s veřejnými výdaji, tedy státu, místních úřadů a institucí sociálního zabezpečení.

Jedná se o projev s hlavní funkcí referenční a částečně konativní a expresivní, dále fatickou. Ladění textu je občas i emotivní. Pokud jde o tematické členění, je text rozdělen do několika úseků, na úvod, členěnou hlavní část a závěr. Převažují úseky věcné, objevuje se zde velké množství statistických údajů (tedy číselných) a poměrně mnoho vlastních jmen a výčtů. Po stránce terminologické by text neměl činit větší obtíže, odborné výrazy používané řečníkem patří k běžně používaným termínům, které zná snad každý vzdělaný člověk (*le vieillissement démographique, les régimes de retraite, les déficits publics, l'assurance maladie, le désendettement, la dépense publique, les comptes publics* atd.).

Z tlumočnického hlediska se jedná o text náročný, a to z důvodu jeho připravenosti, čtenosti, nízké redundantnosti a především velmi vysokému výskytu číselných údajů a výčtů.

3.1.3 Pořízení nahrávek

Cílem bylo pořídit nahrávky po všech stránkách rovnocenné, rozhodli jsme se tedy pro namluvení textů jedinou osobou. Zajistili jsme tak nejen stejný přízvuk a intonaci, ale i podobné tempo.

Vybraná rodilá mluvčí²⁰ má zkušenosti s veřejnými projevy i pořizováním hlasových záznamů. S texty projevů byla před nahráváním dobře obeznámena, měla je

²⁰ Nedomníváme se, že by mohla být na překážku skutečnost, že projevy původně pronesené muži namluvila žena. Projevy namluvila z pozice muže a tlumočníci na tuto skutečnost byli předem upozorněni.

k dispozici několik dnů před nahráváním a pečlivě si je nastudovala. Zároveň dostala pokyny k samotnému nahrávání. Bylo třeba dbát na dobrou prezentaci. Projevy měly být namluveny přirozeným hlasem, rozhodně ne monotónním, pečlivě artikulované a intonované.

Bylo třeba se zaměřit především na sledované úseky a jejich okolí. Mluvčí je měla v textu barevně označené. Chtěli jsme se vyvarovat příliš dlouhých pauz v okolí úseků s číselnými údaji a výčty. Dále jsme obzvlášť trvali na zachování stejnoměrné rychlosti právě v těchto úsecích. Mluvčí byla rovněž požádána, aby sledované úseky (tj. úseky bezprostředně následující po segmentech s čísly a výčty) pronesla s patřičným důrazem, aby nebylo pochyb o tom, že se jedná o úseky důležité, které by ani v časové tísní neměly být tlumočnickem vypuštěny jako nepodstatné či redundantní.

Rychlost textu jsme chtěli zvolit takovou, aby nebyla příliš pomalá, ale ani příliš rychlá,²¹ aby samotné rychlé tempo projevu nebylo příčinou obtíží.²² I Čeňková (1988) uvádí: „*Rychlost řečnickova projevu má bezprostřední vliv na kvalitu simultánního tlumočení.*“ Krušina (cit. dle Čeňkové, 1988) říká, že je těžké stanovit vhodnou rychlost projevu na základě počtu slov za minutu, protože jazyky se v tomto ohledu mohou jeden od druhého velmi lišit. Analytické jazyky jako francouzština mají mnohem více jednoslabičných slov, a tak průměrná délka slova je ve francouzštině nižší, než je tomu např. v češtině. Různé jazyky lze podle Krušiny srovnávat pouze na základě slabiky. Stejného názoru je podle Čeňkové (1988) i řada dalších teoretiků tlumočení, např. G. V. Černov, a ona sama na základě měření také dospěla k závěru, že jednotkou rychlosti mluvených projevů by nemělo být slovo, ale slabika.²³

Horní hranice rychlosti projevu pro pohodlné tlumočení se samozřejmě liší podle typu textu (jeho nasycenosti, odbornosti spod.). Seleskovitchová (cit. dle Setton, 1999) dospěla k nejvhodnější rychlosti 110–120 slov/min., Gile (1995b) mluví o pomalém projevu, pokud je rychlost nižší než 150 slov/min. Gerver (1969) uvádí, že tlumočnický

²¹ Čeňková (1988) uvádí: „Ze zkušenosti můžeme říci, že pro plynulé simultánní tlumočení je nutné, aby projev řečníka nebyl ani příliš rychlý, ani příliš pomalý. [...] Při velmi pomalém tempu má tlumočnick sice možnost dosáhnout maximální úplnosti převodu, ale vzhledem k tomu, že mezi výchozím a cílovým jazykem nikdy neexistuje stoprocentní syntaktický paralelismus, je pomalým tempem ztíženo vnímání logické návaznosti myšlenek v projevu a je značně namáhána tlumočnickova krátkodobá paměť. Tlumočnick si navíc musí nechat poměrně velký odstup od řečníka, což vyvolává dojem váhavého, přerušovaného tlumočení. Při příliš velkém tempu může naopak dojít k velkému opoždění za řečníkem, které může vést ke ztrátě orientace v obsahu projevu. Tempo tlumočnickova převodu je překotné, tlumočnick se musí uchylovat ke zkracování i k vynechávání.“

²² Krušina (cit. dle Čeňkové, 1988) k tomu říká, že má-li být při simultánním tlumočení přetlumočen věrně obsah řečnickových myšlenek, mají-li být zachyceny lexikální, stylistické i emoční odstíny jeho projevu a má-li přitom tlumočnickův výkon podržet nezbytnou kvalitu, [...] nesmí tempo řečnickova projevu překročit určitou hranici.

²³ Radina (1981) uvádí příklad v počtu slabik a slov mezi francouzštinou a češtinou: *Il a vu* (3 slova / 3 slabiky), *Uviděl* (1 slovo / 3 slabiky).

výkon se zhoršuje se zvýšením rychlosti, protože se zvyšuje časový posun. Výkon lze podle něj bez problémů udržet do 120 slov/min. Čeňková (1988) za horní hranici rychlosti, při níž je možno podat ještě kvalitní tlumočnický výkon, pokládá 100–120 slov/min. (ovšem zde se nejedná nutně o francouzštinu), tedy rychlost menší než 300 slabik/min. Naším cílem bylo vzhledem k obtížnosti textu dosáhnout rychlosti mezi 120–130 slovy/min., do 240 slabik/min.

Jsme si vědomi toho, že pořízením nahrávek čteného textu zvyšujeme tlumočnickou náročnost projevu, protože takové texty jsou připravovány mimo komunikační situaci, a tím pádem jsou náročnější pro porozumění. Jejich náročnost zvyšuje rovněž vyšší hustota informace a rychlost přednesu. Ovšem na druhou stranu tímto postupem docílíme vyšší srovnatelnosti jednotlivých textů. Navíc u textů, které obsahují tolik čísel, je téměř nemožné je nečíst.

Nahrávky projevů byly pořízeny v nahrávacím studiu v budově Filozofické fakulty Univerzity Karlovy na Palachově náměstí za pomoci technika a pracovníka Fonetického ústavu. Mluvčí dostala pokyn, že je možné projev přizpůsobit mluvené formě jazyka, pokud to bude vhodné. Nakonec se však věrně držela předloženého textu a změny byly minimální a nevýznamné.

Digitální nahrávky byly dále upraveny v programu na zpracování zvukových záznamů. Jelikož některé pasáže se kvůli chybám nahrávaly několikrát, bylo třeba nahrávku sestříhat a vyčistit. Záznamy používané při experimentu se nacházejí v příloze II na příloženém kompaktním disku, jejich přepis v příloze III.

Jediným nedostatkem nahrávky, který byl zjištěn až při konečné úpravě, byla záměna jednoho čísla v řádech miliard a milionů. Při experimentu byli tlumočníci před tlumočením dotyčného textu na nedostatek upozorněni, aby je částka nezaskočila.

V tabulce 3 uvádíme základní charakteristiky nahraných textů.

Tabulka 3: Srovnání výchozích textů

	Text č. 1	Text č. 2	Text č. 3
Délka textu	11:23	11:32	10:32
Počet slov	1477	1465	1368
Rychlost řeči (slov/min.)	130	127	130
Rychlost řeči (slabik/min.)	216	223	220
Téma	boj proti chudobě	doprava a ekologie	veřejné finance a dluh
Připravenost	připravený, čtený	připravený, čtený	připravený, čtený

Výsledná délka projevů se pohybuje mezi 10:32 a 11:32 minut, což odpovídá původním požadavkům stejně jako rychlost přednesu. Výsledné tempo je přiměřené, není příliš pomalé, ale stále je zcela vhodné k tlumočení. Průměrná rychlost projevů se pohybuje mezi 127–130 slovy za minutu., tedy 216–223 slabikami za minutu. Mluvíci projevy přednáší zřetelně, správně intonuje, její přízvuk není regionálně ani jinak zabarvený, neměl by tedy tlumočnickům činit potíže.

3.1.4 Subjekty

Problém snad všech tlumočnických experimentů je malá rozmanitost a velikost souboru subjektů (viz např. Gile, 1998, s. 83). Při použití malých skupin subjektů, které nebývají náhodně vybrané, potom klesá reliabilita získaných dat, což ohrožuje validitu statistických výsledků. Na tomto místě můžeme navrhnout jediné řešení, a to replikaci experimentu, jeho rozvedení a ověření.

V našem experimentu můžeme použít jednu skupinu osob pro všechny podmínky, čímž se vyhneme individuálním rozdílům schopností a zbavíme se tím jedné nežádoucí proměnné.

Rozhodli jsme se použít dvě skupiny subjektů (studenti a tlumočníci), a to z důvodu zvýšení počtu účastníků i z důvodu možného srovnání²⁴. Základní soubor tak tvořili na jedné straně všichni studenti posledního ročníku tlumočení, popř. čerství absolventi, na druhé straně zkušení profesionální tlumočníci s několikaletou praxí, členové ASKOTU (Asociace konferenčních tlumočnicků) či tlumočníci pracující pro instituce EU, u všech jsme požadovali češtinu jako mateřský jazyk a francouzštinu jako jazyk pracovní, do kterého jsou schopni tlumočit. Základní soubor v širším pojetí tvoří potom všichni tlumočníci.

Z důvodu nízkého počtu dostupných osob²⁵ však nebylo možné zcela vyhovět požadavku matematické teorie pravděpodobnosti na náhodnost výběru. Výběr byl proveden na základě dostupnosti tlumočnicků v době konání experimentu a jejich ochoty se zúčastnit. Jsme si vědomi, že volbou dostupného vzorku se vystavujeme riziku

²⁴ Gile (1991, s. 160) uvádí: „It is a good idea to work with mixed samples of professionals and students so as to be able to make comparisons between the two and possibly accumulate data on comparability or non-comparability.“

²⁵ Gile (1991, s. 160) uvádí: „Access to translators and interpreters for research purposes may be difficult for geographical reasons, because of a lack of physical availability of practitioners, for professional reasons (confidentiality of translated material), for psychological reasons: many translators and interpreters (even more so) do not like their work to be carefully scrutinized by anyone but their clients.“

jistého zkreslení výsledků, ovšem i přes tuto skutečnost si tróufáme tvrdit, že vybraný soubor subjektů reprezentuje základní soubor a pro účely našeho zkoumání je zcela postačující.

Rozsah vzorku určuje jeho kvalitu, a proto jsme se snažili získat skupinu co největší vzhledem k možnostem výzkumníka. Experimentu se zúčastnilo celkem 14 osob, 7 profesionálních tlumočnicků (6 žen a 1 muž) a 7 studentů posledního ročníku oboru tlumočení (4 ženy a 3 muži). Experiment proběhl v červnu 2006, studenti tudíž již měli ukončený celý dvouletý tlumočnický kurz v rámci studijního programu na ÚTRL FF UK. Toto bylo podmínkou účasti, abychom zajistili, že účastníci experimentu si již dostatečně osvojili tlumočnické dovednosti a budou pokud možno tvořit homogenní skupinu.

3.1.5 Příprava – pilotní experiment

Samotnému experimentu předcházela příprava a malý pilotní experiment. Pořízené nahrávky byly testovány na dvou studentech tlumočení, kteří se samotného experimentu neúčastnili. Bylo totiž nutné ověřit funkčnost celé koncepce navrženého experimentu (adekvátnost náročnosti textu, rychlosti nahrávky, množství číselných údajů atd.).

Experiment byl koncipován tak, abychom sledované jevy mohli pozorovat jak u profesionálních tlumočnicků, tak u studentů tlumočení. Náročnost nahrávek měla být taková, aby nebyla příliš vysoká pro studenty ani příliš nízká pro tlumočnický. Pilotním experimentem jsme se ujistili, že obtížnost projevů odpovídá požadavkům experimentu.

3.1.6 Průběh experimentu

Experiment probíhal s každým účastníkem samostatně, a to především z důvodu velmi špatné časové dostupnosti profesionálních tlumočnicků, ale ostatně i studentů. Experiment se konal v učebnách Ústavu translatologie FF UK. Audionahrávky v digitální formě jsme účastníkům pouštěli do sluchátek pomocí přenosného počítače, do kterého jsme následně přes mikrofon nahrávali tlumočnické výstupy. Z důvodu technického problému byla část nahrávek pořízena na audiokazetu prostřednictvím diktafonu.

Bylo třeba pečlivě zvážít, co lze účastníkům říci před samotným experimentem, aby tato znalost neovlivnila jejich výkon a nepoškodila výsledky výzkumu, jinými

slovy, aby se např. nesoustředili na převod specifických částí. Účastníci byli seznámeni s průběhem a strukturou experimentu, bylo jim sděleno, že je čekají tři projevy o délce 10–12 minut, které budou simultánně tlumočit z francouzštiny do češtiny, a že texty jsou přemluveny ženou, ačkoli je původně pronášeli muži. Dále byli ujištěni, že experiment je anonymní, a pokud sami neprojeví zájem, jejich jména nebudou nikde figurovat.

Zároveň jim byly poskytnuty informace o jednotlivých textech (viz příloha V), tedy kdo a při jaké příležitosti projev pronesl, jaké je téma textu, a rovněž jim byl poskytnut seznam specifičtějších či nečekaných slovních spojení, termínů a vlastních jmen, které se v textu vyskytovaly a mohly by činit problémy při reformulaci. U některých termínů jsme poskytli správné české ekvivalenty.

Účastníkům experimentu bylo rovněž umožněno zapisovat si potřebné údaje na papír. Posluchačem byla účastníkům autorka práce. Po každém textu měl každý účastník 5–10 minut pauzu, abychom zabránili nežádoucím důsledkům únavy.²⁶

3.2 Zpracování prvotních údajů – transkripce

Výstupem experimentu bylo celkem 6 skupin vzorků, každá obsahující 7 tlumočnických převodů (2 skupiny po 7 subjektech, z nichž každý přetlumočil 3 texty). Celkem tedy 42 výstupů. Jsme si vědomi toho, že získaný materiál je důvěrný a musí být uchován v bezpečí.

Získané prvotní údaje byly dále zpracovány do podoby, která umožnila jejich analýzu – byly transkribovány. Primárním materiálem byly audionahrávky, které bylo před další analýzou nutné přepsat. Transkripce mluvených projevů představuje z metodického hlediska řadu problémů (Falbo, 1998, s. 108). V teorii tlumočení dosud neexistuje žádný závazný systém transkripce (Dam, 2001). Základní otázkou je, zda transkripci provádět v souladu s ortografickými pravidly, či zda je nutné zachycovat audiomateriál tak, aby plně odrážel také všechny prozodické a mimojazykové a parajazykové charakteristiky (intonaci, slovní a větný přízvuk, rychlost, pauzy, hezitační zvuky atd.).

Obě možnosti mají své výhody i nevýhody. Plný přepis včetně prozodických vlastností umožňuje zkoumání textů na mnoha úrovních, nejen co se týče struktury textu a jeho významu. Na druhou stranu je i přepis v souladu s ortografickými pravidly

²⁶ Harris, B. 1990, s. 116 uvádí, že podle tlumočnických norem by se tlumočníci měli střídat po 20–30 minutách, k únavě by tedy při tomto zatížení docházet nemělo.

časově nesmírně náročnou prací, kterou v současné době nelze nijak automatizovat. Další nevýhodou kompletního přepisu je jeho velmi komplikovaná čitelnost.

Způsob transkripce je třeba zvolit především na základě toho, které aspekty řeči jsou relevantní pro daný výzkum. Proto jsme se rozhodli pro kombinaci obou, přistoupili jsme k ortografickému přepisu, do kterého jsme začlenili některé další aspekty. Hlavním účelem studie je totiž identifikovat nedostatky přetlumočení nejen po stránce významové, ale i prezentační.

Při přepisu jsme postupovali v souladu s platnou ortografickou normou, pouze v některých případech jsme se od této normy odchýlili.

- Zachovávali jsme nesprávné či hovorové tvary slov.
- Zaznamenávali jsme veškerá přeréknutí, opravy, nesprávnou výslovnost, čísla jsme rozepisovali do slov, pouze pokud byla nesprávně či neobvykle vyslovena.

Dále jsme v textu použili předem definované označení pro významové, jazykové a prezentační nedostatky (pomocí tučného písma, kurzívy a podtržení). Pomocí zvláštních značek jsme zaznamenávali pauzy, hezitační a neidentifikovatelné zvuky. Součástí prezentace je také kvalita hlasu (nervozita, váhavost či zrudnutí v hlase), kterou jsme do transkripce nezačlenili, ale jelikož se při analýze používaly i nahrávky, byly tyto vlastnosti výstupů v hodnocení zohledněny.

Problémem při přepisu bývá interpunkce, řídili jsme se především intonací. Tlumočníci při simultánním tlumočení hlasem někdy klesnou jen částečně, čímž si nechávají možnost ve větě pokračovat v případě, že se následující segment ukáže jako pokračování věty. V takovém případě jsme přihlédlí k intonačnímu nástupu následujícího úseku. Celkově lze říci, že věty byly intonačně vyčleněny poměrně jasně. Nedokončené věty jsou označeny třemi tečkami.

Pořizovali jsme přepis sledovaných částí textu, částí s číselnými údaji a výčty a jednou větou, která jim předcházela. Výsledkem přepisu byl soubor 42 výstupů, z nichž každý se skládal z přepisu pěti sledovaných úseků a jejich okolí (viz příloha VI). Samotné sledované úseky jsme poté umístili do strukturované tabulky, která umožňuje okamžité porovnání výsledků tlumočení různých osob (viz příloha VII). Při samotné analýze a vyhodnocení výkonů tlumočnicků jsme vycházeli z obou těchto materiálů a rovněž jsme zohledňovali zvukové nahrávky, protože jsme si vědomi, že jsou pro hodnocení podstatné.

3.3 Hodnocení

Za rozhodující prvek analýzy byla stanovena kvalita tlumočení. Cílem práce je sledovat případné zhoršení kvality tlumočení u segmentů přetlumočeného komunikátu, které následují po úsecích obsahujících číselné údaje a výčty.

Jsme si vědomi, že hodnocení výstupů jednou osobou není ideální z hlediska objektivity. Na druhou stranu hodnotitelem je autorka práce, která texty manipulovala a vytvářela kritéria pro jednotlivé škály hodnocení, přičemž usilovala o co nejvyšší objektivitu zvoleného nástroje. Kritéria hodnocení jsou přesně vymezena a většina z nich jsou snadno zjištělné parametry²⁷, které nelze ovlivnit subjektivním postojem. Samozřejmě zde existuje jisté omezení a nelze dosáhnout stoprocentní objektivity, jedná se o jedno konkrétní hodnocení, které může být do jisté míry subjektivní a zkreslující, na druhou stranu je konzistentní a jednotné. V rámci této práce není možné provést širší analýzu, ale do budoucna by bylo zajímavé nechat materiál hodnotit dalším nezávislým a poučeným posluchačem, kteří znají oba jazyky nebo znají jen jazyk cílový.

3.3.1 Kvalita

Vnímání a hodnocení kvality²⁸ do velké míry závisí na úhlu pohledu. Z pohledu vysílatele je komunikace úspěšná, pokud se přetlumočením dosáhne zamýšleného cíle. Z pohledu příjemce je úspěšná, pokud ten pochopí vysílatelovu zprávu, nehledě na naplnění vysílatelových záměrů atd. Tlumočník se považuje za osobu poskytující službu a může považovat svou práci za vydařenou, pokud zajistil úspěšnou komunikaci na základě kritérií vysílatele, příjemce nebo objednatele.

Nutno podotknout, že tlumočení vnímané jako kvalitní výše zmíněnými aktéry zdaleka nemusí být věrné, jazykově přijatelné, jasné a terminologicky přesné. Cílem každého tlumočníka by vždy mělo být sloužit komunikačním zájmům. Existuje všeobecný souhlas ohledně některých kritérií kvality, která jsou víceméně nezávislá na kontextu: myšlenková jasnost, jazyková přijatelnost a terminologická přesnost a věrnost na straně jedné a profesionální chování a vystupování na straně druhé.

²⁷ Gile (1983, s. 240–241) uvádí, že porovnáním nahrávky tlumočení s nahrávkami originálními je možné přesně měřit informační věrnost, protože jednotlivé propozice a informační celky ve větě lze jednoduše identifikovat. Je tedy snadné zjistit nedostatky obsahu. Oproti tomu hodnocení prezentace tak snadné a objektivní není. Hlas, tón, přízvuk, který se líbí jednomu, se nemusí líbit druhému, na druhou stranu jisté obraty, zlozvyky a jazykové chyby či neobratnosti ruší skoro každého.

²⁸ Gile (1983, s. 236) uvádí: „A l'heure actuelle, il n'existe pas de définition fonctionnelle, agréée par les interprètes ou les utilisateurs de leurs services, qui détermine formellement la qualité du travail en interprétation. Les jugements portés par les uns et les autres sont intuitifs, personnels, et ne se réfèrent pas à des critères objectifs.“

Kvalita tlumočení může být rovněž ovlivněna vnějšími podmínkami (kabina, vybavení, vzduch, osvětlení, dostupnost technika, více mluvčích naráz, velikost tlumočnického týmu atd.), ale také složitostí či změnou tématu, nepřátelským prostředím, vlastnostmi textu (hustota, emocionálnost, koherence atd.), prezentací (rychlost, přízvuk, intonace), přípravou tlumočnicka, délkou tlumočení atd. (Moser-Mercer, 1996). My jsme se pokusili všechny tyto interferující proměnné buď vyloučit, omezit či udržet na stabilní hladině, aby na případné změny kvality měla vliv právě jen jedna nezávislá proměnná.

Jednotliví teoretikové popisují různé modely hodnocení kvality tlumočení a klasifikace chyb (Altman, 1994, Barik, 1994, Falbo, 1998), žádný z nich však zcela nevyhovoval požadavkům této práce, při vytváření vlastního modelu hodnocení jsme z nich tudíž vycházeli jen částečně.

Potíž nastává již při samotném vymezení pojmu kvalita a dále při stanovení toho, co už je a co ještě není chyba²⁹. Gile (1983, s. 239) definuje kvalitu takto: „*La qualité de l'interprétation est une somme pondérée de la fidélité informationnelle et de la qualité de la présentation du discours de l'interprète, dont les coefficients sont fonction de la nature du message et de la situation.*“ S touto definicí souhlasíme, v této práci se totiž zabýváme kvalitou z hlediska formy i obsahu³⁰, z hlediska čtyř přesně vymezených kritérií.

3.3.2 Model hodnocení

Pro vyhodnocení výstupů jsme jako metodu sběru dat zvolili škálování (Gavora, 2000, s. 88), které nám umožnilo posoudit kvalitu hodnocených úseků. Domníváme se, že zvolená pětistupňová škála poskytuje dostatečnou jemnost posouzení. Pro naše účely předpokládáme optimální přetlumočení, vůči kterému hodnotíme jednotlivé aspekty tlumočnických výstupů.

Hodnotili jsme na čtyřech posuzovacích škálách, pomocí čtyř kritérií, což zvyšuje reliabilitu výzkumu. Jednotlivým polohám na škále jsme přisoudili číselné hodnoty od 1 do 5. Dvě kritéria se týkají formy, dvě obsahu. Považovali jsme za vhodné oddělit

²⁹ S takovou definicí se snaží vypořádat mnoho autorů. Pro příklad zde uvádíme definice nedostatků či chyb v tlumočení podle dvou badatelů. Podle Barika (1994, s. 122) se jedná o „departures of the interpretation from the original“, podle Kopczynského (cit. dle Altman, 1994, s. 26) o „deviations from the linguistic norm of the target language (TL) and utterances which hamper the communication function of the speech act“.

³⁰ Je třeba si uvědomit, že tyto dvě složky na sebe vzájemně působí za účelem dosažení kýženého účinku. Dojem z kvalitního tlumočení po obsahové stránce je ovlivněn špatnou prezentací a na druhou stranu příjemná prezentace může někdy lépe přesvědčit posluchače než kvalita samotné informace. Nedostatky obsahu a formy spolu velmi úzce souvisí.

kritérium pro věcnou správnost od kritéria obsahové úplnosti, protože přetlumočení může být správné a koherentní, ačkoli není úplné, naopak může být obsahově úplné, ale ne zcela přesné (různé posuny, zeslabení významu apod.). U formy posuzujeme prezentaci a jazykovou formu. Každé ze čtyř kritérií má při vyhodnocování výsledků stejnou váhu. Při hodnocení bylo třeba se vyvarovat zkreslení nadhodnocením, podhodnocením či centrální tendencí.

3.3.2.1 Optimální výstup tlumočení

Skutečné výstupy srovnáváme vůči optimálnímu výstupu. Tlumočnický výstup je optimální, dosahuje-li těchto kvalit:

1) Věcná správnost – obsahuje veškeré propozice obsažené v originálním sdělení. Veškeré významové jednotky jsou převedeny správně. Text je zcela koherentní, nevyskytují se žádné významové jednotky, které se neobjevily v původním sdělení.

2) Jazyková forma – ve výstupu se nevyskytují žádné jazykové (lexikální, morfologické a syntaktické) nedostatky. Zvolený rejstřík a styl je přiměřený typu textu, tématu, dané příležitosti a konvencím cílového prostředí. V převodu je správná a dostatečná koheze, nechybí žádná gramatická slova. Neobjevují se interference, neexistující slova či nevhodné kalky.

3) Úplnost – jsou převedeny veškeré propozice a významové jednotky obsažené v původním textu.

4) Prezentace – projev je pronesen plynule, klidným hlasem (ani nezúčastněným ani nervózním), přiměřeným tempem, bez nevhodných pauz, bez rušivých hezitačních a parazitních zvuků, se správnou intonací (ani nedostatečnou ani přehnanou), bez přeřeknutí, zakoktání, falešných začátků a oprav, tlumočnický jasně artikuluje.

3.3.2.2 Škálování

Pro hodnocení kvality výstupů jsme zvolili hodnocení čtyř hledisek. Těmito kritérii jsou věcná správnost, jazyková forma, úplnost a prezentace. Pro hodnocení jsme použili škálu o pěti stupních (1 – nejvyšší kvalita, 5 – nejnižší kvalita). Vymezení jednotlivých stupňů škály kvality je následující:

- 1 – zcela vyhovující kvalita, možný minimální počet méně závažných nedostatků,
- 2 – uspokojivá kvalita, omezený počet méně závažných nedostatků,

- 3 – dostatečná kvalita, vyšší počet méně závažných nedostatků, které nenarušují základní smysl sdělení, nejnižší možná přijatelná úroveň výstupu,
- 4 – nedostatečná kvalita, větší počet méně závažných nedostatků, vyskytují se i závažnější nedostatky,
- 5 – zcela nedostatečná kvalita, sdělení nepřijatelné, závažné formální či obsahové nedostatky, větší množství závažných nedostatků.

3.3.2.3 Kritérium věcné správnosti

Možné nedostatky v této kategorii zahrnují:

- vynechávky³¹ (jednotka zcela chybí a není redundantní), neopodstatněné přidávání informací (neodůvodněně se v přetlumočení vyskytne významová jednotka, která se v původním sdělení nevyskytovala), nedostatečná koherence,
- významové nedostatky méně závažného charakteru, které nenaruší celkové sdělení, posluchač je schopen správné sdělení rekonstruovat z kontextu (nivelizace, neutralizace, malý významový posun či nepřesnost, zeslabení či zesílení významu, generalizace),
- významový nedostatek zásadního charakteru – nesprávný význam v důsledku nesprávného porozumění, nepochopení kontextu apod. (opačný význam, zcela jiné slovo apod.).

U vynechávek je nutné sledovat, zda se vynechané informace neobjeví v následujících pasážích. Za nedostatky nepovažujeme modulace ani doplňování, které nenarušuje původní sdělení (zlogičtění, intenzifikace apod.).

Popis kvality výstupů pro jednotlivé stupně hodnocení:

1. Výstup obsahuje minimálně 85 % významových jednotek originálu správně a případné nepřesnosti nezpůsobují nežádoucí významový posun. Přípustné jsou méně závažné nedostatky v omezeném množství, které nijak nenarušují záměr řečníka a celkový smysl výpovědi. Text je zcela koherentní.

2. Výstup obsahuje minimálně 75 % významových jednotek správně. Vyskytují se nedostatky, které nejsou zásadního charakteru. I přes možnou ztrátu informace či výskyt menších nepřesností a posunů je přetlumočení koherentní. Všechny zásadní informace

³¹ Do významových nedostatků se do jisté míry zahrnují i vynechávky, čímž si toto kritérium částečně konkuruje s kritériem úplnosti. Chyba na rovině obsahu je i vynechávka. Text s nulovou úplností nelze hodnotit jako se 100% věcnou správností.

jsou převedeny, a to správně. Mohou chybět redundantní či méně zásadní části výpovědi (např. přídavná jména) a části, které nejsou nezbytné pro logiku celého sdělení a návaznost na další části.

3. Výstup obsahuje minimálně 65 % významových jednotek správně. Výstup tlumočení je v kontextu logickým, srozumitelným a koherentním sdělením, i když není zcela přesným a úplným převodem původního sdělení. Ve vyšší míře než u stupně 2 se vyskytují méně závažné nedostatky. Chybí např. redundantní či méně zásadní části sdělení, které nejsou nezbytné pro logiku celého sdělení a návaznost na další části. Příjemce tlumočení, který nezná původní sdělení, by neměl zaznamenat žádný nedostatek na úrovni významu, nad ničím by se neměl pozastavit. Tlumočnick není zcela věrný původnímu sdělení, ale nezavádí posluchače, kam by neměl. Závažné významové chyby se vyskytují jen ve velmi omezené míře a především v méně důležitých částech sdělení. Navzdory dílčím ztrátám nedochází k narušení plynulého toku informací.

4. Výstup obsahuje méně než 65 % významových jednotek správně. Ztráty a významové chyby u některých významových jednotek jsou závažné a objevují se i u zásadních významových jednotek. V důsledku ztráty informace či hrubé chyby v převodu významu může být ohrožen přenos celkového smyslu sdělení a narušena logika a koherence. Posluchač může zpozornět a zaznamenat jisté nesrovnalosti.

5. Výstup obsahuje hrubé a závažné nedostatky, významové chyby a vynechávky. Je narušena logika, srozumitelnost a koherence tlumočení, které je následně pro posluchače nepřijatelné.

3.3.2.4 Kritérium jazykové správnosti

Možné nedostatky v této kategorii zahrnují:

- nedostatky na rovině morfologické (tvarosloví – nesprávné tvary slov, chyby ve shodě přísudku s podmětem, v rekcí sloves atd.),
- nedostatky na rovině lexikální (např. nevhodné kalky, neexistující deriváty, kolokační chyby, terminologická nepřesnost),
- nedostatky na rovině syntaktické (vyšínutí s vazby, nevhodný slovosled, příliš dlouhé a složité věty, nedostatek či nevhodná volba spojovacích prostředků atd.),
- nedostatky na rovině stylistické (nevhodně zvolený rejstřík, neidiomaticnost),
- nedostatky na všech rovinách – nesprávná či nedostatečná koheze, interference.

Popis kvality výstupů pro jednotlivé stupně hodnocení:

1. Výstup je bez jazykových nedostatků na úrovni jazyka.
2. Výstup obsahuje minimální počet méně závažných nedostatků. Při rozsahu sledovaných úseků se jedná o jednu až dvě chyby na úrovni jazyka při zachování správné koheze.
3. Výstup obsahuje únosné množství nedostatků, maximálně tři méně závažné či opakující se chyby, které výrazně nenarušují poslech.
4. Výstup obsahuje závažnější nedostatky, které jsou četnější nebo se opakují a narušují plynulý poslech.
5. Výstup obsahuje závažné jazykové nedostatky, které nejen ruší plynulý poslech, ale mnohdy i porozumění.

3.3.2.5 Kritérium úplnosti

Nedostatky v této kategorii zahrnují chybějící významové prvky (vynechávky, nedokončené věty). Problém nastává u významových nedostatků a jejich zařazení do kategorie úplnosti. Méně závažné významové chyby, jako je významový posun či nivelizace, zde počítáme jako převedenou informaci, naopak závažné významové nedostatky, jako je začlenění zcela nové informace či opačný význam, považujeme za informaci chybějící.

Popis kvality výstupů pro jednotlivé stupně hodnocení:

1. Převedeno minimálně 95 % propozic originálního sdělení.
2. Převedeno mezi 80 % a 95 % propozic originálního sdělení.
3. Převedeno mezi 70 % a 80 % propozic originálního sdělení.
4. Převedeno mezi 55 % a 70 % propozic originálního sdělení.
5. Převedeno méně než 55 % propozic originálního sdělení.

3.3.2.6 Kritérium prezentace

Možné nedostatky v této kategorii zahrnují:

- nevhodnou intonaci (monotónní, přehnanou, nepřirozenou, neklesající na konci oznamovacích vět atd.), neboť správná intonace je pro převod informace velmi důležitá³²,

³² Čeňková (1988, s. 96) uvádí: „Nejdůležitějším zvukovým prostředkem a nositelem adicovní informace je intonace. Napomáhá vydělování hlavních významových opěrných bodů sdělení (dominant), podává bezprostřední informaci o zakončení segmentů, jejich modálních odstínech a celkovém expresivním tónu sdělení.“

- nesprávný slovní přízvuk,
- nevhodné pauzy³³, hezitační a parazitní zvuky,
- nervozitu či zruděnost v hlase,
- falešné začátky, opravy, přeroknutí, neopodstatněné opakování slov,
- nejasnou či jinak nevhodnou výslovnost, polykání slabik,
- nadužívání vycpávkových slov (*tedy, vlastně* apod.).

Popis kvality výstupů pro jednotlivé stupně hodnocení:

1. Projev je plynulý, správně členěný a intonovaný, bez hezitačních a parazitních zvuků, pronesený klidným a jistým hlasem. Slova jsou vyslovována zřetelně a projevu je snadno rozumět. Přípustné jsou pouze minimální nedostatky, které posluchač nepovažuje za rušivé.

2. V projevu se v omezeném množství objevují méně závažné nedostatky, které jsou pro posluchače sotva postřehnutelné.

3. V projevu se objevují častější prohřešky, posluchač je postřehne, ale neruší ho při recepci.

4. Prezentace projevu je tak špatná, že ji posluchač vnímá jako rušivý element a musí vyvinout dodatečné úsilí výhradně pro poslech.

5. Projev je přednesen s mnoha prezentačními nedostatky, které mohou místy až bránit v porozumění tlumočeného textu (tichý hlas, nevhodná intonace měnící význam a nepoukazující na začátky a konce vět, nedokončené věty, časté opravy, nejasná výslovnost apod.).

3.3.3 Průběh hodnocení

Jednotkou hodnocení byl jeden sledovaný úsek, tedy část textu o délce od jedné do tří vět. Při samotném hodnocení jsme používali nahrávky tlumočení, transkripci nahrávek i srovnávací tabulku s přepisy, ve které jsme mohli porovnávat převody jednoho úseku u různých subjektů. Každý tento úsek byl ohodnocen podle všech čtyř kritérií, dostali jsme tedy čtyři různá čísla pro každý jednotlivý segment, a ta jsme zapsali do tabulky.

³³ Čeňková (1988, s. 97) uvádí: „Společně s intonací je pauza nejdůležitějším prostředkem segmentace promluvy. Často bývá taková pauza zaplněna neartikulovanými parazitními zvuky.“

Zvolenou škálu můžeme hodnotit jako vhodně vytvořenou, protože jednotlivé úseky se svou kvalitou pohybovaly rovnoměrně po celé škále, nebyla tedy ani příliš přísná, ani mírná.

Občas jsme se potýkali s problémem správného přisouzení hodnoty pro dané kritérium. Ačkoli jsme se snažili vymezit požadavky pro jednotlivé aspekty převodu a pro jednotlivé stupně škály, ne vždy bylo rozhodování o přidělení hodnoty zřejmé. Někdy bylo obtížné posoudit závažnost významové chyby, jindy prezentačního nedostatku. V takových případech jsme se snažili porovnávat hodnocení obdobných chyb u jiných úseků či porovnávat s hodnocením stejného úseku přetlumočeného jiným subjektem. Usilovali jsme o co nejvyšší objektivitu, nestrannost a přesnost hodnocení.

Přetlumočením samotných úseků s čísly a výčty jsme se soustavně nezabývali, ovšem zahrnuli jsme je do přepisu výstupů. Usouvztažňování přetlumočení těchto částí se sledovanými segmenty je nad rámec této práce, ale jistě by se jednalo o velmi zajímavé téma pro další výzkum.

3.4 Analýza

Ve fázi hodnocení jsme získali velké množství údajů, které bylo třeba utřídit a vyhodnotit. Přepis převodu sledovaných míst s jejich hodnocením se nachází v příloze VI, v tabulce poté v příloze VII, kompletní výsledky hodnocení v tabulkách jsou v příloze VIII.

3.4.1 Hypotéza

V teoretické části jsme stanovili hypotézu, že při simultánním tlumočení dojde ke zhoršení kvality tlumočnického výkonu v úsecích bezprostředně následujících po úsecích obsahujících číselné údaje a výčty, v této části se ji pokoušíme ověřit. Vycházejíce ze Gilova modelu úsilí se domníváme, že zpracování a tlumočení úseků obsahujících číselné údaje a výčty celkové nároky na pracovní kapacitu zvyšuje a může nastat situace, kdy se nebude dostávat dostatek kapacity pro adekvátní zpracování následujících segmentů, jejichž přetlumočení samo o sobě vůbec složité není.

V každý okamžik má tlumočnick k dispozici jisté omezené množství kapacity, které je ve stavu rovnováhy rozděleno mezi poslech, produkci a paměť. Celkové požadavky na pracovní kapacitu nesmí přesáhnout celkovou dostupnou kapacitu. Pokud se nároky u některého úsilí zvýší, sníží se dostupná kapacita pro zbylá úsilí, což může

vést k tomu, že zbylé množství kapacity dostupné ostatním úsilím se dostane pod kritickou hranici a dojde k selhání.

Tlumočníci většinu času pracují blízko hranice zahlcení, k selhání tedy stačí jen malá změna požadavků. V našem případě textů s čísly a výčty se tlumočnick v jeden okamžik zabývá poslechem a analýzou segmentu s čísly či výčty, které na toto úsilí kladou zvýšené nároky v důsledku své vysoké informační hustoty, velmi nízké redundantnosti a vysokých nároků na pozornost tlumočnicka. V následujícím okamžiku se zvyšují požadavky na paměť a v tuto chvíli přichází nenáročný segment a může se stát, že tlumočnick věnuje příliš mnoho pracovní kapacity číslům a výčtům (produkce a především paměť), že se mu nedostává dostatečného množství pracovní kapacity pro poslech jednoduchého úseku, který následně nemusí být adekvátně převeden.

Nejvyšší nároky na pracovní kapacitu tedy nejsou při poslechu náročného úseku, nýbrž při poslechu úseku snadného, kdy je obsahová hustota původního sdělení průměrná.³⁴ V takových případech dojde ke vzniku tzv. deficitního řetězce, tzn. že zhoršení kvality zapříčiněné náročností části s čísly a výčty v důsledku individuálního deficitu, popř. v důsledku zahlcení pracovní kapacity, lze pozorovat až s určitým časovým posunem.

Při tlumočení čísel a výčtů může dojít ke dvěma typům problémů. První jsou způsobeny zvýšenými nároky na pracovní kapacitu, druhé jsou spojené s citlivostí signálu. První typ je vyvolán vysokou hustotou sdělení (která zvyšuje požadavky na pracovní kapacitu, protože za jednu časovou jednotku musí být zpracováno více informací), což se týká jak úsilí poslechu a analýzy, tak úsilí produkce, protože tempo projevu udává mluvčí. Druhý typ vyvolává vysoká citlivost na momentální nedostatek pracovní kapacity a nízká redundantnost či krátké trvání těchto úseků.

Zvýšené nároky na úsilí poslechu a analýzy při tlumočení čísel nevyvolává pouze jejich výše zmíněná vysoká informační hustota, ale také skutečnost, že francouzština disponuje defektivní a asymetrickou soustavou jednoduchých čísel (Šabršula, 1986, s. 180). Domníváme se, že právě existence těchto rozdílů mezi českým a francouzským systémem číslovek může tlumočnickům činit obtíže již při dekódování výchozího sdělení.

Na základě hypotézy předpokládáme, že kvalita sledovaných úseků bude nejvyšší u textu č. 1, kde sledovaným úsekům nepředchází žádný náročný úsek, nižší u textu

³⁴ Viz graf 1 na s. 24 nebo Gile (1985a, s. 47, 1995b).

č. 2, kde těmto úsekům předchází úsek s logicky zakomponovanými čísly a výčty, a nejnižší u textu č. 3, kde sledované úseky následují po segmentech s velkým množstvím čísel.

Problémy s pracovní kapacitou se mohou projevit na dvou rovinách: na rovině obsahové (faktické chyby, vynechávky, významové posuny) nebo formální (kvalita hlasu, výslovnost, přízvuk, intonace, rytmus, počet pauz, nesprávné použití lexika, terminologie, gramatika či stylistika). Předpokládáme, že zhoršení bude u některých tlumočnicků a studentů markantnější u obsahové stránky, u jiných u formální. Nemusí dojít ke zhoršení u všech kritérií, ale jen u některých.

Dále jsme v teoretické části stanovili ještě druhou, dílčí hypotézu o rozdílné kvalitě tlumočení u studentů a tlumočnicků. Zde budeme sledovat rozdíly v kvalitě přetlumočení a zároveň míru zhoršení. Domníváme se, že celková kvalita přetlumočení sledovaných úseků bude vyšší u tlumočnicků a že zhoršení u nich nebude mezi textem č. 1 a texty č. 2 a 3 tak výrazné jako u studentů. Studenti mj. totiž narozdíl od zkušených profesionálních tlumočnicků ještě nemají všechny tlumočnické procesy zcela zautomatizované. Profesionální tlumočníci čerpají ze svých zkušeností a v praxi osvojených strategií a taktik³⁵.

3.4.1.1 Podmínky potvrzení hypotézy

V experimentu hodnotíme kvalitu přetlumočení úseků následujících po obtížných segmentech s čísly a výčty. Abychom mohli podpořit či vyvrátit naši hypotézu o zhoršení kvality přetlumočení, srovnáváme výsledky tohoto hodnocení s hodnocením úseků, před kterými se žádný složitý segment nevyskytoval a které svou obtížností odpovídaly segmentům za obtížnými úseky. Z porovnání se pokusíme vysledovat různé tendence a jevy a provedeme jejich analýzu. Rovněž provedeme statistické vyhodnocení získaných údajů, abychom zjistili, zda existuje statisticky významný rozdíl mezi výsledky hodnocení jednotlivých textů. Hypotéza bude potvrzena, pokud se prokáže statisticky významný rozdíl přinejmenším mezi texty č. 1 a 3 jak u studentů, tak u tlumočnicků.

Dílčí hypotéza o rozdílu v tlumočnickém výkonu mezi tlumočnickými a studenty bude potvrzena, jednak pokud se u některého z textů prokáže statisticky významný

³⁵ O menší míře nedostatků a vyšší kvalitě výkonu při tlumočení u kvalifikovanějších tlumočnicků píše např. Barik (1994, s. 133).

rozdíl v kvalitě přetlumočení mezi studenty a tlumočnický, jednak pokud se ukáže, že u studentů docházelo k výrazně většímu zhoršení kvality než u tlumočnicků.

Zanedbáváme jakoukoli jinou příčinu zhoršení kvality než změnu nezávislé proměnné, tedy výskytu a množství číselných údajů a výětů.

3.4.2 Metody

Hodnoty získané hodnocením jsme zapsali do tabulek a dále zpracovali. Pomocí aritmetických průměrů jednotlivých hodnot jsme dospěli k hodnotám pro celkové hodnocení jednotlivých textů, pro jednotlivá kritéria, pro skupinu studentů i tlumočnicků. Získaná data jsme porovnávali z různých hledisek. Srovnávali jsme kvalitu přetlumočení jednotlivých textů celkově, na základě jednotlivých kritérií atd. Vytvářeli jsme pro tato srovnání tabulky a grafy, které jsme dále analyzovali a vyvozovali z nich možné závěry. Dále jsme získané údaje zpracovali také pomocí metod matematické statistiky.

3.4.2.1 Metody statistického zpracování

Za spolupráce statistika jsme výsledky experimentu zpracovali metodami matematické statistiky, abychom zjistili, zda případné zjištěné rozdíly mezi údaji jsou statisticky významné. Zajímaly nás tedy takové rozdíly, které by se znovu vyskytly při opakování experimentu. Výběr správného statistického testu byl v celém procesu klíčový.

Naším cílem bylo zjistit, zda se vyskytly významné rozdíly v kvalitě přetlumočení sledovaných úseků u textů různé obtížnosti, zejména jsme se zaměřili na dvojice text č. 1 versus text č. 2 a text č. 1 versus text č. 3. Zkoumali jsme difference jak u jednotlivých kritérií, tak v celkovém hodnocení, které bylo spočteno jako nevážený aritmetický průměr těchto kritérií.

Pro testování rozdílů mezi dvojicemi textů č. 1 a 2 a textů č. 1 a 3 jsme použili párový Wilcoxonův test (Anděl, 2005, s. 235). Nízké rozsahy výběrů nám bohužel nedovolily aplikovat proceduru zvlášť pro studenty a profesionální tlumočnický, testovali jsme proto celý vzorek dohromady.

Další použitou metodou byl Friedmanův test (Anděl, 2005, s. 254), který je schopen testovat shodu úrovní u více než dvou položek (v našem případě textů) najednou, za to však platí nižší silou (tj. nižší schopností odhalit rozdíly, pokud

existují). Odpadá u něj problém s nízkým počtem pozorování, proto jsme byli schopni provést srovnání zvlášť pro studenty a profesionály, a tak je porovnat. Opět jsme testovali rozdíly jak u jednotlivých kritérií, tak v celkovém hodnocení.

Dalším cílem bylo zjistit, zda byly výkony profesionálních tlumočnicků výrazně odlišné od výkonů studentů. Zde jsme již nerozlišovali jednotlivá kritéria, brali jsme v potaz pouze celkové hodnocení. Zvlášť jsme posuzovali kvalitu tlumočení u textů č. 1 až 3 a dále u všech textů dohromady (prostý součet hodnocení u jednotlivých textů). Užili jsme testu Manna a Whitneyho (Anděl, 2005, s. 240).

3.4.3 Výsledky a jejich interpretace

3.4.3.1 Výsledky statistického vyhodnocení

V této části uvedeme výsledky hodnocení experimentu pomocí matematické statistiky. Zvolené metody a postupy byly již popsány výše.

Pomocí párového Wilcoxonova testu jsme se snažili zjistit významné rozdíly kvality přetlumočení sledovaných úseků u jednotlivých textů. Pro dvojici textů č. 1 a 2 se nám podařilo prokázat významné rozdíly u všech kritérií kromě kritéria prezentace. Test rovněž zamítl shodu celkové kvality přetlumočení těchto dvou textů. Testová statistika v tomto případě dosáhla hodnoty 14,5 při kritické hodnotě 21. (Pokud není řečeno jinak, všechny testy byly prováděny na standardní hladině 5 %.)

U dvojice textů č.1 a 3 byla situace ještě výraznější. Signifikantní rozdíly se prokázaly u všech kritérií, u kritérií jazykové formy a prezentace dokonce na hladině 1 %. Rovněž celková kvalita přetlumočení sledovaných úseků v těchto dvou textech se ukázala jako výrazně odlišná, shoda byla zamítnuta i na hladině 1 %. Hodnota testové statistiky byla rovna 5 při kritické hodnotě 12 (hladina 1 %).

Pro porovnání kvality přetlumočení u studentů a profesionálních tlumočnicků jsme použili Friedmanův test, zkoumali jsme opět rozdíly jak u jednotlivých kritérií, tak v celkovém hodnocení. U profesionálních tlumočnicků jsme touto metodou neprokázali rozdíl v žádném jednotlivém kritériu. Rozdíl v kvalitě přetlumočení se však již projevil u celkového hodnocení. (Testová statistika 7,143 při totožné kritické hodnotě.) U studentů se ukázal významný rozdíl u kritéria prezentace, a to i na hladině 1 %. Rovněž celková kvalita přetlumočení sledovaných úseků u jednotlivých textů se ukázala jako výrazně odlišná (opět dokonce na hladině 1%, testová statistika 8,857 při totožné kritické hodnotě na hladině 1 %).

Jakmile jsme seskupili studenty a profesionály, došli jsme k významnému rozdílu v kritériích úplnosti a prezentace a také v celkovém hodnocení, kde byla diference prokazatelná i na hladině 1 %. (Testová statistika 15,857 při kritické hodnotě 15,4).

Dále jsme se pokusili ověřit, zda se kvalita tlumočnického výkonu profesionálních tlumočnicků při převodu sledovaných úseků výrazně liší od výkonu studentů. Jako signifikantní se ukázal rozdíl pouze u textu č. 3. I u ostatních textů však byly výsledky velmi těsné.

3.4.3.2 Analýza statistických výsledků

Výsledky, které jsme získali pomocí metod matematické statistiky ve všech směrech potvrdily naše hypotézy. Párový Wilcoxonův test potvrdil významný rozdíl v kvalitě přetlumočení sledovaných úseků u obou textů obsahujících čísla a výčty ve srovnání s textem bez čísel, a to jak celkově, tak i pro jednotlivá kritéria (kromě kritéria prezentace u textu č. 2). U textu č. 3 byly tyto rozdíly dokonce velmi výrazné (u jazykové formy a prezentace a u celkového hodnocení). Tento test zamítl shodu dosažené kvality přetlumočení u obou zkoumaných dvojic textů.

Tento test potvrdil naši pracovní hypotézu o zhoršení kvality tlumočení úseků bezprostředně následujících po segmentech obsahujících výčty a číselné údaje. Ukázalo se, že zhoršení bylo dokonce velmi významné u textu s vyšším počtem čísel, tedy že vyšší nároky na pracovní kapacitu způsobené náročnými segmenty (čísla a výčty) je výraznější u textu s více čísly. Zároveň se ukázalo, že u třetího textu se při posuzování studentů a tlumočnicků dohromady zhoršovala více forma, tedy kritéria jazykové formy a prezentace. Naopak u textu č. 2 se prezentace ve srovnání s ostatními kritérii zhoršila nejméně. Z tohoto zjištění naopak nelze vyvozovat nic, protože se zde neprojevuje žádná jasná tendence.

Friedmanův test umožnil zkoumat rozdíly mezi všemi třemi texty najednou, zvláště výkon studentů a tlumočnicků. U tlumočnicků nebyl zaznamenán významný rozdíl u žádného z jednotlivých kritérií, ale při srovnání celkového hodnocení přetlumočení jednotlivých textů se kvalita ukázala jako rozdílná. U studentů jsme zjistili velmi významný rozdíl u kritéria prezentace a u celkového hodnocení. Při posouzení studentů a tlumočnicků dohromady se ukázal významný rozdíl u kritérií úplnosti a prezentace a u celkového hodnocení, kde byl rozdíl dokonce velmi významný.

Tento test opět potvrdil naši pracovní hypotézu o zhoršení kvality přetlumočení u textů s čísly. Navíc podpořil naše domněnky stanovené v naší dílčí hypotéze o rozdílném výkonu tlumočnicků a studentů, tedy o celkově kvalitnějším výkonu a méně výrazném zhoršení kvality přetlumočení sledovaných úseků u tlumočnicků. Zde se nám potvrdila ta část hypotézy o méně výrazném rozdílu kvality přetlumočení při srovnání všech tří textů. Zvýšený výskyt číselných údajů a výčtů neměl na kvalitu přetlumočení sledovaných úseků u tlumočnicků zdaleka tak markantní vliv jako u studentů, u kterých jsme prokázali dokonce velmi významný rozdíl kvality přetlumočení.

Tyto výsledky jasně prokazují, že existuje významný rozdíl v kvalitě přetlumočení sledovaných úseků mezi oběma dvojicemi textů, nejzřetelněji pak u textů č. 1 a 3. Rozdíly jsou mnohem patrnější u studentů, mezi kritérii se největší rozdíly ukázaly u prezentace.

Pomocí testu Manna a Whitneyho se nám podařilo prokázat rozdíl mezi výkony tlumočnicků a studentů u textu č. 3. Významný rozdíl se nepodařilo prokázat u prvních dvou textů, ale domníváme se, že tomu tak není z důvodu, že by zde rozdíl nebyl, ale z důvodu nízkého počtu účastníků. Při vyšším počtu zkoumaných osob by se s největší pravděpodobností podařilo rozdíl prokázat i u zbylých textů, i při takto malém množství dat byly totiž výsledky velmi těsné.

Tímto testem jsme potvrdili, tedy alespoň částečně, druhou část dílčí hypotézy o kvalitě výkonu tlumočnicků a studentů. Celkový výkon studentů byl výrazně horší než výkon profesionálních tlumočnicků (prokazatelně u textu č. 3). Tento výsledek se dal očekávat. Prokázalo se, že tlumočníci díky svým zkušenostem a znalostem dokáží podat kvalitnější výkon než tlumočníci začínající a že za podmínek, které kladou zvýšené nároky na pracovní kapacitu, jsou schopni situaci lépe zvládnout a případné zhoršení kvality je méně znatelné než u studentů.

3.4.3.3 Celkové zhodnocení výsledků

Vedle statistického vyhodnocení jsme se dále zabývali porovnáváním výsledků z různých hledisek. Nejdříve jsme se pokusili porovnat celkovou kvalitu přetlumočení jednotlivých textů.

Připomeňme jen, že hodnocení probíhalo na škále od 1 do 5, přičemž stupeň 1 znamenal nejvyšší možnou kvalitu, zatímco stupeň 5 znamenal kvalitu naprosto

nedostatečnou. V následující tabulce a grafu vidíme hodnoty dosažené tlumočníky a studenty u jednotlivých textů (jedná se o průměrné hodnoty za celou skupinu).

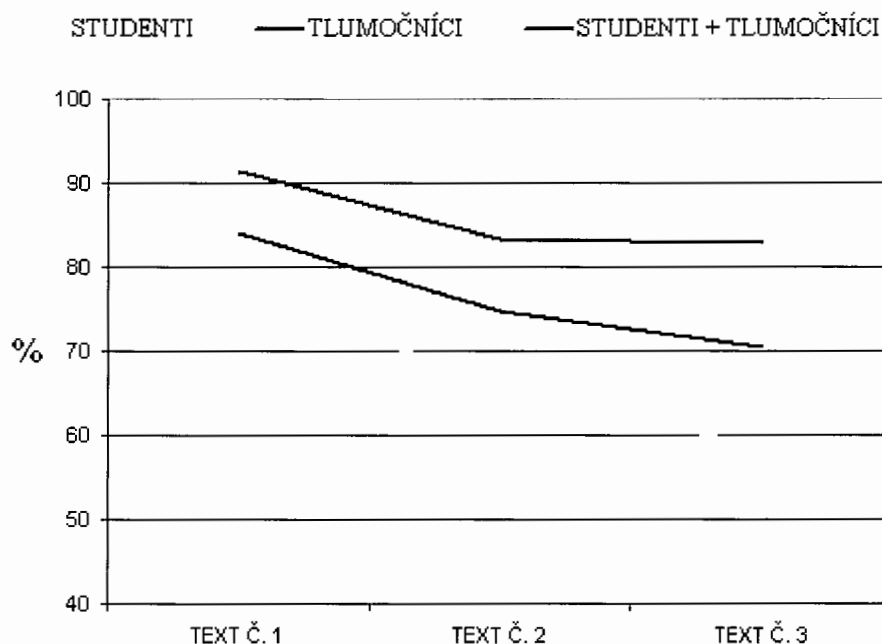
V tabulce 4 vidíme jak průměrné hodnocení podle stanovené škály, tak převedení této hodnoty na procenta (stupeň hodnocení 1 odpovídá 100 %, stupeň 5 odpovídá 0 %). Z tabulky je zřejmé, že kvalita výkonu klesala s narůstající obtížností textů jak u tlumočnicků, tak u studentů. Tlumočníci dosáhli celkově lepších výsledků než studenti a výkyvy mezi výkony u jednotlivých textů u nich nebyly tak výrazné jako u studentů.

Tabulka 4: Celková kvalita přetlumočení

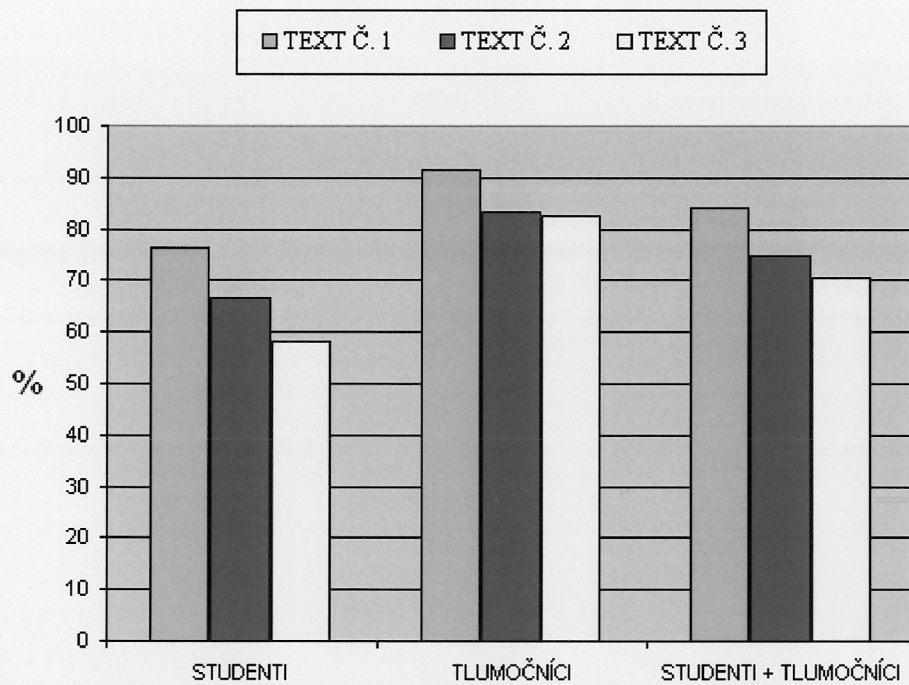
	Studenti	Tlumočníci	Všichni
Text č. 1	1,94 / 76,5	1,34 / 91,5	1,64 / 84
Text č. 2	2,34 / 66,5	1,67 / 83,25	2,01 / 74,75
Text č. 3	2,67 / 58,25	1,69 / 82,75	2,18 / 70,5

Graf 2 (níže) tyto skutečnosti názorně ukazuje. Křivka znázorňující výkon studentů klesá výrazněji a dosahuje celkově nižších hodnot. Na svislé ose můžeme sledovat kvalitu výkonu v procentech (tato křivka u všech grafů znázorňuje kvalitu přetlumočení, přičemž 100 % je maximální možná hodnota získaná hodnocením).

Graf 2: Kvalita přetlumočení podle textů

Graf 3: Kvalita přetlumočení podle skupin

Graf 4: Množství nedostatků v přetlumočení

Celkové výsledky experimentu znázorňuje i graf 3 (výše), pouze z jiného pohledu a na plné škále 0–100 %. Na tomto grafu je opět naprosto jasně vidět, že tlumočnický

výkon u profesionálních tlumočnicků byl vyrovnanější (menší rozdíly v délce sloupků) a celkově kvalitnější (větší délka sloupků).

Na primární výsledky celkové výsledky experimentu lze také pohlížet z hlediska množství nedostatků přetlumočení. Z grafu 4 (s. 81) vidíme, že v tomto případě dosahují studenti u všech tří textů přibližně dvojnásobných hodnot oproti profesionálním tlumočnickům.

3.4.3.4 Hodnocení podle jednotlivých osob

Pokud se podíváme podrobněji na výkon jednotlivých osob (viz tabulka 5, S – student, P – profesionální tlumočnick), zjistíme, že rozdíly mezi nimi jsou často velmi výrazné. Kvalita přetlumočení u studentů u textu č. 1 se pohybuje mezi 1,3 a 3,1, u textu č. 2 mezi 1,6 a 3,45, u textu č. 3 mezi 2,15 a 3,4. Převědeme-li tyto údaje na procenta, jedná se o rozdíl 45 %, 46 % a 31 % maximální kvality, což jsou hodnoty velmi vysoké, zvláště u prvních dvou textů.

Tabulka 5: Celkové hodnocení podle osob

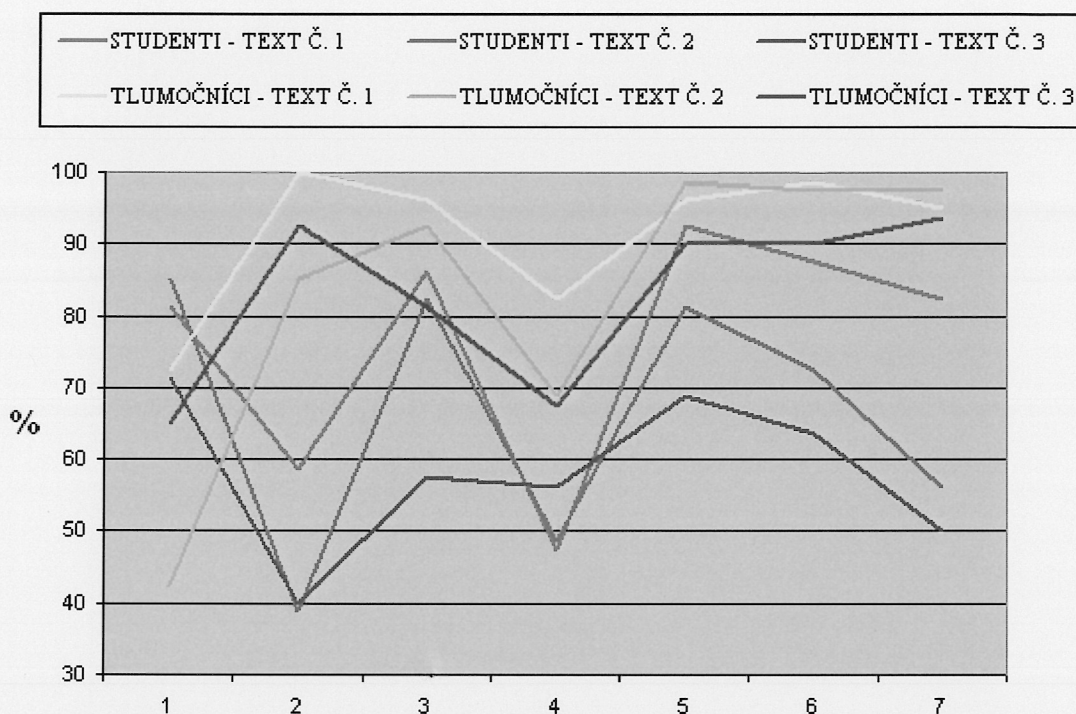
	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7
T 1	1,75	2,65	1,55	3,1	1,3	1,5	1,7
T 2	1,6	3,45	1,7	3,05	1,75	2,1	2,75
T 3	2,15	3,4	2,7	2,75	2,25	2,45	3

	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7
T 1	2,1	1	1,15	1,7	1,15	1,05	1,2
T 2	3,3	1,6	1,3	2,25	1,05	1,1	1,1
T 3	2,4	1,3	1,75	2,3	1,4	1,4	1,25

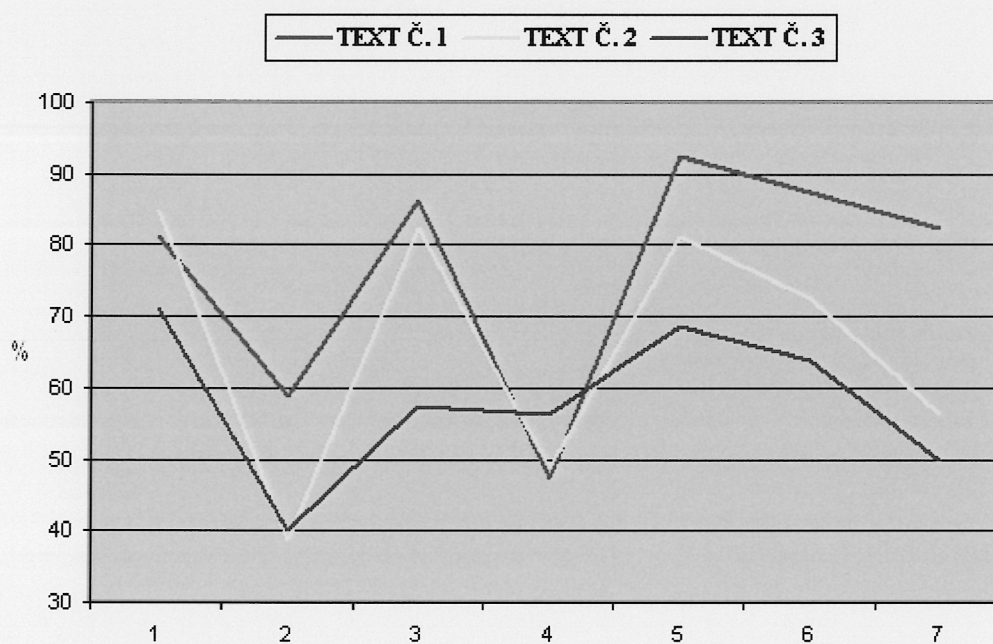
U tlumočnicků rozdíly mezi jednotlivými osobami tak značné nebyly u textu č. 1 a 3 (28 % a 29 %), ale vysoký rozdíl byl u textu č. 2 mezi nejlepším a nejhorším výkonem, a to 56 %, což je výsledek poměrně nečekaný, protože u profesionálních tlumočnicků jsme očekávali vysokou úroveň přetlumočení a nepředpokládali jsme tak výrazné rozdíly mezi jednotlivými účastníky.

Graf 5 (s. 83) srovnává výkony jednotlivých studentů a tlumočnicků. Je z něj opět zřejmý rozdíl ve výkonu tlumočnicků a studentů (teplé versus studené barvy). Čísla na vodorovné ose odpovídají jednotlivým účastníkům.

Graf 5: Kvalita přetlumočení podle osob

Graf 6: Kvalita přetlumočení – studenti

Z grafu 6 (výše) je mimo jiné zřejmé, že studenty bychom mohli zhruba rozdělit na dvě skupiny. Studenti 1, 3, 5 a 6 dosahovali celkově nejlepších výkonů, naopak

studenti 2 a 4 nejslabších, student 7 se řadí někam mezi tyto dvě skupiny. Nejnižšího rozdílu mezi kvalitou přetlumočení sledovaných úseků u jednotlivých textů dosáhl student 1 (10 %) a 5 (12,5 %), největšího student 3 (29 %) a 7 (32,5 %), což odpovídá výše zmíněnému rozdělení. Ukazuje se zde, že studenti, kteří dosahovali celkově nižší kvality převodu, zaznamenali s narůstající obtížností textů větší změny kvality svého výkonu.

Z grafu 7 (s. 85) lze vyčíst obdobné informace o profesionálních tlumočnicích (P). Je zde jasně vidět, že ve srovnání se studenty jsou tlumočnické výkony mnohem vyrovnanější (pokud jde o rozdíly mezi kvalitou přetlumočení jednotlivých textů), všechny tři křivky jsou velmi blízko sebe. Je zde zřejmá skupina tlumočnic 5, 6 a 7, jejichž výkon je u všech třech textů velice kvalitní, za nimi jsou s nepatrným odstupem tlumočnici 2 a 3 (stále znatelně vyšší kvalita než u nejlepších studentů). Celkově horší výkony podal tlumočnick 4 (přibližně na úrovni lepších studentů) a zvláště potom tlumočnick 1 (výkon odpovídá horším studentům), což je vidět na grafu dvěma výraznými poklesy křivek.

Pokud jde o rozdíly u jednotlivých tlumočnic mezi nejhorším a nejlepším výkonem, jsou výrazně nižší než u studentů. Nejmenší zhoršení kvality mezi jednotlivými texty zaznamenal tlumočnick 7 (4 %) a tlumočnici 5 a 6 (9 %), tlumočnici 2, 3 a 4 dosáhli rozdílu 15 % a tlumočnick 1 30 %. Stejně jako u studentů se setkáváme s nižšími rozdíly mezi jednotlivými texty u těch osob, které odvedly celkově kvalitnější výkon.

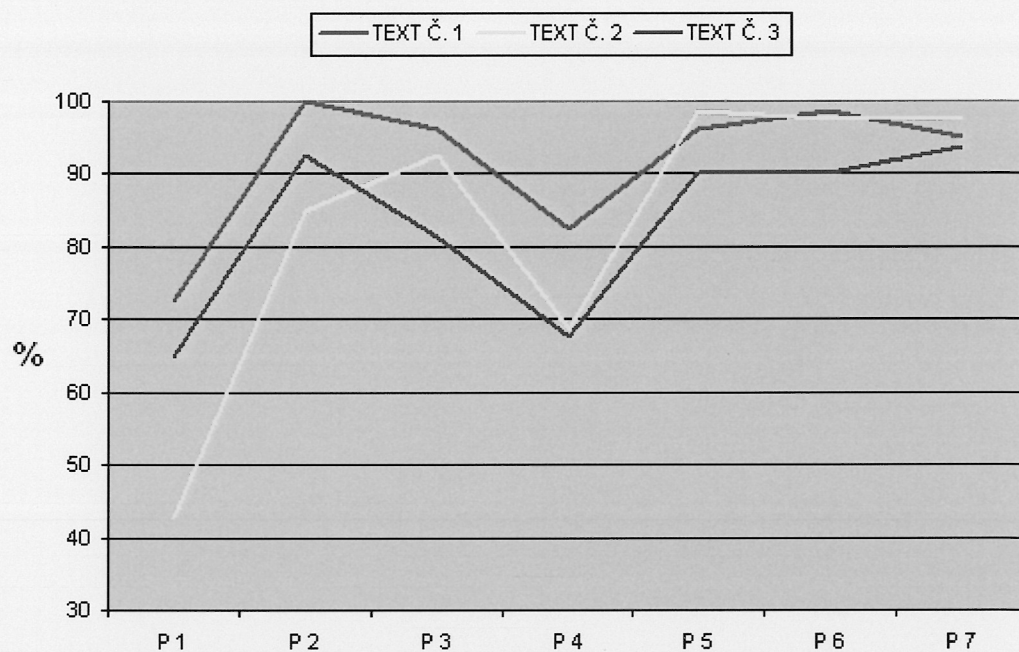
Rozdíly mezi studenty a tlumočnicí jsou při celkovém hodnocení výrazné, ale podíváme-li se na výsledky podrobněji, zjistíme, že mezi jednotlivými osobami jsou velké rozdíly i uvnitř skupin a že mezi studenty a tlumočnicí dochází i k jistému překrývání (nejlepší studenti dosáhli lepších výsledků než nejslabší tlumočnici).

Graf 8 (s. 85) znázorňuje výkon jednotlivých studentů z jiného pohledu. Je zde ještě jasněji vidět rozdělení studentů na tři pomyslné skupiny. Křivky představující výkon čtyř nejlepších jsou v horní polovině tabulky, dva horší v dolní části a zelená křivka studenta 7 se nachází mezi nimi. Rovněž je zde patrné, že sklon křivek označujících výkon lepších studentů není zdaleka tak ostrý jako u modrých křivek slabších studentů.

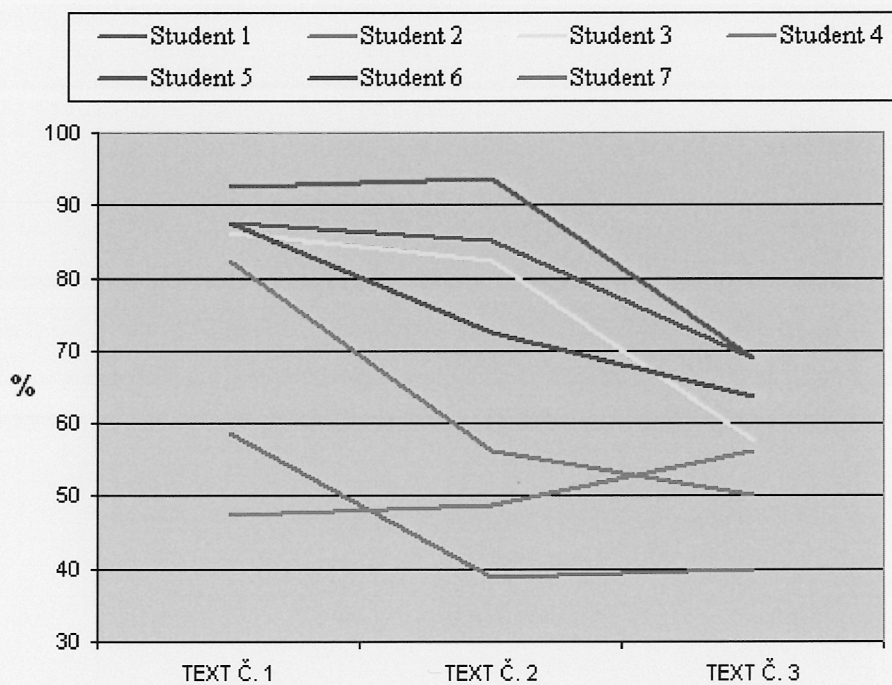
Ten samý jev lze snad ještě jasněji pozorovat v grafu 9 (s. 86), který znázorňuje výkon profesionálních tlumočnic. Horní čtyři křivky se téměř překrývají a nacházejí se u úplného horního okraje grafu, zatímco modré křivky tlumočnic 1 a 4 se nacházejí ve

spodnější části grafu a variační rozpětí jejich křivek je výraznější (především u tlumočníka 1).

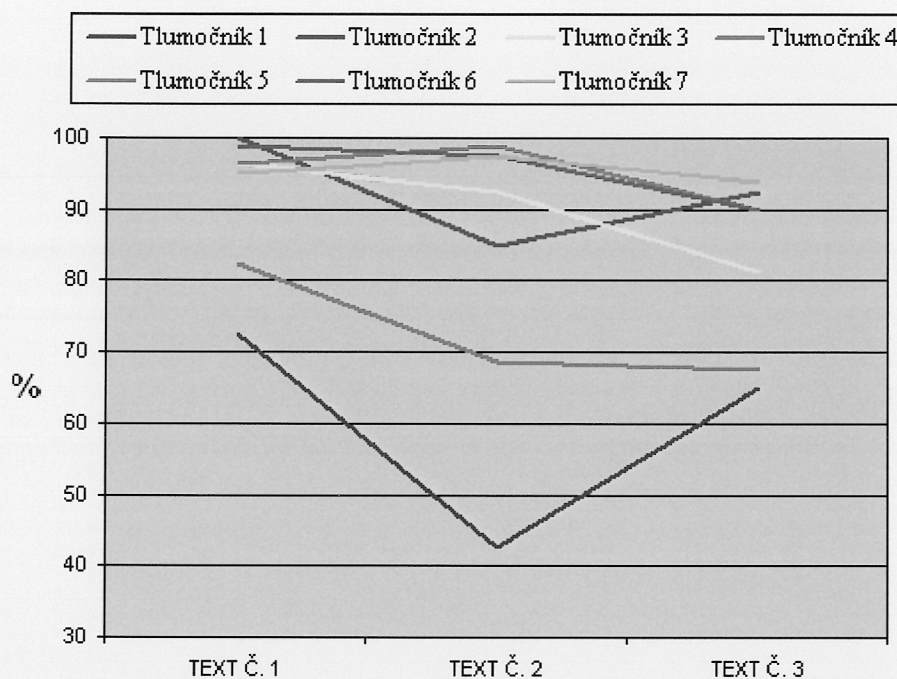
Graf 7: Kvalita přetlumočení - tlumočníci

Graf 8: Kvalita přetlumočení podle textů – jednotliví studenti

Graf 9: Kvalita přetlumočení - jednotliví tlumočníci

Dále jsme zaznamenali, že ne všichni účastníci tlumočili nejlépe sledované úseky u textu č. 1, hůře u textu č. 2 a nejslabší výkon podali u sledovaných míst u třetího textu. Tuto tendenci je možné vysledovat pouze u čtyř studentů a tří profesionálních tlumočnicků. Pokud sledujeme, kolik osob přetlumočilo nejlépe první text, dostaneme se u studentů i tlumočnicků na počet pět, což u sedmi osob ve skupině nejsou nijak přesvědčivá čísla, ovšem celkové průměry jsou již jasnější.

Je tomu tak především proto, že u některých účastníků se kvalita přetlumočení prvních dvou textů lišila jen nepatrně a druhý text byl v některých případech přetlumočen lépe. Druhým důvodem bylo to, že velký rozdíl v kvalitě se objevil mezi prvním textem a zbylými dvěma texty, ovšem kvalita přetlumočení textu č. 3 byla vyšší než u textu č. 2. Všeobecná tendence byla však zřejmá téměř vždy, tedy zhoršování kvality přetlumočení sledovaných úseků se stoupající obtížností předcházejících segmentů.

Výjimkou je student 4 u kterého je patrná opačná tendence. Prozkoumáme-li však podrobněji výkon této osoby zjistíme, že úseky s čísly pro ni byly příliš obtížné, a tak je většinou celé vynechala. Mohla se tedy plně soustředit na převod nenáročného segmentu po nich a její pracovní kapacita nebyla zatížena úsilím produkce předcházející části. Všichni ostatní účastníci se čísla alespoň snažili přetlumočit, úspěšnost jejich přetlumočení je jiná záležitost, jejíž zkoumání by přesahovalo možnosti této práce.

Můžeme jen v krátkosti říci, že kvalita přetlumočení se výrazně zhoršovala především u segmentů s čísly a výčty, úspěšnost převedení těchto údajů nebyla zdaleka vždy stoprocentní. Ovšem my se v této práci zajímáme o segmenty bezprostředně následující, a proto je pro nás důležité, že tlumočníci se přinejmenším (až na řídké výjimky) čísla a výčty snažili přetlumočit, úplnost a správnost přetlumočení těchto částí v této práci nezohledňujeme.

3.4.3.5 Hodnocení podle jednotlivých kritérií

Dále jsme se zaměřili na kvalitu přetlumočení sledovaných úseků podle jednotlivých kritérií (viz tabulka v příloze IX). Studenti podávali obecně slabší výkony u kritérií obsahových (1 a 3), formální stránka jejich tlumočení byla průměrně hodnocena lépe. K výrazně největšímu zhoršení mezi prvním a druhým textem u nich došlo u kritéria věcné správnosti (17 %), k minimálnímu u kritéria jazykové formy (3,5 %). Porovnáme-li texty č. 1 a 3, je zhoršení největší u kritéria prezentace (28 %), zbylá tři kritéria zaznamenala přibližně stejné zhoršení (okolo 15 %).

U tlumočnicků bylo hodnocení všech kritérií u všech textů velmi vyrovnané. U prvního a druhého textu byla hodnocení jednotlivých kritérií velmi vyvážená (text č. 1: 1,26 až 1,43, text č. 2: 1,66 až 1,69), u třetího textu byla nejlépe hodnocena věcná správnost, naopak nejhůře prezentace. Rozdíly u jednotlivých kritérií mezi prvními dvěma texty se pohybovaly mezi 7 a 11 %, mezi prvním a třetím taktéž. Zhoršení mezi prvními dvěma texty bylo největší u věcné správnosti a nejmenší u prezentace, mezi prvním a třetím textem byl největší rozdíl u jazykové formy a nejmenší u úplnosti. Není zde tedy kritérium, jehož hodnocení by se zhoršovalo výrazně více nebo méně než u ostatních kritérií.

Porovnáme-li studenty a tlumočnický podle jejich výkonu z hlediska jednotlivých kritérií, rozdíl v kvalitě jejich výkonu je velmi znatelný u kritérií 1 a 3, zatímco relativně velmi malý u zbylých dvou kritérií³⁶. Rozdíly v kvalitě přetlumočení mezi těmito dvěma skupinami narůstají se zvyšující se obtížností textů, nejznatelnější rozdíly jsou patrné u všech kritérií u textu č. 3. Největší rozdíl je u třetího textu u kritéria úplnosti (37 %), naopak nejnižší u prezentace, kde je u prvního textu dosažené hodnocení u obou skupin shodné, u třetího textu je rozdíl 18 %.

³⁶ Je to rovněž velmi zjevné na grafech 10–13, kde se křivky studentů a tlumočnicků u kritérií 2 a 4 nacházejí blízko sebe, zatímco u kritérií 1 a 3 se vzdalují.

3.4.3.5.1 Hodnocení podle kritéria věcné správnosti

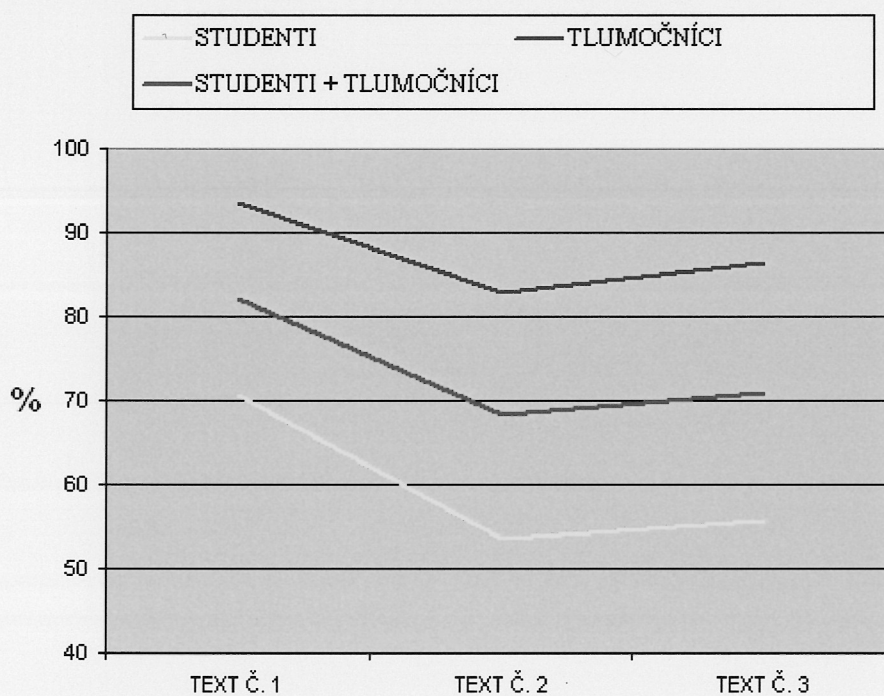
Hodnocení věcné správnosti (viz tabulka 6 a graf 10 níže) bylo jak u studentů, tak u tlumočnicků jasně nejlepší u textu č. 1. U obou skupin byly naopak výsledky nejhorší u textu č. 2. U tohoto kritéria byl velmi znatelný rozdíl v kvalitě výkonu mezi studenty a tlumočníky (větší byl jen u úplnosti). U prvního textu bylo přetlumočení o 23 % horší u studentů než u tlumočnicků, u druhého textu o 29 %, u třetího dokonce o 31 %.

Z tabulky je zřejmé, že u tohoto kritéria byly rozdíly mezi jednotlivými studenty značné, u tlumočnicků potom méně.

Tabulka 6: Kvalita přetlumočení podle kritéria 1 - věcná správnost

	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7	S	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7	P	P + S
T 1	1,6	3,6	2,2	3,6	1,2	1,4	1,6	2,2	2,2	1	1	1,6	1	1	1	1,3	1,71
T 2	1,6	5	1,4	4	2,4	2,4	3,2	2,9	3,6	1,4	1,4	2,4	1	1	1	1,7	2,27
T 3	2,8	3,6	2,6	3,2	2,6	2,2	2,4	2,8	2	1	1,8	2	1,4	1,6	1	1,5	2,16

Graf 10: Kvalita přetlumočení podle kritéria 1 - věcná správnost

Na grafu 10 je zřetelně vidět, že u tohoto kritéria u obou skupin kvalita výrazně poklesla mezi prvními dvěma texty, zatímco u textů č. 2 a 3 byla přibližně stejná.

3.4.3.5.2 Hodnocení podle kritéria jazykové formy

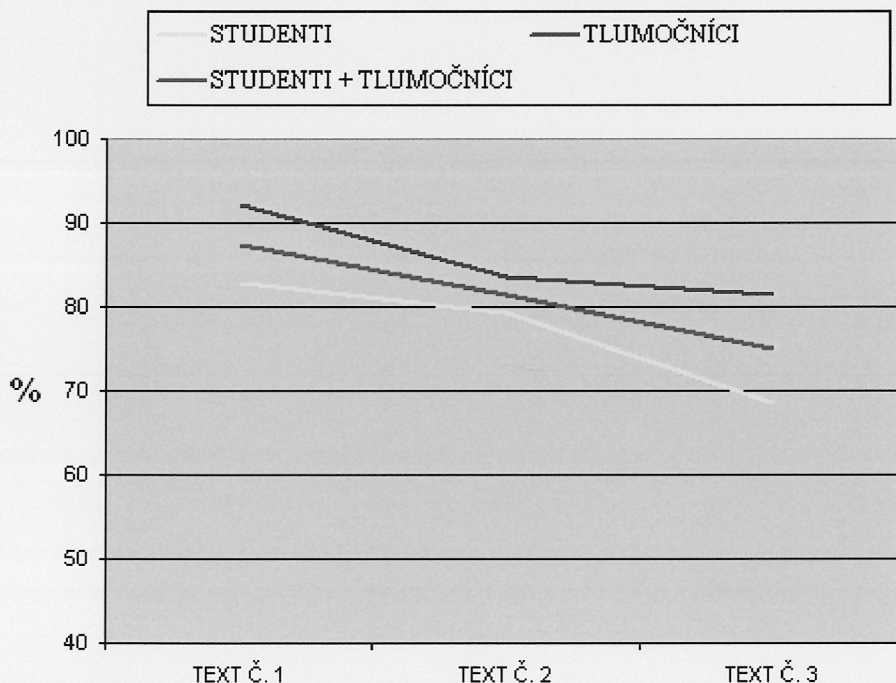
Hodnocení jazykové formy (viz tabulka 7 a graf 11 níže) bylo nejlepší u textu č. 1 jak u studentů, tak u profesionálních tlumočnicků, ale ne tak výrazně jako u předešlého kritéria. U obou skupin byly výsledky nejhorší u textu č. 3. Je zde evidentní rozdíl mezi výkonem tlumočnicků a studentů, ale opět zdaleka ne tak markantní jako u předešlého kritéria. U prvního textu bylo přetlumočení o 9,5 % horší u studentů než u tlumočnicků, u druhého textu jen o 4 % a u třetího o 13 %.

Z tabulky je zjevné, že u jazykové formy byly rozdíly mezi jednotlivými studenty i tlumočníky malé, jednotlivé skupiny byly v tomto ohledu poměrně homogenní.

Tabulka 7: Kvalita přetlumočení podle kritéria 2 - jazyková forma

	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7	S	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7	P	P + S
T 1	1,8	2,2	1	2,8	1,4	1,4	1,2	1,7	2,2	1	1	1,6	1,2	1,2	1	1,3	1,50
T 2	1,6	2	1,8	2	2	1,6	1,8	1,8	3	1,8	1,2	2,2	1	1,4	1	1,7	1,74
T 3	1,4	2,4	2,2	2,8	1,6	2,6	2,8	2,3	2,4	1,8	1,8	2,6	1,2	1	1,4	1,7	2,00

Graf 11: Kvalita přetlumočení podle kritéria 2 - jazyková forma

Na grafu 11 je jasně vidět, že jazyková forma se u obou skupin osob zhoršovala se zvyšující se obtížností textů, u studentů výrazněji než u tlumočnicků.

3.4.3.5.3 Hodnocení podle kritéria úplnosti

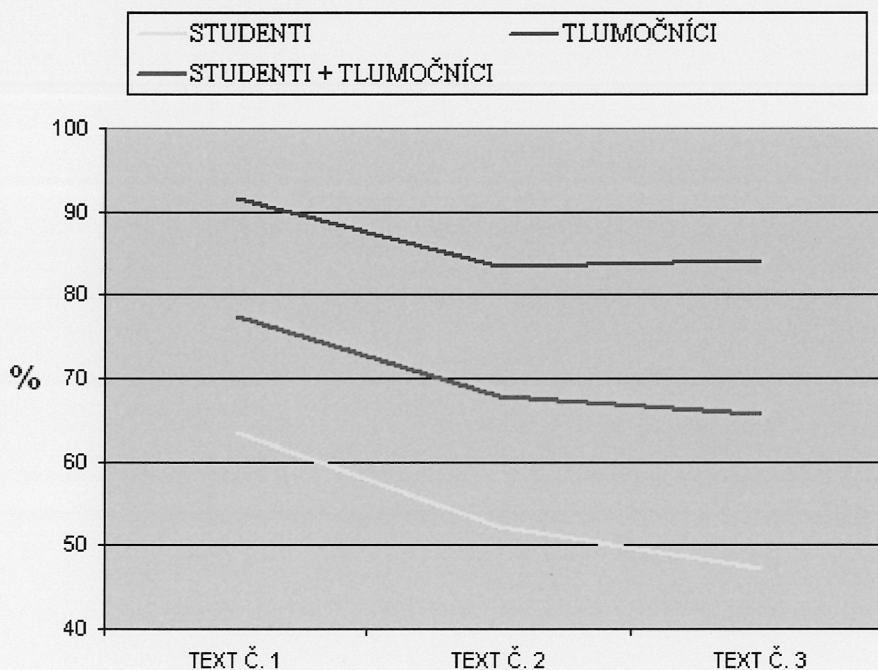
Hodnocení úplnosti (viz tabulka 8 a graf 12 níže) bylo také nejlepší u textu č. 1 jak u studentů, tak u profesionálních tlumočnicků. U obou skupin byl velký rozdíl mezi kvalitou sledovaných úseků v prvním textu a kvalitou převodu těchto segmentů u zbylých dvou textů. U tohoto kritéria byl rozdíl v kvalitě výkonu mezi studenty a tlumočníky vůbec největší (u jednotlivých textů 28 %, 31 % a 37 %).

Prohlédneme-li si údaje v tabulce 8, zjistíme, že i u tohoto kritéria je patrná jistá nesourodost a nevyrovnanost výkonů skupiny studentů a potvrzuje se větší vyváženost skupiny tlumočnicků, kde horších výkonů dosáhli opět tlumočníci 1 a 4.

Tabulka 8: Kvalita přetlumočení podle kritéria 3 - úplnost

	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7	S	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7	P	P + S
T 1	2	3,6	1,8	3,6	1,2	2,2	2,8	2,5	1,8	1	1	2	1,2	1	1,4	1,3	1,90
T 2	2,2	4,6	1,2	4,2	1,6	2,8	3,8	2,9	3	1,6	1,4	2,6	1	1	1	1,7	2,29
T 3	2,8	4	3,2	2,4	3,2	2,6	3,6	3,1	2	1	1,8	2,2	1,6	1,8	1	1,6	2,37

Graf 12: Kvalita přetlumočení podle kritéria 3 - úplnost

Z grafu 12 lze vyčíst, že výkony se z hlediska úplnosti zhoršovaly především mezi prvními dvěma texty, méně potom mezi texty č. 2 a 3 (u tlumočnicků byl třetí text převeden nepatrně lépe než text druhý).

3.4.3.5.4 Hodnocení podle kritéria prezentace

Hodnocení prezentace (viz tabulka 9 níže a graf 13 na s. 92) bylo u studentů i profesionálních tlumočnicků (stejně jako u všech předchozích kritérií) nejlepší u textu č. 1. U studentů došlo k výraznějšímu zhoršení mezi texty č. 2 a 3 než mezi texty č. 1 a 2. U tlumočnicků bylo zhoršování prezentace rovnoměrné se stoupající obtížností textů. Rozdíl mezi výkonem studentů a tlumočnicků je u tohoto kritéria nejméně znatelný, u textu č. 1 dosáhly obě skupiny dokonce stejného hodnocení (rozdíly u druhého a třetího textu mezi výkonem studentů a tlumočnicků byly 2 % a 18 %).

Z tabulky je zřejmé, že u prezentace nejsou až na výjimky velké rozdíly ani mezi jednotlivými subjekty v rámci skupin, ovšem u některých osob (zvláště u studentů) dochází k výraznému zhoršení mezi jednotlivými texty (např. u studenta 7 jsme zaznamenali pokles kvality prezentace o 50 % mezi textem č. 1 a 3 a u studenta 2 dokonce o 60 %). U tlumočnicků se opět prokázalo, že se jedná o skupinu sourodějšší (výjimkou je opět tlumočnick 1).

Tabulka 9: Kvalita přetlumočení podle kritéria 4 – prezentace

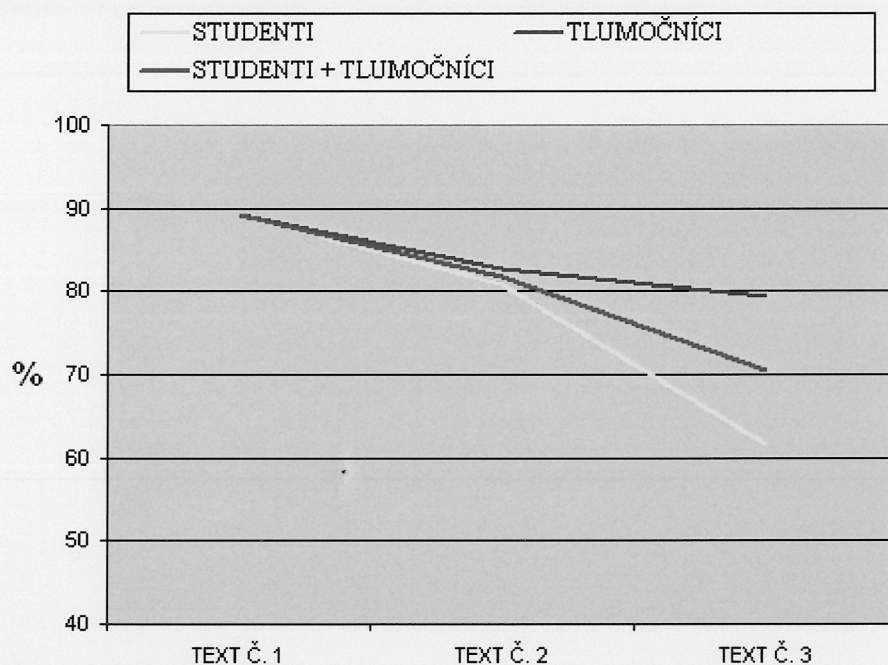
	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7	S	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7	P	P + S
T 1	1,6	1,2	1,2	2,4	1,4	1	1,2	1,4	2,2	1	1,6	1,6	1,2	1	1,4	1,4	1,43
T 2	1	2,2	2,4	2	1	1,6	2,2	1,8	3,6	1,6	1,2	1,8	1,2	1	1,4	1,7	1,73
T 3	1,6	3,6	2,8	2,6	1,6	2,4	3,2	2,5	3,2	1,4	1,6	2,4	1,4	1,2	1,6	1,8	2,19

Z grafu je zcela patrně vidět již zmiňovaná skutečnost, že u kritéria prezentace se především u prvních dvou textů objevily nejmenší rozdíly (ze všech zkoumaných kritérií) v kvalitě přetlumočení sledovaných částí mezi studenty a tlumočnický.

Tabulky 10–14 (s. 92–93) shrnují kvalitu přetlumočení sledovaných úseků podle jednotlivých kritérií u jednotlivých textů a skupin účastníků (jedná se o procentuální hodnoty z maximální možné kvality) a uvádějí procentuální hodnotu zhoršení výkonu mezi prvním a druhým a mezi prvním a třetím textem. Spojíme-li obě skupiny dohromady, zjistíme, že mezi texty č. 1 a 2 došlo k úplně největšímu zhoršení u kritéria

věcné správnosti (15 %), k nejmenšímu potom u jazykové formy (6 %). Mezi prvním a třetím textem byl nejznatelnější rozdíl u prezentace (19 %), u zbylých tří kritérií se pohyboval mezi 11 a 13 %).

Graf 13: Kvalita přetlumočení podle kritéria 4 - prezentace

Tabulka 10: Hodnocení kvality podle kritéria 1 a rozdíly v kvalitě

K 1	text č. 1	text č. 2	text č. 2	rozdíl mezi texty 1 a 2	rozdíl mezi texty 1 a 3
studenti	70,75	53,50	55,75	17,25	15
tlumočníci	93,50	82,25	86,50	11,25	7
všichni	82,25	67,75	71,00	14,5	11,25

Tabulka 11: Hodnocení kvality podle kritéria 2 a rozdíly v kvalitě

K 2	text č. 1	text č. 2	text č. 2	rozdíl mezi texty 1 a 2	rozdíl mezi texty 1 a 3
studenti	82,75	79,25	68,50	3,5	14,25
tlumočníci	92,25	83,50	81,50	8,75	10,75
všichni	87,50	81,75	75,00	5,75	12,5

Tabulka 12: Hodnocení kvality podle kritéria 3 a rozdíly v kvalitě

K 3	text č. 1	text č. 2	text č. 2	rozdíl mezi texty 1 a 2	rozdíl mezi texty 1 a 3
studenti	63,50	52,25	47,25	11,25	16,25
tlumočníci	91,50	83,50	84,25	8	7,75
všichni	77,50	67,75	65,75	9,75	11,75

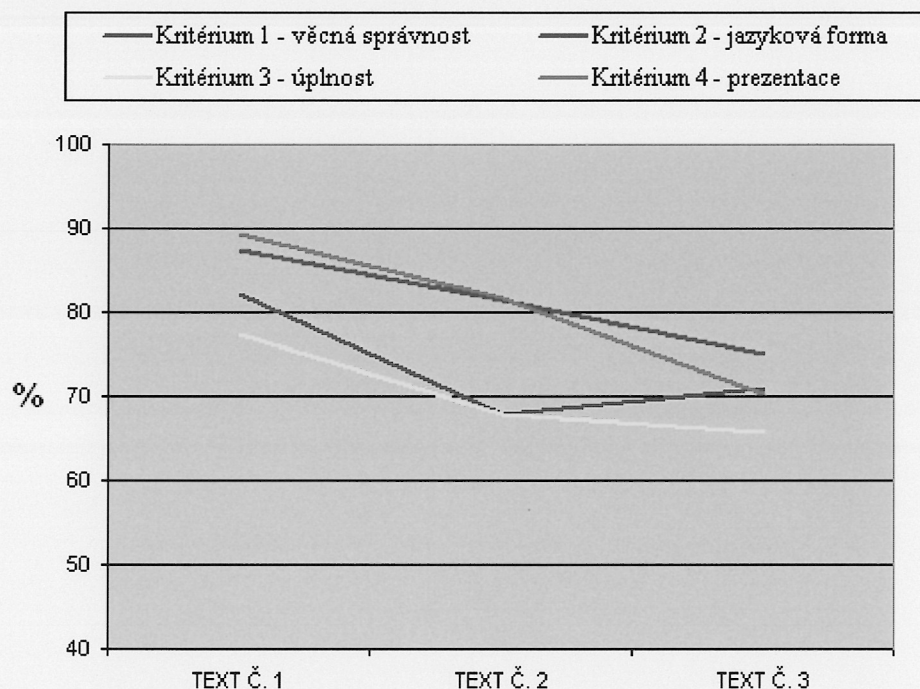
Tabulka 13: Hodnocení kvality podle kritéria 4 a rozdíly v kvalitě

K 4	text č. 1	text č. 2	text č. 2	rozdíl mezi texty 1 a 2	rozdíl mezi texty 1 a 3
studenti	89,25	80,75	61,50	8,5	27,75
tlumočníci	89,25	82,75	79,25	6,5	10
všichni	89,25	81,75	70,25	7,5	19

Tabulka 14: Celkové hodnocení a rozdíly v kvalitě

celkově	text č. 1	text č. 2	text č. 2	rozdíl mezi texty 1 a 2	rozdíl mezi texty 1 a 3
studenti	76,50	66,50	58,25	10	18,25
tlumočníci	91,50	83,25	82,75	8,25	8,75
všichni	84,00	74,75	70,50	9,25	13,5

Graf 14: Kritéria - všichni

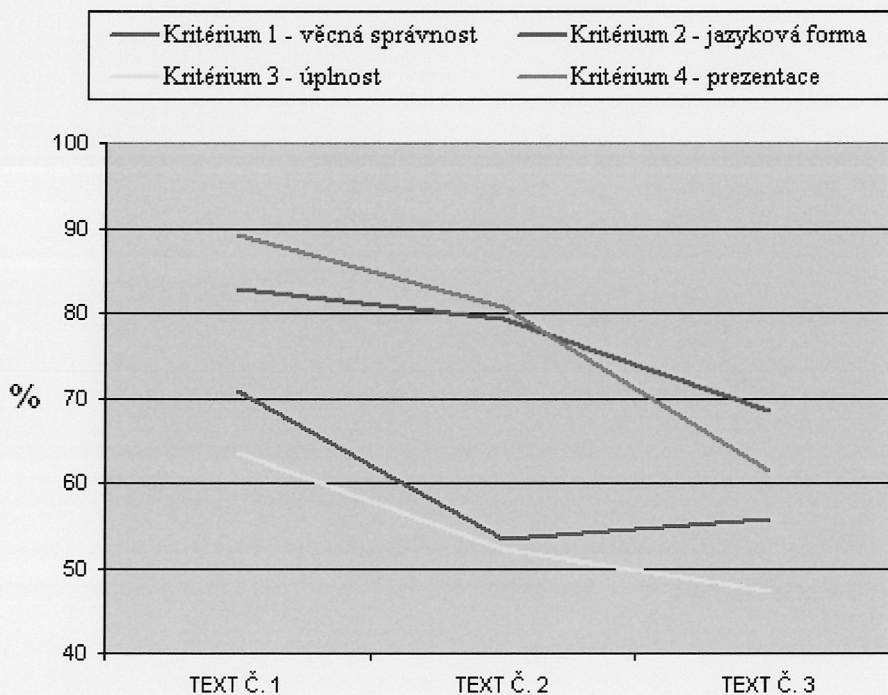

Na grafu 14 (s. 93) je jasně vidět, že pokud promítneme výsledky hodnocení tlumočnicků i studentů do jednoho grafu, zaznamenáme pokles kvality se stoupající obtížností textů u všech kritérií (kromě věcné správnosti, kde je kvalita přetlumočení sledovaných úseků vyšší u textu č. 3 než u textu č. 2). Jinak se i v celkovém hodnocení projevuje skutečnost, že vyšších hodnot se dosahovalo u kritérií formálních, což je nejpatrnější u druhého textu, u třetího se naopak rozdíly ztrácejí.

U studentů (graf 15 níže) je tato tendence mnohem výraznější narozdíl od tlumočnicků (graf 16 na s. 95), kde je hodnocení u jednotlivých kritérií velice vyrovnané, dokonce u kritérií obsahových (věcná správnost a úplnost) dosahovali tlumočníci nepatrně lepších výsledků než u hodnocení formální stránky tlumočení.³⁷

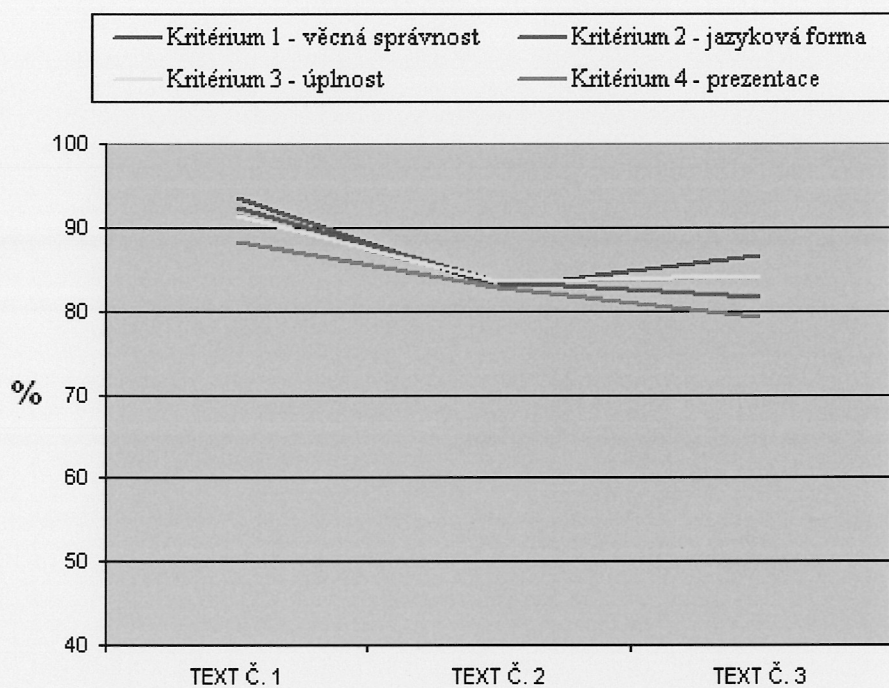
Studenti, i když nedokázali převést věrně obsah sdělení, se téměř vždy snažili zachovat klid a nedát na svém hlase a jazykové podobě sdělení znát, že mají problém. Někteří tlumočníci naopak převedli obsah víceméně správně, ovšem na úkor kvality prezentace a jazykové formy. Nevíme, čím tento jev vysvětlit, protože bychom očekávali jev spíše opačný.

Graf 15: Kritéria - studenti

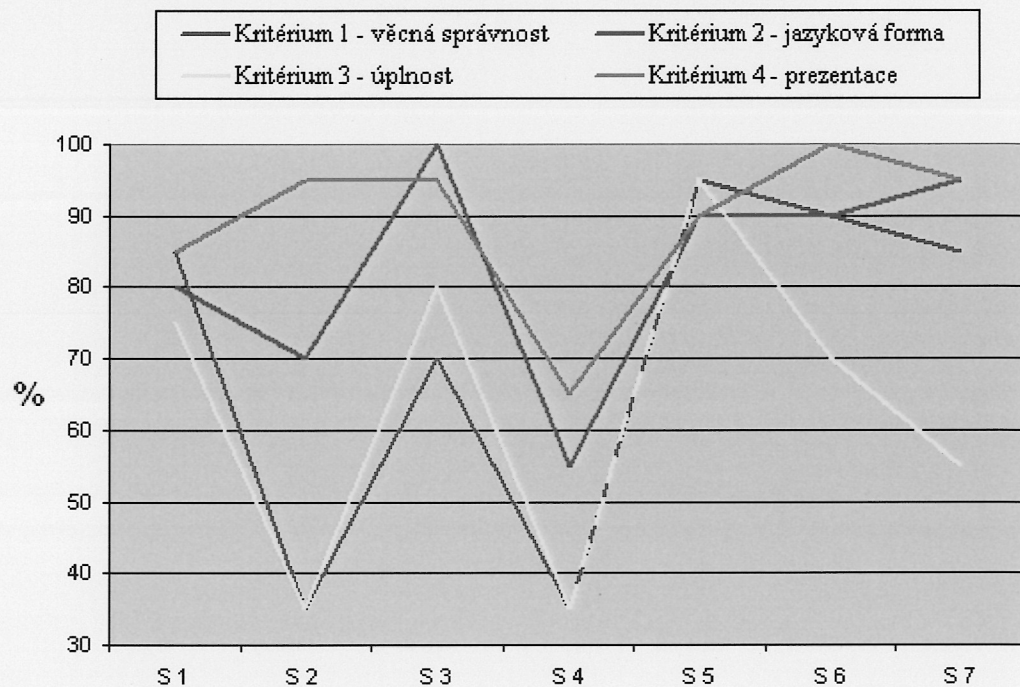

³⁷ Hodnocení jednotlivých osob podle kritérií v podobě tabulek a grafů je k dispozici v příloze XI na přiloženém kompaktním disku.

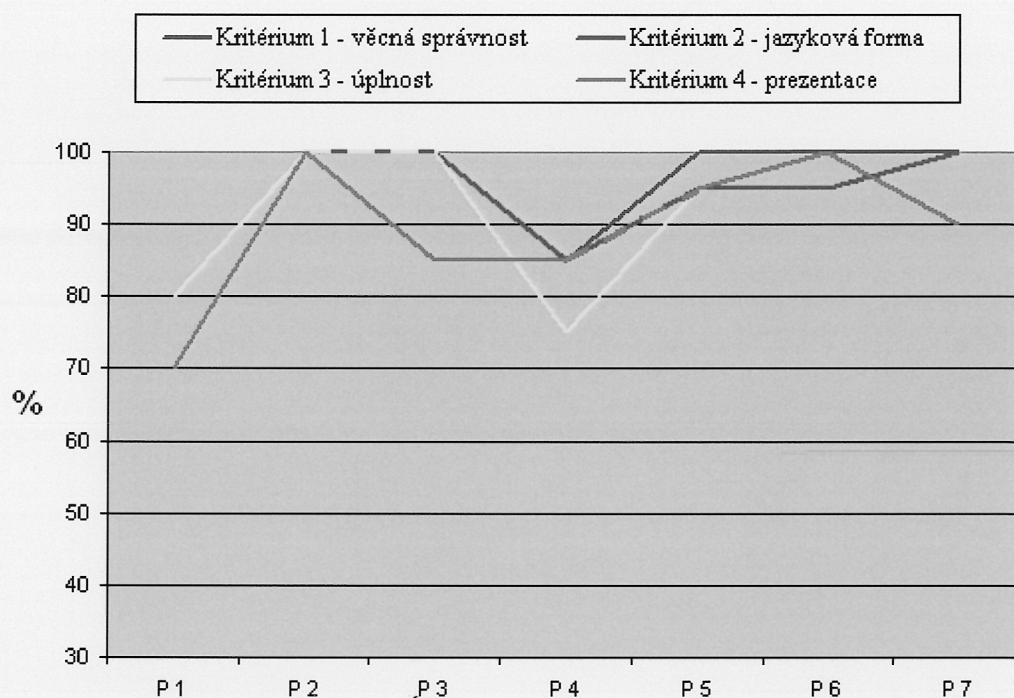
Graf 16: Kritéria - tlumočníci

Graf 17: Text č. 1 - kritéria (studenti)

Graf 18: Text č. 1 - kritéria (tlumočníci)

Na grafech 17–22 (str. 95–98) si můžeme názorně ukázat již výše zmiňované skutečnosti. Budeme se zde podrobněji zabývat výkony jednotlivých osob z hlediska čtyř kritérií.

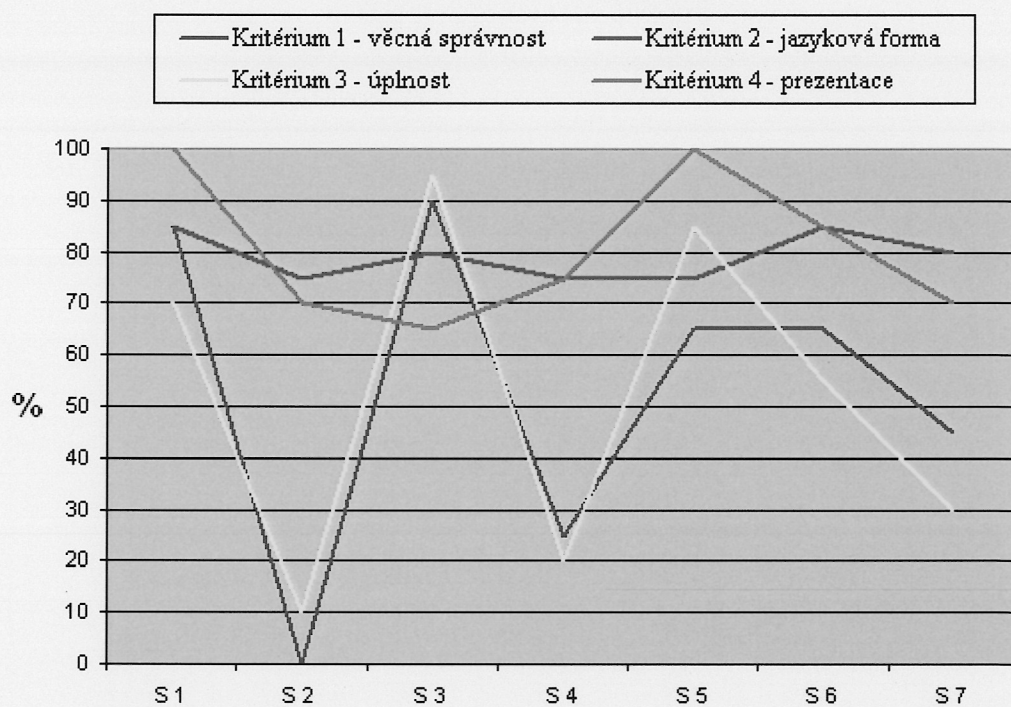
Na grafech 17 a 18 (s. 95–96) můžeme vidět, že u textu č. 1 byl výkon studentů a tlumočnicků velmi rozdílný. Zatímco křivky u studentů zasahují vertikálně přes celý graf i do nižších hodnot, většina křivek znázorňujících kvalitu výstupů tlumočnicků se nachází v nejvyšší části grafu. Tento jev svědčí o velké rozkolísanosti výkonů mezi jednotlivými studenty.

Z grafů 19 a 20 (s. 97) je zřejmé, že s rostoucí obtížností narůstají rozdíly mezi jednotlivými studenty i tlumočníky, u studentů především u kritérií pro obsahovou stránku sdělení, u tlumočnicků rovnoměrně u všech kritérií. Je zde patrné, že někteří studenti téměř nejsou schopni převést význam, ovšem formální stránku sdělení jsou schopni udržet na relativně vysoké úrovni (studenti 2, 4 a 7). Naopak u tlumočnicků, u kterých došlo ke zhoršení, klesla kvalita u všech čtyř kritérií rovnoměrně (tlumočníci 1 a 4).

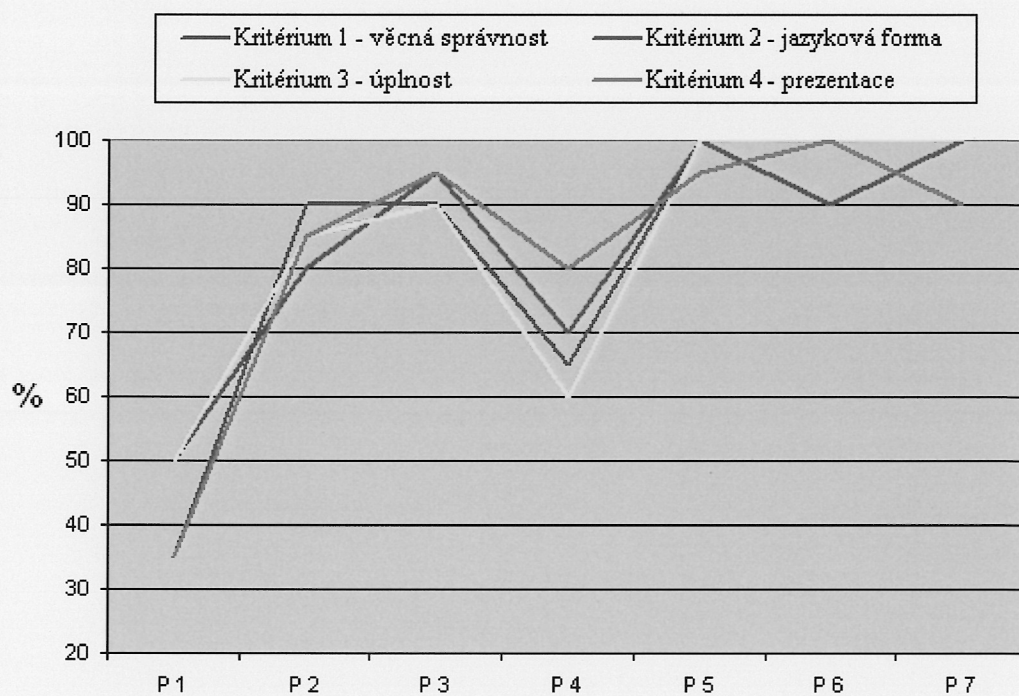
U textu č. 3 (grafy 21 a 22 na s. 98) lze sledovat podobné tendence jako u textu č. 2. Kvalita přetlumočení je nižší než u předchozího textu. U studentů již není rozdíl mezi kritérii formálními a obsahovými tak znatelný, hodnocení kvality formální stránky

klesá. U tlumočnicků je stále patrná větší vyrovnanost hodnocení jednotlivých kritérií (jednotlivé křivky se více přibližují jedna druhé).

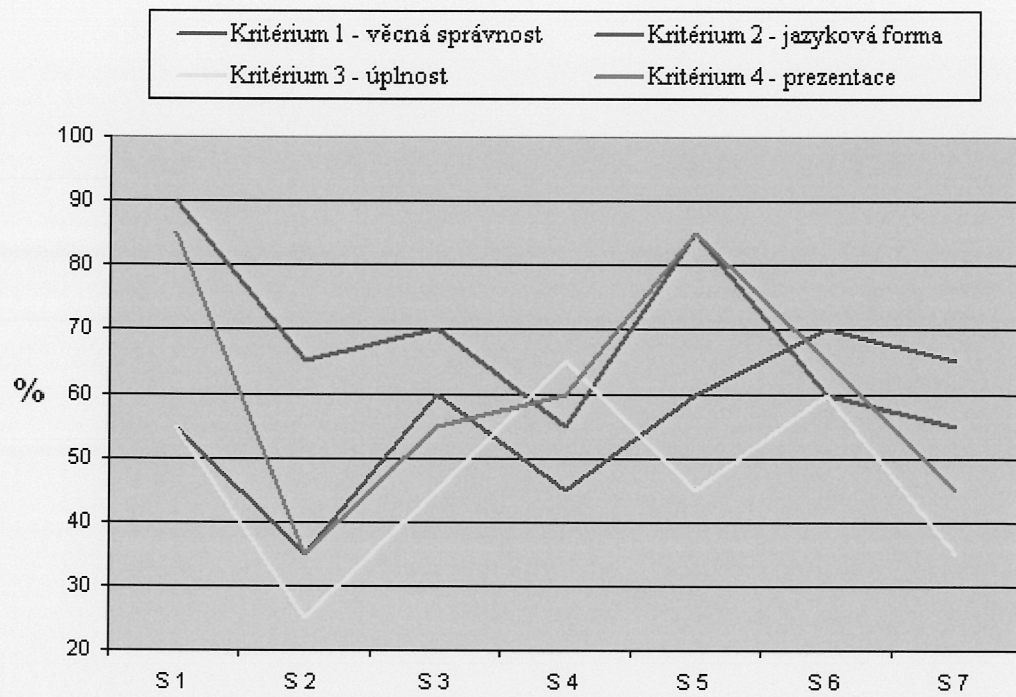
Graf 19: Text č. 2 - kritéria (studenti)

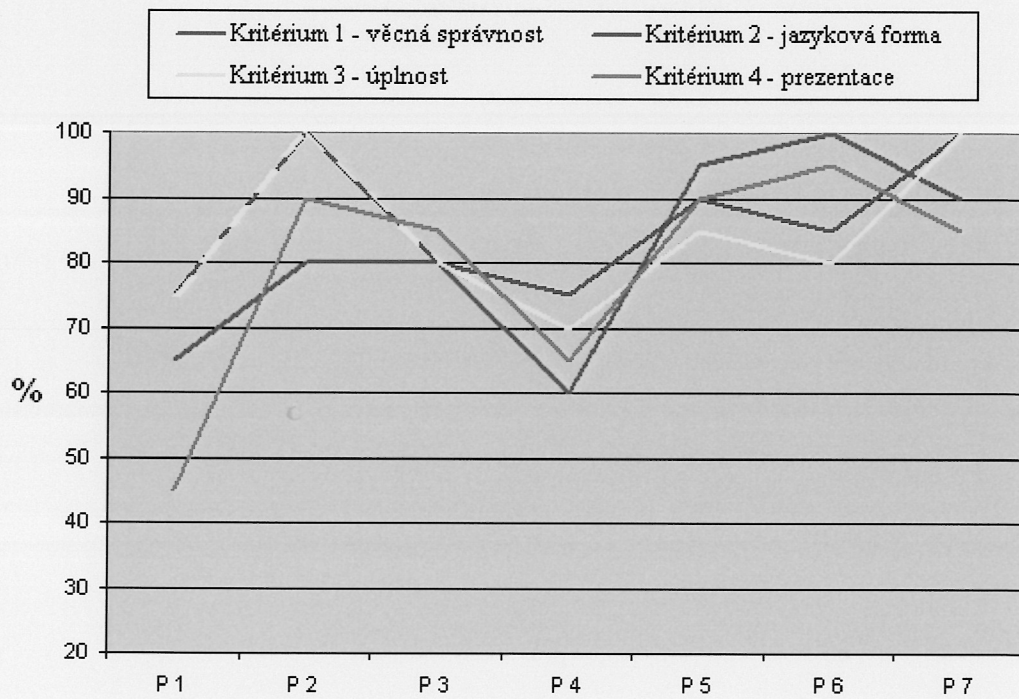
Graf 20: Text č. 2 - kritéria (tlumočníci)

Graf 21: Text č. 3 - kritéria (studenti)

Graf 22: Text č. 3 - kritéria (třunočníci)

3.4.3.5 Hodnocení podle sledovaných míst

V následujících grafech (23–26) a tabulce 15 vidíme, jak byla tlumočena jednotlivá sledovaná místa (podrobnější hodnocení je k dispozici v příloze X). Pokusíme se z nich vyvodit, zda byla v rámci textů zvolena stejně obtížná místa (i když to z těchto údajů nelze zcela přesně zjistit, konkuruje si tu totiž více proměnných, které mohly rozdílnou kvalitu přetlumočení jednotlivých míst zapříčinit, mj. např. obtížnost a přetlumočení předešlé části).

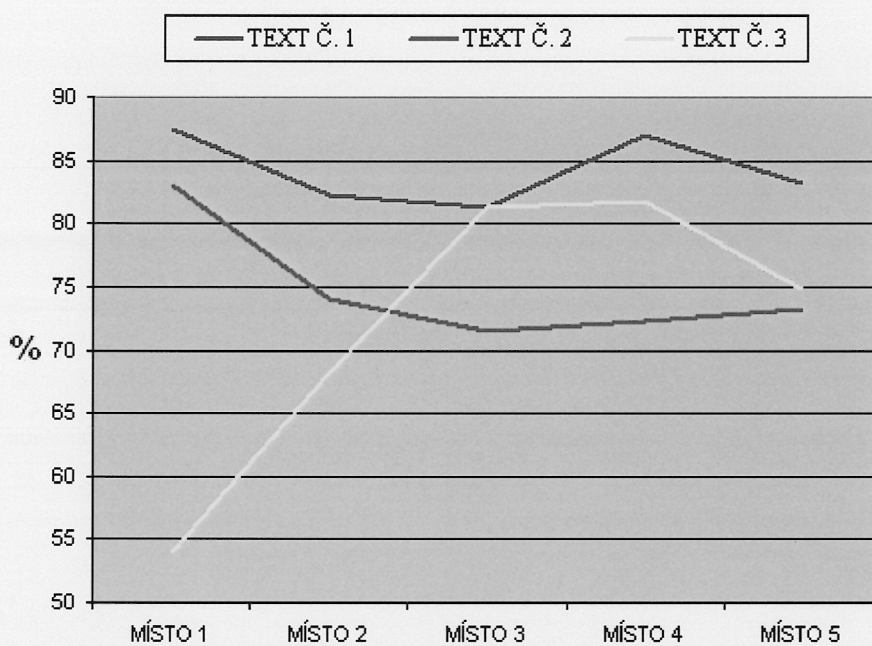
Můžeme tedy pouze konstatovat, že u prvního textu bylo tlumočení (alespoň průměrné výsledky) velmi vyrovnané mezi jednotlivými místy (rozdíl mezi nejlepším a nejhorším byl 6 %). U textu č. 2 byly výsledky na velmi podobné úrovni až na místo 1, kde jsme zaznamenali výrazně vyšší kvalitu převodu (rozdíl zbylých čtyř byl 2,5 %, rozdíl mezi nejhorším místem a místem 1 byl 11 %). U textu č. 3 měla kvalita přetlumočení jednotlivých míst největší rozpětí (1,75–2,84, tedy 28 %). Nejnižší kvalita přetlumočení u tohoto textu byla zaznamenána u místa 1, což může být mj. způsobeno tím, že tlumočníci byli zaskočeni náročností úseku s čísly. U dalších míst již mohli být připraveni a čísla očekávali.

Tabulka 15: Hodnocení podle sledovaných míst

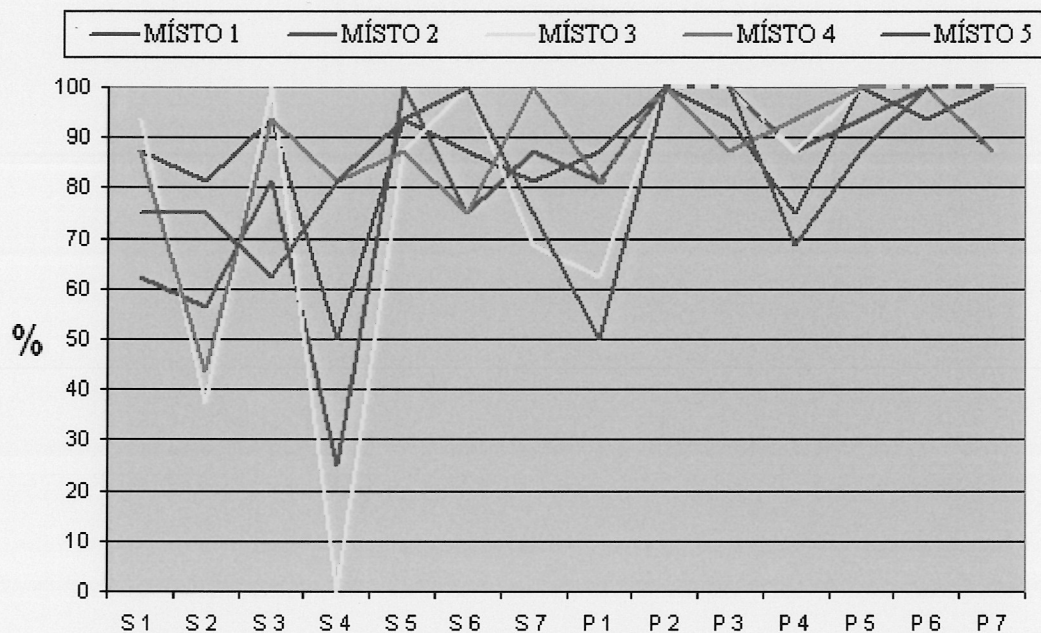
	M 1	M 2	M 3	M 4	M 5
T 1	1,5	1,71	1,75	1,52	1,67
T 2	1,68	2,04	2,14	2,11	2,07
T 3	2,84	2,27	1,75	1,73	2,01

Graf 23 (s. 100) výše uvedené tvrzení názorně ukazuje. Zatímco přetlumočení jednotlivých sledovaných míst u prvních dvou textů bylo poměrně vyrovnané, u třetího textu jsou výkyvy znatelně větší, zvláště u prvního úseku. Z tohoto grafu je také patrné, že ačkoli v celkových výsledcích byla kvalita přetlumočení třetího textu nižší než textu druhého (u studentů o 8 %, u tlumočnicků o 0,5 %, celkově o 4 %), z tohoto grafu vidíme, že několik míst třetího textu bylo přetlumočeno výrazně lépe než většina míst textu druhého a že horší výsledek třetího textu způsobila horší hodnocení jeho prvních dvou míst. Z tohoto pohledu je tedy zřejmé, že tendence zhoršování kvality s narůstající obtížností textu není tak samozřejmá, jak by se mohlo zdát z celkových výsledků. Ovšem i tento graf potvrzuje, že rozdíl mezi textem č. 1 a zbylými dvěma texty je dobře viditelný.

Graf 23: Přetlumočení jednotlivých sledovaných míst

Graf 24: Sledovaná místa - text č. 1

Na grafu 24 (výše) je znázorněna kvalita přetlumočení jednotlivých sledovaných míst textu č. 1 jednotlivými studenty a tlumočníky. Z tabulky je zřejmé, že u tlumočnicků

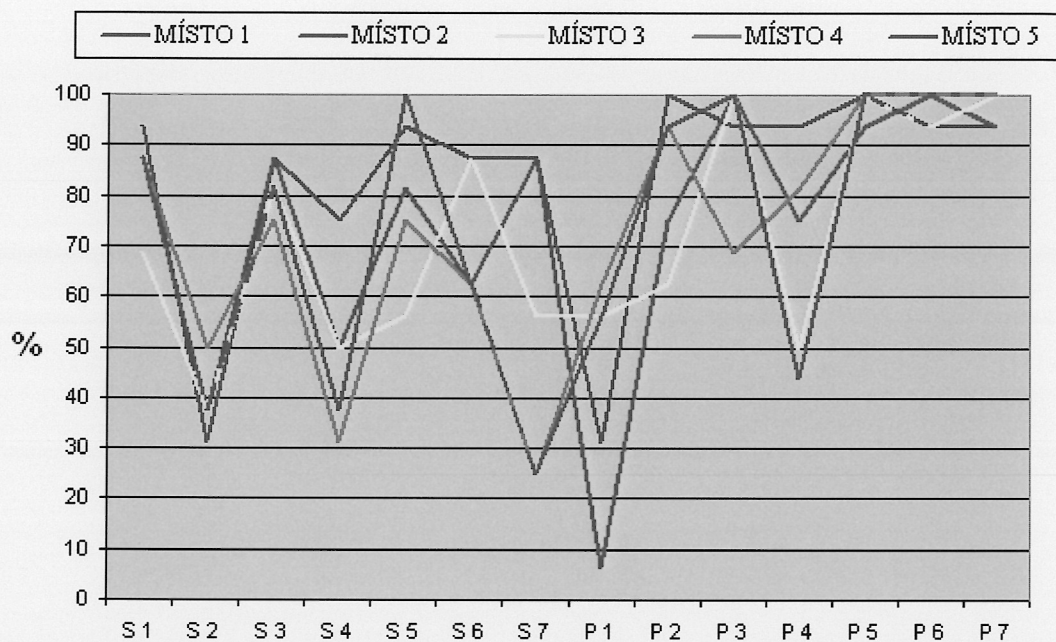
byla vyrovnanost přetlumočení jednotlivých míst výrazně vyšší (jednotlivé křivky si jsou v pravé části tabulky blíže). U studentů (především 2 a 4) jsou rozdíly mezi jednotlivými místy skutečně značné. Ovšem tato tabulka rovněž potvrzuje, že žádné místo nebylo tlumočeno výrazně lépe nebo hůře než místa ostatní, tedy že obtížnost úseků s čísly a výčty, stejně jako obtížnost sledovaných míst byla zvolena vhodně.

Na grafu 25 (s. 102) je znázorněna kvalita přetlumočení jednotlivých sledovaných míst textu č. 2 jednotlivými studenty a tlumočníky. Tento graf dokazuje, že ani u textu č. 2 se nevyskytly výrazné rozdíly v přetlumočení jednotlivých sledovaných míst a že žádné z míst nečinilo výrazně větší obtíže než místa ostatní. Převod míst u jednotlivých studentů je velmi vyrovnaný, zvláště u prvních čtyř. U tlumočnicků jsou výkony jednotlivých osob z hlediska sledovaných míst až na tlumočnický 1 a 4 také poměrně vyrovnané (křivky pro jednotlivá místa se u jednotlivých osob ocitají velmi blízko sebe).

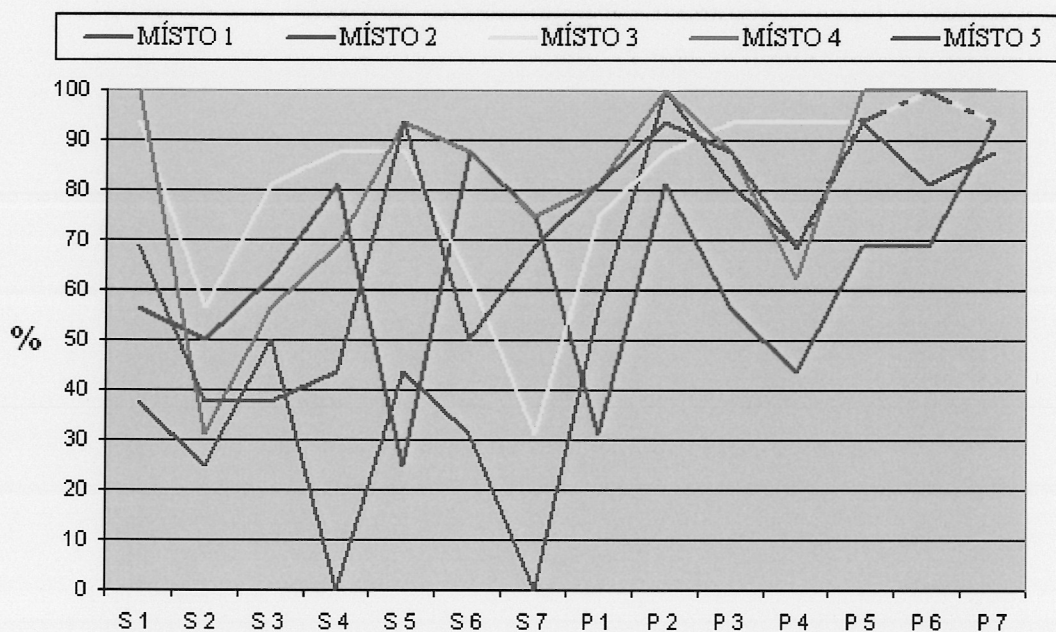
Z grafu 26 (s. 102) je zřejmé, že sledovaná místa v textu č. 3 byla také pravděpodobně také zvolena vhodně, pokud jde o jejich náročnost, protože u žádného místa není zřejmý výrazný rozdíl. Výjimku tvoří místo 1, ale pouze u studentů, kteří s tímto místem měli obecně větší problémy než se všemi ostatními místy. Nedomníváme se, že by to bylo nutně způsobeno jeho obtížností, protože tlumočnickům problémy nečinilo. Tlumočníci téměř bez výjimky zaznamenali nejhorší hodnocení u místa 2, které naopak studenti přetlumočili ve srovnání s ostatními místy velmi dobře. Nelze tedy říci, že by některé místo bylo buď výrazně lépe či hůře převedeno, z grafu je zřejmé větší variační rozpětí jednotlivých hodnot, což je dáno spíše celkovou obtížností textu než rozdíly v náročnosti jednotlivých míst, protože místa, která dělala některým účastníkům velké problémy a hodnocení za jeho převod u nich bylo nízké, bylo u jiných převedena s vysokým hodnocením.

Na základě údajů tabulky 15 a grafů 23–26 můžeme tedy konstatovat, že výsledky hodnocení jednotlivých sledovaných míst potvrdily, že obtížnost jak míst obsahujících čísla a výčty, tak sledovaných míst byla srovnatelná v rámci jednotlivých textů (a trůfáme si tvrdit, že u sledovaných míst i mezi texty) a nemohla nežádoucím způsobem ovlivnit výsledky experimentu.

Graf 25: Sledovaná místa - text č. 2

Graf 26: Sledovaná místa - text č. 3

3.4.5 Diskuse

Snažili jsme se zkoumat vliv obtížných úseků v projevu na kvalitu přetlumočení bezprostředně následujících úseků sdělení při simultánním tlumočení z francouzštiny do češtiny. V experimentu jsme použili dvě skupiny subjektů (studenty tlumočení a profesionální tlumočnické) a tři typy textů, které se lišily obtížností úseků předcházejících sledovaným úsekům. Poté jsme zkoumali kvalitu převodu těchto úseků sdělení (které samy o sobě nebyly obtížné) z hlediska úplnosti, věcné správnosti, jazykové formy a prezentace. Nezávislou proměnnou byl výskyt a množství číselných údajů a výčtů v úsecích předcházejících sledovaným částem, závislou proměnnou poté kvalita přetlumočení sledovaných úseků. Dále jsme zkoumali rozdíl v kvalitě tlumočení u studentů a profesionálních tlumočnicků.

Domníváme se, že experimentální podmínky (laboratorní podmínky, jiná než finanční motivace, nepřítomnost řečníka a autentických posluchačů atd.) nemají na výsledky analýzy přímý vliv. Naopak připouštíme, že k jistému zkreslení výsledků mohlo dojít v důsledku skutečnosti, že nebyl brán ohled na kvalitu přetlumočení úseků obsahujících číselné údaje a výčty. Mohla nastat situace, kde tlumočnický výborně zvládl celý úsek s čísly a poté se mu nedostávalo dostatek kapacity na přetlumočení následující části, jak předpokládá hypotéza. Ale rovněž mohlo dojít k situaci, kdy tlumočnický úseky s číselnými údaji a výčty nezvládl úplně dokonale, ale následující úsek převedl bez větších obtíží.³⁸ Zvýšené nároky na pracovní kapacitu se tedy projevovaly nejen na úsecích následujících v důsledku omezeného množství dostupné pracovní kapacity na jejich poslech a analýzu, ale již na samotných obtížných úsecích.

Rozdílem ve srovnání s podmínkami v reálné tlumočnické situaci byla nepřítomnost pasivního kolegy v kabině. Mnoho tlumočnicků je zvyklých na to, že jim čísla při tlumočení zapisuje právě kolega (čímž výrazně odlehčí jejich úsilí paměti) a oni se mohou soustředit na převod zbylých částí sdělení a čísla poté ve vhodnou chvíli do sdělení v cílovém jazyce jen začlenit. V experimentální situaci byli nuceni si čísla zapisovat sami nebo si je pamatovat, čímž byli ochuzeni o volbu nejčastější strategie, tedy již zmíněné pomoci kolegy, a zároveň se ocitli v pro ně nezvyklé situaci oproti skutečnému tlumočení.

³⁸ Extrémní situace poté nastala v případě, kdy tlumočnický náročný úsek zcela nezvládal a soustředil se rovnou na následující bezproblémové partii, které přetlumočil dobře, protože úsilí na poslech a analýzu nekonkurovalo úsilí na paměť a produkci. Proto se mohlo stát, že tyto úseky převedl lépe než úseky textu prvního. Jednalo se ovšem o jev ojedinělý.

Jisté zkreslení mohlo také vzniknout jako následek skutečnosti, že ačkoli jsme se snažili nalézt texty po všech stránkách srovnatelné, lišily se tématem. Každý tlumočnick má jiné znalosti o světě, a tak mu některý projev mohl připadat jednodušší a snadněji se mu tlumočil, protože s daným tématem, problematikou a slovní zásobou je dobře obeznámen, zatímco jiné téma mu mohlo být zcela cizí a celkově kladlo vyšší nároky na jeho pracovní kapacitu, protože se v dané problematice neorientuje. Texty byly proto voleny na známá všeobecná témata, nicméně této nežádoucí proměnné se vyhnout nelze.

Na celkové výkony u jednotlivých textů může mít vliv zvolená strategie tlumočení čísel a výčtů. Vhodně zvolená strategie ušetří pracovní kapacitu potřebnou pro zpracování dalších segmentů sdělení. Zde se např. mohou projevit zkušenosti profesionálních tlumočnicků, kteří s čísly zjevně dokáží nakládat lépe než tlumočnicki začínající.

Uvědomujeme si, že takto navržený experiment nemůže zohlednit úplně všechny nežádoucí proměnné, ale v rámci možností jsme se tak snažili o maximální omezení jejich vlivu.

Je třeba brát v potaz skutečnost, že zjištěné zhoršení kvality přetlumočení sledovaných úseků mohlo být vedle obtížnosti předcházejících úseků způsobeno i jinými jevy, např. nesprávným nakládáním s pracovní kapacitou, neschopností tlumočnicka vybavit si některé slovo apod., a ne samotným výskytem čísel a výčtů. Tyto alternativní zdroje problémů nelze vyloučit, protože podle Gila k nedostatkům dochází i při tlumočení naprosto nenáročných textů. Nemůžeme tedy všechny nedostatky přetlumočení přisuzovat výskytu obtížných pasáží. Ovšem všechny tyto proměnné byly u všech třech textů zastoupeny stejnou měrou, na výsledky experimentu by tedy vliv mít neměly. Pro potřeby experimentu při interpretaci výsledků zanedbáváme jakoukoli jinou příčinu selhání než přetížení pracovní kapacity v důsledku výskytu číselných údajů a výčtů.

Zjistili jsme závislost mezi obtížností úseků s čísly a výčty a kvalitou převodu úseků jim následujících. Se zvyšující se obtížností klesá kvalita přetlumočení, a to u všech sledovaných kritérií. Domníváme se, že uvedená zjištění jsou aplikovatelná i na jiné obtížné segmenty, nejen na úseky obsahující číselné údaje a výčty. Předpokládáme, že obdobné jevy se budou vyskytovat i u jiných dvojic jazyků. Zjistili jsme statisticky významný rozdíl v kvalitě přetlumočení sledovaných úseků u jednotlivých textů u obou

skupin subjektů. Domníváme se, že zjištěný statisticky významný rozdíl je i rozdílem faktickým, ovšem doporučujeme další ověřování hypotézy.

Uvedená zjištění nejsou překvapivá, analýzou výsledků experimentu se nám podařilo potvrdit hypotézu o jevu, který většina tlumočnicků pociťuje intuitivně a který je již známý z pozorování. Výsledky potvrdily zjištění, ke kterým dospěli již jiní autoři při ověřování modelu úsilí, především sám jeho autor (např. Gile, 1999).

Práce je důležitá především tím, že poskytla výchozí bod k dalšímu výzkumu v oblasti, která pro tuto jazykovou dvojici a danou problematiku není v empirickém výzkumu ještě příliš probádaná. Je rovněž nutné podotknout, že vycházíme z poznatků o produktu a na jejich základě vynášíme domněnky o procesech. Ačkoli se naše hypotéza o procesech a omezeních pracovní kapacity potvrdila, bylo by dobré, kdyby se tuto teorii podařilo ověřit nějakým exaktním měřením kognitivní činnosti při samotném tlumočení. Takové zjištění by pro teorii, ale i praxi tlumočení mělo obrovský význam.

4. Závěr

V této práci jsme se zaměřili na verifikaci hypotézy, vycházející z Gilova modelu úsilí, o zhoršení kvality tlumočení úseků sdělení bezprostředně následujících po segmentech s čísly a výčty. Empirický výzkum 42 vzorků tlumočnických převodů potvrdil zhoršení kvality těchto sledovaných úseků se zvyšující se náročností úseků předcházejících těmto sledovaným segmentům. Výsledky rovněž podpořily dílčí hypotézu o celkově kvalitnějším výkonu a méně výrazném zhoršení při tlumočení obtížnějších textů u profesionálních tlumočnicků ve srovnání se studenty tlumočení.

Obě pracovní hypotézy se sice v experimentu potvrdily, ale uvědomujeme si, že by se tato konstatování měla podpořit dalším výzkumem s využitím většího počtu projevů a početnějších a reprezentativnějších vzorků. Bylo by rovněž zajímavé zkoumat vztah kvality přetlumočení čísel výčtů a následných úseků, což v rámci této práce nebylo možné, protože takový přístup by si vyžádal mnoho času a přesahoval by rámec tohoto diplomového úkolu.

Procesy probíhající v našem mozku při tlumočení zůstávají i přes veškeré nové metody jakousi černou skříňkou a na přímé potvrzení Gilovy teorie si pravděpodobně budeme muset ještě počkat, ačkoli vývoj v dané oblasti vypadá velmi nadějně. Nám nezbyvá než vyslovovat domněnky o procesech na základě zkoumání jejich produktu. Přestože zatím nejsme schopni kognitivní proces a mechanismy při tlumočení

uspokojivě popsat, Gilova teorie, podpořená výsledky experimentů, jako je tento, přispívá k dalšímu rozvoji vědy o tlumočení a zároveň může být užitečná samotným tlumočnickům, kterým umožní pochopit procesy tlumočení, a tak lépe zvládat obtížné situace, pracovat na svých slabinách a celkově se dále zdokonalovat.

4.1 Přínos práce a využitelnost v praxi

Tato práce se zaměřila na téma omezení pracovní kapacity při simultánním tlumočení a důsledků těchto omezení pro výkon tlumočnicka u dané dvojice jazyků. Zpracováním získaných údajů jsme dospěli k jistým zjištěním, ale vzhledem k omezenému základu, z něhož jsme vycházeli (nedostatek především empirické literatury zaměřené na naše téma, zvláště pro danou dvojici jazyků), je pochopitelné, že tato práce spíše vyvolává mnoho dalších otázek. Přínos práce vidíme především v poskytnutí podnětů a témat k důkladnějšímu a rozsáhlejšímu výzkumu dané problematiky.

Zjistili jsme, že i v experimentálních podmínkách lze získat poměrně validní údaje. Minimální manipulace podmínek tlumočení a jen nutná manipulace textů³⁹ vede k výstupům, na nichž lze sledovat konkrétní vlastnosti tlumočnického procesu a především produktu.

4.2 Vhodnost metody

Subjektivně hodnotíme použité metody jako vhodné. Přípravě experimentu jsme věnovali velkou pozornost. Osvědčil se nám zvolený systém hodnocení výstupů pomocí škálování i zvolená stupnice, stejně tak jako zvolené metody statistického hodnocení.

4.3 Doporučení pro další výzkum

Ačkoli jsme se soustavně nezabývali převodem segmentů s čísly a výčty, zaznamenali jsme i zde důsledky zvýšených nároků na pracovní kapacitu. Ty se sice projeví na segmentech bezprostředně následujících po obtížných úsecích, nicméně ke značnému zhoršení kvality převodu docházelo již při převodu samotných částí s čísly a výčty. Proto bychom v této oblasti doporučili další výzkum. Rovněž by mohlo být zajímavé sledovat tuto problematiku ve vztahu k časovému posuvu tlumočnicka za

³⁹ Využití manipulovaného textu vytvořeného výhradně pro daný experiment s cílem sledovat konkrétní jev je ostatně v empirickém výzkumu tlumočení poměrně běžné.

řečníkem, ať už z hlediska jeho potenciálního nárůstu u obtížných partií či vztahu jeho délky k případným nedostatkům přetlumočení.

Dále se domníváme, že samotné tlumočení čísel z francouzštiny do češtiny je téma vhodné pro samostatný výzkum již jen z důvodu specifčnosti francouzských číslovek. Také bychom doporučili provést podobné studie u dalších dvojic jazyků a porovnat výsledky.

Zajímavé by také mohlo být nechat získané výstupy hodnotit dalšími nezávislými osobami, které buď znají výchozí i cílový jazyk nebo ovládají pouze jazyk cílový.

5. RESUMÉ

5.1 Resumé I.

Tato teoreticko-empirická práce se zaměřuje na model úsilí Daniela Gila a jeho aplikaci na simultánní tlumočení textů nasycených číselnými údaji a výčty.

V teoretické části model podrobně popisujeme a analyzujeme a aplikujeme jej na simultánní tlumočení. Dále definujeme základní problémy a nedostatky spojené se simultánním tlumočením projevů z francouzštiny do češtiny u textů nasycených číselnými údaji a výčty z hlediska nároků na pracovní kapacitu v důsledku nasycenosti textu i specifík francouzských číslovek a jejich převodu do češtiny. Při tlumočení číselných údajů a výčtů se zvyšují nároky na pracovní kapacitu, zvláště na poslech a analýzu a na paměť, čímž může dojít ke snížení množství kapacity dostupné pro poslech a zpracování následujících částí projevu.

Na základě postulátů Gilova modelu úsilí jsme stanovili pracovní hypotézu, podle které v důsledku vzniku deficitního řetězce dojde ke zhoršení kvality přetlumočení u nenáročných úseků, které následují bezprostředně po náročných segmentech obsahujících číselné údaje a výčty. Deficitní řetězec je důsledkem individuálního deficitu u některého z úsilí či celkového zahlcení pracovní kapacity. Dílčí hypotézou je, že výkon profesionálních tlumočnicků bude celkově kvalitnější a zhoršení nebude se zvyšující se obtížností úseků předcházejících sledovaným místům tak znatelné jako u studentů.

V empirické části popisujeme experiment a analyzujeme získaný materiál. Experiment byl proveden se dvěma skupinami subjektů, se sedmi studenty tlumočení a sedmi zkušenými tlumočnickými. Každý z nich tlumočil tři texty různé obtížnosti, získali jsme tedy 42 výstupů (proměnnými byly obtížnost textu a typ subjektu). Analýzou výsledků jsme dospěli k závěru, že existuje obecná tendence zhoršování tlumočnického výkonu u nenáročných částí textu se vzrůstající obtížností částí těmto segmentům předcházejících. Pracovní hypotéza se potvrdila jak u studentů, tak u zkušených tlumočnicků. Ti dosahovali všeobecně vyšší kvality přetlumočení sledovaných úseků a zaznamenané zhoršení se stoupající obtížností nebylo tak výrazné jako u studentů.

Experiment byl ovšem proveden pouze s malým vzorkem, doporučujeme tedy důkladnější výzkum v této oblasti a další ověřování hypotézy omezené pracovní kapacity.

5.2 Résumé II.

Cette étude théorico-empirique s'intéresse au modèle d'efforts de Daniel Gile et à son application à l'interprétation simultanée dans le cas de discours présentant une concentration importante en chiffres et en énumérations.

Dans la partie théorique de cette mémoire, nous proposons une description et une analyse détaillées du modèle et nous l'appliquons à l'interprétation simultanée. Nous tentons ensuite une définition des problèmes et des défaillances de base liées à l'interprétation simultanée de discours tchèques en langue française, dans le cas de discours présentant une concentration importante en chiffres et en énumérations – et ceci du point de vue des besoins en capacité de traitement demandés à l'interprète, en rapport avec la nature de ces discours et aux spécificités liées à la traduction des nombres français en tchèque. Lors de l'interprétation de chiffres et d'énumérations, les besoins en capacité de traitement sont plus importants, surtout en ce qui concerne l'effort d'écoute et d'analyse et l'effort de mémoire du discours d'origine, ce qui peut avoir pour conséquence de faire baisser la qualité d'interprétation des segments qui suivent les segments difficiles mentionnés.

En nous basant sur les postulats du modèle de Daniel Gile, nous avons énoncé l'hypothèse selon laquelle, en raison des enchaînements déficitaires, on observe une baisse de la qualité d'interprétation des segments moins difficiles suivant immédiatement des segments à haute concentration en chiffres et en énumérations. Les enchaînements déficitaires sont à l'origine soit d'un déficit individuel dans l'un des efforts, soit d'une saturation de la capacité de travail, suite aux efforts demandés par l'interprétation de segments informationnellement denses. La deuxième hypothèse est que la prestation des interprètes professionnels dépassera en qualité celle des étudiants en interprétation, et que les défaillances ne seront pas aussi marquées.

Dans la partie empirique, nous nous attachons à décrire l'expérience et nous analysons les matériaux obtenus. L'expérience a été réalisée à l'aide de deux groupes de sujets, à savoir sept étudiants en interprétation et sept interprètes professionnels. Il a été demandé à chaque sujet d'interpréter trois discours de difficulté inégale, nous avons donc obtenu 42 prestations (les variables indépendantes étant la difficulté du discours et le type du sujet). L'analyse des résultats obtenus nous a amené à constater la tendance générale suivante : la qualité d'interprétation des segments sans difficulté suivant immédiatement des segments plus difficiles a tendance à baisser, autant chez les

étudiants en interprétation que chez les interprètes professionnels, bien que chez ces derniers, la qualité de l'interprétation des segments en question est généralement meilleure (aussi bien en ce qui concerne la qualité générale que la différence de qualité entre les trois prestations).

Néanmoins, cette expérience a été réalisée à l'aide d'un échantillon de sujets assez restreint, nous recommandons donc une étude plus détaillée de cet aspect et d'autres expériences visant à vérifier l'hypothèse du modèle d'effort.

6. BIBLIOGRAFIE

- ALESSANDRINI, MS. 1990. Translating numbers in consecutive interpretation: An experimental study. In: *The Interpreters' Newsletter* 3, s. 77–80.
- ALTMAN, J. 1994. Error Analysis in the Teaching of Simultaneous Interpreting: A Pilot Study. In: Lambert, S., Moser-Mercer B. (eds.). *Bridging the Gap: Empirical research in simultaneous interpretation*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins, s. 121–137.
- ANDĚL, J. 2005. *Základy matematické statistiky*. Praha: Matfyzpress.
- BARIK, HC. 1994. A description of various types of omissions, additions and errors of translation encountered in simultaneous interpretation. In: Lambert, S., Moser-Mercer B. (eds.). 1994. *Bridging the Gap: Empirical research in simultaneous interpretation*, Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins, s. 121–137.
- BRAUN, S., CLARICI, A. 1996. Inaccuracy for Numerals in Simultaneous Interpretation. In: *The interpreters' Newsletter* 7, s. 85–102.
- BRUNETTE, L. 1998. Compte rendu: Gile, D., Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. In: *Meta* 43/2.
- COWAN, N. 2000. Processing limits of selective attention and working memory. Potential implications for interpreting. In: *Interpreting* 5/2, s. 117–146.
- CROSNIER LECONTE, J. 2003. *Kritický pohled na interpretativní teorii tlumočení* (diplomová práce). Praha: ÚTRL FF UK.
- ČECHOVÁ, M. a kol. 2000. *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: ISV.
- ČEŇKOVÁ, I. 1988. *Teoretické aspekty simultánního tlumočení*. Praha: AUC Monographia XCIX.
- ČEŇKOVÁ, I. (eds.). 2001. *Teorie a didaktika tlumočení I*. Praha: FF UK.
- DAM, HV. 2001. The manipulation of data. In: Gile, D., Dam, HV., Dubsloff, F., Schjolfager, A. 2001. *Getting Started in Interpreting Research*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins.
- DARO, V. 1989. The role of memory and attention in simultaneous interpretation: A neurolinguistic approach. In: *The Interpreters' Newsletter* 2, s. 50–56.

- DARO, V. 1997. Experimental studies on memory in conference interpretation. In: *Meta* 42/4, s. 622–628.
- DUBSLAFF, F. 2001 Beginner's problems in interpreting research. A personal account of the development of a PhD project. In: Gile, D., Dam, HV., Dubslaff, F., Schjoldager, A. 2001. *Getting Started in Interpreting Research*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins.
- FALBO, C. 1998. Analyse des erreurs en interprétation simultanée. In: *The Interpreters' Newsletter* 8, s. 107–120.
- FILKA, J. 2002. *Metodika tvorby diplomové práce*. Brno: Knihař.
- GAMBIER, Y., GILE, D., TAYLOR, C. 1994. *Conference Interpreting: Current Trends in Research*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins.
- GAVORA, P. 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido.
- GERVER, D. 1969. The Effects of Source Language Presentation Rate on the Performance of Simultaneous Conference Interpreters. In: Pöchhacker, F., Shlesinger, M. 2002. *The Interpreting Studies Reader*. London/New York: Routledge.
- GILE, D. 1983. Aspects méthodologiques de l'évaluation de la qualité du travail en interprétation simultanée. In: *Meta* 28/3, s. 236–240.
- GILE, D. 1985a. Le modèle d'efforts et d'équilibre d'interprétation en simultanée. In: *Meta* 30/1, s. 44–48.
- GILE, D. 1985b. Les termes techniques en interprétation simultanée. In: *Meta* 30/3, s. 199–210.
- GILE, D. 1988. Le partage de l'attention et le „Modèle d'efforts“ en interprétation simultanée. In: *The Interpreters' Newsletter* 1, s. 4–22.
- GILE, D. 1991. Methodological aspects of interpretation (and translation) research. In: *Target* 3/2, s. 153–174.
- GILE, D. 1993. Using the Efforts Models in Conference Interpretation in the Classroom. In: *Folia Translatologica* 2, s. 135–144.
- GILE, D. 1994. Opening up in interpretation studies. In: Snell-Hornby, M., Pöchhacker, F., Kaindl, K., eds. *Translation Studies: An interdisciplinary*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, s. 149–158.
- GILE, D. 1995a. *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins.

- GILE, D. 1995b. *Regards sur la recherche en interprétation de conférence*. Presses universitaires de Lille.
- GILE, D. 1997. Conference Interpreting as a Cognitive Management Problem. In: Pöchhacker, F., Shlesinger, M. 2002. *The Interpreting Studies Reader*. London/New York: Routledge.
- GILE, D. 1998. Observational Studies and Experimental Studies in the Investigation of conference Interpreting. In: *Target* 10/1, s. 69–93.
- GILE, D. 1999. Testing the Effort Models' tightrope hypothesis in simultaneous interpreting – A contribution. In: *Hermes* 23, s. 153–172.
- GILE, D., DAM, HV., DUBSLAFF, F., SCHJOLDAGER, A. 2001. *Getting Started in Interpreting Research*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins.
- GILE, D. 2004. *L'interprétation de conférence et la temporalité*. RESCIF. http://rescif.risc.cnrs.fr/Ecole/interpretation_conf.html#. 12. 5. 2006.
- GILE, D. 2006. *Osobní internetové stránky a stránky CIRIN*. <http://cirinandgile.com>. 29. 6. 2006.
- GREPL, M., KARLÍK, P. 1995. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: NLN.
- HARRIS, B. 1990. Norms in interpretation. In: *Target* 2/1, s. 115–119.
- HARRIS, P. 2002. *Designing and Reporting Experiments in Psychology*. Buckingham/Philadelphia: Open University Press.
- HOFFMANOVÁ J. 1997. *Stylistika a ...Současná situace stylistiky*. Praha: Trizonia.
- ILG, G. 1996. Review: Daniel Gile, Basic concepts and models for interpret and translator training. In: *Interpreting* 1/1, s. 131–135.
- JANOVCOVÁ, E., HROMEČKOVÁ, D. 1982. Audioorální program pro simultánní tlumočení: Francouzština. Praha: SPN.
- JONES, R. 1998. *Conference Interpreting Explained*. Manchester: St. Jerome Publishing.
- KEPARTOVÁ, E. 2003. *Kritický pohled na francouzsky psané teorie tlumočení* (diplomová práce). Praha: ÚTRL FF UK.
- KIRCHHOFF, H. 2002. Interdependence of variables in the interpreting process, interpreting models and interpreting strategies. In: Pöchhacker, F., Schlesinger, M. 2002. *The Interpreting Studies Reader*. London/New York: Routledge, s. 111–119.

- KURILLOVÁ, M. 1998. *Proces simultánního tlumočení a jeho vliv na tlumočnickův projev v mateřském jazyce* (diplomová práce). Praha: ÚTRL FF UK.
- LAMBERT, S. 1988. Information processing among conference interpreters: a test of the depth-of-processing hypothesis. In: *Meta* 33/3, s. 377–387.
- LAMBERT, S., MOSER-MERCER, B. 1994. *Bridging the Gap: Empirical research in simultaneous interpretation*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins.
- LEDERER, M. 1981. *La traduction simultanée (expérience et théorie)*. Paris: Lettres modernes Minard.
- LONSDALE, D. 1996. Modelling SI: A cognitive approach. In: *Interpreting* 1/2, s. 223–260.
- LONSDALE, D. 1997. Modelling cognition in SI: Methodological issues. In: *Interpreting* 2/1–2, s. 91–117.
- MOSER-MERCER, B. 1978. Simultaneous interpretation: A Hypothetical model and its practical application. In: Gerver, D., Sinaiko, H., (Eds.), *Language, Interpretation and Communication*. Paris: Gallimard, s. 353–368.
- MOSER-MERCER, B. 1985. Screening Potential Interpreters. In: *Meta*, 30/1. <http://www.erudit.org/revue/meta/1985/v30/n1/003631ar.pdf#search=%22Screening%20Potential%20Interpreters%22>. 15. 7 2006.
- MOSER-MERCER, B. 1996. Quality in interpreting: Some methodological issues. In: *The Interpreters' Newsletter* 7, s. 43–55.
- MOSER-MERCER, B. 1997. Methodological issues in interpreting research: An introduction to the Ascona workshops. In: *Interpreting* 2/1–2, s. 1–11.
- MOSER-MERCER, B. 1998. Prolonged turns in interpreting: Effects on quality, physiological and psychological stress. In: *Interpreting* 3/1, s. 47–64.
- MOSER-MERCER, B. 2000. Cognitive potential and limitations. In: *Interpreting* 5/2, s. 83–94.
- NEJEDLÝ, M. 2004. *Simultánní tlumočení s listem* (diplomová práce). Praha: ÚTRL FF UK.
- OLÉRON, P., NANPON, H. 1965. Research into Simultaneous Translation. In: Pöchhacker, F., Shlesinger, M. 2002. *The Interpreting Studies Reader*. London/New York: Routledge.

- PELIKÁN, J. 1998. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum.
- PÖCHHACKER, F., SHLESINGER, M. 2002. *The Interpreting Studies Reader*. London/New York: Routledge.
- RADINA, O. 1981. *Francouzština a čeština – systémové srovnání dvou jazyků*. Praha: SPN.
- SELESKOVITCH, D. 1981. Recherche universitaire et théorie interprétative de la traduction. In: *Meta* 26/3, s. 304–308.
- SELESKOVITCH, D., LEDERER, M. 1989. *Pédagogie raisonnée de l'interprétation*. Paris: Didier Erudition.
- SETTON, R. 1999. *Simultaneous interpretation. A cognitive-pragmatic analysis*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins.
- SHLESINGER, M. 1994. Quality in Simultaneous Interpreting. In: Gambier, Y., Gile, D., Taylor, C. 1994. *Conference Interpreting: Current Trends in Research*. Amsterdam/Philadelphia: J. Benjamins.
- SURYNEK, A., KOMÁRKOVÁ, R., KAŠPAROVÁ, E. 2001. *Základy sociologického výzkumu*. Praha: Management Press.
- ŠABRŠULA, J. 1968. *Slovní druhy současné francouzštiny*. Praha: SPN.
- ŠABRŠULA, J. 1986. *Vědecká mluvnice francouzštiny*. Praha: Academia.
- ŠABRŠULA, J. 1988. *Nové kapitoly z rozboru moderní francouzštiny*. Praha: SPN.
- ŠÍPALOVÁ, I. 2001. *Strategie v simultánním tlumočení podle typu textu* (PhDr. Disertace). Praha: FF UK.
- TIMAROVÁ, Š. 2003. *Proces zpracování informace v konsektivním a simultánním tlumočení* (diplomová práce). Praha: FF UK.

Seznam grafů:

Graf 1: Rozdělení úsilí v čase	24
Graf 2: Kvalita přetlumočení podle textů	80
Graf 3: Kvalita přetlumočení podle skupin	81
Graf 4: Množství nedostatků v přetlumočení	81
Graf 5: Kvalita přetlumočení podle osob	83
Graf 6: Kvalita přetlumočení – studenti	83
Graf 7: Kvalita přetlumočení – tlumočníci	85
Graf 8: Kvalita přetlumočení podle textů – jednotliví studenti	85
Graf 9: Kvalita přetlumočení – jednotliví tlumočníci	86
Graf 10: Kvalita přetlumočení podle kritéria 1 – věcná správnost	88
Graf 11: Kvalita přetlumočení podle kritéria 2 – jazyková forma	89
Graf 12: Kvalita přetlumočení podle kritéria 3 – úplnost	90
Graf 13: Kvalita přetlumočení podle kritéria 4 – prezentace	92
Graf 14: Kritéria – všichni	93
Graf 15: Kritéria – studenti	94
Graf 16: Kritéria – tlumočníci	95
Graf 17: Text č. 1 – kritéria (studenti)	95
Graf 18: Text č. 1 – kritéria (tlumočníci)	96
Graf 19: Text č. 2 – kritéria (studenti)	97
Graf 20: Text č. 2 – kritéria (tlumočníci)	97
Graf 21: Text č. 3 – kritéria (studenti)	98
Graf 22: Text č. 3 – kritéria (tlumočníci)	98
Graf 23: Přetlumočení jednotlivých sledovaných míst	100
Graf 24: Sledovaná místa – text č. 1	100
Graf 25: Sledovaná místa – text č. 2	102
Graf 26: Sledovaná místa – text č. 3	102

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Pořadí textů při nahrávání	53
Tabulka 2: Počet slov a vět u sledovaných míst	56
Tabulka 3: Srovnání výchozích textů	61
Tabulka 4: Celková kvalita přetlumočení	80
Tabulka 5: Celkové hodnocení podle osob	82
Tabulka 6: Kvalita přetlumočení podle kritéria 1 – věcná správnost	88
Tabulka 7: Kvalita přetlumočení podle kritéria 2 – jazyková forma	89
Tabulka 8: Kvalita přetlumočení podle kritéria 3 – úplnost	90
Tabulka 9: Kvalita přetlumočení podle kritéria 4 – prezentace	91
Tabulka 10: Hodnocení kvality podle kritéria 1 a rozdíly v kvalitě	92
Tabulka 11: Hodnocení kvality podle kritéria 2 a rozdíly v kvalitě	92
Tabulka 12: Hodnocení kvality podle kritéria 3 a rozdíly v kvalitě	93
Tabulka 13: Hodnocení kvality podle kritéria 4 a rozdíly v kvalitě	93
Tabulka 14: Celkové hodnocení a rozdíly v kvalitě	93
Tabulka 15: Hodnocení podle jednotlivých sledovaných míst	99

7. PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Příloha I: Texty původních projevů (v elektronické podobě na přiloženém kompaktním disku)

Příloha II: Audionahrávky upravených původních projevů (v elektronické podobě na přiloženém kompaktním disku)

Příloha III: Přepis nahrávky – upravené texty projevů

Příloha IV: Sledované úseky a jejich možné převody

Příloha V: Informace poskytnuté účastníkům experimentu

Příloha VI: Přepis převodu sledovaných míst

Příloha VII: Přepis převodu sledovaných míst v tabulce

Příloha VIII: Hodnocení kvality převodu sledovaných úseků

Příloha IX: Hodnocení kvality podle jednotlivých kritérií

Příloha X: Hodnocení kvality podle jednotlivých sledovaných míst

Příloha XI: Hodnocení kvality přetlumočení u jednotlivých osob - tabulky a grafy (v elektronické podobě na přiloženém kompaktním disku)

Příloha III

Přepis nahrávky – upravené texty projevů

Text č. 1

Madame la ministre,
Monsieur le Président,
Mesdames, Messieurs,

Je suis particulièrement heureux de vous retrouver une nouvelle fois à Matignon autour de cette question si exigeante et si difficile qui doit nous mobiliser : la lutte contre l'exclusion et l'insertion de nos concitoyens les plus fragiles. Depuis notre dernière rencontre, je sais que vous vous êtes engagés sans relâche pour apporter des réponses concrètes aux situations dramatiques que connaissent certains de nos concitoyens.

Je veux m'excuser à nouveau de n'avoir pas pu être parmi vous le 10 avril dernier pour conclure la deuxième conférence nationale de lutte contre l'exclusion. Catherine Vautrin m'a rendu compte de la richesse et de l'intérêt de vos entretiens et je tiens à remercier tout particulièrement tous les rapporteurs qui ont pris part à ce projet pour la qualité de leurs contributions. Bon nombre de vos propositions ont servi de base aux décisions que le Gouvernement prendra cet après-midi même lors du comité interministériel de lutte contre l'exclusion.

Je suis également avec beaucoup d'attention le travail des associations : c'est la raison pour laquelle j'ai tenu à recevoir le 28 avril, pour préparer cette rencontre, le Collectif Alerte qui regroupe la plupart d'entre vous. **J'ai bien entendu votre message : moi aussi je suis déterminé à tout faire pour que les mois à venir soient des mois d'action au service de nos compatriotes, en particulier les plus fragiles d'entre eux.**

Le constat, nous le faisons tous : la pauvreté reste trop élevée dans notre pays. C'est d'autant plus inquiétant que le niveau de vie moyen par habitant n'a cessé d'augmenter depuis 1970. Or la précarité continue de frapper un nombre trop important de Français, avec des symptômes de plus en plus visibles et de plus en plus inacceptables : cet hiver encore les distributions de nourriture par les Restos du Cœur ont augmenté de 5 %, après une hausse de 10 % en 2004.

Nous voyons également apparaître de nouvelles formes d'exclusion qui touchent des personnes qui pourtant ont un emploi. Le rapport sur les travailleurs pauvres nous permet de mieux connaître et de mieux combattre ce phénomène : aujourd'hui, 16% de la population s'adresse à ces établissements. Cela justifie que nous apportions les réponses adaptées à leurs besoins.

Les raisons de ces nouvelles formes de précarité, nous commençons à mieux les connaître : elles sont le fruit d'évolutions sociales que nous n'avons pas toujours su anticiper, comme l'affaiblissement des solidarités familiales, les difficultés des familles nombreuses à se loger ou l'apparition de générations entières vivant de l'assistance. Nous savons à quel point la dureté de nos sociétés peut conduire à l'isolement personnel, mais aussi psychique, qui est bien souvent à l'origine de l'exclusion. Toutes ces difficultés sont dues aussi au chômage de masse que connaît la France et à l'inadaptation de certaines prestations sociales qui n'encouragent pas suffisamment au retour à l'emploi. **Elles sont dues enfin à la situation particulièrement difficile de certains quartiers où les problèmes d'intégration, la discrimination et l'exclusion minent quotidiennement les fondements de la République.** La pratique et la réalité quotidienne font que ces principes sont trop souvent violés. De nombreux facteurs sont à l'origine de cette misère à laquelle nous souhaitons apporter dans la durée les

réponses. Comment en effet se réparer si on ne traite pas toutes les difficultés, pas à pas, sans avoir à changer d'interlocuteur tous les deux ou trois jours ?

Je veux vous le redire aujourd'hui : la lutte contre l'exclusion est une priorité pour mon gouvernement.

Nous avons pris des mesures fortes. Les engagements que nous avons pris devant vous le 16 septembre dernier ont été tenus.

Je vous l'avais dit, notre conviction c'est que la meilleure façon de lutter contre la pauvreté c'est de combattre le chômage, en particulier pour ceux qui sont les plus éloignés de l'emploi. Dans cette perspective, la loi du 23 mars 2006 nous permet de mieux inciter les bénéficiaires de minima sociaux à reprendre un emploi.

Le deuxième axe que nous avons défini, c'est de mieux coordonner les politiques de cohésion sociale : c'est chose faite grâce à la création de l'Agence nationale de cohésion sociale et d'égalité des chances qui sera opérationnelle au 1er juillet 2007.

Nous avons également renforcé l'accès au logement des plus modestes. Nous avons également interdit les coupures d'électricité, de gaz, d'eau et de chauffage pendant l'hiver. Pour renforcer l'offre de logements sociaux, plus de 80.000 logements HLM ont été mis en chantier en 2005 : c'est le double de ce qui avait été fait tout au long des années 90. Les travaux de mise aux normes de sécurité, plus de 500 centres d'hébergement, sont en cours. Beaucoup ont d'ores et déjà abouti

Nous avons également garanti l'accès de tous aux services bancaires essentiels. Un plan d'action présenté en janvier 2006 simplifie le service bancaire de base, généralise l'accès à une carte bancaire et à des moyens de paiement modernes. Il prévoit également l'accompagnement personnalisé des personnes en difficulté bancaire.

Comme je vous l'avais assuré en septembre, les crédits de la lutte contre l'exclusion ont été préservés de toute régulation budgétaire en 2005. Ce sera également le cas cette année. Vous connaissez pourtant les importantes contraintes qui pèsent sur nous en matière de désendettement, et les engagements que nous avons pris pour réduire les déficits publics.

Ces mesures commencent à porter leurs fruits. **Mais pour lutter contre la pauvreté, nous ne ferons jamais assez. C'est l'honneur d'un pays développé comme le notre de toujours faire davantage pour aider les plus fragiles et les plus démunis.** Aujourd'hui, il nous reste encore des efforts très importants à réaliser pour répondre aux attentes les plus urgentes de tous ceux qui sont touchés par la pauvreté et l'exclusion.

D'abord, il nous faut fixer des objectifs de réduction de la pauvreté. C'est comme cela que nous pourrions vraiment progresser : si l'on n'a pas d'objectifs suffisamment précis, on n'a pas de résultats.

Je demande au CNLE, avec l'INSEE, de définir une liste d'indicateurs de mesure de la pauvreté ainsi que des indicateurs permettant de mesurer l'impact des politiques publiques. Ces éléments seront communiqués au Gouvernement au 1er janvier 2007. Sur cette base nous fixerons les objectifs pluriannuels de réduction de la pauvreté.

Je souhaite également mieux associer l'ensemble des acteurs et des personnes concernées à la définition de nos politiques de lutte contre l'exclusion. C'est un point sur lequel vous avez particulièrement insisté lors des conférences territoriales.

-
- Les orientations à retenir en matière de prévention et de lutte contre l'exclusion seront dorénavant discutées dans un cadre partenarial.

- La mise en place des commissions départementales de cohésion sociale sera accélérée. A cet effet une circulaire sera adressée aux Préfets avant l'été et toutes les commissions devront avoir été installées à l'automne.

Par ailleurs, nous ne pouvons pas accepter que tant de personnes dans notre pays n'aient pas accès à certains droits fondamentaux, comme le logement, la santé ou le crédit bancaire. Il nous faut aller plus vite pour faire de ces droits des réalités pour chacun.

La loi d'orientation du 29 juillet 1998 de lutte contre l'exclusion a posé comme l'une des priorités la nécessité de mieux faire connaître à chacun ses droits et de l'aider à les faire valoir.

Mesdames, Messieurs,

le Gouvernement est pleinement mobilisé dans la lutte contre l'exclusion. Nous sommes à vos côtés pour aider nos concitoyens les plus démunis à trouver leur place dans la société. Les prochains mois seront des mois d'action au service de tous les Français.

Je me suis rendu hier à l'espace de l'association Cœur des Haltes, qui accueille des personnes sans domicile fixe. J'ai été profondément touché par la détresse de ces femmes et de ces hommes à qui notre société n'offre rien ou si peu. **J'ai aussi été profondément ému par l'engagement de tous ces bénévoles professionnels qui donnent de leur temps et de leur énergie pour leur venir en aide.** Toutes les personnes que j'ai rencontrées m'ont dit une seule chose : « Ne nous oubliez pas. » Cet appel, s'adresse à chacun d'entre nous, et chacun d'entre nous doit y être fidèle. A tous ceux qui connaissent la misère, la douleur et l'exclusion, il nous faut répondre : « La République ne vous oubliera pas. » C'est son devoir et son honneur de vous donner une vraie chance de tendre une main. Chacun dans notre pays a droit à construire son existence, à la construire librement, sereinement, dans des conditions matérielles décentes. Je ne connais pas de société où la lutte contre la misère et la pauvreté ne soit pas le premier devoir des responsables politiques. Alors aujourd'hui, c'est bien la tâche qui doit nous occuper.

Je vous remercie.

Text č. 2

Mesdames et Messieurs

La croissance des transports pose de nombreuses questions : congestion, sécurité, dépendance énergétique, mais aussi environnement.

Où en est-on en Europe aujourd'hui ? Pour bien comprendre les enjeux, il faut rappeler que la mobilité des européens s'est considérablement développée. En 1970, chacun faisait 17 kilomètres par jour alors qu'il parcourt aujourd'hui 35 kilomètres en moyenne. Ces chiffres sont en train de changer très considérablement, si l'on en croit les statistiques. *On estime que d'ici 2020 le transport de marchandises augmentera de 70% dans les pays de l'Union européenne et de 95% dans les 10 nouveaux Etats membres.* **Selon moi, c'est là une information tout à fait capitale.**

Et les conséquences environnementales sont très importantes. Aujourd'hui, le transport contribue pour 28% aux émissions de CO₂ dans l'UE.

L'enjeu pour l'Europe est de mettre en œuvre ses engagements internationaux, au premier rang desquels le Protocole de Kyoto sur les réductions de gaz à effet de serre,

auquel elle a depuis le début apporté un soutien politique fort, tout en veillant à préserver sa compétitivité.

La politique des transports doit donc faire cette synthèse entre performance économique et protection de l'environnement. Elle s'inscrit ainsi pleinement dans la relance de la Stratégie de Lisbonne, actée par le Conseil européen de mars 2005, dont l'objectif est une plus forte compétitivité européenne tout en préservant la cohésion sociale et en préservant aussi l'environnement.

Mais c'est le secteur routier qui représente le plus grand problème. Il faut agir pour un transport routier plus propre. C'est le seul secteur pour lequel, compte tenu de l'augmentation du trafic, nous n'arrivons pas à maîtriser la croissance du CO₂. Agir sur le transport routier est donc essentiel.

Tout d'abord, nous cherchons à promouvoir des carburants alternatifs au pétrole pour le transport routier. Une série de mesures réglementaires et fiscales en faveur des biocarburants a été adoptée en 2003 (cela concerne l'hydrogène et le gaz naturel). *Les biocarburants devraient ainsi représenter 2% du marché détenu par l'essence et le diesel en 2005 et près de 6% en 2010. Les partenaires industriels ont confirmé que ce niveau pourrait atteindre 20% en 2020.*

Pour promouvoir l'usage des carburants propres, l'UE finance depuis le début des années 2000 des projets innovants, en partenariat avec de nombreuses villes :

Le programme CIVITAS, qui a jusqu'à présent investi 100 millions d'euros au travers du Programme Cadre de recherche et développement de l'UE, aide les villes à mettre en oeuvre des solutions innovantes pour des transports urbains propres. Il y a aujourd'hui 36 villes CIVITAS, parmi lesquelles Barcelone, Stuttgart, Venise, Winchester, Toulouse, Tallinn ou encore Prague. Un exemple de projets cofinancés par le programme CIVITAS, emblématiques de la capacité d'innovation des grandes métropoles en matière de transport durable :

Voici quels sont ces projets. D'abord, celui de la ville de Graz en Autriche, ville qui s'est dotée d'une flotte d'autobus qui roulent à 100% au biodiesel issu du recyclage de l'huile utilisée par les habitants.

Ensuite la ville de Lille, la ville de Lille va produire du méthane carburant à partir d'une nouvelle source, les déchets organiques issus du tri des ordures ménagères. Ce nouveau type de carburant contribuera à l'approvisionnement des 160 autobus au méthane que devrait compter la flotte de Lille d'ici fin 2005, cela représente plus du tiers de la flotte.

Autre programme innovant initié et cofinancé par l'Europe, le projet CUTE et là il s'agit de tester à grande échelle la viabilité d'un transport urbain avec zéro pollution au moyen de bus fonctionnant à l'hydrogène. *37 bus de ce type circulent actuellement dans 9 grandes métropoles européennes (Madrid, Hambourg, Londres, Amsterdam, Luxembourg, Porto, Stuttgart et Stockholm).* **Ces essais permettent de mesurer les progrès restant à réaliser pour le développement de cette technologie prometteuse pour le transport dans nos villes.**

Mais il faut dépasser le stade des expérimentations. Je cherche aujourd'hui à favoriser le développement d'un véritable marché des voitures propres.

Soyons clair : la technologie peut mener à bien des progrès, mais il faut créer un marché, il faut aussi diminuer les coûts pour produire ces voitures en grandes séries, et il faut stimuler la demande.

Je souhaite que l'Europe soit à la pointe en créant les conditions favorables à l'émergence d'un marché des véhicules propres.

Mon objectif est de réfléchir avec l'industrie automobile aux solutions possibles pour promouvoir les investissements en matière d'environnement et de sécurité, ainsi que de garantir le retour de ces investissements sur un marché européen et global.

Ce dialogue avec l'industrie automobile est désormais une réalité : la Commission européenne a mis en place en janvier un groupe de travail à haut niveau, il s'agit du groupe Cars 21, c'est le nom du groupe, qui rassemble constructeurs, décideurs politiques et syndicats. J'ai demandé que le développement de la voiture propre puisse être débattu lors de la prochaine réunion de ce groupe qui aura lieu le 13 juillet.

Le développement des technologies et de véhicules propres ne se fera pas uniquement au seul bénéfice de l'Union. Dans les mégapoles des pays émergents, que ce soit en Chine, en Inde ou en Amérique latine, la pollution due au transport urbain prend des proportions alarmantes. C'est à nous de montrer l'exemple et de développer des concepts et des technologies propres pour le transport routier, dont bénéficieront d'autres pays confrontés aux mêmes problèmes.

Le rééquilibrage entre les différents modes de transport a été identifié comme l'un des éléments essentiels pour remédier aux difficultés auxquelles le système de transport est confronté.

Mon objectif est de transférer la croissance du trafic de la route vers les modes les moins polluants, plus économes dans leur consommation d'énergie et moins encombrés.

Ainsi, des mesures ont été adoptées par le Parlement européen et le Conseil pour ouvrir à la concurrence le marché du transport ferroviaire de fret et pour promouvoir l'interopérabilité du réseau ferré. Des mesures ont également été prises pour favoriser le transport maritime à courte distance, notamment par la création de véritables autoroutes de la mer, et le transport fluvial.

Jusque là, il n'y a toujours pas de nouvelle tarification de l'usage des infrastructures au niveau européen. Or les usagers de chaque mode de transport doivent payer les coûts qu'ils occasionnent à la collectivité. La Commission prépare une Communication sur la tarification des infrastructures dans tous les modes de transport. Cette Communication ouvrira la voie à de nouvelles propositions pour les tarifications des infrastructures portuaires et aéroportuaires.

L'Union doit surtout réaliser les 30 projets du réseau transeuropéen de transport arrêtés par le Parlement européen et le Conseil en avril 2004. *Des projets qui représentent un coût total de 225 milliards € d'ici 2020. 80 % de ces investissements, ce qui représente 180 milliards € sont liés au développement du chemin de fer, des voies navigables et des autoroutes de la mer. Mais pour donner une impulsion décisive à ces projets, je dois disposer des 20 milliards demandés par la Commission dans les perspectives financières 2007–2013.*

Pour conclure, j'aimerais dire quelques mots au sujet de deux modes sur lesquels j'ai

moins insisté aujourd'hui mais qui ont aussi des implications environnementales : d'abord, le secteur aérien et ensuite le secteur maritime. Pour ces deux secteurs, de nature plus internationaux, il convient certes d'agir dans les enceintes internationales, mais aussi de montrer le bon exemple chez nous.

Pour ce qui est du transport maritime, chacun se souvient des dommages causés à l'environnement par le naufrage de l'Erika et du Prestige. Suite à ces accidents, l'Union européenne a proposé une série de mesures ambitieuses pour augmenter considérablement la sécurité maritime et prévenir les pollutions maritimes. Une agence

a par ailleurs été créée pour veiller à la mise en œuvre de ces mesures. Je prépare pour la fin de l'année une nouvelle série de mesures que j'appelle le « paquet Erika 3 », qui devrait permettre de renforcer encore le contrôle des navires, le contrôle des sociétés de classification.

*En ce qui concerne le transport aérien, ses émissions de gaz à effet de serre ont connu une croissance de 72 % entre 1990 et 2002. Cette croissance se poursuit sans cesse et doit encore augmenter de 15% dans les années à venir. **J'étudie à l'heure actuelle les différentes mesures possibles pour limiter cette croissance d'émissions, et présenterai dans les mois à venir une Communication sur ce sujet.** Intégrer le transport aérien international dans la lutte contre le changement climatique sera d'ailleurs un des défis de la politique climatique pour la période post-2012.*

Je vous remercie.

Text č. 3

Mesdames et Messieurs

Je tiens tout d'abord à vous dire que je suis extrêmement heureux de vous recevoir à Bercy pour cette première réunion de la Conférence Nationale des Finances Publiques sous la présidence du Premier Ministre, Dominique de Villepin.

Je n'ai pas besoin de souligner auprès de vous l'importance que j'attache à la réunion d'aujourd'hui. Depuis plusieurs mois, j'ai eu l'occasion de marquer ma conviction profonde que nous devons collectivement prendre conscience de la problématique très sérieuse du vieillissement démographique.

Trois enjeux décisifs sont en effet liés à nos discussions et à nos décisions d'aujourd'hui : d'abord, la croissance, car une croissance durable et solide repose sur la confiance et il n'y aurait pas de confiance dans l'avenir si nos concitoyens en venaient à penser que nous n'arrivons pas à contrôler nos finances ; ensuite, le financement de notre modèle social et de nos valeurs de solidarité ; et enfin, l'équité entre les générations car les générations futures financeront déjà une lourde charge au titre des régimes de retraite.

Afin d'engager nos travaux d'aujourd'hui, le Premier Ministre m'a demandé de présenter brièvement l'évolution de la dette sur 25 ans. Cette évolution reflète 25 ans de déficits publics consécutifs. *La dette devrait avoir atteint un milliard 117 million d'euros environ fin 2005 contre 92 million d'euros en 1980. Cela représente 66% de la richesse créée chaque année contre 20% en 1980, soit plus d'un triplement !*

Je tiens à souligner que l'Etat a des engagements « implicites », notamment les engagements pour payer les retraites de ses fonctionnaires. Ils sont connus. Leur estimation peut cependant varier selon les conventions retenues.

Comparons maintenant avec nos partenaires européens et considérons l'évolution de la dette financière dans l'Europe des 15 entre 1995 et 2004. C'est essentiellement la tendance récente de notre dette par rapport à celle de nos partenaires européens qui n'est pas satisfaisante : *alors que, sur les dix dernières années, le poids de la dette dans le PIB a reculé parfois fortement dans la plupart des pays européens (cette dette représente 10,3 % du PIB pour le Royaume-Uni, 17% du PIB pour l'Espagne, 17,8 % pour l'Italie, 38,7 % pour la Belgique et 52 % pour l'Irlande et 24% pour les Pays Bas), l'endettement a progressé de 9,5 points en France !*

Tout cela en dit long sur les conséquences financières très pénalisantes de certains grands choix politiques économiques réalisés pendant les 25 dernières années.

Il apparaît que les choix économiques de ces dernières années sont malheureux et d'une certaine manière en contresens.

Autre choix économique déterminant, celui de travailler moins alors que l'environnement démographique et la demande sociale plaident au contraire pour travailler plus. Ainsi, le nombre d'heures travaillées a baissé de plus de 300 heures par an et par employé depuis 25 ans dans notre pays ! Et c'est ce supplément d'activité qui nous a manqué pour pouvoir financer, sur notre budget courant, certains des choix socioéconomiques généreux que nous avons faits. Par conséquent, nous avons du financer à crédit sur les générations futures. Mais comme je le rappelais au début de mon intervention, la solidarité intergénérationnelle est aujourd'hui poussée aux limites de la rupture : il faut impérativement revenir rapidement à une situation plus normale.

Ces choix nous ont d'ailleurs amené à augmenter fortement nos dépenses publiques. Au point qu'aujourd'hui, nos dépenses publiques sont les plus élevées des grands pays de l'OCDE en 2004 : *ces dépenses publiques représentent 53,5% pour la France contre 40,8% en moyenne dans l'OCDE. La plupart des pays européens se situent en dessous de 50%, par exemple le Canada avec 39,9%, le Japon avec 37,5% ou les Etats-unis avec 36,4%.* **Sur ce plan, on ne peut donc que constater que les possibilités de résoudre ce problème semblent malheureusement presque inexistantes !**

Et ce d'autant plus que, dans le même temps, notre pression fiscale est aussi la plus élevée des grands pays de l'OCDE. Nous nous situons donc très au-dessus de la moyenne de l'OCDE. Cet écart crée une exigence d'excellence dans la qualité de notre environnement économique, infrastructures et services publics, mais aussi par conséquent de nos dépenses publiques. Et le niveau de nos prélèvements rend difficile la possibilité de les augmenter.

Tout d'abord, pourquoi réduire la dette ? Cet endettement croissant, c'est d'abord une dérive par rapport à nos engagements et nos partenaires européens. Or, nous sommes tous aujourd'hui dans le même bateau de l'euro : Construire l'Europe, c'est aussi jouer le jeu de la coopération entre pays membres ! Nous devons donc tout faire pour revenir dans la norme que nous avons collectivement fixée.

Et c'est pourquoi nous devons agir. Beaucoup a été fait depuis 2002 : réforme des retraites, réforme de l'assurance maladie, entre autre etc.... C'est sur ces fondements assainis que nous devons agir collectivement dans le cadre d'une stratégie équilibrée de désendettement.

D'abord la croissance et l'emploi : c'est le surplus de recettes fiscales et sociales produit par la croissance qui doit contribuer au désendettement et non les hausses d'impôts qui elles entravent la compétitivité, la croissance et, donc, finalement l'emploi. *Le retour de la croissance (0,35% au 1er trimestre, 0,49% au 2ème trimestre et 0,78% au 3ème trimestre 2005), ainsi que le recul du chômage (160 000 demandeurs d'emplois en moins de 8 mois) vont dans ce sens.* **Mais la France doit pouvoir atteindre un rythme de croissance de 3% et plus dans les années qui viennent : c'est notre objectif ;**

Et notre 2e objectif, tout aussi capital, c'est de bien gérer la dépense publique. Je voudrais terminer en vous présentant les grandes lignes du Programme de stabilité sur les 3 ans à venir (à savoir 2007–2009), que nous devons transmettre comme chaque année à la Commission européenne, aux termes du Pacte de stabilité et de croissance.

Le Programme de stabilité 2007–2009 montre ainsi que si l'on adjoint à ce premier objectif pour l'Etat, 2 objectifs de progression de la dépense publique d'une part des collectivités locales et d'autre part des organismes sociaux, nous pouvons rejoindre

rapidement une trajectoire beaucoup plus satisfaisante de maîtrise des comptes publics et de désendettement.

Plus précisément, si l'on intègre ces comportements de dépenses dans les scénarios économiques, et bien nous pouvons revenir à l'équilibre des comptes publics avant 2010 : en 2010 si la croissance est de 2,25% par an et dès 2009 si la croissance est de 3% par an.

Ceci montre que par la seule maîtrise de la dépense publique telle qu'elle est prévue, nous pouvons reprendre nos comptes publics en mains : une croissance forte accélère le processus mais ne le conditionne pas. C'est à notre portée.

De la même manière, sous ces conditions, la dette publique doit revenir sous les 60% du PIB d'ici 2010, même avec une croissance moyenne. Plus précisément, elle revient à 60% en 2010 si la croissance est de 2,25% par an en moyenne. Elle revient à 60% du PIB dès 2009 si la croissance est de 3% par an en moyenne ; et dans ce scénario de croissance plus ambitieux, la dette se situe autour de 55% du PIB en 2010.

Enfin, se désendetter, c'est arrêter de vivre à crédit sur les générations futures. C'est ainsi un choix démocratique. En effet, la dette est surtout une charge sur les générations futures : une partie de la solidarité entre générations a été cassée. Les générations actives à venir, malheureusement moins nombreuses à cause du vieillissement démographique, devront tout à la fois payer les retraites des actifs d'aujourd'hui et assurer le fonctionnement de la collectivité de demain, sans oublier aussi rembourser la dette considérable accumulée hier.

Je vous remercie.

Příloha IV

Sledované úseky a jejich možné převody

Sledované úseky ve výchozím textu jsou zasazené do kontextu předchozí a následující věty a za těmito úseky následuje možný převod sledované věty do češtiny.

Použité označení:

kurzíva – úsek obsahující číselné výrazy a výčty

tučně – úsek bezprostředně navazující na úsek s čísly, jehož převod se sleduje

Text č. 1 – místo č. 1

Je suis également avec beaucoup d'attention le travail des associations : c'est la raison pour laquelle j'ai tenu à recevoir le 28 avril, pour préparer cette rencontre, le Collectif ALERTE qui regroupe la plupart d'entre vous. **J'ai bien entendu votre message : moi aussi je suis déterminé à tout faire pour que les mois à venir soient des mois d'action au service de nos compatriotes, en particulier les plus fragiles d'entre eux.** Le constat, nous le faisons tous : la pauvreté reste trop élevée dans notre pays.

Vaši zprávu jsem dobře pochopil. Já jsem rovněž odhodlaný udělat vše, aby nadcházející měsíce byly měsíci plnými činnosti ve prospěch našich spoluobčanů, zvláště těch nejzranitelnějších.

Místo č. 2

Toutes ces difficultés sont dues aussi au chômage de masse que connaît la France et à l'inadaptation de certaines prestations sociales qui n'encouragent pas suffisamment au retour à l'emploi. **Elles sont dues enfin à la situation particulièrement difficile de certains quartiers où les problèmes d'intégration, la discrimination et l'exclusion minent quotidiennement les fondements de la République.** La pratique et la réalité quotidienne font que ces principes sont trop souvent violés.

Všechny tyto problémy způsobuje také současná vysoká nezaměstnanost ve Francii a nevhodnost některých sociálních dávek, které neposkytují dostatečný podnět k návratu do zaměstnání.

Místo č. 3

Nous avons pris des mesures fortes. Les engagements que nous avons pris devant vous le 16 septembre dernier ont été tenus. **Je vous l'avais dit, notre conviction c'est que la meilleure façon de lutter contre la pauvreté c'est de combattre le chômage, en particulier pour ceux qui sont les plus éloignés de l'emploi.** Dans cette perspective, la loi du 23 mars 2006 nous permet de mieux inciter les bénéficiaires de minima sociaux à reprendre un emploi.

Jak jsem již řekl, jsme přesvědčeni, že nejlepším způsobem boje proti chudobě je boj proti nezaměstnanosti, zvláště u těch, kteří jsou mají nejméně šancí zaměstnání získat.

Místo č. 4

Ces mesures commencent à porter leurs fruits. **Mais pour lutter contre la pauvreté, nous ne ferons jamais assez. C'est l'honneur d'un pays développé comme le notre de toujours faire davantage pour aider les plus fragiles et les plus démunis.** Aujourd'hui, il nous reste encore des efforts très importants à réaliser pour répondre aux attentes les plus urgentes de tous ceux qui sont touchés par la pauvreté et l'exclusion.

Ale v boji proti chudobě nikdy nebudeme dělat dost. Pro vyspělou zemi, jako je ta naše, je otázkou cti, abychom pomáhali stále více těm nejvíce zranitelným a znevýhodněným.

Místo č. 5

J'ai été profondément touché par la détresse de ces femmes et de ces hommes à qui notre société n'offre rien ou si peu. **J'ai aussi été profondément ému par l'engagement de tous ces bénévoles professionnels qui donnent de leur temps et de leur énergie pour leur venir en aide.** Toutes les personnes que j'ai rencontrées m'ont dit une seule chose : « Ne nous oubliez pas. »

Také mě velice dojalo nasazení všech těch profesionálních dobrovolníků, kteří věnují svůj čas a energii, aby jim poskytli pomoc.

Text č. 2 – místo č. 1

Ces chiffres sont en train de changer très considérablement, si l'on en croit les statistiques. On estime que d'ici 2020 le transport de marchandises augmentera de 70% dans les pays de l'Union européenne et de 95% dans les 10 nouveaux Etats membres. **Selon moi, c'est là une information tout à fait capitale. Et les conséquences environnementales sont très importantes. Aujourd'hui, le transport contribue pour 28% aux émissions de CO₂ dans l'UE.** L'enjeu pour l'Europe est de mettre en œuvre ses engagements internationaux, au premier rang desquels le Protocole de Kyoto sur les réductions de gaz à effet de serre, auquel elle a depuis le début apporté un soutien politique fort, tout en veillant à préserver sa compétitivité.

Podle mě se jedná o zásadní informaci. A důsledky pro životní prostředí jsou velmi závažné. V EU dnes doprava přispívá z 28 % k emisím CO₂.

Místo č. 2

Une série de mesures réglementaires et fiscales en faveur des biocarburants a été adoptée en 2003 (cela concerne l'hydrogène et le gaz naturel). *Les biocarburants devraient ainsi représenter 2% du marché détenu par l'essence et le diesel en 2005 et près de 6% en 2010. Les partenaires industriels ont confirmé que ce niveau pourrait atteindre 20% en 2020.* **Pour promouvoir l'usage des carburants propres, l'UE finance depuis le début des années 2000 des projets innovants, en partenariat avec de nombreuses villes.** Le programme CIVITAS, qui a jusqu'à présent investi 100 millions d'euros au travers du Programme Cadre de recherche et développement de l'UE, aide les villes à mettre en œuvre des solutions innovantes pour des transports urbains propres.

Aby EU podpořila používání čistých paliv, financuje od začátku nového tisíciletí inovační projekty ve spolupráci s četnými městy.

Místo č. 3

Autre programme innovant initié et cofinancé par l'Europe, le projet CUTE et la il s'agit de tester à grande échelle la viabilité d'un transport urbain avec zéro pollution au moyen de bus fonctionnant à l'hydrogène. *37 bus de ce type circulent actuellement dans 9 grandes métropoles européennes (Madrid, Hambourg, Londres, Amsterdam, Luxembourg, Porto, Stuttgart et Stockholm).* **Ces essais permettent de mesurer les progrès restant à réaliser pour le développement de cette technologie prometteuse pour le transport dans nos villes. Mais il faut dépasser le stade des expérimentations.** Je cherche aujourd'hui à favoriser le développement d'un véritable marché des voitures propres.

Tyto zkoušky umožňují zjistit, jak velký pokrok je ještě třeba učinit pro vyvinutí této pro městskou dopravu slibné technologie. Je však třeba vykročit ze stádia experimentů.

Místo č. 4

L'Union doit surtout réaliser les 30 projets du réseau transeuropéen de transport arrêtés par le Parlement européen et le Conseil en avril 2004. *Des projets qui représentent un coût total de 225 milliards € d'ici 2020. 80 % de ces investissements, ce qui représente 180 milliards € sont liés au développement du chemin de fer, des voies navigables et des autoroutes de la mer.* **Mais pour donner une impulsion décisive à ces projets, je dois disposer des 20 milliards demandés par la Commission dans les perspectives financières 2007–2013.** Pour conclure, j'aimerais dire quelques mots au sujet de deux modes sur lesquels j'ai moins insisté aujourd'hui mais qui ont aussi des implications environnementales : d'abord, le secteur aérien et ensuite le secteur maritime.

Ale abych mohl tyto projekty realizovat, potřebuji 20 miliard, které žádá Komise ve finančních výhledech 2007–2013.

Místo č. 5

Je prépare pour la fin de l'année une nouvelle série de mesures que j'appelle le « paquet Erika 3 », qui devrait permettre de renforcer encore le contrôle des navires, le contrôle des sociétés de classification. *En ce qui concerne le transport aérien, ses émissions de gaz à effet de serre ont connu une croissance de 72 % entre 1990 et 2002. Cette croissance se poursuit sans cesse et doit encore augmenter de 15% dans les années à venir.* **J'étudie à l'heure actuelle les différentes mesures possibles pour limiter cette croissance d'émissions, et présenterai dans les mois à venir une Communication sur ce sujet.** Intégrer le transport aérien international dans la lutte contre le changement climatique sera d'ailleurs un des défis de la politique climatique pour la période post-2012.

V současnosti studuji jednotlivá možná opatření pro omezení tohoto růstu emisí a v příštích měsících předložím k tomuto tématu sdělení.

Text č. 3 – místo č. 1

Afin d'engager nos travaux d'aujourd'hui, le Premier Ministre m'a demandé de présenter brièvement l'évolution de la dette sur 25 ans. Cette évolution reflète 25 ans de déficits publics consécutifs. *La dette devrait avoir atteint un milliard 117 million d'euros environ fin 2005 contre 92 million d'euros en 1980. Cela représente 66% de la richesse*

créée chaque année contre 20% en 1980, soit plus d'un triplement ! Je tiens à souligner que l'Etat a des engagements « implicites », notamment les engagements pour payer les retraites de ses fonctionnaires. Ils sont connus. Leur estimation peut cependant varier selon les conventions retenues. Comparons maintenant avec nos partenaires européens et considérons l'évolution de la dette financière dans l'Europe des 15 entre 1995 et 2004.

Velmi rád bych zdůraznil, že stát má takzvané implicitní závazky, zvláště jde o placení důchodů jeho bývalým zaměstnancům. Ty jsou známé. Jejich odhad se však může lišit podle daných dohod.

Místo č. 2

C'est essentiellement la tendance récente de notre dette par rapport à celle de nos partenaires européens qui n'est pas satisfaisante : alors que, sur les dix dernières années, *le poids de la dette dans le PIB a reculé parfois fortement dans la plupart des pays européens (cette dette représente 10,3 % du PIB pour le Royaume-Uni, 17% du PIB pour l'Espagne, 17,8 % pour l'Italie, 38,7 % pour la Belgique et 52 % pour l'Irlande et 24% pour les Pays Bas), l'endettement a progressé de 9,5 points en France ! Tout cela en dit long sur les conséquences financières très pénalisantes de certains grands choix politiques économiques réalisés pendant les 25 dernières années.* Il apparaît que les choix économiques de ces dernières années sont malheureux et d'une certaine manière en contresens.

Zadlužení ve Francii se zvýšilo o 9,5 %. To vše mnohé vypovídá o velmi neblahých finančních důsledcích některých důležitých politických a hospodářských rozhodnutích posledních 25 let.

Místo č. 3

Au point qu'aujourd'hui, nos dépenses publiques sont les plus élevées des grands pays de l'OCDE en 2004 : *ces dépenses publiques représentent 53,5% pour la France contre 40,8% en moyenne dans l'OCDE. La plupart des pays européens se situent en dessous de 50%, par exemple le Canada avec 39,9%, le Japon avec 37,5% ou les Etats-unis avec 36,4%. Sur ce plan, on ne peut donc que constater que les possibilités de résoudre ce problème semblent malheureusement presque inexistantes ! Et ce d'autant plus que, dans le même temps, notre pression fiscale est aussi la plus élevée des grands pays de l'OCDE.* Nous nous situons donc très au-dessus de la moyenne de l'OCDE.

Ve světle těchto skutečností můžeme pouze konstatovat, že možnosti vyřešit tento problém se zdají být téměř neexistující. A to o to víc, že daňové zatížení je zde zároveň nejvyšší ze všech velkých zemí OECD.

Místo č. 4

D'abord la croissance et l'emploi : c'est le surplus de recettes fiscales et sociales produit par la croissance qui doit contribuer au désendettement et non les hausses d'impôts qui elles entravent la compétitivité, la croissance et, donc, finalement l'emploi. *Le retour de la croissance (0,35% au 1er trimestre, 0,49% au 2ème trimestre et 0,78% au 3ème trimestre 2005), ainsi que le recul du chômage (160 000 demandeurs d'emplois en moins de 8 mois) vont dans ce sens. Mais la France doit pouvoir atteindre un rythme de croissance de 3% et plus dans les années qui viennent :*

c'est notre objectif. Et notre 2e objectif, tout aussi capital, c'est de bien gérer la dépense publique. Je voudrais terminer en vous présentant les grandes lignes du Programme de stabilité sur les 3 ans à venir (à savoir 2007–2009), que nous devons transmettre comme chaque année à la Commission européenne, aux termes du Pacte de stabilité et de croissance.

Ale Francie by v nadcházejících letech měla dosáhnout 3% či vyššího tempa růstu. To je naším cílem. A naším druhým cílem, který je stejně důležitý, je dobře spravovat veřejné výdaje.

Místo č. 5

Ceci montre que par la seule maîtrise de la dépense publique telle qu'elle est prévue, nous pouvons reprendre nos comptes publics en mains : une croissance forte accélère le processus mais ne le conditionne pas. C'est à notre portée. *De la même manière, sous ces conditions, la dette publique doit revenir sous les 60% du PIB d'ici 2010, même avec une croissance moyenne. Plus précisément, elle revient à 60% en 2010 si la croissance est de 2,25% par an en moyenne. Elle revient à 60% du PIB dès 2009 si la croissance est de 3% par an en moyenne ; et dans ce scénario de croissance plus ambitieux, la dette se situe autour de 55% du PIB en 2010.* **Enfin, se désendetter, c'est arrêter de vivre à crédit sur les générations futures. C'est ainsi un choix démocratique. En effet, la dette est surtout une charge sur les générations futures : une partie de la solidarité entre générations a été cassée.** Les générations actives à venir, malheureusement moins nombreuses à cause du vieillissement démographique, devront tout à la fois payer les retraites des actifs d'aujourd'hui et assurer le fonctionnement de la collectivité de demain, sans oublier aussi rembourser la dette considérable accumulée hier.

Konečně oddlužit se znamená přestat žít na účet budoucích generací. Je to demokratická volba. Dluh je totiž především zátěž pro budoucí generace a solidarita mezi generacemi byla částečně narušena.

Příloha V

Informace poskytnuté účastníkům experimentu

Všechny texty jsou přizpůsobené potřebám experimentu, proto ne všechny údaje a především čísla jsou autentická a pravdivá.

Text č. 1

Zkrácená a upravená verze projevu francouzského premiéra Dominique de Villepina ze dne 12. května 2006. Projev byl pro potřeby experimentu namluvený ženou, která hovoří z pozice Dominique de Villepina.

Projev přednesený při příležitosti *Conseil national de lutte contre la pauvreté et l'exclusion*. Na radě byli přítomni zástupci příslušných ministerstev, parlamentu, starostové, zástupci příslušných rad a výborů, sdružení, státních institucí a odborů, odborníci.

V pořadí výskytu – obraty, jména, zkratky:

la lutte contre l'exclusion et l'insertion de nos concitoyens les plus fragiles – *boj proti vyloučení (ze společnosti), začlenění*

Catherine Vautrin

le Collectif Alerte

précarité – *nejisté postavení*

Restos du Cœur (*offrent des repas pendant les trois mois d'hiver à tous ceux qui ont faim*)

inciter les bénéficiaires de minima sociaux à reprendre un emploi

coordonner les politiques de cohésion sociale

Agence nationale de cohésion sociale et d'égalité des chances

coupures d'électricité, de gaz, d'eau et de chauffage pendant l'hiver

logements HLM (*habitation à loyer modéré*)

aider les plus fragiles et les plus démunis

CNLE – *Conseil national de lutte contre la pauvreté et l'exclusion*

INSEE – *Institut National de la Statistique et des Études Économiques*

objectifs pluriannuels de réduction de la pauvreté

commissions départementales de cohésion sociale

association Cœur des Haltes, qui accueille des personnes sans domicile fixe

Text č. 2

Upravená verze projevu Jacquese Barrota, místopředsedy Evropské komise a komisaře pro dopravu ze dne 1. června 2005. Projev byl pro potřeby experimentu namluvený ženou, která hovoří z pozice Jacquese Barrota. Projev byl přednesen u kulatého stolu pro novináře a politiky, pořádaného organizací *Friends of Europe* na téma „Ekologická výzva pro světovou dopravu“ (L'enjeu environmental du transport global). Zúčastnili se zástupci Evropského parlamentu, Evropské komise, národních parlamentů, příslušných ministerstev jednotlivých členských zemí a dalších institucí, společností a tisku.

V pořadí výskytu – obraty, jména, zkratky:

congestion

émissions de CO2

Protocole de Kyoto

réductions de gaz à effet de serre

Stratégie de Lisbonne

carburants alternatifs au pétrole

biocarburants (hydrogène et gaz naturel)

programme CIVITAS

Programme Cadre de recherche et développement

biodiesel issu du recyclage de l'huile utilisée par les habitants

déchets organiques issus du tri des ordures ménagères

projet CUTE (*Clean Urban Transport for Europe*)

voitures propres – *čistá vozidla*

Cars 21, un groupe de travail à haut niveau

transport ferroviaire de fret – *nákladní železniční doprava*

interopérabilité du réseau ferré – *interoperabilita železnic*

autoroutes de la mer – „*námořní dálnice*“

tarification de l'usage des infrastructures – *tarifikace, zpoplatnění*

infrastructures portuaires et aéroportuaires – *přístavní a letištní*

voies navigables

le naufrage de l'Erika et du Prestige (*tankery*)

nouvelle série de mesures, le « paquet Erika 3 »

Text č. 3

Upravená verze projevu Thierryho Bretona, ministra hospodářství, financí a průmyslu ze dne 11. ledna 2006. Projev byl pro potřeby experimentu namluvený ženou, která hovoří z pozice Thierryho Bretona.

Projev byl přednesen na 1. národní konferenci o veřejných financích (Conférence nationale des Finances publiques) v Bercy. Zúčastnily se zástupci subjektů, kteří mají co do činění s veřejnými výdaji, tedy státu, místních úřadů a institucí sociálního zabezpečení.

!!! Upozornění : v první části textu je zmínka o dluhu za posledních 25 let, obnos je nedopatřením při nahrávání uveden v milionech místo miliardách. !!!

V pořadí výskytu – obraty, jména, zkratky:

Conférence Nationale des Finances Publiques

vieillissement démographique

croissance durable et solide

financement de notre modèle social et de nos valeurs de solidarité

une lourde charge au titre des régimes de retraite

déficits publics consécutifs

pression fiscale

OCDE

réforme des retraites, réforme de l'assurance maladie

désendettement

bien gérer la dépense publique

grandes lignes du Programme de stabilité

Pacte de stabilité et de croissance

progression de la dépense publique

des collectivités locales et des organismes sociaux

comptes publics

C'est à notre portée.

vivre à crédit sur les générations futures

Příloha VI

Přepis převodu sledovaných míst

Přepis obsahuje přetlumočení částí textu, které zahrnují úsek předcházející sledovanému a hodnocenému úseku a úsek sledovaný (u textu č. 1) a úsek předcházející úseku s čísly a výčty, úsek s čísly a výčty a bezprostředně následující sledovaný a hodnocený úsek (u textů č. 2 a č. 3). Hodnocený úsek je v rámci lepší orientace v textu odsazen jako nový odstavec. Za přepisem každého sledovaného místa je uvedeno hodnocení jeho převodu. Jednotlivé číselné hodnoty se týkají těchto kritérií: věcná správnost, jazyková forma, úplnost a prezentace (v daném pořadí).

Použité zkratky:

S – student – účastník experimentu
P – profesionální tlumočník – účastník experimentu
T – text
M – sledované místo

Použité symboly a označení (pouze u hodnocených úseků):

° – hezitační zvuk (symbol se opakuje, pokud zvuk trvá déle nebo se opakuje)
* – pauza (symbol se opakuje, pokud je pauza delší)
φ – neidentifikovatelná slabika
tučně – jazykový nedostatek
podtržené – obsahový nedostatek
kurzíva – nedostatek prezentace (přechytnutí, falešné začátky, opravy)

S1-T1-M1: Sleduji také práci neziskových organizací. Proto jsem se osmadvacátého dubna setkal s kolektivem Alerte, kt kt do kterého většina z vás patří.

Váš vaši zprávu ° jsem velmi dobře pochopil, jsem odhodlán, aby * budoucí měsíce byly měsíce věnované práci na **pomoci** ° nejvíce znevýhodněným osobám.

Hodnocení: 1-2-2-1

S1-T1-M2: Je to způsobeno také masivním masivní nezaměstnaností. Některé sociální dávky nejsou přizpůsobeny potřebám a nepodbí nevybízí lidi k tomu, aby znovu pracovali.

Situace je zvláště vážná v některých *čtvrtích*, městských čtvrtích, především kde dochází k ° velkým projevům rasismu, a * * ° zásady republiky bývají často porušovány.

Hodnocení: 4-1-3-2

S1-T1-M3: Už jsme přijali velmi intenzivní opatření. Naše závazky, které jsme přijali 16. dubna, jsme dodrželi.

Jsmo přesvědčeni o tom, že nejlepším způsobem, jak bojovat proti chudobě, je bojovat proti nezaměstnanosti, především ° v případě těch, *kteří js* pro které je zaměstnání nejméně dosažitelné.

Hodnocení: 1-1-1-2

S1-T1-M4: Všechna tato opatření už nesou své plody,

ale ° boj proti chudobě nikdy nebude dostatečně silný. Vždy se musíme snažit více, abychom těmto znevýhodněným osobám pomáhali více.

Hodnocení: 1-2-2-1

S1-T1-M5: Setkal jsem se s několika muži a ženami, kteří jsou bezdomovci, velmi mě dojala jejich situace, která je velmi obtížná

a zároveň mě **dojala také** ° také velké nasazení osob, které jim pomáhají, naprosto dobrovolně.

Hodnocení: 1-3-2-2

S1-T2-M1: Tato čísla se neustále vyvíjejí, tedy pokud budeme věřit statistikám. Do roku 2020 by se nákladní přeprava měla zvýšit o 70 % v evropských zemích a ve starých zemích a o 90 % v nových evropských zemích.

Důležité jsou následky pro životní prostředí. V současné *do* době doprava představuje 28 % produkce CO₂ v Evropské unii.

Hodnocení: 1-1-2-1

S1-T2-M2: Některá opatření chtějí zvýhodnit bionaftu a biopaliva. Biopaliva by měla představovat 2 % všech paliv v roce 2003 a 6 % v roce 2010, do roku 2020 by se měla dostat na 20 %.

Evropská unie se snaží od roku 2000 ° financovat novátorské projekty v partnerství s * mnoha městy.

Hodnocení: 2-1-2-1

S1-T2-M3: Další program, který je kofinancovaný Evropskou unií, je projekt CUTE, který by měl zajistit autobusy fungující na vodík. Takových autobusů zatím existuje 35, autobusy jezdí v některých evropských městech jako Lucemburk, Porto, Amsterdamu, Madridu, Stockholmu a dalších.

Zatím se sleduje, jaký je ° přínos těchto ° dopravních prostředků. Musíme však překročit stadium experimentů.

Hodnocení: 3-1-4-1

S1-T2-M4: Evropská unie musí především realizovat transevropské sítě, tento projekt byl zastaven pa Evropským parlamentem a Radou roku 2004.

Celkové náklady by byly 225 miliard EUR do roku 2020. 80 % investic se týká rozvoje železnic, říční sítě a námořních dálnic.

Rozhodujícím impulsem by však bylo 20 miliard, *kte* které žádá Komise * ve finanční **perspektivě** 2007-2013.

Hodnocení: 1-2-2-1

S1-T2-M5: Do konce roku by měl být připraven takzvaný balíček Erika 3, který by měl dále posilovat kontrolu plavidel a také společností, které prově provozují přístavy. Pokud jde o leteckou dopravu, o 60 % vzrostla vzrostly emise skleníkových plynů a tento objem nadále vzrůstá. V budoucnu vzroste ještě o 15 %.

V současné době studuji jednotlivé možnosti omezení těchto emisí a ° v **těch** příštích měsících **podám zprávu**, která se tohoto tématu bude týkat.

Hodnocení: 1-3-1-1

S1-T3-M1: Dluh dosáhl jednu miliardu 170 milionů eur. To znamená o 6 66 % celkového bohatství, zatímco roku 2000 1990 80 to bylo pouze 80, tedy daleko více.

Chci *zdu* zdůraznit, že ° je to velký závazek, především pokud jde o vyplácení důchodů.

Hodnocení: 5-2-5-2

S1-T3-M2: V poslední době vývoj našeho státního dluhu není uspokojivý ve srovnání s ostatními zeměmi. Tento dluh představuje 10,3 % hrubého domácího produktu v Itálii, 38,7 v Belgii a 52 % v Irsku, 24 % v Nizozemí.

Zadlužení **tedy** stoupl o 9,5 *proc* procent v ve Francii. To má velký ° dopad na určité politické a ekonomické volby za posledních pětadvacet let.

Hodnocení: 4-2-3-2

S1-T3-M3: Dochází k tomu, že se naše veřejné výdaje zvyšují, dnes jsou nejvyšší v zemích OECD v roce 2004, a to 53,5 % ve Francii. Průměr v OECD je přitom kolem 43 %. Většina evropských zemí se nachází pod čt padesáti procenty. Kanada se čtyřicíti procenty, Japonsko také hluboce pod 50 %, Spojené státy 36 něco přes 36 %.

Bohužel bude velmi obtížné ° ve Francii tento problém řešit. A navíc je zde velká daňová zátěž, jedna z nejvyšších *zemích* v zemích OECD.

Hodnocení: 1-1-2-1

S1-T3-M4: Pokud jde o ekonomický růst a zaměstnanost, dobrý ekonomický růst musí vést k oddlužení a nikoli ke zvyšování daní, který snižuje konkurenceschopnost konkurenceschopnost. 0,35 % nula celá nul dochází k ke snižování zem nezaměstnanosti velmi výraznému. Jsou zde tedy určité šance, že bychom toho dosáhli.

V budoucnosti však potřebujeme ° tříprocentní ekonomický růst a to je jeden z našich cílů. Druhý je °dobré vedení ° veřejných výdajů.

Hodnocení: 1-1-1-1

S1-T3-M5: To bychom tedy mohli znovu dostat pod kontrolu situaci. Dobrý ekonomický růst může odstartovat tento proces, ale nevyřeší vše. Veřejný dluh se musí snížit pod 60 % HDP pod do roku 2010, když se na tuto úroveň dostaneme, dostaneme se na tuto úroveň, když bude průměrný růst 2,25 % ročně. Pokud bude ekonomický růst vyšší, třeba tříprocentní, dosáhneme tohoto rychleji. Dluh například bude 55 % hrubého domácího produktu do roku 2009.

Takto zabráníme **zadlužováním** příštích generací. Dluh je ° velká zátěž pro budoucí generace. * Proto zde dochází k porušení *solí* solidarity mezi generacemi.

Hodnocení: 3-1-3-2

S2-T1-M1: Rovněž vítám snahu jednotlivých asociací, a proto také 28. 4. jsem povolal skupinu, která je zde mezi námi.

Rovněž jsem odhodlán učinit vše možné, aby v příštích měsících bylo **pomoženo** těm nejpostiženějším z naší společnosti.

Hodnocení: 2-2-2-1

S2-T1-M2: Všechny tyto cha charakteristiky přispívaly ke zvýšení masové nezaměstnanosti, která nebyla, kterou nebylo možné řešit jednoznačně.

Zejména v některých čtvrtích byly tyto problémy značně navýšeny a * právě **nahlodávají** základy naší republiky.

Hodnocení: 3-3-4-1

S2-T1-M3: Již jsme 6 16. 9. loňského roku splni navrhli určitá řešení a závazky jsme splnili.

Bylo třeba bojovat proti nezaměstnanosti, zejména v *oblas* ° mezi těmi osobami, které jsou ° nejvzdálenější * * k práci.

Hodnocení: 5-3-4-2

S2-T1-M4: 0

Právě takové země **bohaté**, jako jsme i my, musejí pomáhat těm chudším.

Hodnocení: 5-2-5-1

S2-T1-M5: Velice mě jejich situace dojala

a rovněž jsem hovořil v profesionály, kteří jsou s těmito osobami v ° v každodenním styku a pomáhají jim.

Hodnocení: 3-1-3-1

S2-T2-M1: Například čísla se velice značně zvyšují, když se podíváme na statistiky. Odhadujeme, že do roku 2020 se zvýší o 60 % doprava v Evropské unii a o 95 % v zemích celého světa.

Ovšem dopad na životní prostředí je mnohem značnější. * *Například* s problémy s životním prostředím a s emisemi skleníkových plynů ° se akorát zvyšují v Evropě.

Hodnocení: 5-3-4-3

S2-T2-M2: ... jako například v roce 2003 byla přijata smlouva, která se týkala právě těchto biopaliv. Biopaliva představovala přibližně dva 2 % do roku 2005 a do roku 2010 o něco více. Do roku 2020 bychom mohli čekat už podíl 20 % těchto paliv.

A rovněž by mělo dojít k rozvoji této oblasti ° **společně** ve spolupráci s řadou měst.

Hodnocení: 5-2-5-2

S2-T2-M3: Dalším projektem, který je spolufinancován evropskými institucemi, je program CUTE na vysoké úrovni, jehož cílem je minimalizovat jednotlivé zdroje znečištění, a v řa v řa v řadě metropolí Evropy již funguje, například Madrid, Stockholm a další města,

což umožňuje uskutečnění rozvoje těchto * technologií. * Ovšem je třeba **překročit** stádium ° experimentu ...

Hodnocení: 5-2-5-2

S2-T2-M4: Celoevropské dopravní cesty a k nim se vztahující legislativa byla nedávno přijata a do roku 2020 bude investován 220 milionů EUR, přičemž 80 % investic přibližně se věnuje rozvoji dopravy železniční a námořní.

Přibližně 20 miliard * EUR bude * věnováno na rozvoj této oblasti pro *lé* léta 2007 až 13.

Hodnocení: 5-1-4-2

S2-T2-M5: Připravil jsem do konce roku takzvaný balík Erika 3, který byl by měl být uveden v platnost. Co se týče letecké dopravy v letech dva tisí do roku 2003 7 bylo zvýšeno přibližně o 72 % jednotli jednotlivé, znečištění životního prostředí

a pro budoucnost připravují ještě další zprávy.

Hodnocení: 5-2-5-2

S2-T3-M1: Dále pětadvacet let za pětadvacet let došlo ke zvýšení zadlužení, veřejný dluh má čekat se přibližně jednu miliardu přes jednu miliardu do roku 2010, což je celkem rozdíl, představuje přibližně 60 % 60 % jednotlivého jednotlivých zisků oproti předchozím letům, kdy to bylo třeba 20 %.

Jednotlivé * *doho* ° dotazy a odhady jsou známy.

Hodnocení: 5-3-5-3

S2-T3-M2: I ostatní evropské státy nej, ale statistiky ne nejsou ups uspokojivé. Dluh představuje 10,3 % HDP ve Velké Británii, přes přes 17 % v Itálii nebo ve Španělsku, 38 % v Belgii a 52 % v Irsku a 24 % v Holandsku.

Ve Francii došlo *ke* ke zvýšení zadlužení o přes 9 %. * * * Toto jsou hlavní problémy, které * ovlivňovaly rozhodování politiků v průběhu posledního * čtvrtstoletí.

Hodnocení: 4-1-4-3

S2-T3-M3: V dnešní době ji již veřejný sektor utrácí značný podíl. Přibližně 53 % ve Francii, oproti situaci v jiných zemích. Zatímco v jiných zemích OC OECD je to mnohem méně. Třeba v Kanadě 34 %, 35 37 % v Japonsku nebo 36 % pro Spojené státy.

Takže ° možnosti řešit tento problém **se zdá, že** v současné době **je téměř žádný**. *Za* v současné době je také naše daňové zatížení, **je jedno z nejvyšších mezi** zeměmi OECD.

Hodnocení: 2-4-1-4

S2-T3-M4: ... snížení nezaměstnanosti, přes 170 000 žadatelů o zaměstnání se snížilo a to šlo ve stejném duchu.

Naším druhým cílem, *ktej* je který je také důležitý, bylo správně spravovat *veřejné* veřejný sektor a *jeho útra* jeho útraty.

Hodnocení: 4-2-5-4

S2-T3-M5: Musíme lépe hospodařit s jednotlivými účty. Tak za těchto podmínek se do roku 2010 vrátí útraty na nižší úroveň. Do roku 2010 vrací se na 60 % HDP do roku 2009, bude-li růst kolem 3 % ročně.

Protože je *třeba* třeba přestat žít na dluh budoucích generací * a zadlužovat se *tedy*. Část *mezi* tzakvané mezigenerační mezigenerační solidarity byla * zničena.

Hodnocení: 3-2-5-4

S3-T1-M1: S velkou pozorností sleduju také práci občanských spolků. Dne 28. dubna jsem tedy přijal například kolektiv Alerte, jehož členy je většina z vás.

Vyslechnul jsem pozorně vaši zprávu. Také já jsem *odloh* odhodlán k tomu, * abychom dělali vše pro to, aby budoucnost nebyla tak složitá pro mnoho našich spoluobčanů, a zejména těch nejvíce znevýhodněných.

Hodnocení: 1-1-1-2

S3-T1-M2: K tomu se přidružuje masová nezaměstnanost ve Francii a také některé sociální dávky, které příliš nevedou k tomu, aby si člověk hledal práci.

Takováto situace může být závažnější také v některých konkrétních čtvrtích * a zde se *tedy* jedná o masové sociální vyloučení, které není slučitelné se zásadami naší republiky.

Hodnocení: 3-1-2-1

S3-T1-M3: Veškeré sliby, které jsem vám dal v září, stále platí
a jsem přesvědčen, že nejlepším způsobem boje proti chudobě je boj proti nezaměstnanosti, zejména pro ty, kteří jsou od trhu práce nejvíce vzdálení.
Hodnocení: 1-1-1-1

S3-T1-M4: Všechny všechna tato opatření začínají přinášet své plody,
ovšem boj proti chudobě nikdy není dostatečný a každá ° rozvinutá země se musí ze všech sil snažit o to, aby pomáhala těm nejméně ° úspěšným.
Hodnocení: 2-1-1-1

S3-T1-M5: ... a byl jsem opravdu, byl jsem, jednak jsem viděl, v jaké situaci jsou ty ženy a muži,
a také jsem viděl, s jakým zaujetím se o ně starají pracovníci asociace.
Hodnocení: 4-1-4-1

S3-T2-M1: ... a tato čísla se neustále zvyšují, pokud bychom měli věřit statistikám. Domn předpokládá se, že do roku 2020 se doprava nákladní doprava zvýší o 70 %, a to do a v celé Evropě a dokonce o 90 % v nových státech
a tato skutečnost je velmi důležitá a bude to mít také velké environmentální dopady. * Dnes doprava představuje 28 % % emisí kysličníku uhličitého.
Hodnocení: 1-2-1-2

S3-T2-M2: Proto byla přijata některá daňová opatření zvýhodňující biopaliva. Týká se to především vodíku a zemního plynu. Biopaliva by měla představovat 2 % trhu, který dnes představuje benzín a nafta, v roce 2005 a 6 % v roce 2010. Průmyslové podniky tvrdí, že by toto procento mohlo v roce 2020 dosahovat až 20 %.
Evropská unie ° financuje od ° začátku století některé inovační projekty v partnerství s městy.
Hodnocení: 1-1-2-2

S3-T2-M3: Dalším inovačním projektem, který je spolufinancován a byl iniciován Evropou Evropskou unií je projekt CUTE, kde by mělo být ve velkém měřítku testován na možnost provozu autobusů na vodík s nulovými emisemi. Jedná se například o Madrid, Hamburk, Londýn, Amsterdam, Lucemburk, Porto, Stuttgart nebo Stockholm.
Tyto zkoušky umožňují *měřit* zjistit, co je ještě potřeba °° dokončit, aby bylo možno tuto technologii budoucnosti dostat do našich měst, ovšem je potřeba překročit *to* stadium experimentu.
Hodnocení: 2-2-1-2

S3-T2-M4: Evropská unie, konkrétně Parlament a Rada, v dubnu 2004 připravili další projekt,
který by měl do roku 2020 stát 225 miliard eur. 80 % těchto investic, což představuje 190 miliard euro, by mělo jít do rozvoje železnic a těch zmíněných námořních dálnic.
Ovšem aby bylo možné dosáhnout ° zamýšlených cílů, musím *pro* od Komise získat dalších 20 miliard ° ve finančním výhledu 2007 až 2013.
Hodnocení: 2-2-1-3

S3-T2-M5: ... a do konce roku připravujeme balíček dalších opatření, který má pracovní název Erika trois Erika 3, a mělo by být také rozvíjeny takzvané

klasifikační společnosti. Pokud se týká letecké dopravy, emise skleníkových plynů od roku devadesát do roku 2002 narostly o 72 % a tento růst dále pokračuje, emise by se měly v dalších letech zvýšit o dalších 15 %.

V současné době ° zkoumáme *dal* možnosti dalších opatření, které by omezovaly tyto emise a v nejbližších měsících také vydáme **zprávu** k *tamuto* tématu.
Hodnocení: 1-2-1-3

S3-T3-M1: Toto se týká pětadvaceti let. Ten dluh dosáhnul jedné miliardy sto sedmdesáti sedmi milionů euro. To je pětadesát procent ročního produktu, oproti dvaceti procentům, což je trojnásobek.

Musím říci, že stát má ° mnoho závazků, zejména pokud se týká výplaty důchodů *svých* * **svých** zaměstnanců. * * Toto vše se však může vyvíjet v závislosti na tom, *jak* jaký bude stav ve společnosti.

Hodnocení: 3-2-3-4

S3-T3-M2: Zejména tento pohled, toto srovnání není vůbec uspokojivé, protože za posledních deseti, za posledních 10 let se ve většině evropských zemí poměr veřejného dluhu snížil. U představuje to od 10,3 v případě Spojeného království, přes 17 % ve Španělsku, přes 30 % ve Š v Belgii a 20 % v Nizozemsku.

Za veřejný dluh se zvýšil o devět a půl procenta ve Francii. To vše je * velmi ° významným ° důsledkem toho, jaká *poli* sociální a hospodářská politika se provozuje v těchto zemích.

Hodnocení: 2-2-3-3

S3-T3-M3: ... a dokonce francouzské veřejné náklady byly nejvyšší ze všech zemí OECD. V průměru v OECD je to 40,8 % a mnoho zemí je pod pětadvaceti procenty, například v Kanadě, Japonsku nebo Spojených státech je to od šestatřiceti do devětatřiceti procent.

Proto konstatujeme, že * možnost vyřešit tento problém u nás je téměř **nemožná**, a to tím spíše, že *naše* ° *fiskální*, ° naše daňové zatížení je jedno z největších ° *ve všech* ze všech zemí OECD.

Hodnocení: 1-2-1-3

S3-T3-M4: Nejprve je to hospodářský růst a zvyšování zaměstnanosti. Hospodářský růst by měl přispívat k tomuto oddlužení, niko ale ne prostřednictvím zvyšování daní, které by naopak bránilo v konkurenceschopnosti a dokonce by v důsledku snižovalo zaměstnanost. V prvním čtvrtletí růst dosahoval v průměru půl procenta za čtvrtletí a také zvyšování zaměstnanosti je správným krokem tímto směrem.

Ovšem Francie musí nadále usilovat o * pokrok v této oblasti. To je naším prvním cílem a druhým cílem musí být lepší zvládnutí veřejných výdajů.

Hodnocení: 4-2-4-1

S3-T3-M5: Pokud se nám toto, tohoto podaří dosáhnout, můžeme také lépe zvládnout zvládnout stav veřejných financí a myslím si, že toho můžeme dosáhnout. Proto by se mělo podařit, aby se do roku 2010 veřejné zadlužení snížilo pod 60 %, a to i při průměrném hospodářském růstu. Přesněji řečeno můžeme dosáhnout šedesátiprocentního dluhu, pro pokud se podaří mít hospodářský růst dvě a čtvrt procenta, a dokážeme dokážeme-li dosáhnout $\phi\phi\phi$ tři procenta, mohli bychom dojít na 56 % HDP.

To nám umožní, abychom nežili *na dluh* ° na účet budoucích generací, a je to *tedy* i demokratickou * volbou * pro budoucnost.

Hodnocení: 3-3-5-3

S4-T1-M1: Já osobně sleduji s velkou pozorností práci jednotlivých asociací, a proto jsem také připravil toto setkání, které má shromáždit většinu z vás.

Já ° jsem také ochoten dělat všechno pro to, aby ° v budoucnosti fungoval tento ° **servis** ° pro naše *spoluobšany*.

Hodnocení: 4-2-4-2

S4-T1-M2: Jedná se pak o poměrně složitou situaci, která velmi špatně umožňuje návrat do pracovního procesu.

Způsobuje **také** další diskriminace a vyloučení ze společnosti, ° což ° se stále více prohlubuje.

Hodnocení: 5-4-5-2

S4-T1-M3: V září jsme před vámi slíbili bojovat proti chudobě a naše sliby budou naplněny.

0

Hodnocení: 5-5-5-5

S4-T1-M4: 0

Proto abychom mohli ° bojovat ° proti chudobě, však nikdy neděláme dostatek a je to právě na naší ° pokrokové zemi *kte*, aby pomohla těmto nejslabším v naší společnosti.

Hodnocení: 2-2-1-2

S4-T1-M5: ... a byl jsem velice dotčen touto situací.

Velmi mě ° dojala také pomoc ať už profesionálů či ° laiků, kteří ° bojují proti těmto problémům a ...

Hodnocení: 2-1-3-1

S4-T2-M1: Tato čísla se, jak vidíte, velice mění, když porovnáme statistiky, a říká se, že v roce 2020 se v zemích Evropské unie se zvýší provoz asi o 60 %.

Podle mě je to informace ° opravdu zásadní a je to velmi zásadní také pro naše životní prostředí, protože ° doprava přispívá asi dvaceti procenty ° k *emisích* CO₂ v Evropské unii.

Hodnocení: 3-2-1-2

S4-T2-M2: Hlavně o vodík a přírodní plyny. Průmysloví partneři se k této otázce rovněž vyjadřovali

a ° Evropská unie od roku ° 2000 financuje nové projekty ke zlepšení této situace.

Hodnocení: 3-2-5-2

S4-T2-M3: Dalším progr programem, který financuje Evropa, je program CUTE, který přispívá opět ke zlepšení životního prostředí zejména tím, že se snaží dodávat tyto nezávadné pohonné hmoty. Celá řada měst se účastní tohoto projektu

a dohází tak k rozvinutí těchto velice nadějných technologií. Ale ° je ° zapotřebí se posunout do dalšího stádia tohoto výzkumu a ...

Hodnocení: 4-1-5-2

S4-T2-M4: Unie musí realizovat projekty, asi dvě stě dvace dvaceti pěti miliard eur a tyto projekty se týkají právě hlavně železniční, námořní a letištní dopravy.

Je ° ovšem ° nutné * disponovat těmito penězi, a to ve finančních **perspektivách** Evropské unie pro období 2007 až 2013.

Hodnocení: 5-3-5-2

S4-T2-M5: Já na konec roku připravuju nová opatření, které nazývám balíček Erika 3, a tato opatření mají tedy přispět ke kontrole společnosti a klasifikaci. V poslední době došlo k velkému zvýšení emisí CO₂ a pravděpodobně se tyto emise ještě v následujících letech zvýší asi o 15 %.

Proto se snažím ° všemi opatřeními omezit tyto emise a ° * stimulovat **komunikaci** o této oblasti, *o tomto problému*.

Hodnocení: 5-2-5-2

S4-T3-M1: Musíme tedy hovořit dvaceti pěti letech, kdy kdy finanční zadlužení dosáhne až několik miliard eur.

Považuji za velmi důležité podtrhnout, * * * ° toto je velmi závažný a známý problém.

Hodnocení: 5-5-5-5

S4-T3-M2: Je to tedy tendence posledních let a během posledních deseti let dluh například v Nizozemí se velice snížil, představuje dva celé tři procenta pro Nizozemí, o něc.

Zadlužení ° se ° zvýšilo o něco více než 9 % ve Francii. * * Je to také ° samozřejmě *v sou* v souvislosti s politickými a ekonomickými rozhodnutími, která byla přijata v posledních *dvaceti* pěti letech.

Hodnocení: 1-2-1-3

S4-T3-M3: Naše veřejné výdaje jsou totiž momentálně obrovské, představují 53,7 % pro Francii. Většina evropských zemích se ocitá poměrně nízko pod touto hranicí, kterou má Francie.

V této oblasti můžeme tedy konstatovat, že možnosti vyřešit ° tento problém se zdají bohužel být téměř nemožné, a to o to více, že v momentální chvíli je u nás ° daňové zatížení jedno z největších v zemích OECD.

Hodnocení: 2-2-1-1

S4-T3-M4: Musíme tedy vyvinout celý systém, který nám pomůže tento dluh snížit, a nikoli zvyšovat daňové zatížení. V prvním trimestru se jednalo o 0,35 %, zatímco v následujících trimestrech roku 2005 toto číslo velice vzrůstalo.

Francie však ° musí ° dosáhnout ještě ° daleko většího ekonomického růstu a to je náš ° asi největší cíl. ° Druhým ° poměrně důležitým cílem je **také** řídit veřejné výdaje.

Hodnocení: 3-2-2-2

S4-T3-M5: To také dokazuje, že už jen tím, že pořádně zvládneme veřejné výdaje, tak se situace zlepšší, a to je něco, co můžeme dokázat. Stejným způsobem také ostatní státy musí pracovat na této cestě.

Dnes ° tedy ° zajistíme situaci, kdy ° dojde k zastavení tohoto veřejného zadlužení, a tedy nebudeme již nadále zatěžovat budoucí ° generace. ° Musíme se tedy soustředit na solidaritu mezi ° generacemi, která byla poněkud **rozbitá**.
Hodnocení: 5-3-3-2

S5-T1-M1: S velkou pozorností také sleduji práci různých sdružení. Je to důvod, proč jsem 28. dubna svolal kolektiv Alerte, jehož členy je většina z vás.

Vyslechl jsem vaši zprávu a stejně tak i já jsem odhodlaný učinit vše potřebné, *abych* abychom v dalších měsících pořádali další iniciativy pro naše *nejzra* nejzranitelnější spoluobčany.

Hodnocení: 1-1-1-2

S5-T1-M2: Tyto problémy jsou také kvůli masovým propouštěním a například sociálním dávkám, které nedostatečně podporují návrat do zaměstnání.

Je to také způsobeno velice obtížnou situací v některých čtvrtích anebo problémy integrace * a diskriminace. Toto vše *tedy jen* ohrožuje základy republiky.

Hodnocení: 1-1-1-1

S5-T1-M3: Závazky, které jsme přijali 16. září, jsme dodrželi.

Podle nás * je nejlepším bojem proti chudobě snižování nezaměstnanosti, především u těch, kteří jsou *zaměst* ° možnostem zaměstnanosti **co** nejvíce vzdáleni.

Hodnocení: 1-2-1-2

S5-T1-M4: A toto vše již přináší své plody.

Abychom však mohli ° bojovat proti chudobě, ° **to nikdy** nestačí. Musíme se snažit ° dělat čím dál tím více, abychom pomohli těm nejchudším a *a* ° těm nejzranitelnějším.

Hodnocení: 2-2-1-1

S5-T1-M5: ... že mnoho žen a mužů je právě zranitelná, že je zde tolik lidí chudých,

a já si **váží** ° práce všech těchto dobrovolníků, kteří chtějí ° lidem v tíživé osobní situaci pomáhat.

Hodnocení: 1-1-2-1

S5-T2-M1: A proto se ta všechna tato čísla zvyšují. Potvrzují to i statistiky. Do roku 2020 by měla také doprava se zvýšit asi o 60 % a v nových státech až o 85 %.

A to je zásadní informace. ° Ekologické dopady jsou tedy velice zásadní. ° V dnešní době doprava přispívá 28 % k emisím skleníkových plynů v Evropě.

Hodnocení: 2-1-1-1

S5-T2-M2: Hodláme také zařídit několik nebo přijali jsme v roce 2003 již několik opatření pro zvýhodnění biopaliv, např. vodíku nebo plynu. Průmysloví partneři nám potvrzují, že by se i ta spotřeba těchto paliv mohla zvýšit.

A pro prosazování biopaliv ° Evropská unie již několik let podporuje nové projekty.

Hodnocení: 2-2-2-1

S5-T2-M3: Další z projektů je projekt CUTE, který má zajistit dostupnost městské dopravy za, která by fungovala na vodík. A v devíti evropských metropolích již toto

funguje. V Madridu, v Londýně, v Amsterdamu, v Lucemburku, v Portu, ve Stuttgartu a ve Stockholmu a v dalších městech.

Musíme také měřit ° pokroky, kterých jsme dosáhli, a měli bychom se snažit rozšířit tuto novou technologii. Musíme ovšem ° vyjít ze současného stavu výzkumu.

Hodnocení: 4-3-3-1

S5-T2-M4: Evropská unie musí provádět hlavně 30 prioritních projektů transevropských sítí, které byly odsouhlaseny Parlamentem a Radou na začátku roku 2004. Do roku 2020 by se mělo investovat až 225 miliard EUR a 80 % je věnováno především vývoji železnic a také splavných cest.

Proto, abychom ovšem dali co největší impuls pro tyto projekty, musíme požádat o dalších 20 miliard EUR * pro finanční rozpočet 2007 až 2013.

Hodnocení: 3-3-1-1

S5-T2-M5: Na konec roku připravujeme další sérii opatření, která nazývám Erika 3 a která by měla pomoci dále posílit kontrolu lodí a plavidel a různých klasifikačních společností. Co se týče letištní, tedy letecké, došlo k nárůstu emisí skleníkových plynů o až 72 % a mělo by se to ještě dále zvyšovat asi o 15 % v následujících letech.

V současné době zvažujeme možná řešení pro snížení těchto emisí a v následujících měsících bych měl vydat sdělení o tomto tématu.

Hodnocení: 1-1-1-1

S5-T3-M1: Během dvaceti pěti let zde se zde prohluboval tento dluh a dosáhl přes jednu miliardu euro. To představuje asi 66 % všeho bohatství, které generujeme každý den, každý rok, pardon. A jedná se tedy o narůstání asi o třikrát.

Musíme se snažit plnit naše závazky, především co se týče platby důchodů.

Hodnocení: 5-2-5-1

S5-T3-M2: Náš * nárůst našeho dluhu je nedostatečný. Pokud srovnáme se státy s ostatními státy Evropy. V Velké Británii to bylo 2,3 % HDP, přes 17 % v Itálii a 50 % v Irsku a 24 % v Nizozemsku.

Dluh se také zvyšoval ve Francii, a to má velké důsledky na financování a vede to k důležitým rozhodnutím velkým rozhodnutím všude v Evropě.

Hodnocení: 5-3-5-3

S5-T3-M3: A naše veřejné výdaje jsou dnes největší ze všech zemí OECD za rok 2004. Je to pouze 40,8 % v OECD, zatímco u Francie je to až 60 %. V Kanadě je to 39 %, v Japonsku 37,5 % a v USA 36,4 %.

Možnosti vyřešení tohoto problému ° jsou téměř nulové, a to tím více, že je zde velký tlak daní, a to ° ještě větší než ve zbývajících zemích OECD.

Hodnocení: 1-1-2-2

S5-T3-M4: Musíme pracovat na našem růstu a na zaměstnanosti. Vybírání daní musí přispívat ke snížení dluhu a musíme tedy posilovat hospodářský růst a vytváření nových pracovních míst. Návrat hospodářského růstu, který byl 0,35 % v prvním čtvrtletí a stále se zvyšoval v průběhu roku 2005 a také klesala nezaměstnanost, se ubírají tímto směrem.

Francie * by měla dosáhnout růstu 3 % v následujících letech. Naším dalším záměrem je dobře ° řídit veřejné výdaje.

Hodnocení: 1-1-2-1

S5-T3-M5: To tedy znamená, že pokud zvládneme naše veřejné výdaje, hospodářský růst se obnoví. Můžeme to společně dokázat. Stejným způsobem, za stejných podmínek by se měl dluh snížit. V roce 2010 by měl činit 60 %, pokud bude růst okolo tří procent. Bude to tak i možné od roku 2009. A mohl by činit až 55 % v roce 2010, pokud růst bude rychlejší.

Jinak budeme muset stále žít na dluh ° budoucích generací. Je to tedy demokratická volba. * * Dluh je velkým zatížením budoucích generací.

Hodnocení: 1-1-2-1

S6-T1-M1: Já sleduji i práci jednotlivých sdružení, a proto osmadvacátého dubna se sejdu s touto skupinou, do které i vy patříte.

Já jsem odhodlán k tomu, abych udělal opravdu všechno pro to, abychom se v *těch* příštích měsících zasloužili o zlepšení podmínek našich spoluobčanů.

Hodnocení: 1-1-3-1

S6-T1-M2: Francie také zažívá masovou nezaměstnanost a některé sociální služby už nestačí k tomu, aby se většina lidí vrátila do práce.

Tato * špatná situace je o to horší v některých **štvrtích**, kde * je každodenní realitou diskriminace a * vyloučení ze společnosti.

Hodnocení: 2-2-3-1

S6-T1-M3: ... a závazky, které jsme přijali šestnáctého září zde před vámi, byly dodrženy.

Jak už jsem říkal, moje přesvědčení je, že nejlépe se bojuje s chudobou prostřednictvím ° zvyšování zaměstnanosti u lidí, ° kteří už dlouho nepracovali.

Hodnocení: 1-1-1-1

S6-T1-M4: Už vidíme určitě nějaké výsledky,

ale co se týče boje proti chudobě, nikdy ° toho není uděláno *ještě* dost a vždycky jsou **někteří** ° znevýhodnění lidé, kteří potřebují naši pomoc.

Hodnocení: 2-2-3-1

S6-T1-M5: Jsou to lidé, kteří opravdu od naší společnosti nedostávají téměř nic,

a proto jsem vděčný za *tu* práci především dobrovolníků a za tu energii, kterou investují do pomoci těmto lidem.

Hodnocení: 1-1-1-1

S6-T2-M1: Do roku 2020 se o 70 % v zemích Evropské unie zvýší objem přepravovaného zboží.

Podle mě ° toto je naprosto zásadní informace, co se týče přepravy, a dopady pro životní prostředí budou ° opravdu zásadní, protože ° doprava v současné době představuje 28 % emisí v rámci Evropské unie.

Hodnocení: 2-1-2-1

S6-T2-M2: Snažíme se zavádět daňové úlevy pro biopaliva, toto bylo zavedeno v roce 2003 a týká se to vodíku a zemního plynu. Biopaliva by měla představovat 2 % trhu, který až do současnosti byl kryt jenom benzínem a naftou, a průmysloví partneři potvrzují, že do roku 2020 by se toto procento mohlo zvýšit až na 20 %.

Od roku 2000 * podporuje Evropská unie ° tento projekt v partnerství s mnohými městy.

Hodnocení: 3-1-4-2

S6-T2-M3: Potom máme další program, spolufinancován Evropou, to je program C.U.T.E. a ten se snaží podporovat městskou dopravu a snaží se zavádět používání vodíku. V devíti velkých metropolích evropských tento program funguje, mezi nimi například Londýn, Stuttgart, Porto a Lucemburk.

Také se v současné době snažíme ° změřit, jakých pokroků jsme ° v této oblasti dosáhli. Nicméně musíme už překonat to stádium, kdy jsme pouze ° v začátcích a děláme pouze *e* experimenty.

Hodnocení: 1-1-2-2

S6-T2-M4: Samozřejmě uvažujeme také o panevropské dopravní síti a tyto projekty představují dohromady investici nebo náklady asi 225 milionů EUR do roku 2020 a 80 % z těchto nákladů se týkají železnic a námořní dopravy.

Abychom tento projekt ° ještě více podpořili, ***tak dostanu od Komise, požádal jsem ° Komisi*** o dvacet dalších miliard ° na období 2007-2013.

Hodnocení: 3-3-2-2

S6-T2-M5: Na konec letošního roku připravuji také novou sérii opatření, kterou nazývám balíček Erika 3, a díky tomu by se mělo ještě dále rozvíjet, měla by se dále rozvíjet kontrola těchto námořních dopravních prostředků. Co se týče emisí skleníkových plynů, tam v současné době objem těchto emisí velmi zásadně stoupá a měl by v dalších letech stoupnout o dalších 15 %.

Já se samozřejmě snažím přijímat taková opatření, abychom omezili toto narůstání **objemu**.

Hodnocení: 3-2-4-1

S6-T3-M1: Tento vývoj je v posledních dvaceti pěti letech v mínusu, máme veřejný deficit, o který dosahuje něco přes jednu miliardu euro, zatímco v roce 80 to ještě bylo zhruba 800 milionů. Je ale důležité říci, že tento dof deficit se za posledních 25 let více než trojnásobil,

a je to především proto, že platíme svoje funkcionáře.

Hodnocení: 5-2-5-3

S6-T3-M2: Náš dluh roste mnohem více než u našich evropských partnerů a za deset posledních let se podíl dluhu na hrubém národním produktu u našich sousedů snížil. Je to například 17 % ve Španělsku, 17,8 v Itálii, 38,7 v Belgii a 52 % v Irsku, 24 % v Nizozemsku.

Zadlužení se posunulo o 9,5 procentních bodů ve Francii. Toto jsou tedy důsledky některých *rozhodnutí politických rozhodnutí a hospodářských rozhodnutí*, ° která byla **udělána** za posledních pětadvacet let.

Hodnocení: 1-2-1-2

S6-T3-M3: Ta politická rozhodnutí, která jsme udělali, také zvyšují veřejné výdaje, protože v současné době máme nejvyšší veřejné výdaje, data za rok 2004, ze všech zemí OECD. Máme například o 10 % větší tyto veřejné výdaje, než průměr všech zemí v OECD. Například Kanada se dostala na 39 %, Japonsko taktéž tak nějak podobně a Spojené státy zhruba na 36 %.

Když to porovnáme, tak vidíme, že možnosti, ° jak řešit tento problém, ve Francii v podstatě neexistují v současné situaci, také proto, že naše daňové zatížení je mezi nejvyššími ze zemí OECD.

Hodnocení: 2-4-1-3

S6-T3-M4: Podívejme se nejdříve na růst a na zaměstnanost. Růst, který v současné době ve Francii máme, by měl přispívat k oddlužování a neměli bychom naopak bránit hospodářské soutěži, měli bychom podporovat zaměstnanost. Náš růst je v současné době okolo nula celá osmdesáti procent v posledním trimestru roku 2004, předtím to bylo asi 0,40 %, což je tedy pozitivní vývoj,

ale Francie by měla dosáhnout ° růst asi ° tří procent. To je tedy náš cíl. A máme ještě další cíl, velmi zásadní a tím je dobré řízení výdajů z veřejného rozpočtu.

Hodnocení: 1-2-1-2

S6-T3-M5: Pokud by k tomu došlo, tak budeme potom schopni mnohem efektivněji řídit veřejné výdaje. A je to opravdu reálné. Veřejné zadlužení by se mělo vrátit zhruba na úroveň 60 % HDP, přesněji v roce 2009, když bude růst něco pod 3 %. Bude potom dále 60 % do roku 2009 při růstu 3 %. Toto je růst, který je mnohem ambicióznější, a když to bude ještě lepší, tak by mohlo snížení dluhu dosáhnout až na 55 %.

Dluh je samozřejmě zátěží pro ° budoucí generace, a * když je takto porušována **ta** rovnováha, tak už dobře nefunguje ani solidarita mezi generacemi.

Hodnocení: 2-3-5-2

S7-T1-M1: Také bych rád, také jsem vděčný za práci jednotlivých asociací a právě díky nim jsem 28. dubna mohl uspořádat setkání s kolektivem Alerte, kde většina z vás figuruje.

Já jsem rozhodnut učinit vše proto, aby * aby bylo učiněno co nejvíce pro naše °spoluobčany, kteří jsou * citliví na změny ve společnosti.

Hodnocení: 2-1-3-1

S7-T1-M2: Je to také záležitost masové nezaměstnanosti, která kterou můžeme dnes ve Francii konstatovat, a zejména těžkost návratu k zaměstnání.

Toto je výsledkem velmi ° složité situace některých čtvrtí, kde diskriminace, vyloučení ze společnosti * jsou každodenním chlebem.

Hodnocení: 1-1-3-1

S7-T1-M3: A sliby, které jsme udělali v minulém září jsme dodrželi.

A jsme přesvědčeni, že nejlepší boj proti chudobě *je* v leží v boji proti nezaměstnanosti.

Hodnocení: 1-2-4-2

S7-T1-M4: Všechny tyto a podobné opatření již přinesly své ovoce.

Ale boj proti chudobě není nikdy dostatečný a zvlášť vyvinutá země jako je ta naše by měla dělat ° mnohem více proto, aby zajistila i své sociálně slabší občany.

Hodnocení: 1-1-1-1

S7-T1-M5: ... a byl jsem opět překvapen jak málo nabízí naše společnost.

A byl jsem zároveň překvapen * tím, co všechno tito dobrovolníci zasvěcují * těmto lidem.

Hodnocení: 3-1-3-1

S7-T2-M1: A mění se tedy čím dál více, pokud důvěřujeme statistikám. Odhaduje se, že do roku 2012 by přeprava zboží se zvýšila o 60 % v evropských zemích a o 90 % v nových členských státech.

Je to důležité. V dnešní době doprava přispívá dvaceti osmi procenty k emisím kyslíčnicku uhličitého Evropy.

Hodnocení: 1-1-3-1

S7-T2-M2: Měli bychom se tedy snažit najít alternativní paliva jiná než naftu, a to tedy výrobu biopaliv, zejména tedy hydrogen a přírodní plyny. Biopaliva představují 2 % v roce 2005 a měly by představovat asi 10 % v roce 2010. To v roce 2012 by mohlo dosáhnout až dvaceti procent.

Evropská unie * už od roku 2000 financuje ° různé inovující projekty, které se snaží o biopaliva.

Hodnocení: 1-2-2-1

S7-T2-M3: Dalším programem, který je spolufinancovaný Evropskou unií, je projekt CUTE, který se snaží vyčistit městskou dopravu, a to pomocí autobusů, které jezdí na hydrogenová paliva. Je tedy spuštěn například v Londýnu, Lucemburku, Madridu, Portu, Stuttgartu nebo ve Stockholmu.

*Tento * * je zároveň možné sledovat pokroky, abychom ° mohli formulovat nové * strategie.* Vše je ovšem zatím ve fázi experimentu.

Hodnocení: 4-1-4-2

S7-T2-M4: Unie by zejména měla realizovat 30 projektů 30 dopravních projektů, která byla přijata Evropským parlamentem v roce v roce 2004. Tyto projekty jsou spojeny se vývojem s rozvojem železniční a námořní a říční dopravy.

Dvacet miliard, které byly požadovány Komisí, * * budou muset být věnovány ° nebo budou věnovány **perspektivě** re let 2007 až 2013.

Hodnocení: 5-3-5-3

S7-T2-M5: Na konec roku připravuji novou sérii opatření, kterou nazývám balíček Erika 3, který by měl ještě posílit kontrolu lodí, kontrolu společností, klasifikačních společností. Co se týče letecké dopravy, sedmdesát dvouprocentní nárůst byl do roku 2002 konstatován v znečišťování leteckým prů leteckou dopravou.

*V dnešní době * * * * * vydám tedy **prohlášení k tomuto** * k tomuto tématu.*

Hodnocení: 5-2-5-4

S7-T3-M1: Budu mluvit o 25 letech posledních zejména tedy finančních schodků.

To představuje 66 % bohatství, které bylo * * *

Chci podotknout, že * * * důchody mohou kolísat.

Hodnocení: 5-5-5-5

S7-T3-M2: Za posledních deset let * * * Tento dluh připravuje 10,3 % zemí B pro Velkou Británii, 38,7 pro Belgii a 52 % pro Irsko a 24 % pro Nizozemí.

* * * o 9,8 ve Francii. Toto všechno jsou ° finanční následky některých velkých výběr politických a ekonomických voleb, které byly učiněny za posledních pětadvacet let.

Hodnocení: 2-1-3-2

S7-T3-M3: Veřejné výdaje nejvyšší ze zemí OCDE byly v roce 2004. Tyto výdaje představují více než 50 % pro Francii, oproti 40 % v zemích OCDE. Většina zemí se pak nachází pod padesáti procenty, jako například Kanada s 39,9 %, Japonsko s 37,7 % a Spojené státy s 36,4 %.

Na této úrovni tedy můžeme pouze konstatovat, že možnosti vyřešit tento problém ** se zdají °že neexistují* zdá se, že neexistují. O to více, že ve stejné době * * * °
Hodnocení: 2-4-4-5

S7-T3-M4: Nejdříve tedy k hospodářskému růstu a zaměstnanosti. Hospodářský růst by měl tedy přispět k oddlužování a neměly by tu být zvy, nemělo by tu být zvyšování daní, které bojuje proti konkurenceschopnosti firem. V roce 2005 zaměstnanost klesla,

Francie ovšem **měla** dosáhnout růstu tří procent a více v následujících letech a to je náš cíl. Náš druhý cíl, * který je také zásadní, je ° dobře zacházet s veřejnými ° s veřejný ° výdaji.
Hodnocení: 2-2-1-3

S7-T3-M5: Silný hospodářský růst by pak zrychlil tento proces. Toto tedy máme na dosah. Veřejné zadlužení by se pak mělo, potřebujeme růst 2,5 % ročně průměr průměrně. V roce 2009, pokud bude růst o 3 % každoročně v průměru, a dluh se pak bude 55 % v roce 2010 pro země P.

Je to demokratická volba nežít na útraty budoucích generací. * * * Část solidarity mezi generacemi byla narušena a ...
Hodnocení: 1-2-5-1

P1-T1-M1: Sleduji také velice pozorně práci jednotlivých asociací. A je to, právě proto je to právě důvod, proč jsem sedmadvacátého dubna přijal kolektiv Alerte, jehož členy většina z vás je.

Velice ° pečlivě jsem vyslechl ° váš vaše sdělení. A i já osobně udělám vše pro to, aby nadcházející měsíce byly ° měsíci aktivity ° ve službě našich ° nejzranitelnějších spoluobčanů.
Hodnocení: 1-2-1-2

P1-T1-M2: Je to také způsobeno masovým nezaměstnanou masovou nezaměstnaností, která ve Francii je na vzestupu, a je také jasné, že sociální dávky ne vždy podporují ty, kteří by si chtěli hledat zaměstnání k tomu, aby tak činili.

Je to *tedy* obtížná situace, která se projevuje i v některých čtvrtích, kde jsou problémy s integrací, diskriminací, a se kterými se každodenně setkáváme a podkovávají solidnost naší **republiku**.
Hodnocení: 1-3-1-2

P1-T1-M3: ... a závazek, který jsme před vámi učinili sedmého září, bude dodržen.

Znovu opakuji, že naše ° přesvědčení je nejlepším způsobem, jak bojovat proti chudobě, jak bojovat proti nezaměstnanosti, zejména pokud jde o ty, °kteří jsou °° nejmeně **zaměstnavatelní**.
Hodnocení: 3-3-2-2

P1-T1-M4: Tato politika začíná přinášet plody.

Nicméně ° stále ještě to není dost. Země, která je tak vyvinutá, jako je naše, *musí se s se* musí snažit dělat stále více, aby pomáhala těm nejzranitelnějším a nejchudším.

Hodnocení: 2-1-2-2

P1-T1-M5: A byl jsem opravdu dojat, když jsem viděl práci těch mužů a lidí pro ty, kteří nemají v naší společnosti nic.

A ° zavázal jsem si tedy, že všem těmto dobrovolníkům, °° kteří se tak oběvutují a a vyvíjejí energii, ° budeme maximálně ° nápomocni.

Hodnocení: 4-2-3-3

P1-T2-M1: Tato čísla se podstatným způsobem mění, můžeme-li věřit statistikám. Domníváme se, že do roku 2020 bude přeprava zboží zvýšena o 70 % v zemích EU a o 95 % v některých členských zemích.

Je to skutečně * závažné * číslo. A dopady na životní prostředí jsou závažné. V současné době ° je 28 % na účet ° fo tedy v oblasti znečištění prostředí je 28 % na ° nárůsty ° CO₂.

Hodnocení: 4-3-3-5

P1-T2-M2: Jsou to také nejrůznější daňová opatření věnovaná biopalivům, která mohou napomoci. Biologická paliva by měla představovat 2 % trhu, který je v současné době zabírá nebo zabírán naftou. Průmysloví partneři slibují, že tato čísla můžou zlepšit.

Evropa * Evropská * unie * * * také **pokračovat** na cestě v partnerství s nejrůznějšími městy.

Hodnocení: 5-5-5-4

P1-T2-M3: Je to program, který je spolufinancován Evropou, a je to další projekt, který je CUTE, který spočívá v udržení životnosti městské dopravy za pomoci autobusů jezdících na vodík. V současné době jezdí v evropských metropolích φφ těchto autobusů. Madrid, Hamburk, Londýn, Amsterdam, Lucemburk, Porto, Stuttgart a Stockholm.

Tyto zkoušky **umístí poměřit** ° pokrok ° pro další rozvoj této slibné technologie ° pro oblast městské dopravy. Je ovšem třeba ° vyjít ze ° stádia experimentů.

Hodnocení: 2-3-2-4

P1-T2-M4: Je třeba vyřešit tu tuto otázku ve smyslu rozhodnutí z dubna 2004, z rozhodnutí Parlamentu i Komise. Je to projekt, který do roku 2020 bude stát 225 milionů euro, z čehož 80 % těchto investic je spojeno s vývojem říčních cest, železnic a námořních dálnic.

Aby bylo ale možno ° dát impulsy tomuto projektu, ° musím mít k dispozici 20 miliard, které ° Komise **požaduje** ° jako * **prostředky**, se kterými bude manipulovat v ° období 2007 a 2013.

Hodnocení: 2-3-1-4

P1-T2-M5: Na konec roku připravuji vydání další série opatření, tomu říkám balíček Erika 3, která by měla umožnit ještě více posílit kontrolu plavidel i klasifikačních společností. Pokud jde o leteckou dopravu, vznik skleníkových plynů narostl v posledních letech o 72 % do roku 2002. Je to růst, který se neustále navyšuje a v dalších letech hrozí, že naroste o dalších 15 %.

Jak jsem říkal, v současné době máme nejrůznější možná opatření, abychom zlepšili tuto situaci, abychom zmenšili tyto dopady, a v nadcházejících měsících vydám sdělení na toto téma.

Hodnocení: 5-1-4-1

P1-T3-M1: Je to růst, který odráží 25 let veřejného zadlužení, který se neustále opakoval. Mělo by dosáhnout jednu milionu sedmáct jednu miliardu sto sedmáct miliard euro proti jiné částce v minulosti, což představuje 66 % bohatství, které je vytvářeno každý rok v porovnání s dvaceti procenti dvaceti procent.

*Chtěl bych chtěl bych zdůraznit * ° naši angažovanost zejména nebo povinnost, zejména pokud jde o o placení důchodů. ° To všichni dobře známe. Nicméně tyto odhady se mohou měnit ° podle ° uzavřených úmluv.*

Hodnocení: 2-3-2-4

P1-T3-M2: Je to především nedávná tendence našeho dluhu v porovnání s našimi evropskými partnery, který není která není uspokojivá. V posledních deseti letech tento dluh v porovnání s HDP se silně zvýšil i v ostatních evropských zemích a představuje 10,3 % HB pro Španělsko, 17 pro Španělsko, 17,8 pro Itálii, třicet pět osm pro Belgii a 52 % pro Irsko a 24 % v případě Nizozemí.

Zadlužení ° ve Francii vzrostlo o 9,5 %. ° A to tedy bude mít samozřejmě velice těžké ° finanční ° důsledky jak již v hospodářském, ° tak i v sociálním °° prostoru.

Hodnocení: 5-2-5-3

P1-T3-M3: A to tak, že v současné době tyto jsou nejvyšší v ze všech velkých zemí OCDE v roce 2004. Tyto veřejné výdaje představují 53,5 % pro Francii v porovnání 40,8 % v průměru v ostatních zemích OCDE. Většina evropských zemí je pod 50 %. Například Kanada s devětatřiceti a půl procenty, Japonsko s se sedmatřiceti celých osmi a Spojené spáty 36,4 % mimo evropské země.

*Znamená to tedy, že musíme konstatovat, že možnosti řešit tento problém ° jsou ° bohužel zřejmě téměř **inexistentní**, a to tím spíše, že ° ve stejné době ° naše daňová zátěž je také nejvyšší ze všech velkých zemí OCDE.*

Hodnocení: 1-3-1-3

P1-T3-M4: Především je to růst a zaměstnanost. Je to to, co je navíc nad sociální a ekonomické výdaje, co musí přispívat k oddlužení a k navýšení daní, které brzdí konkurenceschopnost, růst a ve finále tedy také zaměstnanost. Návrat k růstu 0,35 % v prvním čtvrtletí, 0,49 % ve druhém a 0,78 ve třetím čtvrtletí 2005 i snížení nezaměstnanosti o v pos osmi měsících o 60 000 méně nezaměstnaných tomu napovídá.

Musíme ovšem dosáhnout ° nárůstu 3 ° % a více to v nadcházejících letech. To je náš cíl. A naším druhým cílem, který je také velice významný, je ° dokázat dobře řídit a spravovat veřejné výdaje.

Hodnocení: 1-2-1-3

P1-T3-M5: To tedy ukazuje, že zvládnutím veřejných výdajů tak, jak bylo nastíněno, můžeme i dále řídit veřejné výdaje. Je to věc, která může urychlit ale urychlit tento vývoj. Veřejný dluh by se měl dostat do pod 70 % HDP v nadcházejících letech. V současné době v roce 2010 by se mohla dostat na 60 %, bude-li růst 2,25 % v průměru. Bylo vypracováno několik scénářů, některé z nich i dosti dosti ambiciózní.

Konečně oddlužit se, to by znamenalo, že přestaneme ° žít na úvěr na úvěr budoucích °° generací. A je to tedy demokratická volba. ° Dluh je především zátěž pro budoucí ° generace a ° je to součástí té solidarity mezi generacemi, ° která vlastně byla narušena.

Hodnocení: 1-2-1-3

P2-T1-M1: S velkým zájmem také sleduji činnost občanských sdružení, proto jsem také 28. dubna měl schůzku s Collectif Alerte, což je organizace, do níž většina z vás patří.

Já jsem dobře porozuměl tomu, co jste mi chtěli říci, a jsem připraven udělat všechno pro to, aby následující měsíce byly měsíce pomoci pro naše spoluobčany, především pro ty nejohroženější *tedy* chudobou.

Hodnocení: 1-1-1-1

P2-T1-M2: A to je také spojené ještě s nezaměstnaností, která je velmi rozšířená, a některé sociální služby dostatečně občany nepodporují k návratu do zaměstnání.

A dalším důvodem je obzvláště obtížná situace v některých městských čtvrtích, kde je problém s integrací, s diskriminací a vyloučenost ze společnosti trvale *jaksi* podkopává základy republiky.

Hodnocení: 1-1-1-1

P2-T1-M3: A naše závazky, které jsme přijali 16. září, jsme dodrželi.

Jsem přesvědčen totiž, že nejlepší způsob boje proti chudobě, je boj proti nezaměstnanosti, a to především se týká těch, kteří mají k práci nejdál.

Hodnocení: 1-1-1-1

P2-T1-M4: A tato opatření skutečně přinášejí ovoce,

ovšem v boji proti chudobě toho nikdo neudělá dost, je to otázka cti rozvinuté země, jako té naší, udělat vše pro to, abychom pomohli těm nejohroženějším.

Hodnocení: 1-1-1-1

P2-T1-M5: ... a skutečně mě velice dojala nouze těchto mužů a žen, kterým naše společnost nenabízí nic nebo velmi málo.

Byl jsem velice dojat nasazením těchto dobrovolníků a profesionálů, kteří věnují svůj čas a svou energii, aby pomohli těmto lidem.

Hodnocení: 1-1-1-1

P2-T2-M1: Tato čísla se velmi rychle mění, alespoň podle stávajících statistik. Zdá se, že do roku 2020 se zvýší doprava zboží o 70 % v zemích EU a o 95 % v nových členských zemích EU.

Podle mého názoru je naprosto zásadní otázka a dopady na životní prostředí budou značné. Dnes doprava představuje 28 % emisí kysličníku uhličitého v Evropské unii.

Hodnocení: 1-1-1-1

P2-T2-M2: Je třeba přijímat také daňová opatření, část z nich byla přijata v roce 2003. Jsou to opatření na podporu biopaliv a plynu. Takto by biopaliva mohla představovat asi 2 % objemu, kde který dříve obsazoval tedy diesel a benzín, a v roce 2020 by mohl tento podíl biopaliv ještě větší.

Od počátku d ° od roku 2000 Evropská unie také vytváří různé partnerské projekty v řadě měst.

Hodnocení: 2-1-3-2

P2-T2-M3: Další projekt, který spolufinancuje Evropa, je projekt CUTE. Tam se jedná o vyzkoušení po použitelnosti městské dopravy, která by vůbec neznečišťovala

prostředí, jednalo by se o vodíkové autobusy. V současné době v devíti velkých městech, v Madridu, Hamburku, Londýně, Amsterdamu, Lucemburku, v Portu a ve Stuttgartu jezdí tyto vodíkové autobusy

a ° na tento projekt umožní zjistit, *co bu* jaké další inovace ještě bude potřeba proto, aby *te* tento typ dopravy mohl být **více rozšířený**. A ovšem tento vývoj prodělává různá stadia.

Hodnocení: 2-3-2-3

P2-T2-M4: Unie musí především realizovat 30 dopravních projektů, které stanovil Evropský parlament a Rada v dubnu roku 2004. Tyto projekty představují celkové náklady ve výši dvě stě padesát dvacet pět miliard eur do roku 2020 a 180 miliard souvisí s rozvojem železnic, námořní dopravy a námořních dálnic a říční dopravy,

ovšem proto, aby tyto projekty ° dostaly náležitý impuls, potřebují 20 miliard **požadované** Komisí v rámci finančních **perspektiv** na období 2007-2013.

Hodnocení: 1-2-1-1

P2-T2-M5: Do konce roku je také připravena řada opatření, kterým který nazývám nazývám Erika 3, a to je projekt na zvýšení kontroly lodí a společností klasifikačních společností. Co se týče letecké dopravy, tam došlo k nárůstu emisí skleníkových plynů o 70 % od roku 1990 do roku 2000 a tento nárůst bude ještě pokračovat minimálně o 15 % v následujících letech.

Já v současné době studuji, jaké jsou možnosti, jak snížit tyto emise, a ° v příštích měsících předložím **zprávu** na toto téma.

Hodnocení: 1-2-1-1

P2-T3-M1: Představuje to 25 let po sobě jdoucích deficitů státního rozpočtu. A tento dluh dosáhne asi miliardy sto padesát miliard eur v roce v tomto roce, co se na rozdíl od roku 1990, to znamená, že došlo ke trojnásobení dluhu.

Já musím připomenout, že ° stát ° má určité implicitní závazky, jako je třeba úhrada platů státních zaměstnanců, to je známá částka. Nicméně částky se mohou lišit podle jednotlivých smluv.

Hodnocení: 1-1-1-1

P2-T3-M2: Především poslední vývoj našeho státního dluhu v porovnání s evropskými partnery, ten právě není uspokojivý. V posledních deseti letech míra dluhu oproti HDP se v řadě zemí snižuje, představuje to 10 zhruba 10 % HDP ve Velké Británii, 17 % v Itálii, 38 v Belgii a 52 % v Irsku, 24 % v Nizozemsku.

Zadlužení vzrostlo o 9 % ve Francii. A všechno toto ° je výmluvné **o tom, jak ° je nákladná některá rozh** jak jsou **nákladná** některá politická rozhodnutí z posledních 25 let.

Hodnocení: 1-3-1-2

P2-T3-M3: ... takže dnes naše veřejné výdaje jsou zcela nejvyšší ze všech zemí OECD v roce 2004. Tyto veřejné výdaje představují 53 % ve Francii, proti čtyřiceti procentům v průměru v OECD. Většina evropských zemí se pohybuje pod padesáti procenty, například Kanada má 39 %, Japonsko 37 % a Spojené státy 36 %.

V této oblasti tedy můžeme konstatovat jedině tolik, že možnost, jak vyřešit tento problém, se bohužel zdá být prakticky neexistující, a tím spíše v současné době daňová zátěž je prakticky nejvyšší ze všech velkých zemích OECD.

Hodnocení: 1-3-1-1

P2-T3-M4: Především tedy je tu otázka růstu a zaměstnanosti. Zvýšené zvýšení výnos z daní z růstu má snižovat zadluženost, přičemž zvy zvy zvyšování dluhu zase z růst zpomaluje a má špatný dopad na zaměstnanost. 0,49 % v druhém kvartálu a 0,78 % ve třetím kvartálu 2005, co se týče inflace, a pokles nezaměstnaných ukazuje, že jsme na dobré cestě,

nicméně v následujících letech Francie musí dosáhnout tříprocentního růstu. To je naším cílem a naším druhým, stejně zásadním cílem je správně ° hospodařit s veřejnými výdaji.

Hodnocení: 1-1-1-1

P2-T3-M5: To ukazuje, že pouze snížením veřejných vý výdajů, tak jak jsou naplánované, můžeme znovu jaksí dostat pod kontrolu veřejné výdaje. A rychlý růst tento proces urychlují, ale nepod urychluje, ale nepodmiňuje. Máme to ve svých rukou. A stejným způsobem za těchto podmínek se veřejný dluh musí vrátit pod 60 % HDP i při průměrném růstu. To znamená v roce 2010 se dostane na 60 %, pokud bude růst představovat 2,26 % a od roku 2009 se dostane na 60 % HDP, pokud růst bude v průměru tříprocentní a podle tohoto scénáře většího růstu by se dluh pohyboval někde kolem padesáti pěti procent HDP v roce 2010.

Oddlužit se, snížit své dluhy, to znamená přestat žít na dluh ° a přestat zadlužovat budoucí generace. Je to *demo* demokratická volba, protože dluhy představují zátěž pro budoucí generaci a část solidarity mezi generacemi byla tady porušena.

Hodnocení: 1-1-1-2

P3-T1-M1: Velice pozorně *pre* sleduji práci asociací, a z tohoto důvodu jsem 28. dubna přijal kolektiv Alerte, což je asociace jejíž členy jste mnozí z vás.

Samozřejmě jsem si dobře vyslechl vaše slova a já také jsem pevně *rozhodnuvi* rozhodnut udělat všechno proto, abychom v nejbližších měsících skutečně mohli pracovat pro naše občany, především ty *nejzranytelnější*.

Hodnocení: 1-1-1-2

P3-T1-M2: Jsou to problémy, které jsou také způsobeny obrovskou nezaměstnaností, která dnes ve Francii existuje, a neadaptací některých sociálních služeb ve Francii, které nepodporují lidi při hledání práce.

A zároveň je to také velice obtížnou situací v některých čtvrtích, kde jsou problémy s integrací, s diskriminací, s vylučováním ° osob, a to *vlastně* podkopává zásady naší republiky.

Hodnocení: 1-1-1-1

P3-T1-M3: Vzali jsme na sebe silné závazky. Tyto závazky mají datum 17. 4. a my je splníme.

Chci vám říci, že jsem přesvědčen, že nejlepší způsob boje proti chudobě, je bojovat proti nezaměstnanosti především u těch lidí, kteří mají nejdále k zaměstnání.

Hodnocení: 1-1-1-1

P3-T1-M4: Ovšem naše opatření přinášejí už své plody.

Pokud chceme bojovat proti chudobě, nikdy neučiníme dost. *Máme ° nebo* Žijeme v *rozvojo* rozvinuté zemi, a proto se musíme snažit pomáhat těm, kteří jsou *nejzranytelnější*.

Hodnocení: 1-1-1-3

P3-T1-M5: ... a byl jsem velice dojat osudem těchto lidí, mužů a žen, kterým má naše společnost tak málo co nabídnout.

A byl jsem velice dojat ° prací všech dobrovolníků, kteří věnují svůj čas a svou energii pomoci těmto lidem.

Hodnocení: 1-1-1-1

P3-T2-M1: To znamená, že se jedná o významný nárůst, pokud budeme věřit statistikám. Očekáváme, že do roku 2020 přeprava zboží naroste o 70 % v rámci Evropské unie a naroste o 95 % v nových členských zemích.

To je informace, která je pro mě klíčová. **Důsledky na** životní prostředí budou významné. Dnes doprava přispívá z 28 % k emisím CO₂ v Evropské unii.

Hodnocení: 1-2-1-1

P3-T2-M2: Dále byla přijata řada daňových a jiných opatření ve prospěch biopaliv. Toto opatření bylo schváleno už v roce 2003. Týká se to především uhlíku a zemního plynu. Tyto také tato alternativní paliva by měly představovat 2 % trhu a více než 6 % v roce 2010. Naši průmysloví partneři potvrdili, že bychom mohli tyto úrovně dosáhnout.

Abychom podpořili užívání čistých paliv, Evropská unie od roku 2000 financuje inovující projekty v partnerství s řadou měst.

Hodnocení: 1-1-1-1

P3-T2-M3: Dále tady máme projekt CUTE v Evropě. To je projekt, kdy testujeme životaschopnost městské dopravy s nulovým znečištěním. Máme tady autobusy spalující uhlík. Zatím máme 37 autobusů, které fungují v devíti městech. Madrid, cha Hamburk, Londýn a Amsterdam, dále Lucemburk, Porto, Stuttgart a Stockholm.

Tyto pokusy nám umožňují změřit ° pokrok, který musíme ještě učinit pro další vývoj těchto slibných nových technologií. Musíme ale překročit tuto fázi experimentování.

Hodnocení: 1-1-1-1

P3-T2-M4: Evropská unie musí pracovat na projektech transevropských sítí, což je rozhodnutí, které bylo schváleno Parlamentem a Radou v dubnu 2004. Tyto projekty předstě představují náklady 225 miliard euro do roku 2020. 80 % těchto investic, tedy 180 miliard euro, jsou spojeny s rozvojem nových tras silniční dopravy a s rozvojem námořní dopravy.

Potřebujeme přibližně 20 miliard *evro* ° euro, které *budou by měly být* k dispozici v rámci finančních výhledů 2013-2017.

Hodnocení: 3-1-3-2

P3-T2-M5: Pro konec roku připravuji další sérii opatření, kterému říkám balíček Erika 3, a tato opatření by měla umožnit lépe kontrolovat tato lodě tyto lodě a jejich klasifikaci. Co se týče letecké přepravy, emise CO₂ narostly o 72 % v letech 1997 a 2002. To tento nárůst neustále pokračuje a dojde k dalšímu nárůstu o 15 % v dalších letech.

V současné době studuji možnosti dalších opatření, jak omezit tento nárůst emisí, a v několika příštích měsících předložím sdělení k tomuto tématu.

Hodnocení: 1-1-1-1

P3-T3-M1: Je to tedy vývoj za posledních 25 let, kdy jsme měli neustálý deficit. Tento dluh by měl dosáhnout jednu miliardu dvě stě, promiňte, sto sedmáct milionů, zatímco v minulosti v roce 1980 to bylo mnohem méně. To znamená, že to představuje 66 % každý rok proti 20 % v letech 1980. To znamená ztrojnásobení.

Chtěl bych říci, že stát se tady značně **zavázal, zavázal se především**, že bude financovat důchody svých státních zaměstnanců. Jsou tady různé odhady, jak budeme pokračovat dále.

Hodnocení: 2-1-2-2

P3-T3-M2: Jedná se tedy o nejnovější tendenci vývoje našeho dluhu ve srovnání s našimi evropskými partnery. Vidíme, že naše tendence není správná. Vidíme, že v některých jiných evropských zemích se poměr dluhu snížil. Tato dluha představuje 10 % pro Brižně, 17 % ve Španělsku, 17,8 % v Itálii a 30 % v Belgii a 50 % v Irsku, 80 % v Irsku hrubého domácího produktu.

U nás došlo k nárůstu o devět a půl bodu. Toto vše má samozřejmě významné finanční dopady především na naši ekonomickou politiku a politiku, kterou jsme prováděli za posledních 25 let.

Hodnocení: 4-1-4-2

P3-T3-M3: Dnes naše veřejné výdaje jsou nejvyšší mezi významnými zeměmi OC OECD: Naše výdaje představují 50 % přibližně ve Francii ve srovnání s průměrem 48 v zemích % v zemích OECD. Například v Kanadě mají 39,9 %, v Japonsku 37 pět celých pět % nebo ve Spojených státech 36,4 %.

Z tohoto hlediska můžeme pouze konstatovat, že možnost, jak vyřešit tento problém, je bohužel téměř neexistující. A to ještě * více, když vezmeme v úvahu daňové tlaky, které jsou **také** u nás největší ze všech zemí OECD.

Hodnocení: 1-2-1-1

P3-T3-M4: Máme tady nadbytek daňových příjmů, které vzniká růstem, a právě to musí vést k oddlužení, nikoliv pouhé zvyšování daní, které zabraňuje konkurenceschopnosti a zabraňuje růstu, a *tedy* i zaměstnanosti. Máme zde růst 0,37 % za první trimestr, 0,48 v druhém čtvrtletí a 0,78 % ve třetím čtvrtletí roku 2005. Podařilo se nám také snížit nezaměstnanost. Máme přibližně 170 o 170 000 žadatelů o zaměstnání méně.

Ale musíme udržet další lepší rytmus růstu, přibližně tři procent ročně. To je náš cíl. Naším dalším cílem, také velice důležitým, **velice dobře** spravovat naše veřejné výdaje.

Hodnocení: 1-3-1-1

P3-T3-M5: Musíme dosáhnout velkého růstu, což je nezbytná podmínka, ale nikoli samozřejmá. Zároveň veřejný dluh se musí vrátit pod hranici 60 % hrubého domácího produktu, a to i za podmínky středního růstu. To znamená, v roce 2009 budeme mít 60% zadlužení, pokud růst bude 2,25 % v průměru ročně. V tom případě budeme mít 60 % hrubého domácího produktu od roku 2009, pokud růst bude 3 % ročně, a za tohoto scénáře, pokud budeme mít rychlejší růst, náš dluh bude přibližně 55 % hrubého domácího produktu v roce 2010.

Nesmíme *tedy* už žít na úkor dalších generací. Je to *tedy* pro nás velice **důležitý** a *demokratický* ° demokratické rozhodnutí. My totiž uvalujeme další náklady na naši budoucí generaci, musíme ukázat ° více solidarity mezi *generacemi*.

Hodnocení: 1-1-2-2

P4-T1-M1: Chtěla bych vás také upozornit na práci asociací, vždyť to je důvod, proč jsem 28. dubna pro přípravu této schůzky pozvala tzv. Collectif Alerte, což je tedy bdělá společnost, v níž se většina z vás podílí.

Já **sama**, společně ° s touto ° společností, jsem ° **odhodlána** k tomu, aby ° ty následující měsíce *sloužily* byly vyvinuty *tedy* takové činnosti, které by byly **na prospěch těchto našich** ohrožených občanů.

Hodnocení: 1-3-1-3

P4-T1-M2: Musíme také znát, jaké jsou příčiny masové nezaměstnanosti, která ve Francii je stále obecným jevem, a jakým způsobem je zapotřebí, aby některé asociace se na tuto situaci pře přizpůsobily.

Víme, že v určitých čtvrtích jsou velké problémy, a je to něco, co může ° každodenně ohrožovat přímo základy republiky.

Hodnocení: 1-1-3-1

P4-T1-M3: Jsou tu různé závazky, které jsme v posledních měsících formulovali a které uplatňujeme.

V rámci ° boje proti chudobě se zaměřujeme hlavně na boj proti nezaměstnanosti a obzvláště ° u těch, kteří jsou ° tomu zaměstnání nejvíce vzdáleni.

Hodnocení: 2-1-2-1

P4-T1-M4: Tyto snahy už začínají nést ovoce.

Abychom mohli bojovat proti *budově*, ° neuděláme *ovšem* nikdy **přespříliš mnoho**. Je zapotřebí, aby země tak rozvinutá, jako je naše, toho dělala vždy více, aby pomohla těm, kteří jsou na okraji společnosti.

Hodnocení: 1-2-1-1

P4-T1-M5: Uvědomila jsem si, kolik toho naše společnost dluží právě těmto mužům a ženám, kterým kterým naše společnost takřka nic nedává.

Uvažuju se u uvědomila jsem si také, *jaké* jakou velkou obět' představuje práce pro tyto lidi, pro všechny dobrovolníky, kteří se v tomto ohledu ° angažují.

Hodnocení: 3-1-3-2

P4-T2-M1: A tato čísla se stále mění, pokud bychom měli věřit statistikám. Odhad odhaduje se, že v roce 2020 dojde k nárůstu dopravy o 60 %, a to pouze v evropských zemích, v zemích Evropské unie. A nárůst bude ještě větší v nových evropských zemích.

A to je ° informace, která je nesmírně důležitá. Dopady na životní prostředí jsou obrovské, dnes 28 % emisí ° CO₂ **jsou** právě v důsledku dopravy.

Hodnocení: 1-2-1-1

P4-T2-M2: Je zapotřebí různých regulací, ale také fiskálních opatření, tato opatření byla uplatněna již v roce 2003. Jednalo se hlavně paliv na bázi biopaliv a vodíku. Je zapotřebí, aby došlo k nárůstu podílu těchto alternativních paliv na klasických palivech. A je potvrzeno, že v roce 2020 by mohlo dojít k nárůstu podílu těchto alternativních paliv až na 20 %.

Už ° kolem roku 2000 se začínaly uplatňovat ° různé alternativní projekty, například ° ve spolupráci ° s ° radnicemi měst.

Hodnocení: 2-1-3-2

P4-T2-M3: Další inovativní programy, které byly iniciovány a spolufinancovány Evropou, jsou například projekt CUTE, což je vlastně testování ve velkém měřítku použitelnosti městské dopravy, která neznečišťuje vůbec, která je tedy založena na vodíku. Mělo by se jednat o města Madrid, Hamburk, Londýn, Amsterdam, Lucemburk, Porto, Stuttgart a Stockholm, která by měla být zahrnuta do tohoto projektu a

tyto zkoušky by umožnily ° zjistit, kolik je ještě zapotřebí dále investovat a dále zkoušet ° *tento nový*, ° toto nové palivo, které by bylo slibné. Ale nejsme jenom na stádiu ° zkoušek.

Hodnocení: 3-4-2-3

P4-T2-M4: Evropská unie musí realizovat 30 nových projektů, na nichž se dohodl Evropský parlament a Rada v dubnu 2004. Jedná se tedy o projekty, které by znamenaly celkové náklady 200 až 205 miliard dolarů, zč 80 % těchto investic, což by bylo tedy 180 miliard dolarů, promiňte euro, by bylo ve spojitosti s rozvojem právě těchto námořních dálnic, železničních ná nákladních doprav a říční dopravy.

Nicméně ° je zapotřebí ještě 20 miliard, které žádá Komise v *perspektivní* ° ve finanční ° **perspektivě** pro léta 2007-2013.

Hodnocení: 1-2-2-2

P4-T2-M5: Chceme navrhnout další opatření, měl by to být balíček opatření Erika 3, které by umožnily ještě posílit kontrolu plavidel a také kontrolu zaregistrovaných plavebních společností. Co se týká leteckých společností, emise skl skleníkových plynů narostly od roku 90 do roku 2002 o výrazné procento a tento růst stále narůstá a počítá se s dalším nárůstem o 15 % v nejbližších letech.

V současné době existují různá opatření, jak tento nárůst emisí zastavit nebo omezit, a **chtěla** bych vám představit přinejmenším jedno sdělení, které se tohoto tématu týká.

Hodnocení: 5-2-5-1

P4-T3-M1: Těchto pětadvacet let je poznamenáno postupného zvyšování deficitu veřejných financí. Tento dluh by měl představit koncem roku 2005 jednu miliardu sto sedmáct milionů euro, což představuje nárůst o 60 % té hodnoty, která byla každý rok vytvořeny ve srovnání s rokem 80, to je ztr ztrojnásobení.

Chtěla bych říci, že z toho vyplývají určité závazky, které jsou implicitní. Vždyť je zapotřebí platit *důch* důchody a také platy ve veřejné *své svěře*. Tady existují platné dohody, jež je nutné respektovat.

Hodnocení: 2-3-2-2

P4-T3-M2: Jde o to, jaké je naše, jaký je náš podíl zadlužení, jak na tom vypadáme ve srovnání s našimi sociálními partnery s dalšími evropskými zeměmi. V některých evropských zemích, ve většině evropských zemí došlo k velké velkému, došlo tedy k poklesu zadlužení veřejných financí, například v Anglii se o tento tento dluh byl 10,3, v Belgii, v Irsku to bylo padesát dvě procent a 24 % v Nizozemsku.

Ve Francii ovšem došlo k *pokro* ° k nárůstu o devět celých sedm procent. Tohle všechno samozřejmě znamená ° závažný dopad na sociální a ° ekonomickou situaci ° těchto zemí ° tak, jak se vyvíjela v dvaceti pěti letech.

Hodnocení: 4-2-4-3

P4-T3-M3: V současné době, mezi největšími velk zeměmi OECD, to je tedy údaj pro rok 2004, představují veřejné výdaje největší podíl v těchto v těchto velkých zemí popro o oproti čtyřiceti osmi procentům podíl těchto výdajů, u nás je to padesát tři a půl, v Kanadě je to 49,3, Japonsko 37,5 a Spojené státy 36,4 %,

čili můžeme pouze konstatovat, že možnost vyřešit tyto problémy ° bohužel jakoby **neexistovaly**. A platí to o to více, že ve stejnou dobu naše ° daňové tlaky jsou také nejvyšší mezi zeměmi OECD.

Hodnocení: 1-2-1-1

P4-T3-M4: ... především růst a zaměstnanost. Toto je něco na právě nárůst výběru daní, které by díky zlepšení sociální situace mělo proběhnout, by měl zlepšit stav veřejných financí a zase dále by měl podpořit růst zaměstnanosti. V prvním semestru i v druhém semestru docházelo k nárůstu zadlužení veřejných financí. Za posledních za posledních osm měsíců nicméně došlo ke snížení nezaměstnanosti o sto šedesáti o 160 000.

Jenomže ° *růst*, ° ekonomický růst ve *Fr* Francii by měl být minimálně tři procenta a kromě toho bychom měli náležitě řídit veřejné ° výdaje.

Hodnocení: 1-2-3-4

P4-T3-M5: Ovšem je zapotřebí zvládnout veřejné výdaje podle našich plánů, potom bychom mohli veřejné účty dosti opět dostat do vlastních rukou, mohli bychom, ale jsou to cíle, které jsou na dosah ruky. Za těchto okolností by se tedy měl dostat v roce 2010 při růstu 2000 při růstu 2,25 % ročního nárůstu ekonomiky bychom potom mohli tyto veřejné výdaje dostat na patřičnou úroveň. Je to scénář, který je velmi ambiciózní, a dluh představuje kolem padesáti procent HDP kolem roku 2010.

To by znamenalo, že bychom ° přestali dále zatěžovat účet příštích generací, a je to tedy také *demo* demokratická volba. Dluh je totiž zatížení budoucích generací a ° je to ° *samozřejmě* součástí ° solidarity mezi generacemi, ale ta je pokřivená.

Hodnocení: 2-4-1-2

P5-T1-M1: Zároveň sleduji také práci sdružení a právě z tohoto důvodu jsem se 28. dubna setkal s kolektivem *Alerte*, který sdružuje většinu z vás.

Vyslechl jsem vaši zprávu, já jsem také odhodlaný udělat vše v příštích měsících na pomoc našim nejzranitelnějším spoluobčanům.

Hodnocení: 1-1-1-1

P5-T1-M2: Je to také kvůli masové nezaměstnanosti, kterou máme tady ve Francii, a také nepřizpůsobení sociální dávek, které moc nepovzbuzují.

Kromě toho je to také způsobeno obtížnou situací v některých čtvrtích, kde problémy s integrací, diskriminace a vyloučení ze společnosti neustále **podrývá** základy republiky.

Hodnocení: 1-2-1-1

P5-T1-M3: Závazky, které jsme přijali 16. září, byly dodrženy.

Já jsem vám řekl, že naše přesvědčení je, že nejlepší způsob, jak bojovat proti chudobě, je bojovat s nezaměstnaností, zvláště u těch, kteří mají nejtěžší přístup k práci.

Hodnocení: 1-1-1-1

P5-T1-M4: Tato opatření začínají nést ovoce.

Ale v boji proti chudobě nebudeme nikdy dělat dost. Rozvinutá země, jako jsme my, musí dělat stále více, aby pomohla těm nejpostiženějším a nejslabším.

Hodnocení: 1-1-1-1

P5-T1-M5: Velmi mě dojala situace těch žen a těch mužů, kterým naše společnost tak málo nabízí

a také mě dojalo působení všech těch dobrovolníků, kteří dávají *tu* energii k tomu, aby těmto lidem pomohli.

Hodnocení: 1-1-2-2

P5-T2-M1: Odhaduje se, že přeprava zboží se o 60 % v zemích Evropské unie zvýší a o 95 % toto číslo naroste v deseti nových zemích.

Toto je velmi důležitý vývoj a bude to mít také dopad na životní prostředí. V současné době doprava přispívá 28 % k emisím CO₂.

Hodnocení: 1-1-1-1

P5-T2-M2: Byla přijata opatření a týká se to alternativních paliv, jako je vodík a přírodní plyny. Biokarburanty nebo biopaliva by měla uplatnit nebo budou tvořit 6 % v roce 2020. Průmysloví partneři nám potvrdili, že 20 % by tento podíl mohl být v roce 2020.

Na podporu čistých paliv Evropská unie financuje inovační projekty ve spolupráci ° s celou řadou měst.

Hodnocení: 1-1-1-2

P5-T2-M3: Další inovační program, kofinancovaný z Evropy, projekt CUTE, který testuje životaschopnost městské dopravy u autobusů, které budou fungovat na vodík. 35 takovýchto autobusů jezdí v devíti velkých městech v Evropě. V Madridu, Hamburku, Londýně, Amsterdamu, Lucemburku, Portu, Stuttgartu a Stockholmu.

Tyto testy umožní změřit pokrok, jaký ještě musíme udělat pro rozvoj této nové technologie pro naše města. Musíme ale překročit experimentální fázi.

Hodnocení: 1-1-1-1

P5-T2-M4: Unie musí především uplatnit projekty transevropské sítě, které v roce 2004 v dubnu byly navrženy Parlamentem a Radou. Jedná se o projekty, jejichž současná hodnota nebo celková hodnota je 225 miliard euro. 180 miliard euro je určeno na rozvoj železniční dopravy a námořních dálnic a splavných cest.

Abychom dali impuls těmto projektům, musíme mít k dispozici 20 miliard, které žádala Komise ve finančních výhledech 2007-2013.

Hodnocení: 1-1-1-1

P5-T2-M5: Pro konec roku připravuji novou řadu opatření, říkám tomu balíček Erika 3 a tato opatření by měla umožnit ještě posílit kontrolu lodí a také kontrolu klasifikačních společností. Pokud jde o leteckou dopravu, tak emise skleníkových plynů vzrostly o 72 % z roku od roku 90 do roku 2002. Tento růst pokračuje a počítá se ještě s dalším zvýšením o 15 % v následujících letech.

V současné době připravuji opatření, která omezí tento růst emisí a v následujících měsících předložím sdělení k této tématice.

Hodnocení: 1-1-1-1

P5-T3-M1: Je zde vlastně trvalý deficit. Do roku 2005 by měla dosáhnout tato zadluženost jedné miliardy sto sedmnácti milionů, je to 70 % bohatství, v porovnání s 20 % v roce 1980. Takže je to vlastně ztrojnásobení.

Jsou tu také závazky státu, především závazky vyplácení státu důchodů jejich úředníků jsou známé, ale může se toto změnit podle konvencí.

Hodnocení: 1-2-1-1

P5-T3-M2: Náš dluh v poslední době není uspokojivý v porovnání s jinými evropskými partnery. Za posledních 10 let podíl zadlužení na HDP hodně ustoupil v některých zemích. 10,3 ve Velké Británii, 17 ve Španělsku, 18 % pro Itálii, 38 % pro Belgii a 52 % pro Irsko a 24 % pro Nizozemsko.

Zadlužení * vzrostlo o 9,5 % ve Francii, a toto všechno má velmi závažné finanční dopady na některé hospodářské a politické volby uplatněné v posledních pětadvaceti letech.

Hodnocení: 3-1-4-1

P5-T3-M3: A to do té míry, že v současné době máme nejvyšší veřejné výdaje velkých zemí OECD. Tyto výdaje jsou více než 50 %, zatímco v OCDE je to 40,8 % v průměru. Většina evropských zemí je pod padesáti procenty, např. Kanada má 39,9 %, Japonsko 37,5 % a Spojené státy 36,4 %.

Můžeme však konstatovat, že možnosti řešení těchto problémů jsou bohužel téměř nulové. A navíc zároveň *naše daňová* náš daňový tlak *je také nejvyšší nebo jeden z nejvyšších* v OECD.

Hodnocení: 1-1-1-2

P5-T3-M4: Především růst a zaměstnanost. Právě nadměrné zisky díky růstu by nám měly pomoci oddlužit se ne zvýšením daní, které zatěžuje konkurenceschopnost, a tím pádem zaměstnanost. 0,35 % růst v prvním trimestru a žádná celá šedesát sedmdesát osm ve třetím čtvrtletí, dále také snížení nezaměstnanosti, to se všechno ubírá tímto směrem.

Francie musí dosáhnout rytmu růstu 3 % a více v následujících letech a to je naším cílem. A náš druhý cíl, který je stejně hlavní, je také správně řídit veřejné výdaje.

Hodnocení: 1-1-1-1

P5-T3-M5: Silný růst tento proces zrychluje, ale není to podmínkou. Jsme toho schopni, je to v našem dosahu. Stejným způsobem za těchto podmínek se veřejné zadlužení musí dostat pod 60 % HDP do roku 2010 i při průměrném růstu. V současné době v roce 2010 by to mělo být 2,25 % v průměru. Dluh bude ve výši 60 % HDP od roku 2009, pokud růst bude 3 % ročně v průměru, a při tomto scénáři, když bude lepší růst, bude dluh kolem 55 % HDP v roce 2010.

To znamená přestat žít na dluh ° budoucích generací. Tímto způsobem uplatníme demokratickou volbu. Dluh je břemenem pro budoucí *delegace*. Část solidarity mezi generacemi byla zničena.

Hodnocení: 1-1-1-2

P6-T1-M1: Velice pozorně také sleduji práci sdružení. Z těchto důvodů jsem se os 28. dubna při přípravě tohoto setkání setkal se skupinou Alerte, v níž je řada z vás zapojena.

Velice jsem pochopil, co jste mi chtěli říci a i já se budu snažit o to, aby následující měsíce byly měsíci akcí ve prospěch našich spoluobčanů, a především ve prospěch těch nejzranitelnějších z nich.

Hodnocení: 1-2-1-1

P6-T1-M2: Veškeré tyto problémy souvisejí také s masovou nezaměstnaností, kterou Francie zaznamenává, a souvisejí také s nevhodností některých sociálních dávek, které dostatečně nepodněcují k hledání zaměstnání.

Souvisejí to také se zvláště obtížnou situací v některých městských čtvrtích, kde se objevují problémy s integrací, diskriminací a vylučováním ze společnosti, a tyto problémy každodenně podkopávají základy republiky.

Hodnocení: 1-1-1-1

P6-T1-M3: Závazky, které jsme zde přijali 16. září, byly dodrženy.

My se domníváme, že nejlepším bojem ° proti chudobě je boj s nezaměstnaností, a především u těch lidí, kteří jsou zaměstnání nejvíce vzdáleni.

Hodnocení: 1-1-1-1

P6-T1-M4: Opatření už postupně přinášejí své ovoce.

Ale pro boj proti vyloučení ze společnosti nebudeme dělat nikdy dost. Myslím, že rozvinutá země, jako je ta naše, by se měla stále více snažit pomáhat těm nejchudším a nejzranitelnějším.

Hodnocení: 1-1-1-1

P6-T1-M5: Byl jsem velice dojat situací těchto mužů a žen, jimž naše společnost téměř nic nenabízí.

Byl jsem skutečně pohnut závazkem a angažovaností všech dobrovolníků i ° profesionálů, kteří vkládají veškerou energii do pomoci těmto lidem.

Hodnocení: 1-1-1-1

P6-T2-M1: A tato čísla se velice podstatně změní a mění se i nadále, pokud máme věřit statistikám. Do roku 2020 přeprava zboží naroste asi o 70 % v zemích EU a o 95 % v deseti nových členských státech.

Podle mého názoru je to velice zásadní informace. Důsledky na životní prostředí *může být* mohou být velice **závažný**. Dnes doprava přispívá osmadvaceti procenty k **emisích** CO₂ v EU.

Hodnocení: 1-2-1-1

P6-T2-M2: Dále také máme daňová opatření ve prospěch biopaliv, tato daňová opatření byla přijata v roce 2003, týká se to vodíku a zemního plynu. Biopaliva by tedy měla představovat 2 % celkové spotřeby pohonných hmot v roce 2005 a 10 % v roce 2010. Zástupci sektorů tvrdí, že v roce 2020 by to mohlo být až 20 %.

Na podporu čistých paliv EU od roku 2000 financuje novátorské projekty v partnerství s řadou měst.

Hodnocení: 1-1-1-1

P6-T2-M3: Další novátorský projekt je projekt CUTE a tam jde o to, že se testuje životaschopnost městské dopravy s nulovým znečištěním formou autobusů, které jezdí na vodík. Sedmatřicet autobusů takového druhu jezdí v devíti velkých městech, v Madridu, Hamburku, Londýně, Amsterdamu, Lucemburku, Portu, Stuttgartu a ve Stockholmu.

Tyto testy umožní změřit, jaký byl zaznamenán pokrok a jaký pokrok je třeba ještě učinit s touto slibnou technologií, která se používá na přepravu v našich městech. Musíme ale jít dál, **nejsou** jen pouhé experimenty.

Hodnocení: 1-2-1-1

P6-T2-M4: Unie především musí realizovat projekt transevropských sítí, tak jak jej schválil Parlament a Rada v dubnu 2004. Tyto projekty by měly stát do roku 2020 225 miliard eur, 80 % z těchto investic, to znamená 180 miliard eur souvisejí s rozvojem železnic, splavných cest a námořních dálnic.

Pro rozhodný impuls těmto projektům bychom potřebovali ještě 20 miliard, které ° Komise žádala ve finančním výhledu ° 2007-2013.

Hodnocení: 1-1-1-1

P6-T2-M5: Na konec roku připravuji novou skupinu opatření, říkám tomu balíček Erika 3 a tento balíček by měl ještě posílit kontrolu lodí a také kontrolu takzvaných klasifikačních společností. Co se týče letecké dopravy, emise skleníkových plynů narostly o 72 % v letech 1990 až 2002. Tento nárůst neustále pokračuje a v budoucích letech by mělo dojít k dalšímu růstu o 15 %.

V současnosti zkoumám různá opatření, která by přispěla ke snížení emisí skleníkových plynů, a v nadcházejících měsících předložím na toto téma sdělení.

Hodnocení: 1-1-1-1

P6-T3-M1: Tento vývoj odráží pětadvacet let deficitu veřejných financí, neustálého deficitu. Do konce roku 2005 by dluh měl dosáhnout miliardu sto sedmáct milionů eur, což představuje zhruba 66 % bohatství. Jedná se o ztrojnásobení oproti situaci v osmdesátých letech.

Myslím, že je důležité, ° aby také stát ° dodržoval své závazky, aby byl schopen je plnit, například důchody státních ° úředníků. *Odhady* ° se někdy různí, odhady budoucí situace.

Hodnocení: 2-1-2-2

P6-T3-M2: Poslední trendy vývoje našeho dluhu ve srovnání s evropskými partnery nejsou příliš uspokojivé. Za posledních 10 let váha dluhu na HDP se ve většině evropských zemí totiž snížila. Tento dluh představuje 10,3 % HDP ve Spojeném království, 17 % HDP ve Španělsku, 17,8 % v Itálii, 38,7 % v Belgii a 52 % v Irsku a 24 % v Nizozemsku.

Zadlužení ° stoupl ve Francii o více než 9 %. Toto samozřejmě má vliv na finanční ° situaci a také to má vliv na některé ekonomické a politické volby, které jsme učinili za posledních pětadvacet let.

Hodnocení: 3-1-4-1

P6-T3-M3: Dnes jsou naše veřejné výdaje nejvyšší z velkých zemí OECD, a to jsou údaje za rok 2004. Veřejné výdaje představují 53,5 % u Francie, zatímco průměr v OECD činí zhruba 40 %. Většina evropských zemí je pod padesáti procenty. Například potom Kanada, tam je tam je 39 %, Japonsko 37 % a Spojené státy 36,4 %.

Z tohoto hlediska tedy musíme konstatovat, že možnosti řešení tohoto problému jsou ° v podstatě neexistující, a tím spíše, že daňová zátěž je u nás téměř nejvyšší z velkých zemí OECD.

Hodnocení: 1-1-1-1

P6-T3-M4: Nejprve musíme řešit otázku růstu a zaměstnanosti. Růst produkuje určitý zisk, a proto by měl přispět k oddlužení. Nemělo by naopak se to řešit zvyšováním daní, která které navyšuje konkurenceschopnost, růst a následně tedy i zaměstnanost. Návrat hospodářského růstu ve výši 0,35 % za první čtvrtletí, 0,49 % ve druhém čtvrtletí a 0,78

% ve třetím čtvrtletí roku 2005 a pokles nezaměstnanosti 160 000 uchazečů o 160 000 uchazečů o zaměstnání máme dnes méně, a to jsou všechno údaje, které jdou tím správným směrem.

Ale Francie by v nadcházejících letech měla dosáhnout hospodářského růstu ve výši 3 %, takový je náš cíl. A druhý náš velice důležitý cíl je ° udržet pod kontrolou veřejné výdaje.

Hodnocení: 1-1-1-1

P6-T3-M5: Tyto údaje ukazují, že pouze kontrola veřejných výdajů nám umožní, aby státní účty byly vyrovnané. Silný růst může tento proces urychlit. Každopádně výsledky můžeme dosáhnout. Státní dluh by se měl vrátit na 60 % HDP, a to do roku 2010, a to i s průměrným hospodářským růstem. V roce 2010 se dostaneme na 60 % za předpokladu, že růst bude 2,25 % ročně v průměru. Na 60 % HDP bychom se dostali v roce 2009 za předpokladu, že budeme dosahovat hospodářského růstu v průměru 3 % ročně, a pokud by byl takovýto růst, tak v roce 2010 by byl státní dluh na úrovni zhruba 55 % HDP.

Zbavení se dluhu znamená, že už nebudeme žít na úkor budoucích generací. Je to tedy demokratická * volba. Dluh je zátěží pro budoucí generace * a část solidarity mezi generacemi tady byla narušena.

Hodnocení: 1-1-1-1

P7-T1-M1: Rovněž podrobně sleduji práci jednotlivých sdružení, a proto jsem chtěl se dvacátého osmého dubna setkat v rámci přípravy na toto zasedání se členy takzvaného kolektivu Alerte, kteří s námi spolupracovali.

Bedlivě jsem si vyslechl jednotlivé výzvy a jsem připraven učinit vše tak, aby v budoucích měsících jsme podnikli akce pro naše spoluobčany a především pro ty nejvíce zranitelné.

Hodnocení: 1-1-1-1

P7-T1-M2: Rovněž známe i *tedy* velice objemnou nezaměstnanost a i nepřizpůsobení některých sociálních dávek, které nepodporují k hledání nového zaměstnání.

Rovněž *tedy* další aspekt, to je ° obtížná situace některých čtvrtí, kde ty integrační problémy, diskriminace a sociální vyloučení každodenně ° poškozují ° základní principy naší republiky.

Hodnocení: 1-1-1-1

P7-T1-M3: Přijali jsme jasná opatření a závazky, ke kterým jsme se zavázali 16. září, byly splněny.

Jak již jsem říkal, naším přesvědčením je, že nejlepší boj ° proti chudobě je boj proti nezaměstnanosti, především ° u těch kategorií, které jsou ° hodně daleko od možnosti získat zaměstnání.

Hodnocení: 1-1-1-1

P7-T1-M4: Tato opatření samozřejmě nesou své ovoce,

ale ° v boji proti chudobě musíme nadále pokračovat. Musíme ° dělat neustále víc, abychom ° *pod* ° pomohli těm nejvíce zranitelným.

Hodnocení: 1-1-2-2

P7-T1-M5: Byl jsem velice dotčen, když viděl tu tu beznaděj těch těch osob, těch postižených osob,

a rovněž ° jsem velice uvítal vše ° veškerou pomoc dobrovolníků, kteří ° se velice angažovali.

Hodnocení: 1-1-2-2

P7-T2-M1: V roce sedmdesát každý urazil v průměru sedmdesát sedmnáct kilometrů denně, zatímco dnes je to 35 kilometrů. Tato čísla ve výrazným způsobem mění, pokud *tedy* budeme věřit statistikám. Předpokládáme, že v roce 2020 přeprava zboží vzroste o 70 % v zemích EU a o 95 % v nových deseti členských státech.

Dle mého názoru je to zcela zásadní informace a *dopady*, ekologické dopady jsou velmi významné. Dnes ° přeprava ° z dvaceti osmi procent přispívá k ° emisím CO₂ v EU.

Hodnocení: 1-1-1-2

P7-T2-M2: Byla přijata celá řada daňových a regulačních opatření v roce 2003, týká se to biopaliv, především vodíku a zemního plynu. Ekologická paliva by tak měla představovat 2 % trhu, na kterém až do roku 2005 se pohyboval pouze benzín a nafta, a do roku 2006 by to mělo být téměř 6 %. Partneři potvrzovali, že v roce 2020 bychom se mohli dostat nad 20 %.

Abychom mohli využívat čistá paliva, Evropská unie financuje od počátku tohoto tisíciletí inovativní *procent* ° projekty partnerství s různými městy.

Hodnocení: 1-1-1-2

P7-T2-M3: Další program, inovativní program, to je program CUTE, zde se jedná o testování městské dopravy bez znečištění, a to za využití autobusů jezdících na vodík. 35 takovýchto autobusů jezdí v evropských městech Madrid, Hamburk, Lux Lucemburk, Amsterdam a Stokholm a další.

Tyto zkoušky umožňují ° vyhodnotit vývoj této nové slibné technologie a její využití v městské dopravě. Nicméně je třeba překročit stádium ° ° zkoušek.

Hodnocení: 1-1-1-1

P7-T2-M4: Unie především musí zrealizovat těch 30 transevropských dopravních projektů, tak jak je schválil Evropský parlament a Rada v dubnu 2004. Jedná se o projekty, které představují celkové náklady 225 miliard euro do roku 2020. 80 %, tedy asi 180 miliard euro se týká právě rozvoje železnic, lodní dopravy a námořních dálnic.

Ale abychom mohli *tedy* vyslat jasný signál, ° musíme mít k dispozici těch 20 miliard, které požaduje Komise ve ° finančním výhledu 2007 až 2013.

Hodnocení: 1-1-1-1

P7-T2-M5: Ke konci roku bychom měli předložit sérii dalších opatření, nazýváme to balíček Erika 3, který by měl dále posílit kontrolu plavidel, jakož i kontrolu těch jednotlivých společností. Pokud jde o leteckou dopravu, emise skleníkových plynů vzrostly o 72 % mezi lety 1990 až 2002. Tento růst neustále pokračuje a zřejmě se ještě zvýší o dalších 15 % v budoucích letech.

V současné době ° ° zvažujeme jednotlivá možná opatření tak, abychom omezili tento růst emisí, ° a v následujících měsících předložím sdělení týkající se tohoto tématu.

Hodnocení: 1-1-1-1

P7-T3-M1: Abychom mohli *tedy* zahájit naše práce, premiér mě požádal, abych vás seznámil s význa s vývojem našeho dluhu za posledních 25 let. Jedná se o 25 let

veřejného dluhu a veřejného zadlužování. Dluh dosáhne 1 miliardu 110 milionů euro ke konci roku 2005, zatímco v roce 80 je to 90 milionů. Je to 66 %, zatímco v roce osmdesát to bylo 20 %, takže je to víc než trojnásobek.

Musím říci, že stát má samozřejmě i ° implicitní závazky, především ° **úhrada důhodů** důchodů svých ° státních zaměstnanců. Odhady se samozřejmě mohou měnit ° podle toho, jak nastavíme parametry.

Hodnocení: 1-2-1-2

P7-T3-M2: Především se jedná o ten nejnovější trend našeho dluhu, který není uspokojivý oproti našim evropským partnerům. Zatímco za posledních deset let význam dluhu oproti HDP se někdy výrazně snižoval v ve většině evropských států. Tento dluh představuje 10,3 % HDP pro Spojené království, 17 pro Španělsko, 17,8 pro Itálii, 38,7 pro Belgii a 52 % pro Irsko, 24 % pro Nizozemsko.

Zadlužení se posunulo o 9,5 % ve Francii. To vše hovoří o ° výrazných finančních dopadech, ° politických a hospodářských rozhodnutích ° za posledních pětadvacet let.

Hodnocení: 1-1-1-2

P7-T3-M3: Tyto volby nás přivedly k tomu, že jsme výrazně zvýšili naše veřejné výdaje až do té míry, že naše veřejné výdaje jsou dnes nejvyšší ze všech významných zemí OECD v roce 2004. Představují 53,5 %, zatímco průměr v OECD je 40,8 %. Většina evropských zemí je pod úrovní **50 %**. Pokud vezmeme Kanadu, ta má 39,9 %, Japonsko 37,5 %, Spojené státy 36,4 %.

Z tohoto hlediska můžeme pouze konstatovat, ° že možnosti řešení tohoto problému jsou bohužel * téměř nulové. O to víc, že ve stejném období naše ° ° daňová zátěž je také jedna z největších v zemích OECD.

Hodnocení: 1-1-1-2

P7-T3-M4: Nejprve tedy hospodářský růst a zaměstnanost. Je třeba zvýšit *tedy* příjmy, které přijdou s s hospodářským růstem, a to by mělo vést k oddlužení a ne, k oddlužení by nemělo vést zvyšování daní, které ruší naši konkurenceschopnost a více nás ještě zatěžuje a omezuje zaměstnanost. Hospodářský růst 0,35 % v prvním čtvrtletí, 0,49 % v druhém a 0,70 0,79 % ve třetím čtvrtletí roku 2005 a asi o 160 000 méně žadatelů o zaměstnání. To všechno by mělo hrát v tomto našem směru,

ale Francie mi by měla dosáhnout v budoucích letech alespoň tříprocentní hospodářský růst. To je naším cílem. Druhým cílem je dobře zvládnout veřejné výdaje.

Hodnocení: 1-1-1-1

P7-T3-M5: To poukazuje na to, že pokud se nám podaří zvládnout veřejné výdaje, tak se nám podaří ovládnout a dostat zpět do ruky ty veřejné účty. Takže to vše máme v našich rukou. Stejným způsobem, v rámci těchto podmínek, veřejný dluh se musí dostat pod 60 % HDP do roku 2010, a to i s průměrným růstem. To znamená, že 60 % by to bylo v roce 2010, pokud by hospodářský *r r* růst byl průměrně 2,25 %, v roce 2009 bychom se dostali na 60 %, pokud by hospodářský růst byl ročně v průměru tříprocentní, a v tomto ambicióznějším scénáři hospodářského růstu by zadlužení v roce 2010 dosáhlo 55 %.

Oddlužit se, to znamená nežít na dluh budoucích generací, a to je samozřejmě demokratická volba. Samozřejmě že ten dluh je především zátěží pro budoucí generace * a jedna z částí mezigenerační solidarity tímto byla narušena.

Hodnocení: 1-2-1-1

Příloha VII

Přepis převodu sledovaných míst v tabulce

Text č. 1

S – student

P – profesionální tlumočník

S – sledované místo

	Původní text	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7
M1	J'ai bien entendu votre message : moi aussi je suis déterminé à tout faire pour que les mois à venir soient des mois d'action au service de nos compatriotes, en particulier les plus fragiles d'entre eux.	Váš vaši zprávu ° jsem velmi dobře pochopil, jsem odhodlán, aby * budoucí měsíce byly měsíce věnované práci na pomoci ° nejvíce znevýhodněným osobám.	Rovněž jsem odhodlán učinit vše možné, aby v příštích měsících bylo pomoženo těm <u>nejpostiženějším</u> z naší společnosti.	Vyslechnul jsem pozorně vaši zprávu. Také já jsem <i>odlo</i> h odhodlán k tomu, * abychom dělali vše pro to, aby budoucnost nebyla tak složitá pro mnoho našich spoluobčanů, a zejména těch nejvíce znevýhodněných.	Já ° jsem také ochoten dělat všechno pro to, aby ° v budoucnosti fungoval tento ° servis ° pro naše <i>spoluobšany</i> .	Vyslechl jsem vaši zprávu a stejně tak i já jsem odhodlaný učinit vše potřebné, <i>abych</i> abychom v dalších měsících pořádali další iniciativy pro naše <i>nejzra</i> nejzranitelnější spoluobčany.	Já jsem odhodlán k tomu, abych udělal opravdu všechno pro to, abychom se v <i>těch</i> příštích měsících zasloužili o zlepšení podmínek našich spoluobčanů.	Já jsem rozhodnut učinit vše proto, aby * aby bylo učiněno co nejvíce pro naše °spoluobčany, kteří jsou * <u>citliví na změny ve společnosti</u> .
M2	Elles sont dues enfin à la situation particulièrement difficile de certains quartiers où les problèmes d'intégration, la discrimination et l'exclusion minent quotidiennement les fondements de la République.	Situace je zvláště vážná v některých <i>čtvrtích</i> , městských čtvrtích, především kde dochází k ° velkým projevům <u>rasismu</u> , a * * ° zásady republiky bývají často porušovány.	Zejména v některých čtvrtích <u>byly tyto problémy značně navýšeny</u> a * právě nahlo dávají základy naší republiky.	Takováto situace může být závažnější také v některých konkrétních čtvrtích * a zde se <i>tedy</i> jedná o masové sociální vyloučení, které není slučitelné se zásadami naší republiky.	Způsobuje také další diskriminace a vyloučení ze společnosti, ° což ° se stále více prohlubuje.	Vyslechl jsem vaši zprávu a stejně tak i já jsem odhodlaný učinit vše potřebné, <i>abych</i> abychom v dalších měsících pořádali další iniciativy pro naše <i>nejzra</i> nejzranitelnější spoluobčany.	Tato * špatná situace je o to horší v některých štvrtích , kde * je každodenní realitou diskriminace a * vyloučení ze společnosti.	Toto je výsledkem velmi ° složité situace některých čtvrtí, kde diskriminace, vyloučení ze společnosti * jsou každodenním chlebem.

	Původní text	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7
M3	Je vous l'avais dit, notre conviction c'est que la meilleure façon de lutter contre la pauvreté c'est de combattre le chômage, en particulier pour ceux qui sont les plus éloignés de l'emploi.	Jsme přesvědčeni o tom, že nejlepším způsobem, jak bojovat proti chudobě, je bojovat proti nezaměstnanosti, především ° v případě těch, kteří <i>js</i> pro které je zaměstnání nejméně dosažitelné.	<u>Bylo</u> třeba bojovat proti nezaměstnanosti, zejména v <i>oblas</i> ° mezi těmi osobami, které jsou ° nejvzdálenější * * k práci.	a jsem přesvědčen, že nejlepším způsobem boje proti chudobě je boj proti nezaměstnanosti, zejména pro ty, kteří jsou od trhu práce nejvíce vzdálení.	0	Podle nás * je nejlepším bojem proti chudobě snižování nezaměstnanosti, především u těch, kteří jsou <i>zaměst</i> ° možnostem zaměstnanosti co nejvíce vzdálení.	Jak už jsem říkal, moje přesvědčení je, že nejlépe se bojuje s chudobou prostřednictvím ° zvyšování zaměstnanosti u lidí, ° kteří už dlouho nepracovali.	A jsme přesvědčeni, že nejlepší boj proti chudobě <i>je</i> v leží v boji proti nezaměstnanosti.
M4	Mais pour lutter contre la pauvreté, nous ne ferons jamais assez. C'est l'honneur d'un pays développé comme le notre de toujours faire davantage pour aider les plus fragiles et les plus démunis.	ale ° boj proti chudobě nikdy nebude dostatečně silný. Vždy se musíme snažit více, abychom těmto znevýhodněným osobám pomáhali více.	Právě takové země bohaté , jako jsme i my, <u>muzejí</u> pomáhat <u>těm chudším</u> .	ovšem boj proti chudobě nikdy není dostatečný a každá ° rozvinutá země se musí ze všech sil snažit o to, aby pomáhala těm nejméně ° úspěšným.	Proto abychom mohli ° bojovat ° proti chudobě, však nikdy neděláme dostatek a <u>je to právě na</u> naší ° pokrokové zemi <i>kte</i> , aby pomohla těmto nejslabším v naší společnosti.	Abychom však mohli ° bojovat proti chudobě, ° to nikdy nestačí. Musíme se snažit ° dělat čím dál tím více, abychom pomohli těm nejchudším a a ° těm nejzranitelnějším.	ale co se týče boje proti chudobě, nikdy ° toho není uděláno <i>ještě</i> dost a vždycky jsou někteří ° znevýhodnění lidé, kteří potřebují naši pomoc.	Ale boj proti chudobě není nikdy dostatečný a zvlášť vyvinutá země jako je ta naše by měla dělat ° mnohem více proto, aby zajistila i své sociálně slabší občany.
M5	J'ai aussi été profondément ému par l'engagement de tous ces bénévoles ou professionnels qui donnent de leur temps et de leur énergie pour leur venir en aide.	a zároveň mě <i>do</i> dojala <i>také</i> ° také velké nasazení osob, které jim pomáhají, naprosto dobrovolně.	a rovněž jsem <u>hovořil</u> v profesionály, kteří jsou s těmito osobami v ° <u>v každodenním styku</u> a pomáhají jim.	a také jsem viděl, s jakým zaujetím se o ně starají pracovníci asociace.	Velmi mě ° dojala také pomoc <u>ať už profesionálů</u> či ° <u>laiků</u> , kteří ° bojují proti těmto problémům a ...	a já si váží ° práce všech těchto dobrovolníků, kteří chtějí ° lidem v tíživé osobní situaci pomáhat.	a proto jsem vděčný za <i>tu</i> práci především dobrovolníků a za tu energii, kterou investují do pomoci těmto lidem.	A byl jsem zároveň <u>překvapen</u> * tím, <u>co všechno</u> <i>tito</i> dobrovolníci zasvěcují * těmto lidem.

	Původní text	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7
M1	J'ai bien entendu votre message : moi aussi je suis déterminé à tout faire pour que les mois à venir soient des mois d'action au service de nos compatriotes, en particulier les plus fragiles d'entre eux.	Velice ° pečlivě jsem vyslechl ° <i>vás</i> vaše sdělení. A i já osobně udělám vše pro to, aby nadcházející měsíce byly ° měsíci aktivity ° ve službě našich ° nejzranitelnějších spoluobčanů.	Já jsem dobře porozuměl tomu, co jste mi chtěli říci, a jsem připraven udělat všechno pro to, aby následující měsíce byly měsíce pomoci pro naše spoluobčany, především pro ty nejohroženější <i>tedy</i> chudobou.	Samozřejmě jsem si dobře vyslechl vaše slova a já také jsem pevně <i>rozhodnuvi</i> rozhodnut udělat všechno proto, abychom v nejbližších měsících skutečně mohli pracovat pro naše občany, především ty <i>nejzranitelnější</i> .	Já sama , společně ° s touto ° společností, jsem ° odhodlána k tomu, aby ° ty následující měsíce <i>sloužily</i> byly vyvinuty <i>tedy</i> takové činnosti, které by byly na prospěch těchto našich ohrožených občanů.	Vyslechl jsem vaši zprávu, já jsem také odhodlaný udělat vše v příštích měsících na pomoc našim nejzranitelnějším spoluobčanům.	Velice jsem pochopil, co jste mi chtěli říci a i já se budu snažit o to, aby následující měsíce byly měsíci akcí ve prospěch našich spoluobčanů, a především ve prospěch těch nejzranitelnějších z nich.	Bedlivě jsem si vyslechl jednotlivé výzvy a jsem připraven učinit vše tak, aby v budoucích měsících jsme podnikli akce pro naše spoluobčany a především pro ty nejvíce zranitelné.
M2	Elles sont dues enfin à la situation particulièrement difficile de certains quartiers où les problèmes d'intégration, la discrimination et l'exclusion minent quotidiennement les fondements de la République.	Je to <i>tedy</i> obtížná situace, která se projevuje i v některých čtvrtích, kde jsou problémy s integrací, diskriminací, a se kterými se každodenně setkáváme a podkopávají solidnost naší republiky.	A dalším důvodem je obzvlášť obtížná situace v některých městských čtvrtích, kde je problém s integrací, s diskriminací a vyloučenost ze společnosti trvale <i>jaksi</i> podkopává základy republiky.	A zároveň je to také velice obtížnou situací v některých čtvrtích, kde jsou problémy s integrací, s diskriminací, s vylučováním ° osob, a to <i>vlastně</i> podkopává zásady naší republiky.	Víme, že v určitých čtvrtích jsou velké problémy, a je to něco, co může ° každodenně ohrožovat přímo základy republiky.	Kromě toho je to také způsobeno obtížnou situací v některých čtvrtích, kde problémy s integrací, diskriminací a vyloučení ze společnosti neustále podrývá základy republiky.	Souvisí to také se zvláště obtížnou situací v některých městských čtvrtích, kde se objevují problémy s integrací, diskriminací a vylučováním ze společnosti, a tyto problémy každodenně podkopávají základy republiky.	Rovněž <i>tedy</i> další aspekt, to je ° obtížná situace některých čtvrtí, kde <i>ty</i> integrační problémy, diskriminace a sociální vyloučení každodenně ° poškozují ° základní principy naší republiky.

	Původní text	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7
M3	Je vous l'avais dit, notre conviction c'est que la meilleure façon de lutter contre la pauvreté c'est de combattre le chômage, en particulier pour ceux qui sont les plus éloignés de l'emploi.	Znovu opakuji, že naše ° přesvědčení je <u>nejlepším způsobem</u> , jak bojovat proti chudobě, jak bojovat proti nezaměstnanosti, zejména pokud jde o ty, °kteří jsou °°° nejméně <u>zaměstnavatelní</u> .	Jsem přesvědčen totiž, že nejlepší způsob boje proti chudobě, je boj proti nezaměstnanosti, a to především se týká těch, kteří mají k práci nejdál.	Chci vám říci, že jsem přesvědčen, že nejlepší způsob boje proti chudobě, je bojovat proti nezaměstnanosti především u těch lidí, kteří mají nejdále k zaměstnání.	V rámci ° boje proti chudobě <u>se zaměřujeme hlavně</u> na boj proti nezaměstnanosti a obzvláště ° u těch, kteří jsou ° tomu zaměstnání nejvíce vzdáleni.	Já jsem vám řekl, že naše přesvědčení je, že nejlepší způsob, jak bojovat proti chudobě, je bojovat s nezaměstnaností, zvláště u těch, kteří mají nejtěžší přístup k práci.	My se domníváme, že nejlepším bojem ° proti chudobě je boj s nezaměstnaností, a především u těch lidí, kteří jsou zaměstnání nejvíce vzdáleni.	Jak již jsem říkal, naším přesvědčením je, že nejlepší boj ° proti chudobě je boj proti nezaměstnanosti, především ° u těch kategorií, které jsou ° hodně daleko od možnosti získat zaměstnání.
M4	Mais pour lutter contre la pauvreté, nous ne ferons jamais assez. C'est l'honneur d'un pays développé comme le notre de toujours faire davantage pour aider les plus fragiles et les plus démunis.	Nicméně ° <u>stále ještě</u> to není dost. Země, která je tak vyvinutá, jako je naše, <u>musí se</u> se musí snažit dělat stále více, aby pomáhala těm nejzranitelnějším a nejchudším.	ovšem v boji proti chudobě toho nikdo neudělá dost, je to otázka cti rozvinuté země, jako té naší, udělat vše pro to, abychom pomohli těm nejohroženějším.	Pokud chceme bojovat proti chudobě, nikdy neučiníme dost. <u>Máme ° nebo</u> Žijeme v rozvinuté zemi, a proto se musíme snažit pomáhat těm, kteří jsou <u>nejzranitelnější</u> .	Abychom mohli bojovat proti <u>budově</u> , ° neuděláme <u>ovšem</u> nikdy <u>přes-příliš mnoho</u> . Je zapotřebí, aby ze-mě tak rozvinutá, jako je naše, toho dělala vždy více, aby pomohla těm, kteří jsou na okraji <u>společnosti</u> .	Ale v boji proti chudobě nebudeme nikdy dělat dost. Rozvinutá země, jako jsme my, musí dělat stále více, aby pomohla těm nejpostiženějším a nejslabším.	Ale pro boj proti vyloučení ze společnosti nebudeme dělat nikdy dost. Myslím, že rozvinutá země, jako je ta naše, by se měla stále více snažit pomáhat těm nejchudším a nejzranitelnějším.	ale ° v boji proti chudobě musíme nadále pokračovat. Musíme ° dělat neustále víc, abychom ° <u>pod</u> ° pomohli těm nejvíce zranitelným.
M5	J'ai aussi été profondément ému par l'engagement de tous ces bénévoles ou professionnels qui donnent de leur temps et de leur énergie pour leur venir en aide.	A ° <u>zavázal jsem si</u> tedy, že všem těmto dobrovolníkům, ° kteří se tak <u>oběvutují</u> a a vyvíjejí energii, ° <u>budeme maximálně ° nápomocni</u> .	Byl jsem velice dojat nasazením těchto <u>dobrovolníků</u> a <u>profesionálů</u> , kteří věnují svůj čas a svou energii, aby pomohli těmto lidem.	A byl jsem velice dojat ° prací všech dobrovolníků, kteří věnují svůj čas a svou energii pomoci těmto lidem.	<u>Uvažuju se u</u> <u>uvědomila jsem si</u> také, jaké jakou velkou <u>oběť</u> představuje práce pro tyto lidi, pro všechny dobrovolníky, kteří se v tomto ohledu ° angažují.	a také mě dojalo působení všech těch dobrovolníků, kteří dávají <u>tu</u> energii k tomu, aby těmto lidem pomohli.	Byl jsem skutečně pohnut závazkem a angažovaností všech <u>dobrovolníků i ° profesionálů</u> , kteří vkládají veškerou energii do pomoci těmto lidem.	a rovněž ° jsem velice uvítal <u>vše</u> ° veškerou pomoc dobrovolníků, kteří ° se velice angažovali.

Text č. 2

	Původní text	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7
M1	<p>Selon moi, c'est là une information tout à fait capitale. Et les conséquences environnementales sont très importantes. Aujourd'hui, le transport contribue pour 28% aux émissions de CO₂ dans l'UE.</p>	<p>Důležité jsou následky pro životní prostředí. V současné době doprava představuje 28 % produkce CO₂ v Evropské unii.</p>	<p>Ovšem dopad na životní prostředí je mnohem značnější. * <i>Například s</i> problémy s životním prostředím a s emisemi <u>skleníkových plynů</u> ° se akorát <u>zvyšují</u> v Evropě.</p>	<p>a tato skutečnost je velmi důležitá a bude to mít také velké environmentální dopady. * Dnes doprava představuje 28 % % emisí kyslíčného uhlíčitého.</p>	<p>Podle mě je to informace ° opravdu zásadní a je to velmi zásadní také pro naše životní prostředí, <u>protože</u> ° doprava přispívá asi <u>dvaceti</u> procenty ° k <i>emisích</i> CO₂ v Evropské unii.</p>	<p>A to je zásadní informace. ° Ekologické dopady jsou tedy velice zásadní. ° V dnešní době doprava přispívá 28 % k emisím <u>skleníkových plynů</u> v Evropě.</p>	<p>Podle mě ° toto je naprosto zásadní informace, co se týče přepravy, a dopady pro životní prostředí budou ° opravdu zásadní, protože ° doprava v současné době představuje 28 % <u>emisí</u> v rámci Evropské unie.</p>	<p>Je to důležité. V dnešní době doprava přispívá dvaceti osmi procenty k emisím kyslíčného uhlíčitého Evropy.</p>
M2	<p>Pour promouvoir l'usage des carburants propres, l'UE finance depuis le début des années 2000 des projets innovants, en partenariat avec de nombreuses villes.</p>	<p>Evropská unie se <u>snaží</u> od roku 2000 ° financovat novátorské projekty v partnerství s * mnoha městy.</p>	<p>A rovněž <u>by mělo</u> <u>dojít k rozvoji</u> této oblasti ° <u>společně</u> ve spolupráci s řadou měst.</p>	<p>Evropská unie ° financuje od ° začátku století některé inovační projekty v partnerství s městy.</p>	<p>a ° Evropská unie od roku ° 2000 financuje nové projekty ke zlepšení této situace.</p>	<p>A pro prosazování biopaliv ° Evropská unie již několik let podporuje nové projekty.</p>	<p>Od roku 2000 * podporuje Evropská unie ° tento projekt v partnerství s mnohými městy.</p>	<p>Evropská unie * už od roku 2000 financuje ° různé inovující projekty, které se snaží o biopaliva.</p>

	Původní text	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7
M3	Ces essais permettent de mesurer les progrès restant à réaliser pour le développement de cette technologie prometteuse pour le transport dans nos villes. Mais il faut dépasser le stade des expérimentations.	Zatím se sleduje, jaký je ° přínos těchto ° dopravních prostředků. Musíme však překročit stádium experimentů.	což umožňuje <u>uskutečnění</u> rozvoje těchto * technologií. * Ovšem je třeba překročit stádium ° experimentu ...	Tyto zkoušky umožňují <i>měřit</i> zjistit, co je ještě potřeba °° dokončit, aby bylo možno tuto technologii budoucnosti <u>dostat do našich měst</u> , ovšem je potřeba překročit <i>to</i> stádium experimentu.	a <u>dohází tak k rozvinutí</u> těchto velice nadějných technologií. Ale ° je ° zapotřebí se posunout do dalšího stádia tohoto výzkumu a ...	Musíme také měřit ° pokroky, kterých <u>jsme dosáhli</u> , a měli bychom se snažit <u>rozšířit</u> tuto novou technologii. Musíme ovšem ° <u>vyjít ze současného stavu výzkumu</u> .	Také se v současné době snažíme ° změřit, jakých pokroků jsme ° v této oblasti dosáhli. Nicméně musíme už překonat to stádium, kdy jsme pouze ° v začátcích a děláme pouze <i>e</i> experimenty.	<i>Tento</i> * * <u>je zároveň možné sledovat</u> pokroky, abychom ° mohli formulovat nové * <u>strategie</u> . Vše je ovšem zatím ve fázi experimentu.
M4	Mais pour donner une impulsion décisive à ces projets, je dois disposer des 20 milliards demandés par la Commission dans les perspectives financières 2007-2013.	Rozhodujícím impulsem by však bylo 20 miliard, <i>kte</i> které žádá Komise * ve finanční perspektivě 2007-2013.	<u>Přibližně 20 miliard</u> * EUR <u>bude</u> * věnováno na rozvoj této oblasti pro <i>lé</i> léta 2007 až 13.	Ovšem aby bylo možné dosáhnout ° zamýšlených cílů, musím <i>pro</i> od Komise získat <u>dalších 20 miliard</u> ° ve finančním výhledu 2007 až 2013.	Je ° ovšem ° <u>nutné</u> * <u>disponovat</u> těmito penězi, a to ve finančních perspektivách Evropské unie pro období 2007 až 2013.	Proto, abychom ovšem dali co největší impuls pro tyto projekty, <u>musíme požádat</u> o dalších 20 miliard EUR * pro finanční rozpočet 2007 až 2013.	Abychom <u>tento projekt</u> ° ještě více podpořili, tak dostanu od Komise , <u>požádal jsem</u> ° <u>Komisi</u> o dvacet <u>dalších</u> miliard ° na období 2007-2013.	Dvacet miliard, které byly požadovány Komisí, * * <u>budou muset být věnovány</u> ° <i>nebo budou věnovány</i> perspektivě <i>re</i> let 2007 až 2013.
M5	J'étudie à l'heure actuelle les différentes mesures possibles pour limiter cette croissance d'émissions, et présenterai dans les mois à venir une Communication sur ce sujet.	V současné době studuji jednotlivé možnosti omezení těchto emisí a ° v těch příštích měsících podám zprávu , která se tohoto tématu bude týkat.	a pro budoucnost připravuji <u>ještě další zprávy</u> .	V současné době ° zkoumáme <i>dal</i> možnosti dalších opatření, které by omezovaly tyto emise a v nejbližších měsících také vydáme zprávu <i>k</i> <i>tamuto</i> tématu.	Proto se <u>snažím</u> ° <u>všemi</u> opatřeními omezit tyto emise a ° * stimulovat kommunikaci o této oblasti, <i>o tomto problému</i> .	V současné době zvažujeme možná řešení pro snížení těchto emisí a v následujících měsících bych měl vydat sdělení o tomto tématu.	Já se samozřejmě <u>snažím přijímat</u> taková opatření, abychom omezili toto narůstání objemu .	<i>V dnešní době</i> * * * * * vydám tedy prohlášení <i>k</i> <i>tomuto</i> * * k tomuto tématu.

	Původní text	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7
M1	<p>Selon moi, c'est là une information tout à fait capitale. Et les conséquences environnementales sont très importantes. Aujourd'hui, le transport contribue pour 28% aux émissions de CO₂ dans l'UE.</p>	<p>Je to skutečně * závažné * číslo. A dopady na životní prostředí jsou závažné. V současné době ° je 28 % na účet ° fo <u>tedy v oblasti znečištění prostředí</u> je 28 % na ° nárůsty ° CO₂.</p>	<p>Podle mého názoru je naprosto zásadní otázka a dopady na životní prostředí budou značné. Dnes doprava představuje 28 % emisí kyslíčnicku uhličitého v Evropské unii.</p>	<p>To je informace, která je pro mě klíčová. Důsledky na životní prostředí budou významné. Dnes doprava přispívá z 28 % k emisím CO₂ v Evropské unii.</p>	<p>A to je ° informace, která je nesmírně důležitá. Dopady na životní prostředí jsou obrovské, dnes 28 % emisí ° CO₂ jsou právě v důsledku dopravy.</p>	<p>Toto je velmi důležitý vývoj a bude to mít také dopad na životní prostředí. V současné době doprava přispívá 28 % k emisím CO₂.</p>	<p>Podle mého názoru je to velice zásadní informace. Důsledky na životní prostředí může být mohou být velice závažný. Dnes doprava přispívá osmadvaceti procenty k emisích CO₂ v EU.</p>	<p>Dle mého názoru je to zcela zásadní informace a dopady, ekologické dopady jsou velmi významné. Dnes ° přeprava ° z dvaceti osmi procent přispívá k ° emisím CO₂ v EU.</p>
M2	<p>Pour promouvoir l'usage des carburants propres, l'UE finance depuis le début des années 2000 des projets innovants, en partenariat avec de nombreuses villes.</p>	<p><i>Evropa</i> * Evropská * unie * * * také pokračovat na cestě v partnerství s nejrůznějšími městy.</p>	<p><i>Od počátku d</i> ° od roku 2000 Evropská unie také vytváří různé partnerské projekty v řadě měst.</p>	<p>Abychom podpořili užívání čistých paliv, Evropská unie od roku 2000 financuje inovující projekty v partnerství s řadou měst.</p>	<p>Už ° kolem roku 2000 se začínaly uplatňovat ° různé alternativní projekty, například ° ve spolupráci ° s ° radnicemi měst.</p>	<p>Na podporu čistých paliv Evropská unie financuje inovační projekty ve spolupráci ° s celou řadou měst.</p>	<p>Na podporu čistých paliv EU od roku 2000 financuje novátorské projekty v partnerství s řadou měst.</p>	<p>Abychom mohli využívat čistá paliva, Evropská unie financuje od počátku tohoto tisíciletí inovativní procent ° projekty partnerství s různými městy.</p>

	Původní text	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7
M3	Ces essais permettent de mesurer les progrès restant à réaliser pour le développement de cette technologie prometteuse pour le transport dans nos villes. Mais il faut dépasser le stade des expérimentations.	Tyto zkoušky umístí poměřit ° pokrok ° <u>pro další rozvoj této slibné technologie</u> ° pro oblast městské dopravy. Je ovšem třeba ° vyjít ze °stádia experimentů.	a ° na tento projekt umožní zjistit, <i>co bude</i> jaké další inovace ještě bude potřeba proto, aby <i>te</i> tento typ dopravy mohl být více rozšířený . A ovšem tento vývoj <u>prodělává různá stadia</u> .	Tyto pokusy nám umožňují změřit ° pokrok, který musíme ještě učinit pro další vývoj těchto slibných nových technologií. Musíme ale překročit tuto fázi experimentování.	tyto zkoušky by umožnily ° zjistit, kolik je ještě zapotřebí dále investovat a dále zkoušet ° <i>tento nový</i> , ° toto nové palivo, které by bylo slibné . Ale nejme jenom na stádiu ° zkoušek.	Tyto testy umožní změřit pokrok, jaký ještě musíme udělat pro rozvoj této nové technologie pro naše města. Musíme ale překročit experimentální fázi.	Tyto testy umožní změřit, jaký byl zaznamenám pokrok a jaký pokrok je třeba ještě učinit s touto slibnou technologií, která se používá na přepravu v našich městech. Musíme ale jít dál, nejsou jen pouhé experimenty.	Tyto zkoušky umožňují ° vyhodnotit vývoj této nové slibné technologie a její využití v městské dopravě. Nicméně je třeba překročit stádium ° ° zkoušek.
M4	Mais pour donner une impulsion décisive à ces projets, je dois disposer des 20 milliards demandés par la Commission dans les perspectives financières 2007-2013.	Aby bylo ale možno ° dát impulsy <u>tomuto projektu</u> , ° musím mít k dispozici 20 miliard, které ° Komise požaduje ° jako * prostředky , se kterými bude manipulovat v ° období 2007 a 2013.	ovšem proto, aby tyto projekty ° dostaly náležitý impuls, potřebuji 20 miliard požadované Komisi v rámci finančních perspektiv na období 2007-2013.	Potřebujeme přibližně 20 miliard <i>evro</i> ° euro, které budou by měly být k dispozici v rámci finančních výhledů 2013-2017.	Nicméně ° je zapotřebí ještě 20 miliard, které žádá Komise <i>v perspektivní</i> ° ve finanční ° perspektivě pro léta 2007-2013.	Abychom dali impuls těmto projektům, musíme mít k dispozici 20 miliard, které žádala Komise ve finančních výhledech 2007-2013.	Pro rozhodný impuls těmto projektům bychom potřebovali ještě 20 miliard, které ° Komise žádala ve finančním výhledu ° 2007-2013.	Ale bychom mohli <i>tedy</i> vyslat jasný signál, ° musíme mít k dispozici těch 20 miliard, které požaduje Komise ve ° finančním výhledu 2007 až 2013.

	Původní text	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7
M5	J'étudie à l'heure actuelle les différentes mesures possibles pour limiter cette croissance d'émissions, et présenterai dans les mois à venir une Communication sur ce sujet.	Jak jsem říkal, v současné době <u>máme nejrůznější možná opatření.</u> <u>abychom zlepšili tuto situaci.</u> <u>abychom zmenšili tyto dopady,</u> a v nadcházejících měsících vydám sdělení na toto téma.	Já v současné době studuji, jaké jsou možnosti, jak snížit tyto emise, a ° v příštích měsících předložím zprávu na toto téma.	V současné době studuji možnosti dalších opatření, jak omezit tento nárůst emisí, a v několika příštích měsících předložím sdělení k tomuto tématu.	V současné době <u>existují</u> různá opatření, jak tento nárůst emisí zastavit nebo omezit, a <u>chtěla bych vám představit</u> <u>přinejmenším</u> jedno sdělení, které se tohoto tématu týká.	V současné době připravuji opatření, která omezí tento růst emisí a v následujících měsících předložím sdělení k této tématice.	V současnosti zkoumám různá opatření, která by přispěla ke snížení emisí skleníkových plynů, a v nadcházejících měsících předložím na toto téma sdělení.	V současné době ° ° zvažujeme jednotlivá možná opatření tak, abychom omezili tento růst emisí, ° a v následujících měsících předložím sdělení týkající se tohoto tématu.

Text č. 3

	Původní text	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7
M1	Je tiens à souligner que l'Etat a des engagements « implicites », notamment les engagements pour payer les retraites de ses fonctionnaires. Ils sont connus. Leur estimation peut cependant varier selon les conventions retenues.	Chci <u>zdů</u> zdůraznit, že ° <u>je to</u> velký závazek, především pokud jde o vyplácení důchodů.	Jednotlivé * <u>doho</u> ° dotazy a odhady jsou známy.	Musím říci, že stát má ° mnoho závazků, zejména pokud se týká výplaty důchodů <u>svých</u> * <u>svých</u> zaměstnanců. * * Toto vše se však může <u>vyvíjet</u> v závislosti na tom, <u>jak</u> jaký bude <u>stav</u> ve společnosti.	Považuji za velmi důležité podtrhnout, * * * ° toto je velmi závažný a známý problém.	<u>Musíme</u> se snažit plnit naše závazky, především co se týče platby důchodů.	a je to především <u>proto</u> , že <u>platíme</u> svoje funkcionáře.	Chci podotknout, že * * * <u>důchody</u> <u>mohou kolísat</u> .
M2	L'endettement a progressé de 9,5 points en France ! Tout cela en dit long sur les conséquences financières très pénalisantes de certains grands choix politiques économiques réalisés pendant les 25 dernières années.	Zadlužení <u>tedy</u> stoupl o 9,5 <i>proc</i> procent v ve Francii. <u>To má velký</u> ° dopad <u>na</u> určité politické a ekonomické volby za posledních pětadvacet let.	Ve Francii došlo <u>ke</u> ke zvýšení zadlužení o přes 9 %. * * * <u>Toto jsou hlavní</u> <u>problémy</u> , které * ovlivňovaly rozhodování politiků v průběhu posledního * čtvrtstoletí.	<u>Za</u> veřejný dluh se zvýšil o devět a půl procenta ve Francii. To vše je * velmi ° významným ° důsledkem toho, jaká <u>poli</u> sociální a hospodářská politika se <u>provazuje</u> v těchto zemích.	Zadlužení ° se ° zvýšilo o něco více než 9 % ve Francii. * * Je to také ° samozřejmě v <u>sou</u> v souvislosti s politickými a ekonomickými rozhodnutími, která byla přijata v posledních <i>dvacecti</i> pěti letech.	Dluh se <u>také</u> zvyšoval ve Francii, a to <u>má</u> velké důsledky na financování a <u>vede</u> to k <u>důležitým</u> rozhodnutím velkým rozhodnutím <u>všude</u> v Evropě.	Zadlužení se posunulo o 9,5 procentních bodů ve Francii. Toto jsou tedy důsledky některých <u>rozhodnutí</u> <u>politických</u> <u>rozhodnutí</u> a <u>hospodářských</u> <u>rozhodnutí</u> , ° která byla <u>udělána</u> za posledních pětadvacet let.	* * * o <u>9,8</u> ve Francii. Toto všechno jsou ° finanční následky některých velkých <u>výběr</u> politických a ekonomických voleb, které byly učiněny za posledních pětadvacet let.

	Původní text	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7
M3	Sur ce plan, on ne peut donc que constater que les possibilites de resoudre ce probleme semblent malheureusement presque inexistantes ! Et ce d'autant plus que, dans le même temps, notre pression fiscale est aussi la plus élevée des grands pays de l'OCDE.	Bohužel bude velmi obtížné ° ve Francii tento problém řešit. A navíc je zde velká daňová zátěž, jedna z nejvyšších <i>zemích</i> v zemích OECD.	<i>Takže</i> ° možnosti řešit tento problém se zdá, že v současné době je téměř žádný . <i>Za</i> v současné době je také naše daňové zatížení, je jedno z nejvyšších mezi zeměmi OECD.	Proto konstatujeme, že * možnost vyřešit tento problém u nás je téměř nemožná , a to tím spíše, že <i>naše</i> ° <i>fiskální</i> , ° naše daňové zatížení je jedno z největších ° <i>ve všech</i> ze všech zemí OECD.	V této oblasti můžeme tedy konstatovat, že možnosti vyřešit ° tento problém se zdají bohužel být téměř nemožné, a to o to více, že v momentální chvíli je u nás ° daňové zatížení jedno z největších v zemích OECD.	Možnosti vyřešení tohoto problému ° jsou téměř nulové, a to tím více, že je zde velký tlak daní, a to ° ještě větší než ve zbývajících zemích OECD.	Když to porovnáme, tak vidíme, že možnosti, ° jak řešit tento problém, ve Francii v podstatě neexistují v současné situaci, také proto, že naše daňové zatížení je mezi nejvyššími ze zemí OECD.	Na této úrovni tedy můžeme pouze konstatovat, že možnosti vyřešit tento problém * <i>se zdají</i> ° že <i>neexistují</i> . O to více, že ve stejné době * * * °
M4	Mais la France doit pouvoir atteindre un rythme de croissance de 3% et plus dans les années qui viennent : c'est notre objectif. Et notre 2e objectif, tout aussi capital, c'est de bien gérer la dépense publique.	V budoucnosti však potřebujeme ° tříprocentní ekonomický růst a to je jeden z našich cílů. Druhý je °dobré vedení ° veřejných výdajů.	Naším druhým cílem, <i>který je</i> který je také důležitý, <i>bylo</i> správně spravovat <i>veřejné</i> veřejný sektor a <i>jeho útra</i> jeho útraty.	Ovšem Francie musí nadále usilovat o * pokrok v této oblasti. To je naším prvním cílem a druhým cílem musí být lepší zvládnutí veřejných výdajů.	Francie však ° musí °° dosáhnout ještě ° daleko většího ekonomického růstu a to je náš ° <i>asi</i> největší cíl. ° Druhým ° poměrně důležitým cílem je také řídit veřejné výdaje.	Francie * by měla dosáhnout růstu 3 % v následujících letech. Naším dalším záměrem je dobře ° řídit veřejné výdaje.	ale Francie by měla dosáhnout ° růst asi ° tří procent. To je tedy náš cíl. A máme ještě další cíl, velmi zásadní a tím je dobré řízení výdajů z veřejného rozpočtu.	Francie ovšem měla dosáhnout růstu tří procent a více v následujících letech a to je náš cíl. Naš druhý cíl, * který je také zásadní, je ° dobře zacházet s veřejnými ° <i>s veřejný</i> ° výdaji.

	Původní text	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7
M5	Enfin, se désendetter, c'est arrêter de vivre à crédit sur les générations futures. C'est ainsi un choix démocratique. En effet, la dette est surtout une charge sur les générations futures : une partie de la solidarité entre générations a été cassée.	Takto zabráníme zadlužováním příštích generací. Dluh je ° velká zátěž pro budoucí generace. * <u>Proto</u> zde dochází k porušení <i>solidarity</i> mezi generacemi.	Protože je <i>třeba</i> třeba přestat žít na dluh budoucích generací * a zadlužovat se <i>tedy</i> . Část <i>mezi takzvané mezigenerační solidarity</i> byla * zničena.	To nám umožní, abychom nežili <i>na dluh</i> ° na účet budoucích generací, a je to <i>tedy</i> i demokratickou * volbou * pro budoucnost.	Dnes ° tedy ° <u>zajistíme</u> situaci, kdy ° dojde k <u>zastavení</u> tohoto veřejného zadlužení, a tedy nebudeme již nadále zatěžovat budoucí ° generace. ° <u>Musíme se tedy soustředit</u> na solidaritu mezi ° generacemi, která byla poněkud rozbitá .	Jinak budeme muset stále žít na dluh ° budoucích generací. Je to tedy demokratická volba. * * Dluh je velkým zatížením budoucích generací.	Dluh je samozřejmě zátěží pro ° budoucí generace, a * když je takto porušována ta rovnováha, tak už dobře nefunguje ani solidarita mezi generacemi.	Je to demokratická volba nežít na útraty budoucích generací. * * * Část solidarity mezi generacemi byla narušena a ...

	Původní text	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7
M1	Je tiens à souligner que l'Etat a des engagements « implicites », notamment les engagements pour payer les retraites de ses fonctionnaires. Ils sont connus. Leur estimation peut cependant varier selon les conventions retenues.	<i>Chtěl bych chtěl bych zdůraznit * ° naši angažovanost zejména nebo povinnost, zejména pokud jde o placení důchodů. ° To všichni dobře známe. Nicméně tyto odhady se mohou měnit ° podle ° uzavřených úmluv.</i>	Já musím připomenout, že ° stát ° má určité implicitní závazky, jako je třeba úhrada platů státních zaměstnanců, to je známá částka. Nicméně částky se mohou lišit podle jednotlivých smluv.	Chtěl bych říci, že stát se tady značně zavázal, zavázal se především , že bude financovat důchody svých státních zaměstnanců. Jsou tady různé odhady, jak budeme pokračovat dále .	Chtěla bych říci, že z toho vyplývají určité závazky, které jsou implicitní. Vždyť je zapotřebí platit <i>důch</i> důchody a také <i>platy</i> ve veřejné <i>své svéře</i> . Tady existují platné dohody, jež je nutné respektovat.	Jsou tu také závazky státu, především závazky vyplácení státu důchodů jejich úředníků jsou známé, ale může se toto změnit podle konvencí.	Myslím, že je důležité, ° aby také stát ° dodržoval své závazky, aby byl schopen je plnit, například důchody státních ° úředníků. <i>Odhady</i> ° se někdy <u>různí, odhady budoucí situace.</u>	Musím říci, že stát má samozřejmě i ° implicitní závazky, především ° úhrada důhodů důchodů svých ° státních zaměstnanců. Odhady se samozřejmě mohou měnit ° podle toho, jak nastavíme parametry.
M2	L'endettement a progressé de 9,5 points en France ! Tout cela en dit long sur les conséquences financières très pénalisantes de certains grands choix politiques économiques réalisés pendant les 25 dernières années.	Zadlužení ° ve Francii vzrostlo o 9,5 %. ° <u>A to tedy bude mít samozřejmě velice těžké ° finanční ° důsledky jak již v hospodářském, ° tak i v sociálním ° prostoru.</u>	Zadlužení vzrostlo o 9 % ve Francii. A všechno toto ° je výmluvné o tom, jak ° je nákladná některá rozh jak jsou nákladná některá politická rozhodnutí z posledních 25 let.	U nás došlo k nárůstu o devět a půl bodu. <u>Toto vše má samozřejmě významné finanční dopady především na naši ekonomickou politiku</u> a politiku, kterou jsme prováděli za posledních 25 let.	Ve Francii ovšem došlo k <i>pokro</i> ° k nárůstu o devět celých <u>sedm</u> procent. Tohle všechno samozřejmě znamená ° <u>závažný dopad na sociální a ° ekonomickou situaci ° těchto zemí ° tak, jak se vyvíjela v dvaceti pěti letech.</u>	Zadlužení * vzrostlo o 9,5 % ve Francii, a <u>toto všechno má velmi závažné finanční dopady na některé hospodářské a politické volby uplatněné v posledních pětadvaceti letech.</u>	Zadlužení ° stouplo ve Francii o více než 9 %. Toto samozřejmě má vliv na finanční ° situaci a také to <u>má vliv na některé ekonomické a politické volby,</u> které jsme učinili za posledních pětadvacet let.	Zadlužení se posunulo o 9,5 % ve Francii. To vše hovoří o ° výrazných finančních dopadech, ° politických a hospodářských rozhodnutích ° za posledních pětadvacet let.

	Původní text	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7
M3	Sur ce plan, on ne peut donc que constater que les possibilites de resoudre ce probleme semblent malheureusement presque inexistantes ! Et ce d'autant plus que, dans le même temps, notre pression fiscale est aussi la plus élevée des grands pays de l'OCDE.	Znamená to <i>tedy</i> , že musíme konstatovat, že možnosti řešit tento problém ° jsou ° bohužel zřejmě téměř inexistenční , a to tím spíše, že ° ve stejné době ° naše daňová <i>záně</i> zátěž je také nejvyšší ze všech velkých zemí OCDE.	V této oblasti <i>tedy</i> můžeme konstatovat jedině tolik, že možnost, jak vyřešit tento problém, se bohužel zdá být prakticky neexistující, a tím spíše v současné době daňová zátěž je prakticky nejvyšší ze <u>všech velkých zemích</u> OECD.	Z tohoto hlediska můžeme pouze konstatovat, že možnost, jak vyřešit tento problém, je bohužel téměř neexistující. A to ještě * více, když vezmeme v úvahu daňové tlaky, které jsou také u nás největší ze všech zemí OECD.	čili můžeme pouze konstatovat, že možnost vyřešit tyto problémy ° bohužel jakoby neexistovaly . A platí to o to více, že ve stejnou dobu naše ° daňové tlaky jsou také nejvyšší mezi zeměmi OECD.	Můžeme však konstatovat, že možnosti řešení těchto problémů jsou bohužel téměř nulové. A navíc zároveň <i>naše daňová</i> náš daňový tlak <i>je také nejvyšší</i> nebo <u>jeden z nejvyšších</u> v OECD.	Z tohoto hlediska <i>tedy</i> musíme konstatovat, že možnosti řešení tohoto problému jsou ° v podstatě neexistující, a tím spíše, že daňová zátěž je u nás téměř nejvyšší z velkých zemí OECD.	Z tohoto hlediska můžeme pouze konstatovat, ° že možnosti řešení tohoto problému jsou bohužel * téměř nulové. O to víc, že <u>ve stejném období</u> naše ° daňová zátěž je také <u>jedna z největších</u> v zemích OECD.
M4	Mais la France doit pouvoir atteindre un rythme de croissance de 3% et plus dans les années qui viennent : c'est notre objectif. Et notre 2e objectif, tout aussi capital, c'est de bien gérer la dépense publique.	Musíme ovšem dosáhnout ° nárůstu 3 ° % a více <i>to</i> v nadcházejících letech. To je náš cíl. A naším druhým cílem, který je také velice významný, je ° dokázat dobře řídit a spravovat veřejné výdaje.	nicméně v následujících letech Francie musí dosáhnout tříprocentního růstu. To je naším cílem a naším druhým, stejně zásadním cílem je správně ° hospodařit s veřejnými výdaji.	Ale musíme <u>udržet další lepší</u> rytmus růstu, přibližně tři procent ročně. To je náš cíl. Naším dalším cílem, také velice důležitým, velice dobře spravovat naše veřejné výdaje.	Jenomže ° <i>růst</i> , ° ekonomický růst ve <i>Fr</i> Francii by měl být minimálně tři procenta a kromě toho bychom měli náležitě řídit veřejné ° výdaje.	Francie musí dosáhnout rytmu růstu 3 % a více v následujících letech a to je naším cílem. A náš druhý cíl, který je stejně hlavní, je také správně řídit veřejné výdaje.	Ale Francie by v nadcházejících letech měla dosáhnout hospodářského růstu ve výši 3 %, takový je náš cíl. A druhý náš velice důležitý cíl je ° udržet pod kontrolou veřejné výdaje.	ale Francie mi by měla dosáhnout v budoucích letech alespoň tříprocentní hospodářský růst. To je naším cílem. Druhým cílem je dobře zvládnout veřejné výdaje.

	Původní text	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	P 7
M5	Enfin, se désendetter, c'est arrêter de vivre à crédit sur les générations futures. C'est ainsi un choix démocratique. En effet, la dette est surtout une charge sur les générations futures : une partie de la solidarité entre générations a été cassée.	Konečně oddlužit se, to by znamenalo, že přestaneme ° žít na úvěr na úvěr budoucích °° generací. A je to tedy demokratická volba. ° Dluh je především zátěž pro budoucí ° generace a ° je to součástí té solidarity mezi generacemi, ° která vlastně byla narušena.	Oddlužit se, snížit své dluhy, to znamená přestat žít na dluh ° a přestat zadlužovat budoucí generace. Je to demo demokratická volba, protože dluhy představují zátěž pro budoucí generaci a část solidarity mezi generacemi byla tady porušena.	Nesmíme tedy už žít na úkor dalších generací. Je to tedy pro nás velice důležitý a demokratický ° demokratické rozhodnutí. My totiž uvalujeme další náklady na naši budoucí generaci, musíme ukázat ° více solidarity mezi generacemi .	To by znamenalo, že bychom ° přestali dále zatěžovat účet příštích generací, a je to tedy také demo demokratická volba. Dluh je totiž zatížení budoucích generací a ° je to ° samozřejmě součástí ° solidarity mezi generacemi, ale ta je pokřivená.	To znamená přestat žít na dluh ° budoucích generací. Tímto způsobem uplatníme demokratickou volbu. Dluh je břemenem pro budoucí delegace . Část solidarity mezi generacemi byla zničená.	Zbavení se dluhu znamená, že už nebudeme žít na úkor budoucích generací. Je to tedy demokratická * volba. Dluh je zátěží pro budoucí generace * a část solidarity mezi generacemi tady byla narušena.	Oddlužit se, to znamená nežít na dluh budoucích generací, a to je samozřejmě demokratická volba. Samozřejmě že ten dluh je především zátěží pro budoucí generace * a jedna z částí mezigenerační solidarity tímto byla narušena.

Příloha VIII

Hodnocení kvality převodu sledovaných úseků

Kritérium 1: věcná správnost

Kritérium 2: jazyková forma

Kritérium 3: jazyková forma

Kritérium 4: prezentace

Hodnocení textu č. 1

Student 1	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	2	2	1	1,5
místo 2	4	1	3	2	2,5
místo 3	1	1	1	2	1,25
místo 4	1	2	2	1	1,5
místo 5	1	3	2	2	2
průměr	1,6	1,8	2	1,6	1,75

Student 2	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	2	2	2	1	1,75
místo 2	3	3	4	1	2,75
místo 3	5	3	4	2	3,5
místo 4	5	2	5	1	3,25
místo 5	3	1	3	1	2
průměr	3,6	2,2	3,6	1,2	2,65

Student 3	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	2	1,25
místo 2	3	1	2	1	1,75
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	2	1	1	1	1,25
místo 5	4	1	4	1	2,5
průměr	2,2	1	1,8	1,2	1,55

Student 4	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	4	2	4	2	3
místo 2	5	4	5	2	4
místo 3	5	5	5	5	5
místo 4	2	2	1	2	1,75
místo 5	2	1	3	1	1,75
průměr	3,6	2,8	3,6	2,4	3,1

Student 5	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	2	1,25
místo 2	1	1	1	1	1
místo 3	1	2	1	2	1,5
místo 4	2	2	1	1	1,5
místo 5	1	1	2	1	1,25
průměr	1,2	1,4	1,2	1,4	1,3

Student 6	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	3	1	1,5
místo 2	2	2	3	1	2
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	2	2	3	1	2
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	1,4	1,4	2,2	1	1,5

Student 7	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	2	1	3	1	1,75
místo 2	1	1	3	1	1,5
místo 3	1	2	4	2	2,25
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	3	1	3	1	2
průměr	1,6	1,2	2,8	1,2	1,7

Tlumočník 1	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	2	1	2	1,5
místo 2	1	3	1	2	1,75
místo 3	3	3	2	2	2,5
místo 4	2	1	2	2	1,75
místo 5	4	2	3	3	3
průměr	2,2	2,2	1,8	2,2	2,1

Tlumočník 2	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	1	1
místo 2	1	1	1	1	1
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	1	1	1	1	1

Tlumočník 3	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	2	1,25
místo 2	1	1	1	1	1
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	1	1	1	3	1,5
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	1	1	1	1,6	1,15

Tlumočník 4	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	3	1	3	2
místo 2	1	1	3	1	1,5
místo 3	2	1	2	1	1,5
místo 4	1	2	1	1	1,25
místo 5	3	1	3	2	2,25
průměr	1,6	1,6	2	1,6	1,7

Tlumočník 5	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	1	1
místo 2	1	2	1	1	1,25
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	1	2	2	1,5
průměr	1	1,2	1,2	1,2	1,15

Tlumočník 6	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	2	1	1	1,25
místo 2	1	1	1	1	1
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	1	1,2	1	1	1,05

Tlumočník 7	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	1	1
místo 2	1	1	1	1	1
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	1	1	2	2	1,5
místo 5	1	1	2	2	1,5
průměr	1	1	1,4	1,4	1,2

Hodnocení textu č. 2

Student 1	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	2	1	1,25
místo 2	2	1	2	1	1,5
místo 3	3	1	4	1	2,25
místo 4	1	2	2	1	1,5
místo 5	1	3	1	1	1,5
průměr	1,6	1,6	2,2	1	1,6

Student 2	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	5	3	4	3	3,75
místo 2	5	2	5	2	3,5
místo 3	5	2	5	2	3,5
místo 4	5	1	4	2	3
místo 5	5	2	5	2	3,5
průměr	5	2	4,6	2,2	3,45

Student 3	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	2	1	2	1,5
místo 2	1	1	2	2	1,5
místo 3	2	2	1	2	1,75
místo 4	2	2	1	3	2
místo 5	1	2	1	3	1,75
průměr	1,4	1,8	1,2	2,4	1,7

Student 4	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	3	2	1	2	2
místo 2	3	2	5	2	3
místo 3	4	1	5	2	3
místo 4	5	3	5	2	3,75
místo 5	5	2	5	2	3,5
průměr	4	2	4,2	2	3,05

Student 5	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	2	1	1	1	1,25
místo 2	2	2	2	1	1,75
místo 3	4	3	3	1	2,75
místo 4	3	3	1	1	2
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	2,4	2	1,6	1	1,75

Student 6	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	2	1	2	1	1,5
místo 2	3	1	4	2	2,5
místo 3	1	1	2	2	1,5
místo 4	3	3	2	2	2,5
místo 5	3	2	4	1	2,5
průměr	2,4	1,6	2,8	1,6	2,1

Student 7	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	3	1	1,5
místo 2	1	2	2	1	1,5
místo 3	4	1	4	2	2,75
místo 4	5	3	5	3	4
místo 5	5	2	5	4	4
průměr	3,2	1,8	3,8	2,2	2,75

Tlumočník 1	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	4	3	3	5	3,75
místo 2	5	5	5	4	4,75
místo 3	2	3	2	4	2,75
místo 4	2	3	1	4	2,5
místo 5	5	1	4	1	2,75
průměr	3,6	3	3	3,6	3,3

Tlumočník 2	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	1	1
místo 2	2	1	3	2	2
místo 3	2	3	2	3	2,5
místo 4	1	2	1	1	1,25
místo 5	1	2	1	1	1,25
průměr	1,4	1,8	1,6	1,6	1,6

Tlumočník 3	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	2	1	1	1,25
místo 2	1	1	1	1	1
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	3	1	3	2	2,25
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	1,4	1,2	1,4	1,2	1,3

Tlumočník 4	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	2	1	1	1,25
místo 2	2	1	3	2	2
místo 3	3	4	2	3	3
místo 4	1	2	2	2	1,75
místo 5	5	2	5	1	3,25
průměr	2,4	2,2	2,6	1,8	2,25

Tlumočník 5	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	1	1
místo 2	1	1	1	2	1,25
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	1	1	1	1,2	1,05

Tlumočník 6	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	2	1	1	1,25
místo 2	1	1	1	1	1
místo 3	1	2	1	1	1,25
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	1	1,4	1	1	1,1

Tlumočník 7	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	2	1,25
místo 2	1	1	1	2	1,25
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	1	1	1	1,4	1,1

Hodnocení textu č. 3

Student 1	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	5	2	5	2	3,5
místo 2	4	2	3	2	2,75
místo 3	1	1	2	1	1,25
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	3	1	3	2	2,25
průměr	2,8	1,4	2,8	1,6	2,15

Student 2	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	5	3	5	3	4
místo 2	4	1	4	3	3
místo 3	2	4	1	4	2,75
místo 4	4	2	5	4	3,75
místo 5	3	2	5	4	3,5
průměr	3,6	2,4	4	3,6	3,4

Student 3	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	3	2	3	4	3
místo 2	2	2	3	3	2,5
místo 3	1	2	1	3	1,75
místo 4	4	2	4	1	2,75
místo 5	3	3	5	3	3,5
průměr	2,6	2,2	3,2	2,8	2,7

Student 4	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	5	5	5	5	5
místo 2	1	2	1	3	1,75
místo 3	2	2	1	1	1,5
místo 4	3	2	2	2	2,25
místo 5	5	3	3	2	3,25
průměr	3,2	2,8	2,4	2,6	2,75

Student 5	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	5	2	5	1	3,25
místo 2	5	3	5	3	4
místo 3	1	1	2	2	1,5
místo 4	1	1	2	1	1,25
místo 5	1	1	2	1	1,25
průměr	2,6	1,6	3,2	1,6	2,25

Student 6	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	5	2	5	3	3,75
místo 2	1	2	1	2	1,5
místo 3	2	4	1	3	2,5
místo 4	1	2	1	2	1,5
místo 5	2	3	5	2	3
průměr	2,2	2,6	2,6	2,4	2,45

Student 7	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	5	5	5	5	5
místo 2	2	1	3	2	2
místo 3	2	4	4	5	3,75
místo 4	2	2	1	3	2
místo 5	1	2	5	1	2,25
průměr	2,4	2,8	3,6	3,2	3

Tlumočník 1	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	2	3	2	4	2,75
místo 2	5	2	5	3	3,75
místo 3	1	3	1	3	2
místo 4	1	2	1	3	1,75
místo 5	1	2	1	3	1,75
průměr	2	2,4	2	3,2	2,4

Tlumočník 2	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	1	1	1	1
místo 2	1	3	1	2	1,75
místo 3	1	3	1	1	1,5
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	1	1	2	1,25
průměr	1	1,8	1	1,4	1,3

Tlumočník 3	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	2	2	1	2	1,75
místo 2	4	1	4	2	2,75
místo 3	1	2	1	1	1,25
místo 4	1	3	1	1	1,5
místo 5	1	1	2	2	1,5
průměr	1,8	1,8	1,8	1,6	1,75

Tlumočník 4	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	2	3	2	2	2,25
místo 2	4	2	4	3	3,25
místo 3	1	2	1	1	1,25
místo 4	1	2	3	4	2,5
místo 5	2	4	1	2	2,25
průměr	2	2,6	2,2	2,4	2,3

Tlumočník 5	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	2	1	1	1,25
místo 2	3	1	4	1	2,25
místo 3	1	1	1	2	1,25
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	1	1	2	1,25
průměr	1,4	1,2	1,6	1,4	1,4

Tlumočník 6	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	2	1	2	2	1,75
místo 2	3	1	4	1	2,25
místo 3	1	1	1	1	1
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	1	1	1	1
průměr	1,6	1	1,8	1,2	1,4

Tlumočník 7	kritérium 1	kritérium 2	kritérium 3	kritérium 4	průměr
místo 1	1	2	1	2	1,5
místo 2	1	1	1	2	1,25
místo 3	1	1	1	2	1,25
místo 4	1	1	1	1	1
místo 5	1	2	1	1	1,25
průměr	1	1,4	1	1,6	1,25

Příloha IX
Hodnocení kvality podle jednotlivých kritérií

	text č. 1					text č. 2					text č. 3				
	K 1	K 2	K 3	K 4	průměr	K 1	K 2	K 3	K 4	průměr	K 1	K 2	K 3	K 4	průměr
S 1	1,6	1,8	2	1,6	1,75	1,6	1,6	2,2	1	1,6	2,8	1,4	2,8	1,6	2,15
S 2	3,6	2,2	3,6	1,2	2,65	5	2	4,6	2,2	3,45	3,6	2,4	4	3,6	3,4
S 3	2,2	1	1,8	1,2	1,55	1,4	1,8	1,2	2,4	1,7	2,6	2,2	3,2	2,8	2,7
S 4	3,6	2,8	3,6	2,4	3,1	4	2	4,2	2	3,05	3,2	2,8	2,4	2,6	2,75
S 5	1,2	1,4	1,2	1,4	1,3	2,4	2	1,6	1	1,75	2,6	1,6	3,2	1,6	2,25
S 6	1,4	1,4	2,2	1	1,5	2,4	1,6	2,8	1,6	2,1	2,2	2,6	2,6	2,4	2,45
S 7	1,6	1,2	2,8	1,2	1,7	3,2	1,8	3,8	2,2	2,75	2,4	2,8	3,6	3,2	3
S	2,17	1,69	2,46	1,43	1,94	2,86	1,83	2,91	1,77	2,34	2,77	2,26	3,11	2,54	2,67
P 1	2,2	2,2	1,8	2,2	2,1	3,6	3	3	3,6	3,3	2	2,4	2	3,2	2,4
P 2	1	1	1	1	1	1,4	1,8	1,6	1,6	1,6	1	1,8	1	1,4	1,3
P 3	1	1	1	1,6	1,15	1,4	1,2	1,4	1,2	1,3	1,8	1,8	1,8	1,6	1,75
P 4	1,6	1,6	2	1,6	1,7	2,4	2,2	2,6	1,8	2,25	2	2,6	2,2	2,4	2,3
P 5	1	1,2	1,2	1,2	1,15	1	1	1	1,2	1,05	1,4	1,2	1,6	1,4	1,4
P 6	1	1,2	1	1	1,05	1	1,4	1	1	1,1	1,6	1	1,8	1,2	1,4
P 7	1	1	1,4	1,4	1,2	1	1	1	1,4	1,1	1	1,4	1	1,6	1,25
P	1,26	1,31	1,34	1,43	1,34	1,69	1,66	1,66	1,69	1,67	1,54	1,74	1,63	1,83	1,69
S+P	1,71	1,50	1,90	1,43	1,64	2,27	1,74	2,29	1,73	2,01	2,16	2,00	2,37	2,19	2,18

	text č. 1					text č. 2					text č. 3				
	K 1	K 2	K 3	K 4	průměr	K 1	K 2	K 3	K 4	průměr	K 1	K 2	K 3	K 4	průměr
S	2,17	1,69	2,46	1,43	1,94	2,86	1,83	2,91	1,77	2,34	2,77	2,26	3,11	2,54	2,67
P	1,26	1,31	1,34	1,43	1,34	1,71	1,63	1,66	1,71	1,67	1,54	1,74	1,63	1,83	1,69
S+P	1,71	1,5	1,9	1,43	1,64	2,29	1,73	2,29	1,74	2,01	2,16	2	2,37	2,19	2,18

Příloha X
Hodnocení kvality podle jednotlivých sledovaných míst

	text č. 1						text č. 2						text č. 3					
	M 1	M 2	M 3	M 4	M 5	průměr	M 1	M 2	M 3	M 4	M 5	průměr	M 1	M 2	M 3	M 4	M 5	průměr
S 1	1,5	2,5	1,25	1,5	2	1,75	1,25	1,5	2,25	1,5	1,5	1,6	3,5	2,75	1,25	1	2,25	2,15
S 2	1,75	2,75	3,5	3,25	2	2,65	3,75	3,5	3,5	3	3,5	3,45	4	3	2,75	3,75	3,5	3,4
S 3	1,25	1,75	1	1,25	2,5	1,55	1,5	1,5	1,75	2	1,75	1,7	3	2,5	1,75	2,75	3,5	2,7
S 4	3	4	5	1,75	1,75	3,1	2	3	3	3,75	3,5	3,05	5	1,75	1,5	2,25	3,25	2,75
S 5	1,25	1	1,5	1,5	1,25	1,3	1,25	1,75	2,75	2	1	1,75	3,25	4	1,5	1,25	1,25	2,25
S 6	1,5	2	1	2	1	1,5	1,5	2,5	1,5	2,5	2,5	2,1	3,75	1,5	2,5	1,5	3	2,45
S 7	1,75	1,5	2,25	1	2	1,7	1,5	1,5	2,75	4	4	2,75	5	2	3,75	2	2,25	3
S	1,71	2,21	2,21	1,75	1,79	1,94	1,82	2,18	2,5	2,68	2,54	2,34	3,93	2,5	2,14	2,07	2,71	2,67
P 1	1,5	1,75	2,5	1,75	3	2,1	3,75	4,75	2,75	2,5	2,75	3,3	2,75	3,75	2	1,75	1,75	2,4
P 2	1	1	1	1	1	1	1	2	2,5	1,25	1,25	1,6	1	1,75	1,5	1	1,25	1,3
P 3	1,25	1	1	1,5	1	1,15	1,25	1	1	2,25	1	1,3	1,75	2,75	1,25	1,5	1,5	1,75
P 4	2	1,5	1,5	1,25	2,25	1,7	1,25	2	3	1,75	3,25	2,25	2,25	3,25	1,25	2,5	2,25	2,3
P 5	1	1,25	1	1	1,5	1,15	1	1,25	1	1	1	1,05	1,25	2,25	1,25	1	1,25	1,4
P 6	1,25	1	1	1	1	1,05	1,25	1	1,25	1	1	1,1	1,75	2,25	1	1	1	1,4
P 7	1	1	1	1,5	1,5	1,2	1,25	1,25	1	1	1	1,1	1,5	1,25	1,25	1	1,25	1,25
P	1,29	1,21	1,29	1,29	1,61	1,34	1,53	1,89	1,79	1,54	1,61	1,67	1,75	2,46	1,34	1,39	1,46	1,69
S+T	1,5	1,71	1,75	1,52	1,67	1,64	1,68	2,04	2,14	2,11	2,07	2,01	2,84	2,27	1,75	1,73	2,01	2,18